
THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

INSTITUTIONES FUNDAMENTALES

LINGUAE ARAMAICAE.

INSTITUTIONES FUNDAMENTALES

LINGUAE ARAMAICAE

SEU

DIALECTORUM CHALDAICAE AC SYRIACAE

IN USUM JUVENTUTIS ACADEMICAE

EDITAE A

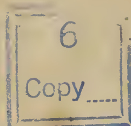
DR. HERMANNO ZSCHOKKE

LINGUARUM SEMITICARUM NEC NON BIBLICAE VETERIS FOEDERIS EXEGESEOS SUBLIMIORIS IN UNIVERSITATIS VINDOBONENSIS FACULTATE THEOLOGICA C. R. PROFESSORE PUBLICO, C. R. CAPELLANO AULICO ET SOCIETATIS GERMANICO-ORIENTALIS LIPSIAE MEMBRO ETC.

VINDOBONAE MDCCCLXX.

SUMTIBUS GUILELMI BRAUMÜLLER

BIBLIOPOLAE C. R. AULAE ET UNIVERSITATIS.

LIPSIAE, TYPIS GUIL. DRUGULINI.

ILLUSTRISSIMO

REVERENDISSIMO AC MAGNIFICO

DOMINO DOMINO

JOANNI KUTSCHKER

EPISCOPO CARRHENSI AC SUFFRAGANEO VICARIOQUE GENERALI ARCHIDIOECESIS VINDOBONENSIS, SUAE SANCTITATIS PRAELATO DOMESTICO, PRAEPOSITO ATQUE PRAELATO CAPITULI ECCLESIAE METROPOLITANAE AD SCT. STEPHANUM, PRAESIDI CONSISTORII ARCHIEPISCOPALIS, DOCTORI SS. THEOLOGIAE, CANCELLARIO ET RECTORI EMERITO C. R. UNIVERSITATIS VINDOBONENSIS, C. R. CONSILIARIO MINISTERIALI, INSIGNIS C. R. ORDINIS LEOPOLDINI COMMENDATORI, ETC. ETC.

PATRONO GRATIOSISSIMO

LIBELLUM HUNC

SUMMA VENERATIONE AC FILIALI DEVOTIONE

INSCRIBIT AC DEDICAT

HUMILLIMUS

HERMANNUS ZSCHOKKE.

BENEVOLE LECTOR!

Eadem e causa, qua motus *Institutiones fundamentales linguae arabicae* edidi, etiam hic liber prelo subjiciebatur. Cum enim in Facultate theologica c. r. Universitatis Vindobonensis Alumnos linguam aramaicam seu dialectos syriacam et chaldaicam per semestrem sub uno filo docendi mos sit hucusque conservatus, liber autem a Cl. Oberleitner: *Elementa Aramaicae seu chaldaeo-syriacae linguae*, *Viennae* 1820. editus una ex parte jam deficeret, altera autem desideriis et progressui, quem scientiae orientales nostris praeprimis temporibus nactae sunt, haud amplius satisfaceret, urgenti cedens necessitati ac auditores justi voti compotes faciens has Institutiones fundamentales linguae aramaicae typis edidi. Conqueri quidem minime licet de grammaticarum tum syriacae, tum chaldaicae dialecti editarum defectu, nihilominus tamen perpaucae reperiuntur, in quibus utraque dialectus una serie et modo coordinato tractatur, qui modus his in circumstantiis unice tantum est adhibendus, si tam angusto temporis spatio auditores tam fundamenta hujus linguae addiscere, quam illis instructi partes selectas utraque dialecto

scriptas interpretari debeant. Singulis quidem his dialectis insunt quaedam proprietates et idiomata, quibus tamen non obstantibus in partibus grammaticae essentialibus primariisque plane conveniunt, ita ut haud difficulter communem et coordinatam admittant expositionem.

Methodus et dispositio materiae hujus libri plane adaequant illam, quam secutus sum in *Institutionibus fundamentalibus linguae arabicae*, e qua compari tractandi ratione auditoribus magna fluet facilitas ac commoditas. Grammaticae Prolegomena de utriusque dialecti scripturâ ejusque historiâ ac literaturâ in forma brevissima praemittere opportunum duxi.

Maximas autem gratias agere obligor viro strenuo Guilelmo Braumüller bibliopolae c. r. Aulae et Universitatis, qui pro assidua sua librorum theol. vulgandorum industria utramque Grammaticam edendam in suam curam suscepit, et Guil. Drugulino typographo celebri Lipsiae, qui libros hos typis descripsit laudabiliter.

Hinc studii linguarum orientalium Tiro ac Auditor! suscipias animo benigno libellum hunc, quem corde benevolo et purissima mente in studii hujus profectum Tibi trado.

VINDOBONAE in festo Nativitatis Domini nostri 1869.

AUCTOR.

CONSPECTUS LIBRI.

PROLEGOMENA.

PARS PRIMA.

Elementa linguae et scripturae aramaica

I. Caput: De lectione ac orthographia.

II. Caput: De Consonantium et Vocalium permutationibus.

PARS SECUNDA.

Formarum doctrina.

I. Caput: De Pronomine.

II. Caput: De Verbo.

III. Caput: De Nomine.

IV. Caput: De Particulis.

PARS TERTIA.

SYNTAXIS.

Sectio prima. De singulis enunciationis partibus.

I. Caput: De Pronomine.

II. Caput: De Verbo.

III. Caput: De Nomine.

IV. Caput: De Particulis.

Sectio secunda. De enunciationum connexu.

APPENDIX.

Observationes de arte metrica Syrorum.

PROLEGOMENA.

J. D. Michaelis Abhandl. v. d. syrischen Sprache etc. Götting. 1768.

S. F. G. Wahl Allgem. Geschichte der morgl. Sprachen und Literatur. Leipzig 1784.

Aurivillius de ling. aramaea in diss. collect. a. D. Michaelis pg. 104 seq. Hal. 1784.

G. Hasse Praktisches Handbuch der Aram. Sprache. 3. Th. Jena 1791.

Gesenius Geschichte der hebr. Sprache u. Schrift. Leipzig 1815.

Kopp Bilder u. Schriften der Vorzeit. 2. B. Manh. 1819.

A. T. Hoffmann Grammat. syriac. lib. 3. Proleg. pg. 1—73. Halae 1827.

Hirzel de chaldaismi bibl. origine et auct. critica. Lips. 1830.

J. Fürst Lehrgebäude der aram. Idiome. Leipzig 1835. pg. 1—25.

Dietrich de serm. chald. proprietate. Lips. 1839.

G. Winer Grammatik des bibl. u. targ. Chaldaismus. Leipz. 1842. pg. 1—19.

J. Fürst Geschichte der bibl. Literatur. Leipzig 1867.

J. B. Wenig Schola syriaca. Oenip. 1866. Prolegom.

I. De lingua Aramaea.

Lingua, quae appellatur Aramaea, nomen ducit ab Aramaea seu Aram אֲרָם regione, cui olim erat propria, et stirpis linguarum Semiticae ramus est, nam Aram, qui et terrae nomen dedit, Semi filius erat Gen. 10, 22. Denominatio haec duplici sensu obviam venit, ita ut latiori permagnam Asiae anterioris partem eamque Assyriam, Mesopotamiam, Babyloniam, Syriam, Phoeniciam Palaestinamque complecteretur, strictiori autem sensu praecipue in codice sacro obvio hunc tractum praeter Phoeniciam et Palaestinam significaret, cujus incolae Aramaei, Ἄριμοι (*Homer*. Ilia. 2, 783. *Hesiodus* Theog. 304.) et Ἀραμαῖοι (*Strabo* Geog. L. I, 2; XI, 14), imo a Graecis et Romanis etiam Syri (quod nomen tamen serioris est originis) nominabantur et ab his cum Assyriis pro uno populo habebantur (*Diodor*. S. II, 13. *Herod*. L. VII, 63. *Strabo* Geog. XVI, 2. *Xenophon*. Cyrop. VII, 5, 31.). Cum autem Arami posteri, qui Euphratem inter et Tigridem ac terram occidentalem hujus permagni tractus inhabitabant, se separarent ab iis, qui orientalem plagam incolebant, Aramaea vel Aram divisa fuit in partem occidentalem Mesopotamiam ac Syriam complectentem et orientalem Babyloniam Assyriamque comprehendentem, quae divisio geographica et politica etiam linguam communem in duas dialectos primarias abire fecit, quarum prior dialectus aramaea occidentalis seu syriaca, qua usi sunt Mesopotamiae Syriaeque incolae, aramaea orientalis seu babylonica (chaldaica) altera audit, quam locuti sunt Babylonii et Assyrii. Cum jam Judaei exules in Babyloniam, Assyriam et adjacentes regiones transportati essent, sensim huic dialecto orientali assuefacti sunt eamque quamvis non puram, sed cum hebraico sermone mixtam in vernaculam adoptarunt.

Not. a. Dialectus orientalis seu babylonica minus recte ac improprie tantum appellatur chaldaica, quia scilicet in ea terra erat vernacula, in quam Chaldaei per aliquod tempus, praeprimis inde a Nabonassare dominium exercuerant; hinc in nonnullis sacris locis (Ezech. 11, 24. Dan. 5, 30.) Babyloniis nomen Chaldaeorum inditur. Chaldaei non ad Aramaeos, sed ad gentem medo-persicam pertinuisse a nonnullis creduntur, qui proprie in Armeniae montibus habitabant, ab Assyriis autem devicti et in Babyloniae meridionalis partes translocati septimo ante Christum saeculo adeo potentes sunt facti, ut ipsis Babyloniis praevalerent. Lingua horum Chaldaeorum vix eadem fuit cum illa Babyloniorum, ast verosimiliter non adeo diversa; nam si Chaldaei כַּשְׂדִּים descendunt a Cesed, filio Nachoris (Gen. 22, 22), qui fuit Abrahami frater, facile intelligitur, eorum linguam hebraeae ideoque et aramaeae fuisse cognatam. Lingua chaldaica לְשׁוֹן כַּשְׂדִּים teste Daniele 1, 4 erat lingua aulica Nebucadnezaris regis.

Not. b. Etiam in codice sacro mentio fit linguae aramaeae אֲרָמִית; e 2. Reg. 18, 26 et Jes. 36, 11 colligere licet, tempore Jesaiae tam magistratus assyriacos quam primores Judaeorum hujus linguae fuisse gnaros. Chaldaei astrologi regem Babyloniorum aramaice alloquuntur Dan. 2, 4; et ex Esdr. 4, 7 patet, a Persarum rege negotia cum praefectis Asiae provinciarum sermone aramaeo fuisse habita.

2. Lingua aramaea omnium cognatarum est simplicissima ideoque antiquissima et merito propius, quam reliquae linguae cognatae accessisse videtur ad originalem Semitarum linguam; hoc jam inde fluit, quod Aramaei semper in suis sedibus manserunt nec coeli diversitate sunt impulsi, ut vernaculam a majoribus acceptam admodum mutarent. Rudis in consonantibus est et ob vocalium inopiam durius sonat. Praeter ea, quibus omnis Semitarum lingua ab aliis linguis differt, Aramaeo sermoni multa insunt, a cognatis dialectis aliena. Aramaei enim nominibus a parte posteriori articulum affigunt, quo (statu emphatico) saepe utuntur, qua e causa totus sermo grata soni varii suavitate caret; accedit forma propria Schaphel, significatio genitivi per Dolath, creberrimus structurae participalis usus, sibilan-

tium evitatio. Serius, fortassis jam ante exilii babylonici tempora eam πλατύστομον evasisse i. e. in plures dialectos minores diffluxisse constat.

3) Ad linguam Aramaeam pertinet etiam dialectus Samaritana, quae mixta est ex Hebraea et Aramaea simulque alias formas vocesque Cuthaeas continet, quae mixtio ex hujus populi origine facile repetitur, hinc de multorum sententia dialectus haec Aramaeae linguae filia, melius tamen, praesertim cum praeter propriam scribendi rationem etiam varia utatur singularitate, hujus soror uterina putatur. Egestas dialecti samaritanae tum in vocibus ipsis tum in earum formis satis conspicua, ex singulari gentis origine adversaque fortuna est explicanda.

4. Quarta linguae Aramaicae dialectus est lingua Zabiorum seu dialectus zabica, mandaea seu nasaraea, quae non solum scribendi genere figuraque literarum ab reliquis aramaicae linguae dialectis differt, sed et singularibus vocum formis et flexionibus.

5. Utraque dialectus Aramaea tum syriaca, tum chaldaica (quod nomen usu receptum in sensu supra explicato hic retinemus) intime est connexa ideoque in essentialibus grammaticae partibus convenit, quae sunt sequentes:

1) Consonantes praedominantur vocalibus in structura grammaticali,
2) status emphaticus loco articuli linguae hebraeae et arabicae praefixi adhibitus,
3) nota genitivi דְ ܕ et accusativi litera לְ ܠ,
4) formatio pluralis masculini in ִין ܝܢ,
5) distinctio generis in 3. persona plur. praeteriti,
6) formatio passivorum et reflexivorum praefixa syllaba את ܐܬ,

7) tertia et quarta verbi forma Aphel et Schaphel utrique propria,
8) occurrunt et imperativi passivorum,
9) duplicia participia activorum in omnibus formis cum significatione activa et passiva,
10) participia cum pronominibus junguntur ad tempora diversa formanda,
11) in fine vocum litera א loco ה praedominatur,
12) suffixa pleonastice ante genitivum ponuntur,
13) usus 3. personae pluralis activorum pro passivo,
14) formatio pronominis possessivi per דִּיל ܕܝܠ, addito suffixo.

Inter pauca et praecipua distinctionis signa, quibus dialectus chaldaica differre videtur a syriaca, pertinent:

1) syriaca amat vocalem *o* loco chaldaicae *a*, 2) chaldaica devitat diphthongos et literas otiantes, 3) formatio Infinitivorum (Peal excepto) chaldaicae dialecti sine מ, 4) formatio 3. pers. fut. chaldaicae י loco syriacae נ — quae ut veri nominis distinctionis signa a nonnullis (*Fürst*, Lehrgebd. S. 6 ff.) negantur et refutantur; idem auctor (l. c. S. 14) potius defendit, utrumque sermonem chaldaicum et syriacum non esse duas sed unam tantum dialectum hoc solo discrimine, quod chaldaicus judaeo-aramaeus, syriacus autem christiano-aramaeus sermo sit nominandus, e qua distinctione religiosa deducit, quare in illo tanti Hebraismi, in hoc autem tanti Graecismi (N. T.) occurrant.

II. De dialecto Chaldaica.

1. Sermo chaldaicus linguae Aramaeae dialectus veri nominis est, minime autem dialectus a Judaeis plane corrupta seu e syriaco et hebraeo mixta, uti volunt: *Michaelis,*

Wahl, Hupfeld, de Wette etc. *) Hac dialecto scripta sunt:

a) nonnullae A. T. librorum partes eaeque: Esra 4, 8—6, 18; 7, 12—26 et Daniel 2, 4—7, 28 (Jer. 10, 11).

b) Targumim seu paraphrases librorum A. T. a Judaeis confectae, quibus accedunt

c) dialectus talmudica, dialectus aegyptio-aramaea nec non reliquiae linguae tempore Christi in Palaestina usualis conservatae in N. T. et apud Josephum Flavium.

Not. a. Si characterem linguisticum et puritatem respicias, horum scriptorum tres ordines sunt distinguendi: in ordinem primum referendae sunt paraphrases Onkelosi in Pentateuchum omnium antiquissimae ac purissimae, quas excipit Chaldaismus biblicus, qui quasdam sermonis hebraici proprietates adoptavit; locum ultimum tenent reliquae paraphrases, quarum lingua non tantum vocibus exoticis multis est confecta sed et non paucas formationes e Syriaco vel Rabbinico mutuatas exhibet.

Not. b. Characteres dialecti aegyptiaco-aramaeae palmyrensibus valde similes sunt et in quibusdam papyri voluminibus, quae ab Aramaeis cultui aegyptiaco deditis originem petunt, inveniuntur; dialectus haec chaldaicae est proprior, quam syriacae.

Not. c. Dialectus chaldaica in Palaestina usualis iterum in duo (et si dialectum samaritanam adnumeres in tria) idiomata **) divisioni terrae in tres districtus (Galilaeam, Samariam et Judaeam) correspondentia abiit, quorum primum idioma galilaïcum nominatum valde erat corruptum et clara sonorum distinctione carebat, quae corruptio (cf. Matth. 26, 73. Marc. 14. 10.) e connexu commercioque incolarum hujus regionis cum populis finitimis facile explicatur; alterum idioma judaicum seu hierosolymitanum in Judaea et Hierosolymis usitatum, valde degenerabat et vicissitudini erat expositum; hoc idiomate scriptum est Talmud hierosolymitanum. Haec Palaestinensium lingua minus apte syro-chaldaica (quae denominatio verosimiliter ex S. Hieronymo cont. Pelag. 3, 1.

---

*) cf. Winer Grammat. l. c. S. 8.

**) Fürst Lehrg. l. c. S. 15 sq.

fuit desumta) a nonnullis appellabatur, in N. T. (Act. 21, 40; 22, 2; 26, 14. cf. Joan. Evang. 5, 2; 19, 13, 17, 20.) hebraica, in Gemara syriaca et in Mischna aramaica audit.

2. Periodus persica et graeco-macedonica huic dialecto chaldaicae persicas et graecas voces multas intulit, quibus nec paraphrases Onkelosi, nec Chaldaismus biblicus carent. Cum autem Chalifae saeculo post Christum septimo regno babylonico sunt potiti, lingua haec in dies in pejus ruebat, ita ut nostris diebus plane sit emortua.

3. Quod attinet characteres scripturae chaldaicae, eos e scriptura syriaca enatos esse nonnulli (*Hupfeld, Hävernick, Fürst* etc.) defendunt; sententia tamen altera (*Gesenius, Winer, Ewald*) hanc scripturam, quam nos vocamus quadratam, Chaldaeis (Babyloniis) jam fuisse notam probabilior est, concedi autem debet, hos characteres, quibus nunc utimur, non fuisse originarios sed pedetentim calligraphica scribendi ratione hanc accepisse formam; nam si comparantur cum characteribus palmyrenicis et aegyptiaco-aramaeis, in essentia quidem hos aequant, in formae tamen elegantia et volubilitate praestant, e quo evolutio characterum nunc usitatorum ex antiquioribus rudioribus quidem ast similibus fluit.

III. De dialecto Syriaca.

1. Dialectus syriaca olim in tota Aramaea septentrionali a Palaestina ad Natoliam et a mari mediterraneo ad Euphraten usque usitata erat. Cum Syria historia teste ab antiquissimis temporibus in varias provincias majores et minores distribueretur, haud improbabile est, hujus linguae plura fuisse idiomata, quam opinionem confirmant, quae ad nos pervenerunt antiquitatis vestigia. Commemorantur dialectus Antiochena sive Comagena, dialectus Palmyrena, in

Palmyrae ruinis conspicua, idioma Maronitarum et Nestorianorum.

2. Procul dubio dialectus syriaca in Syria ipsa exculta et antiquissimis temporibus ab omni peregrino colore libera fuit, deinde autem multiplici Syrorum cum gentibus aliis conjunctione limpida fluebat, radices exoticas recipiebat ac insolitam formandi rationem hic illic sequebatur.

Cum magna Aramaeae pars per undecim fere saecula Persis esset subjecta et varia cum his conjunctione uteretur, impediri non poterat, quominus Persarum lingua multas voces cum Syriaca communicaret. Huc pertinent nomina, quae ad physicam, politicam et religiosam Persarum conditionem et institutionem pertinent, quorum plura exempla vide *Hoffmanni* Grammat. pag. 18. seq., *Lorsbachii* Archiv für morgl. Literatur Marb. 1791—94. I. p. 246—55 & II. p. 251—336 et *Boetticheri* Supplem. Lexic. Aram. p. 31 seq.

3. Propter magnam inde ab Alexandri M. tempore cum Graecis conjunctionem et consuetudinem permultae voces Graecae in linguam syriacam sunt illatae, praeprimis particulae, uti: ܕܶܝܢ δὲ, ܡܶܢ μὲν, ܓܶܝܪ γάρ, ܡܳܠܠܳܘܢ μᾶλλον etc., imo e libris N. T. graece scriptis multae expressiones sunt receptae.

4. Conjunctio Syrorum cum Romanis linguam etiam Latinis vocabulis locupletavit, quae spectant ad res publicas, magistratus, bellica instrumenta et alia hujusmodi designanda.

5. Denique currente tempore Syri praeterea voces arabicas, aegyptiacas, turcas, tartaricas et e tempore expeditionum cruciatarum (Barhebraeus) gallicas, italicas, imo et anglicas adoptarunt.

Not. a. Nullum tamen deprehenditur exemplum vocis alicujus germanicae receptae.

Not. b. Voces exoticae maximam partem sunt nomina, quorum alia formam induerunt syriacam, alia vero barbaram terminationem retinentia patriam suam perspicue ostendunt.

6. Etiamsi imperatoribus Syriam dominantibus lingua multum puritatis perpetuo perderet, tunc tamen libris omnis generis praecipue theologicis componendis ad splendidissimum culturae gradum pervenit. Jam a Vespasiano imperatore usque ad saeculum p. Ch. quintum floruit celeberrima schola Edessena, quae multum linguae puritati et culturae impendit operae, ita ut haec lingua sic emendata et culta nomen "Edessenae" receperit. Claruerunt inter Syros: Achudemes († 575) Monophysitarum Syriae orientalis metropolita; Josephus Huzita († 580) presbyter Nestorianus ac Nisibenae scholae rector; Jacobus Edessenus († 698), qui pristinam linguae puritatem maximo cum studio restituere est conatus; ab hoc laudantur: Jesudenah (VIII. saec.), Kosrae episcopus, Honainus sive Joannes medicus († 876), Elias episcopus Nisibensis, Joannes Stylita (830), Joannes Chamisii filius (855).

Abhinc lingua sensim in pejus ruebat; saeculo VIII. et IX. lingua syriaca valde fuit deformata; inde a saeculo X. et XI. ex urbibus, saeculo XII. et XIII. etiam ex agris fuit expulsa. In hoc aevum referendi sunt Bar-Hebraeus seu Abulpharagius dictus (an. 1226—1286) et Jo. Barzugbi, monachus Nestorianus, qui primus grammaticam accuratiori methodo tradidit. Etsi prisca Syrorum lingua jam saeculo XII. exeunte ab arabica paene summota erat et sermo vulgaris esse desierat, in sacris tamen cultuque divino apud omnes Syrorum ecclesias etiam seriori tempore usurpata est, ut apud Maronitas, quorum plures a saeculo XVI. usque ad saeculum XVIII. mirifica institutione claruerunt iique: Moses Mardenus, Amira, Abrah. Ecchellensis, Assemanus uterque.

Inde ab initio saeculi XVI. studium linguae syriacae etiam in Europa tractari coeperat; primus, qui linguam hanc ab ipsis Syris Romae edoctus est et grammaticam edidit, erat Theseus Ambrosius an. 1514.

Not. a. Nestoriani ubique officia divina in lingua syriaca celebrant, epistolam et evangelium primo syriace dein vulgari sermone ad populum recitantes; ceterae Syrorum gentes, ut Maronitae, Jacobitae et Melchitae syriaco quidem sermone in sacris utuntur, ast Melchitae ritum graecum sequentes syriacae linguae arabicam cum graeca commixtam omnino substituerunt, Maronitae vero et Jacobitae praeter scripturae lectiones etiam in precibus hymnisque arabicum sermonem pro syriaco usurpant, in Breviariis vero et in Liturgia nunc adhuc utuntur syriaco.

Not. b. Nostris diebus lingua syriaca ast multo corrupta in duobus tantum vicis non longe a Damasco dissitis Mallulae et Warae in usu esse dicitur, quibus non obstantibus lingua syriaca inter linguas emortuas est referenda.

IV. De dialecti syriacae scriptura. (Tab. XII.)

Varia scripturae genera inter Semitas usitata e primo alphabeto tanquam e fonte communi profecta sunt, nam exhibent quasdam literas, quarum figurae cum antiquissimis conspirant. Sunt autem notanda sequentia scribendi genera:

1. Scriptura inscriptionis Carpentoractensis, quae lapidi incisa a Carpentoracte (St. Carpentras) in Gallia, ubi nunc in bibliotheca episcopali asservatur, nomen traxit, literas offert Palmyrenis sat antiquiores, rectius vero aramaica quam phoeniciaca nominatur.

2. Alphabetum Palmyrenum ex inscriptionibus Palmyrae erutum temporis decursu ab antiquo Aramaeorum scribendi genere deflectebat, hinc in oppositionem antiquioris scripturae Aramaeorum recentior nominanda est scriptura, e qua exorta est scriptura quadrata.

3. Antiquissimum autem inter ea scribendi genera, quae in libris syriacis inveniuntur, est Estrangelum ܐܣܛܪܢܓܠܐ dictum, quod nomen quidam a graeco στρόγγυλος derivantes *rotundum* significare ajunt; cum vero minime rotunda sit haec literarum forma, alii nomen hoc arabicae originis esse statuunt, ortum e سَطْرُ *scriptura* et إِنْجِيل *evangelium*, ut significet *scripturam evangelii* seu *majusculam*, qua in scribendis evangelii exemplis utebantur, oppositam minusculis et velocius scriptis literis in vulgo usitatis, quo pacto hujus scripturae typus bene στρόγγυλος *rotundus* i. e. *teres* seu *concinnus* appellatur. Haec scriptura in pervetustis codicibus conspicitur, nominatim in pluribus eorum, qui saeculo ante Christum octavo exarati sunt. Praeter hanc etiam in monumentis publicis obviam aliam vulgarem jam in usu fuisse certe anno 548., e Cod. Syriaco Vatic. XII. edocemur. Serioribus temporibus sed fere in titulis tantum Estrangela scriptura invenitur.

4. Alia scribendi ratio Estrangelae simillima sive potius Estrangela ipsa est illa, quae duplicem ductum ejusdem literae habet medio cavo relicto, qua Syri in brevi aliquo dicto aut epigrammate et in librorum titulis uti solent. Ob duplicem literarum ductum hoc alphabetum Duplicati ܟܦܝܦܬܐ nomine insignitur; adhibetur praecipue ornamenti causa et propterea etiam variis coloribus decoratur.

5. Medium inter scripturam antiquam et recentiorem tenet scriptura Nestoriana dicta et Nestorianis propria, qua scripti codices multi exstant. Literae solent satis minutae esse nec diversis temporibus omnino pares manserunt.

6. Usitatissima scriptura et in libris nostris typis impressis usurpata est ea, quae ܦܫܝܛܬܐ (Peschito) i. e. simplex aut ܣܪܛܐ i. e. linea nominatur sine dubio propter lineam

fere omnes literas infra annectentem, hoc scribendi genus nil aliud est, nisi Estrangelum obliquum et inclinatum.

7. Accedit aliud alphabetum ab *Adlero* in bibliotheca Vaticana in cod. XIX. inventum, quod Hierosolymitanum seu Adlerianum vocatur. Literarum forma rudior ad veterem quidem scribendi modum vergit, ast scripturae quadratae multo similior est quam antiquae syriacae.

8. Sequitur alphabetum Mendaeum, quo utuntur Zabii gnostici in Persia habitantes; literarum ductus sunt inhabiles, crassi, obtusa arundine scripti, fere omnes angulosi paucis exceptis, quibus tantum aliquid inest rotunditatis. Patria illius scripturae et idiomatis in Aramaea est quaerenda, qua aetate vero exstiterit certo contendi nequit.

Not. a. Plura scribendi genera, praecipue Peschito, literas amant conjunctas, ita ut plures aut utrinque aut praecedenti aut subsequenti literae annectant aliquot tamen literis conjunctionem respuentibus. Probabiliter Aramaei antiquissimi cum intervallis voces scripserunt; nam jam in inscriptione Carpentoractensi eaedem spatio inter singulas relicto distinguuntur. Syros non a dextra ad sinistram, sed a fronte paginae versus pectus scripsisse, conversa tamen charta a dextra ad sinistram legisse eruditis est exploratum; hinc signa vocalium graeca a scribente in eo, quem in scriptione graeca habent, situ exarata legenti inversa apparent.

Not. b. Cum seriori tempore lingua syriaca cederet arabicae, Syri arabice scribebant literis tamen syriacis utentes, quod scribendi genus ab auctore Carschun dicto, nomen traxit Carschunici.

V. Literatura.

Grammaticas et Lexica Aramaea (syriaca) hucusque typis edita enumerat Zenker in sua Bibl. Oriental. II. pg. 128—138. Lips. 1866. Principaliora opera sunt:

A. Grammaticae utriusque dialecti aramaeae.

J. Buxtorf Grammatic. chald. et syr. Basil. (1615) 1650.

And. Sennert Hypotyp. harm. ling. orient. chald. syr. et arab. Viteb. 1653.

J. H. Hottinger Grammat. 4 ling. hebr. chald. syr. et arab. Heidlbg. 1658.

Lud. de Dieu Grammatica ling. orientl. hebr. chald. et syriac. inter se collatarum. Frft. a. M. 1683.

Car. Schaaf Opus aramaeum comp. Grammaticam chald. syriac. etc. Lug. Bat. 1686.

J. P. Hartmann Hebr. Syr. Chald. et Sam. ling. instit. harm. Fcf. 1704.

Ign. Fessler Institut. linguar. orientl. hebr. chald. syr. et arab. 2 Tom. Vratisl. 1787. 89.

J. G. Hasse Prakt. Handb. d. Aram. od. Syr.-Chald.-Sam. Sprachen. Jena 1791.

J. Jahn aram. od. chald. und syr. Sprachlehre. Wien 1793.

J. S. Vater Handbuch der hebr. syr. chald. u. arab. Grammatik. Leipzig 1817.

W. Gesenius Ausf. grammat.-krit. Lehrgebäude der hebr. Sprache mit Vergleichung der verwandten Dialekte. Leipz. 1817. 2 Th.

And. Oberleitner Elementa aram. Vind. 1820.

B. Grammaticae chaldaicae.

Ch. Cellarii Chaldaismus s. Gram. nov. ling. chald. Ciz. 1685.

Hen. Opitii Chaldaismus targ.-talm.-rabb. Hebraismo harmon. Kil. 1696.

J. Altingi Synopsis institut. chaldaic. Halae 1768.

Dav. Michaelis Grammat. chald. Goett. 1771.

N. W. Schröder Instit. ad fund. chald. bibl. brevissime concinnata. edit. 2. Ulm. 1810.

Jul. Fürst Lehrgebäude der aram. Idiome. 1. Th. Formenlehre der chald. Grammatik. Leipz. 1835.

Georg Winer Grammat. des bibl. u. targ. Chaldaismus. Leipzig 1842.

C. Lexica chaldaica.

J. Buxtorfii Lexicon chaldaico-talmudico-rabbinicum. Basil. 1640.

H. Hottinger Etymologicum oriental. sive Lexicon harm. heptaglotton. Frcf. 1664.

Edm. Castelli Lexicon heptaglotton. Lond. 1669.

M. J. Landau Rabb. aram. deutsch. Wörterb. Prag 1819. 20. 3 Th. in 5 Bd.

H. Dessauer Gedrängtes vollst. aram. chald. deutsches Handwörterbuch. Erlang. 1838.

F. Nork Vollst. hebräisch-chaldäisches-rabb. Wörterbuch. Grimma 1842.

J. Levy Chald. Wörterbuch über die Targumim und einen grossen Theil d. rabb. Schriftthums. 2 B. Leipz. 1867—68.

Praeterea voces A. T. chaldaicas etiam continent Lexica hebraica; inter ea

J. Gesenii Lexicon manuale hebraicum et chaldaicum. Ed. 2. ab A. Hoffmann. Lipsiae 1847.

J. Fürst Hebräisches und chaldäisches Handwörterbuch über das A. T. 2 B. 2. Aufl. Leipzig 1861.

D. Grammaticae syriacae.

Widmanstadii Syriac. ling. prima elementa. Vienn. 1555. Ed. 2. Antw. 1572.

G. Amirae Gramm. syriaca, sive chald. Rom. 1596.

J. Michaelis Grammatica syr. Halis 1784.

J. G. Ch. Adleri Brevis ling. syr. institut. Alton. 1784.

W. Hezel Syrische Sprachlehre. Lemgo 1788.
Ol. G. Tychsen Elementale Syriacum. Rostochi 1793.
C. M. Agrelli Otiola syr. Lund. 1816.
P. Ewald Lehrbuch der syr. Sprache. Erlang. 1826.
And. Hoffmann Grammaticae Syriacae lib. III. Halae 1827.
F. Uhlemann Grammatik der Syrischen Sprache. 2. Aufl. Berlin 1857.
J. B. Wenig Schola syriaca. Oeniponte 1866.

E. Lexica syriaca.

Val. Schindler Lexicon pentaglott. Hanov. 1612. Lond. 1635. Frcf. 1695.
J. Ferrarii Nomenclator Syriacus. Romae 1622.
J. Buxtorf jun. Lexicon chald. et syriac. Basil. 1622.
A. Gutbirii Lexicon syriac. Hamb. 1667. (N. T.)
C. Schaaf Lexicon syr. concord. Lugd. 1708. (N. T.)
Ed. Castelli Lexicon syriac. ed. a J. D. Michaelis. Gotting. 1788. II Tom.
G. Bernstein Lexicon syriac. Chrestomatiae Kirschianae denuo editae accom. Lips. 1836. Ejusdem Lexicon syriac. Vol I. Fasc. I. Berol. 1857. fol.
A. Oberleitneri Glossarium syriaco-latinum chrestomathiae accomod. Viennae 1827.

VI. Divisio.

Cum dialecti chaldaica et syriaca in essentialibus grammaticae partibus conveniant, utraque in sequentibus coordinatim est exponenda et quidem in tribus partibus, quarum prima de utriusque dialecti elementis, de orationis partibus altera et ultima de syntaxi tractabit.

PARS PRIMA.

Elementa linguae et scripturae aramaicae.

I. CAPUT.

De lectione ac orthographia.

§. 1. De Consonantibus earumque figuris et nominibus.

Syrorum literae numero sunt XXII, quarum figurae pro loci, quem in vocibus obtinent diversitate nonnihil variant; aliae enim sunt initiales, quae soli sequenti, aliae medianae, quae utrimque, aliae finales, quae soli praecedenti, aliae denique absolutae, quae nulli annectuntur.

Nomen literarum syriacarum.	Figura lit. syriac.				Potestas.	Valor.	Lit. chaldaicae.	Nomen literarum chaldaicarum.
	Initialis.	Mediana.	Finalis.	Absoluta.				
Olaph ܐܳܠܰܦ	ܐ	ܐ	ܐ	ܐ	Spiritus lenis	1	א	אָלֶף Aleph
Beth ܒܶܝܬ	ܒ	ܒ	ܒ	ܒ	b, v	2	ב	בֵּית Beth
Gomal ܓܳܡܰܠ	ܓ	ܓ	ܓ	ܓ	g	3	ג	גִּימֶל Gimel
Dolath ܕܳܠܰܬ	ܕ	ܕ	ܕ	ܕ	d	4	ד	דָּלֶת Daleth
He ܗܶܐ	ܗ	ܗ	ܗ	ܗ	h	5	ה	הֵא He
Vau ܘܰܘ	ܘ	ܘ	ܘ	ܘ	v, w	6	ו	וָאו Vau
Zain ܙܰܝܢ	ܙ	ܙ	ܙ	ܙ	ζ (gr.) ç (gal.)	7	ז	זַיִן Zain

Nomen literarum syriacarum.	Figura lit. syriac. Initialis.	Mediana.	Finalis.	Absoluta.	Potestas.	Valor.	Lit. chaldaicae.	Nomen literarum chaldaicarum.
Cheth ܚܺܝܬ	ܚـ	ـܚـ	ـܚ	ܚ	ch, hh	8	ח	חֵית Chet
Teth ܛܺܝܬ	ܛـ	ـܛـ	ـܛ	ܛ	tt	9	ט	טֵית Teth
Jud ܝܽܘܕ	ܝـ	ـܝـ	ـܝ	ܝ	j	10	י	יוֹד Jod
Coph ܟܳܦ	ܟـ	ـܟـ	ـܟ	ܟ	k (ch)	20	ך כ	כַּף Kaph
Lomad ܠܳܡܰܕ	ܠـ	ـܠـ	ـܠ	ܠ	l	30	ל	לָמֶד Lamed
Mim ܡܺܝܡ	ܡـ	ـܡـ	ـܡ	ܡ	m	40	ם מ	מֵים Mem
Nun ܢܽܘܢ	ܢـ	ـܢـ	ـܢ	ܢ	n	50	ן נ	נוּן Nun
Semcath ܣܶܡܟܰܬ	ܣـ	ـܣـ	ـܣ	ܣ	s	60	ס	סָמֶךְ Samech
Ee ܥܶܐ	ܥـ	ـܥـ	ـܥ	ܥ	Gutturalis	70	ע	עַיִן Ain
Phe ܦܶܐ	ܦـ	ـܦـ	ـܦ	ܦ	p (ph, f)	80	ף פ	פֵּיא Fe
Zode ܨܳܕܶܐ	ܨ	ـܨ	ـܨ	ܨ	z, ts	90	ץ צ	צָדֵי Zade
Kuph ܩܽܘܦ	ܩـ	ـܩـ	ـܩ	ܩ	k	100	ק	קוֹף Koph
Risch ܪܺܝܫ	ܪ	ـܪ	ـܪ	ܪ	r	200	ר	רֵישׁ Resch
Schin ܫܺܝܢ	ܫـ	ـܫـ	ـܫ	ܫ	sch	300	ש	שִׁין Schin
Thau ܬܳܘ	ܬ	ـܬ	ـܬ	ܬ	t (th)	400	ת	תָּיו Thau.

Adnotationes.

1) Annexio singularum literarum fit addita lineola, qua nonnullae singulari forma immutantur; praeprimis in fine figuras mutant sequentes: ـܟ, ـܠ, ـܡ, ـܢ et ـܥ.

2) Omnes Syrorum literae sequenti literae annectuntur praeter octo: ܐ, ܕ, ܗ, ܘ, ܙ, ܨ, ܪ et ܬ, quae cum praecedente tantum junguntur.

3) Olaph et Zain, Lomad et Ee literae finales simillimae magnitudine tantum figurae distinguuntur. Olaph cum Lo-

mad concurrens, si praecedit, inclinatur, ut: ܐܠܗܐ pro ܐܠܳܗܳܐ *Deus,* si vero sequitur, literam Lomad ad suam formam conformat, ut ܠܐ pro ܠܳܐ *non;* saepe Olaph Lomad finali innectitur, v. g. ܠܐ = לא *non.* Lomad in fine vocis duplicatum ita formatur, ut alterius literae pars toti priori annectatur, v. g. ܡܡܰܠܶܠ *dicens.*

4) Literis majusculis Syri non utuntur, non raro autem ad inscriptiones seu titulos librorum insigniendos scripturam Estrangelam usurpant.

§. 2. De Consonantium pronuntiatione ac divisione.

1) *Olaph* est spiritus lenis Graecorum i. e. levis aspiratio et nonnisi una cum vocali effertur. Inter duas vocales collocatum pronuntiatur sicut *j,* v. g. ܩܳܐܶܡ (kojem) *stans.*

2) *Zain* sonat *s* lenissimum linguae mucrone inter utramque dentium seriem interposito.

Cheth sicut *ch* gutture effertur, in nonnullis vero vocibus leniori modo ut *hh* pronunciabatur. Kuph lenius est quam Coph.

Ee e medio gutture pronuntiatur, quod fortiter comprimendum est trudendo ejus infernam partem contra supernam.

2) Dividuntur Consonantes A) ratione pronuntiationis in:

a) gutturales	ע, ח, ה, א, ܥ, ܚ, ܗ, ܐ,	quibus litera ר, ܪ accedit.
b) labiales	ף, מ, ו, ב ܦ, ܡ, ܘ, ܒ	
c) palatinas	ק, ך, י, ג ܩ, ܟ, ܝ, ܓ	
d) dentales	ש, צ, ס, ז ܫ, ܨ, ܣ, ܙ et	

e) linguales { ת, ן, ל, ט, ד
ܬ, ܢ, ܠ, ܛ, ܕ

B) ratione firmitatis in: a) lenes seu infirmas (quiescibiles): ܘ, ܝ, ܐ; ו, י, א et b) fortes seu firmas, quae sunt ceterae omnes,

et C) ratione vocum formationis in: a) radicales et b) serviles.

Not. a. Syri pariter ac Hebraei antiquum literarum ordinem ab inventore, uti videtur, jam constitutum vetustateque sancitum retinuerunt.

Not. b. Cum Maronitae linguam arabicam literis scribunt syriacis, arabica vero lingua pluribus utatur literis quam syriaca, earum defectum e more Arabum puncto diacritico apposito supplere solent; v. g ض et ظ = ܨ̇ et ܛ̇.

§. 3. De Vocalibus.

1) Primis temporibus textus chaldaicus et syriacus erat scriptus sine vocalibus, nam difficultas, quae e textus vocalibus destituti lectione oritur, vix sentiebatur tempore, quo lingua erat vernacula; postquam vero temporis successu usus linguae aramaicae abiit in desuetudinem, a magistris textui vocales sunt appositae. Priusquam vocalium signa in textum chaldaicum sunt illata, consonantes quiescibiles vocalium instar sunt substitutae et dictae matres lectionis, quia procreabant lectionem textus chaldaici vocalibus destituti genuinam. Literae quiescibiles autem sunt: א pro vocali *a*, י pro *e* et *î* ac ו pro *o* et *u;* quamvis a tempore introductionis punctorum ad vocales designandas lectionis matres factae sint supervacuae, tamen magnam partem sunt retentae in codicibus manuscriptis et libris typis editis, v. g. קְרִיבוּ חָוכְמָא. Rarissime Kamez chatuph in vocibus chaldaicis occurrit.

Not. a. In inscriptionibus Carpentoractensi et Palmyrenis vocales quiescibilibus tantum literis notantur.

Not. b. In textu non punctato saepe י vel ו duplicatum poni-

tur, ut indicetur aut mobilitas hujus literae, v. g. מצוותא i. e. מְצַוְּתָא, aut duplicatio ejusdem, v. g. חייבין i. e. חַיָּבִין.

2) In textu syriaco matres lectionis non inveniuntur, quia simplicissima vocalium significatio fuit illa antiquorum Syrorum consuetudo, puncto consonantibus superposito vocales *a, o* et *u* breves, et literis subscripto *e, i* et *u* longas indicandi, quo puncto tamen in ambiguis tantum vocibus sunt usi, v. g. ܗܘ̇ (hau) *ille,* ܗ̣ܘ (hu) *ipse.* A quo, quando et quo loco primus illius puncti diacritici usus institutus fuerit, non constat, verosimiliter saeculo quarto in schola Edessena introductus esse videtur, cum jam Ephraemus de eo loquitur; initio parcissime, serius saepius est adhibitum.

3) Cum vero punctum diacriticum multum obscuritatis adhuc relinqueret, Jacobus Edessenus († 698 p. Ch.) pronuntiationis accuratioris procreandae causa puncto hoc diacritico geminando varioque modo ponendo septem vocalium signa introduxit, quorum quinque tantum fuerunt recepta. Haec perutilis Jacobi inventio non statim communem adepta est auctoritatem, nam Theophilus Edessenus († 792 p. Ch.) Homerum syriace vertens quinque vocales graecas figuram earum nonnihil mutando recepit; propter Syris propriam scribendi rationem literae graecae unciales *A*, *E*, *H*, *O*, *Y* in textu syriaco apparent inversae. Vocalium signa sunt ergo duplicis generis: syriaca (Jacobi) et graeca (Theophili).

Figura. Syriaca.	Graeca.	Nomen.	Sonus.
ـܲ vel ـܵ	ـܰ = ـ	Petocho (ܦܬܳܚܳܐ *apertio*)	= *a*
ـܸ vel ـܹ	ـܶ = ـ	Rebozo (ܪܒܳܨܳܐ *depressio*)	= *e*
ـܼ vel ـ	ـܺ = ـ	Chebozo (ܚܒܳܨܳܐ *adstrictio*)	= *i*
ـ vel ـ	ـܳ	Sekofo (ܙܩܳܦܳܐ *elatio*)	= *o*
ܘܼ vel ܘ̇ vel ܘ	ܘܽ (ـܽ)	Ezozo (ܥܨܳܨܳܐ *oppressio*)	= *u*.

Quemadmodum consonantes, ita et vocales in dialecto chaldaica eaedem sunt, quibus lingua hebraica utitur, eaeque aut longae aut breves.

Vocales longae:	Vocales breves:
ָ = *â* Kamez	ַ = *ă* Pathach
ֵי et ֵ = *ê* Zere	ֶ = *ĕ* vel *ae* Segol
ִי et ִ = *î* Chirek magnum	ִ = *ĭ* Chirek parvum
וֹ et ֹ = *ô* Cholem	ָ = *ŏ* Kamez-chatuph
וּ = *û* Schurek.	ֻ = *ŭ* Kibbuz.

Adnotanda.

1) Nomina vocalium a forma organorum, quibus proferuntur, repetuntur, sic v. g. ܦܬܳܚܳܐ a ܦܬܰܚ *aperuit*, quia vocalis *a* aperto ore profertur; ܪܒܳܨܳܐ *depressio oris,* quia *e* aliquatenus presse pronuntiatur etc. Vocales ipsae nominantur ܙܘܳܥܶܐ *motus*, quia consonantes per eas moventur, seu ܢܩܳܫܳܐ *soni*, quia per se ipsas sonant; consonanti annexae semper post eam pronuntiantur.

2) ܳ et ܽ e lege constante consonantibus superscribuntur, reliqua signa graeca utrumque locum occupare possunt; ceterum utraque figura tum syriaca tum graeca saepissime miscetur, ita ut una vocis syllaba hanc, altera illam habeat annexam, puncta autem syriaca nunquam situm fixum mutant.

3) Vocalis Ezozo nunquam sine matre lectionis (ܘ) scribitur exceptis ܟܽܠ *omnis* et ܡܶܛܽܠ *propter.* Sekofo saepe cum puncto diacritico literae ܪ coalescit, v. g. ܢܽܘܪܳܐ pro ܢܽܘܪܳܐ *ignis.*

4) Literae quiescibiles seu semivocales sunt א, י et ו; ܐ, ܝ et ܘ; quiescit autem Olaph in Petocho et Sekofo, v. g. ܐܰܠܳܗܳܐ *Deus,* imo et in reliquis vocalibus, ut: ܠܡܶܐܡܰܪ *dicere,* ܦܺܐܪܳܐ *fructus,* ܐܽܘܪܚܳܐ *via.* Vau quiescit tantum in Sekofo praeprimis in vocibus exoticis, v. g. ܗܶܪܳܘܕܶܣ *Herodes,* et in Ezozo, v. g. ܩܽܘܡ *surge,* imo in vocibus graecis in Petocho, v. g. ܐܰܪܟܰܘܣ ἀρχαῖς, et in Rebozo, ut: ܐܶܬܺܐܢܰܘܣ Ἀθήναις; Jud non-

nisi in Chebozo, v. g. ܥܰܝܢ *oculus* et in Rebozo, v. g. ܕܶܝܢ *autem*. In dialecto chaldaica א quiescit in *a-e*, י in *e-i* et ו in *o-u*.

5) Si vocalis scripta est cum litera homogenea quiescente, plene scripta nominatur, secus defective scripta. Plurimae voces graecae, quae in dialectum syriacam sunt translatae, plene scriptae apparent, v. g. ܛܰܐܓܡܰܐ τάγμα.

6) Si litera quiescibilis sequitur vocalem heterogeneam, diphtongescit; hinc sequentes diphtongi enascuntur:

a) ܘ praecedente ܰ = *au* ab initio et in medio vocis, v. g. ܡܰܘܬܳܐ (mauto) *mors* = chald. ָו vel ַו.

b) ܘ praecedente ܶ = *eu* vel etiam interveniente Jud = ܶܝܘ, v. g. ܩܫܶܐܘ (k'scheu) *durus ille*, ܐܶܫܬܶܝܘܗܝ (eschteu) *bibam illud* = chald ֵו et ֶו.

c) ܝ praecedente ܰ = *ai*, v. g. ܒܰܝܬܳܐ (baito) *domus* = chald. ַי.

d) ܝ praecedente ܳ = *oi* in medio et fine dictionis = chald. ָי, v. g. ܩܰܕܡܳܝ (kadmoi) *primus*.

e) ܘܽ ante Jud = *ui*, v. g. ܐܰܒܽܘܗܝ (abui) *pater ejus* = chald. וּי.

§. 4. De syllabis et signis orthographicis.

1) E copulatione consonantium et vocalium enascuntur syllabae, quae sunt aut apertae, si desinunt in vocalem, aut clausae, si consonante terminantur. In media voce consonans, quae syllabam claudit, recipit in. Chaldaico Schwa quiescens seu mutum, quod sine sono est, in fine vocis signum hoc consonae vacuae non inscribitur, nisi ך finali, v. g. מֶלֶךְ et literae ת, si litera vacua jam praecedit, ut: אַנְתְּ *tu*. Ceterum sermo chaldaicus omnia signa orthographica cum hebraico habet communia, de quibus confer W. Gesenii Hebräische Grammatik herg. v. Rödiger. Leipzig 1857. 18. Aufl. § 10 seq.

2) Quaelibet syllaba in linguis semiticis ab una Consonante incipit, quae si est vacua, requirit in lingua hebraea et chaldaica vocalem brevissimam i. e. Schwa simplex seu mobile, quod signum Syri, ut ajunt grammatici, in re quidem agnoscunt, cujus figura autem carent, v. g. קְטַל = ܩܛܰܠ. Sonus, quo Schwa mobile pronunciatur, fluctuat inter omnes vocalium sonos, plerumque subsequentibus vocalibus accomodatur, ita ut mox ut *a*, mox ut *o*, saepius ut *e* sonet. Similiter Schwa compositum Syri non agnoscunt.

Not. Ubi duae consonantes ab initio syllabae vacuae concurrunt, prior accipit vocalem in dialecto syriaca plerumque ܶ, vel ܺ, ܳ et ܘ݁, prout Hebraei et Chaldaei, qui, ubi duo Schwa ab initio syllabae concurrunt, prius resolvunt in vocalem brevem, v. g. לִקְטַל pro לְקְטַל, ܒܶܫܡܰܝܳܐ pro ܒܫܡܰܝܳܐ *in coelis*, imo et in media voce, v. g.: ܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ pro ܬܫܒܽܘܚܬܳܐ *laus*.

3) Syri geminationem literarum quidem norunt, nota tamen literarum geminandarum (Dagesch forti) carent. In sermone vulgari, non autem in elegantiori, geminatio locum habet et est aut compensativa, v. g. ܐܶܦܽܘܩ (eppuk) pro ܐܶܢܦܽܘܩ (enpuk) *exibo*, aut characteristica, ut in forma Paël et Ethpaal, v. g. ܦܰܩܶܕ (pakked) *praecepit*.

Nonnunquam literam geminandam bis scribunt, v. g. ܥܰܡܡܶܐ = עַמִּים *gentes*, praeprimis in vocibus exoticis, v. g. ܝܽܘܚܰܢܢܳܢ *Joannis*, aut Dagesch forte Chaldaeorum litera inserta compensant, ut: ܡܰܢܣܰܒ = מַסַּב.

4) Cum vocalium signis cohaerent reliquae notae orthographicae, quae partim illis sunt antiquiores; sunt autem:

a) Puncta Rucoch (ܪܽܘܟܳܟ݂ *emollitio*) et Kuschoi (ܩܽܘܫܳܝ *induratio*), quae literis aspiratis ܬ, ܦ, ܟ, ܕ, ܓ, ܒ in codicibus manuscriptis plerumque rubro colore sunt apposita. Punctum infra illas literas positum (Rucoch) eas lenius sive cum aspiratione, super easdem positum (Kuschoi) eas durius et sine aspiratione legendas esse indicat. Hinc Ku-

schoi correspondet Dagesch leni Hebraeorum et Chaldaeorum imposito iisdem literis aspiratis: ת, פ, כ, ד, ג, ב, quo munitae tenues evadunt, v. g. ܟܬܳܒܳܟ Ketoboch) *liber tuus.* Quando fieri debeat aspiratio, quando non, ex analogia dialecti chaldaicae facile explicatur.

Not. In multis illis vocibus e graeca aliisque linguis receptis literae aspiratae eodem modo pronuntiari solent, quo in illa lingua, a qua sunt desumtae, v. g.: ܟܠܰܡܽܘܣ χλαμύς (chlamys).

b) Ribui (ܪܶܒܘܽܝܳܐ a ܪܶܒܘܳ *myrias, numerus ingens* seu *pluralitas*) nominamus duo puncta horizontalia super vocem posita, quae pluralem nominum et verborum in textu vocalibus destituto a singulari distinguunt, quod signum adhuc in textu punctato usitatum est, v. g. ܡܠܟ̈ܐ = ܡܰܠܟ̈ܶܐ *reges* in oppositionem ܡܠܟܐ = ܡܰܠܟܳܐ *rex.* Ubi e literis ipsis aut terminatione pluralis agnoscitur, hoc signum non adpingitur; nomina autem collective posita, quae aliquis facile vocalibus deficientibus pro singulari habuerit, his punctis notantur, v. g. ܥܢܐ *ovis,* ܥܢ̈ܐ *grex ovium.*

Not. a. Si voci tali inest litera ܪ, punctum hujus cum uno e duobus Ribui punctis coalescit, v. g. ܪ̈ܶܓܠܶܐ *pedes*; contrahitur signum hoc etiam cum Petocho punctis expresso, v. g. ܫܶܬܐܣ̈ܰܘܗܝ *fundamenta ejus.*

Not. b. Quoties numeralia cum suffixis junguntur, hoc signo induuntur, v. g. ܬܠܳܬ̈ܰܝܟܽܘܢ *vos tres,* similiter et particulae multae, quae pluralia recipiunt suffixa, ut: ܚܕ̈ܳܪܰܝܟ *circa te.*

c) α) Marhetono ܡܰܪܗܛܳܢܳܐ *(currere faciens* a ܪܗܶܛ *currere)* est linea superna literam schevandam ante literam vacuam indicans, v. g. ܡܰܠܟܬܳܐ (malkto) *regina,* literam ergo hoc signo munitam cursu quodam et velociter legendam esse docet. Marhetono respondet omnino τῷ Schwa Hebraeorum eo tamen discrimine, ut in certis tantum exemplis usurpetur.

β) Mehagjono ܡܗܰܓܝܳܢܳܐ *(coagmentator* a ܗܓܳܐ *coagmentavit, connexit)* est linea inferna literam vacuam cum vocali plerumque *e,* rarius *a* efferendam esse docens, ut: ܕܶܚܶܠܬܳܐ (dechel-

to) *timor*; conjunguntur ergo hoc signo literae, quae ad alias syllabas pertinent, in unam novam et peculiarem.

Not. Utrumque signum nobis superfluum et propterea in libris raro adhibitum ad mensuram poëmatum firmandam inventum esse, dein vero ex poësi in orationem solutam manasse videtur.

d) Lineola seu virga occultans est linea transversa infra literam posita, quae indicat, hanc literam non esse pronuntiandam, ut ܐܢܐ (no) *ego*, ܒܪܬ (bat) *filia*; eas enim literas, quae scribendo exprimuntur, in pronuntiatione autem prorsus negliguntur, occultari grammatici dicunt.

Not. Linea occultans distinguenda est a signo Mehagjono, cum utriusque lineae vis prorsus sit diversa et linea occultans in certis tantum vocibus adhibeatur.

Occultantur autem literae ܐ et ܗ, et quidem:

α) ܐ initiale in multis vocibus, v. g. ܐܚܝܢ *cognatus*, ܐܚܪܢ *alius*, ܐܢܫ *homo* etc. earumque derivatis, ut: ܐܚܪܝܐ *ultimus*; in pronomine ܐܢܐ *ego*, quoties verbi substantivi loco ponitur, dein in nominibus graecis, quae assumunt ab initio Olaph, quod, quamvis linea occultans non subjiciatur, occultatur, cum vocalem non accipiat, ut: ܐܣܛܘܟܣܐ (stukso) στοιχεῖα.

β) ܗ in pronominibus ܗܘ et ܗܝ aut pro verbo substantivo aut pleonastice positis, quae vocalem suam ad praecedentem vocem vocali in fine destitutam remittunt, v. g. ܠܝܬ ܗܘ (laitu) *non est*; nonnunquam et vocalis pronominis in fine vocis praecedentis ponitur, ut: ܒܣܪܝ ܗܘ (besr'ju) *caro mea est.*

Si vero vox praecedens vocali in fine est instructa, literae ܘ et ܝ pronominum vocali sua abjecta cum vocali praecedentis syllabae dipthongescunt, v. g. ܩܫܐ ܗܘ (k'scheu) *durum est*, ܗܕܐ ܗܝ (hodoi) *haec est*, ita tamen, ut Sekofo finale praecedentis vocis ante ܗܘ in Petocho mutetur, v. g. ܐܢܐ ܗܘ (enau) *ego sum* pro ܐܢܐ ܗܘ, similiter ܛܘܒܢܐ ܗܘ pro ܛܘܒܢܐ ܗܘ; hinc saepe voces tales prorsus in unam conjunguntur, ut: ܗܢܘ (honau) *hic est* pro ܗܢܐ ܗܘ, quod et obtinet apud Chaldaeos, ut: מַנּוּ pro מַן הוּא *quis est?* Occultatur porro *He* in pronomine ejus-

dem personae masculin. tum nominis, tum verbi suffixo, v. g. ܐܒܘܗܝ (abui) *pater ejus*, ܩܪܝܗܝ (kroi) *vocavit illum*; in verbo auxiliari ܗܘܐ *fuit*, quando cum altero verbo est conjunctum, v. g. ܩܛܠ ܗܘܐ (kotel vo) *occidebat* et in verbo ܝܗܒ (jab) *dedit*, denique in nominibus propriis aliunde receptis *He* pro spiritu aspero positum occultatur, v. g. ܗܪܘܡܝ ʽΡώμη, ܝܗܘܕܝܐ *Judaei*.

γ) Occultantur et reliquae literae, quae bis scribuntur ad derivationem orthographicam indicandam et quidem in nominibus mediae radicalis geminatae prior illarum occultatur, ut: ܡܡܠܠܐ (mamlo) *loquela*, ܓ̈ܠܠܐ *undae*, ܝ̈ܡܡܐ *maria*, ܡܢܢܐ (mano) *manna* et aliis; denique

δ) quae in Hebraico assimilationem subeunt literae, easdem in syriaco saepe occultatas invenimus, et quidem:

1) *Lomad* verbi ܐܙܠ *abiit*, quando vocalem suam in radicalem praecedentem vacuam remittit, v. g.: ܐܙܠܬ pro ܐܙܠܬ. Si vero significat *prodesse* occultationem non admittit.

2) Litera *Nun* in pronom. 2. pers. ܐܢܬ, ܐܢܬܝ *tu*, ܐܢܬܘܢ, ܐܢܬܝܢ *vos* et in multis aliis nominibus, v. g. ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, ܐܢܬܬܐ *mulier*, ܣܦܝܢܬܐ *navis*, ܫܢܬܐ *annus* etc.

3) *Risch* in voce ܒܪܬ *filia* et in imperativo ܪܗܛ pro ܪܗܘܛ *curre*.

4) Litera *Chet* in pronom. ܚܢܢ *nos*, si praesenti formando adhibetur, v. g. ܩܪܝܢܢ ܚܢܢ (korennan) *nos vocamus*.

e. Linea diacritica est linea superna et transversa, quae

α) tanquam compendium scriptionis usurpatur, ut ܘܫܪ̄ pro ܘܫܪܟܐ *et cetera*, ܩܕ̄ pro ܩܕ̈ܝܫܐ *sancti*, et literis numeros significantibus imponitur, ut: ܫܢܬ ܐܦܣܛ̄ *anno* 1869.

β) Haec linea sub ܟ ante ܗ duriorem eam literam mollius et cum eadem lenitate uti Olaph efferendam indicat, ut ܐܬܗܕ (ehad) *recordatus est*.

γ) Denique mediae radicali subjecta verborum imperativum passivum ab infinitivo et praeterito discernit, v. g. ܐܬܩܛܠ (etkatl) *interficiaris*.

§. 5. De Numerorum signis.

1. Numeros Syri raro numeralibus, sed plerumque literis indicare solent linea diacritica munitis. Primis alphabeti literis inde ab ܐ usque ad ܛ *unitates,* novem dein sequentibus a ܝ usque ad ܨ *decades* et reliquis *centurias* notant, ceteros numeros harum additione supplent, v. g. ܬܡܕ = 444.

Ad numerum 500 et ultra notandum Syri adhibent literas puncto munitas easdem: ܟ̇ = 500, ܠ̇ = 600, ܡ̇ = 700, ܢ̇ = 800 et ܣ̇ = 900. *Millia* vero exprimunt per lineolam a sinistra dextram versus obliquam et subjectam, quae quamcunque literam ornat, ad millenariam profert potentiam, v. g. ܐ͍ = 1000, ܕ͍ = 4000, ܛ͍ = 9000.

Eadem lineola horizontalis inferna *myriades* exprimit i. e. quemvis numerum literâ significatum cum decies mille multiplicandum innuens, v. g. ܐ̱ = 10·000, ܒ̱ = 20·000, ܩ̱ = 1·000·000.

Numeros *fractos* ita scribunt, ut literae numerali imponant lineolam obliquam a sinistra ad dextram ductam, v. g.: ܒ́ = 1|2, ܓ́ = 1|3.

2) Antiqui Aramaei Phoenicum instar ad numeros significandos Palmyrenis inscriptionibus testantibus etiam signa adhibuerunt peculiaria, quae sunt:

I = 1; II = 2; III = 3; IIII = 4;
Y = 5; ⊃ = 10; 3 = 20

reliquos numeros his signis conjunctis exprimunt, ut: IY = 6; I⊃ = 11; II⊃ = 22 etc. ⊃I = 100; ⊃Y = 500; ⊃⊃I = 1000.

3) In Masora literae chaldaicae similiter ad numeros significandos adhibentur, et quidem א usque ט *unitates,* י usque צ *decades,* ק usque ת 100 — 400 designant; reliqui *centenarii* aut per finales, ut: ך = 500, ם = 600, ן = 700, ף = 800, ץ = 900 aut per compositas literas תק, תר, תש, תת, תתק

exprimuntur; *millia* eadem ratione, qua Syri componunt Chaldaei, hinc: א״ך = 1500.

§. 6. De Tono.

1) Tonus in dialecto chaldaica secundum analogiam linguae hebraicae residet in ultima syllaba; in penultima tantum figunt tonum: a) in formis segolatis, ut: מֶ֫לֶךְ, טַ֫עַם, עַ֫יִן, אֲמֶ֫רֶת etc. b) in terminatione pluralis (et dualis) in ־ִין; c) in formis verbalibus in ־ְתָּ (תָּא, תָּה) et ־נָא desinentibus, ut: קְטַ֫לְתָּא קְטַ֫לְנָא, in 3. pers. plur. praet. uti: קְטַ֫לוּ et in personis imperativi in ־וּ et ־ִי, v. g. קְטֻ֫לוּ et קְטֻ֫לִי, d) denique in suffixis ־ַנִי, ־ָהָא, ־ָנָא, ־וֹהִי, ־כִי et ־הִי, v. g. מִינּ֫וֹהִי, בָּרְכֵ֫הִי.

2) Syri e contrario tonum figunt in penultima, v. g. ܡܰܠܟܳܐ (málco); ultima autem syllaba acuitur in vocibus, quae desinunt in consonantem vacuam (non quiescentem), v. g. ܡܰܠܟܰܝ (malkaí); praecipue terminationes ܝܼܢ, ܘܿܢ, ܝܢ, ܘܬ݂ et ܘܬ vel apocopata in ܘ et ܝ (abjecto ܬ finali) desinentia tonum sibi vindicant, v. g. ܡܰܠܟܺܝܢ (malkín), ܡܰܠܟܽܘܬ (malkút) aut ܡܰܠܟܽܘ (malkú) *regnum*.

Not. In vocibus exoticis, praecipue graecis, si ultima aut penultima tonum habebat, apud Syros in eadem syllaba remanet, v. g.: ܒܰܣܺܝܠܺܝܘܣ βασιλεῖος (basilíos); si vero Graeci antepenultimam acuebant, Syri penultimae dare solebant tonum, v. g. ܐܶܘܰܢܓܶܠܺܝܘܢ εὐαγγέλιον (evangelíon).

§. 7. De distinctionis signis.

Magna est apud Syros in distinctionis signis varietas; sunt autem quatuor primaria:

a) (:) nostro commati simillimum in protasis membris sejungendis adhibetur.

b) (.) claudit protasin et etiam vim interrogationis signi habet.

c) (.) sejungit membra apodosis et longiorem interrogationem claudit.

d) (·) claudit periodum.

Maximum interpunctionis signum est (⁘) aut (: :). Inveniuntur etiam ÷ (obelus), ⁜ (asteriscus), ÷ (lemniscus) et ⸓ (hypolemniscus).

II. CAPUT.

De Consonantium et Vocalium permutationibus.

§. 8. De Consonantium mutationibus.

Omnes mutationes, quibus consonantes subjiciuntur, ad supremam euphoniae legem reducuntur, hinc consonantes transponuntur, assimilantur, abjiciuntur etc. ad gratam pronuntiationem seu euphoniam procreandam. Sunt autem sequentes mutationes notandae:

A. Permutatio consonantium.

In omnibus linguis semiticis consonantes sono seu organo similes et cognatae permutantur, v. g. pro Hebraeo צוּר *petra* dicitur טוּר et ܛܽܘܪܳܐ; hinc ץ ܨ saepe mutatur in ט ܛ, ז ܙ in ד ܕ, et שׁ ܫ in ת ܬ, v. g. pro שֶׁלֶג heb. dicitur תְּלַג ܬܰܠܓܳܐ *nix*; א permutatur cum י, v. g. מֵיבַד pro מֵאבַד, quae permutatio praecipue Lexica respicit.

B. Transpositio consonantium.

Transponuntur consonantes (*Metathesis*), si altera propter debilitatem (liquiditatem) locum suum obtinere nequit, v. g. תְּרַע pro תְּעַר, קְרַץ pro קְצַר; ܦܘܩܢ pro ܦܘܢܩ; frequentissima est literae ת ܬ praeformativae syllabae passivae אִת ܐܶܬ transpositio cum sibilantibus שׁ, צ, ס, ז et ܫ, ܨ, ܣ, ܙ, v. g. אִשְׁתְּמַע, ܐܶܫܬܰܡܰܥ, translocatione autem facta ת, ܬ post צ, ܨ transit in ט ܛ, post ז ܙ in ד ܕ. (cf. §. 23. 1, c.)

C. Abjectio consonantium.

Consonantes quaedam in scribendo excidunt, quin suppleantur, praeprimis quiescibiles et liquidae, quae consonantium abjectio ab initio vocis literis vacuis plerumque accidit (*Aphaeresis*), similiter in media voce, si alia praecedit vacua (*Syncope, Elisis*) et rarius in fine vocis (*Apocope*).

1. Abjiciuntur ab initio vocis:

a) א ܐ, v. g. חַד, ܚܰܕ pro אֲחַד, ܐܚܰܕ; נַשׁ, ܢܳܫ pro אֱנַשׁ, ܐܢܳܫ.

b) י ܝ et ܢ נ, uti in imperativo, v. g. דַע pro יְדַע, סַק pro נְסַק, ܦܽܘܩ pro ܢܦܽܘܩ, ܗܰܒ pro ܝܗܰܒ.

2) Abjiciuntur in media voce eaedem literae et similes vocali destitutae; litera praecedens, si est vacua, accipit vocalem literae elisae, v. g. אֵכָל ܐܶܟ݂ܽܘܠ pro אֶאכָל et ܐܶܐܟ݂ܽܘܠ, אִתַּגַּר pro אִתְאַגַּר, ܢܶܬܶܒ pro ܢܶܐܬܶܒ, similiter ה in מַנּוּ pro מַנְהוּ; porro liquidae Lomad, Mim, Nun et Risch, v. g. ܓܦܬܐ pro ܓܦܢܬܐ *vitis*, ܚܨܐ pro ܚܨܢܐ *lumbus*, אֶלָּא pro אִן לָא, אִלּוּ pro אִן לוּ, ܡܕܝܢܬܐ (ex ܡܕܝܢܬܐ); nonnunquam et Thau, v. g. שַׁבָּא pro שַׁבְּתָא, ܫܢܬܐ pro ܫܢܬܬܐ; rarius ע, uti עֲטַלֵּף pro עֲטַל עֵף.

3. In fine abjiciuntur:

Thau femininorum, v. g. מַלְכוּ ܡܰܠܟܽܘ pro מַלְכוּת ܡܰܠܟܽܘܬ; in Targumim בֵּי (ܒܶܝ) pro בֵּית (ܒܰܝܬ); ן in יְמַטּוּ pro יְמַטּוֹן, כּוֹ pro כּוֹן, אִי pro אִין; ם in קָאֵי pro קָאֵם, תֵּיקוּ pro תֵּיקוּם, nonnunquam ע et ה, v. g. שְׁב pro שְׁבַע; ב in תוּ pro תּוּב; ר in אֲמַר, v. g. אֵימָא pro אֵימַר, ף in יוֹסֵי pro יוֹסֵף etc.

D. Adjectio consonantium.

Fieri solet, ut euphoniae et facilitatis causâ in vocibus formandis consonantes ab initio et in fine apponantur aut mediae voci inserantur; praeprimis Olaph cum reliquis quiescibilibus ac He et Nun rei huic inserviunt.

1) Additio ab initio vocis literae Olaph (*Prosthesis*) fieri solet: a) in illis vocabulis, quae a duabus consonantibus in-

cipiunt, v. g. אַטְרָף = טְרָף, אַחְמַר pro חֲמַר, שְׁתָא et אִשְׁתִּי, ܐܶܬܡܳܠ pro ܬܡܳܠ, ܐܶܫܬܺܝܢ pro ܫܬܺܝܢ; b) praeprimis in vocibus exoticis, quodsi sibilans cum quadam alia consonante conjunctim primam syllabam constituat, v. g. אַכְסָן ܐܰܟܣܢܳܝܳܐ = ξένος, אַקְסִיל = ξυλόν, ܐܶܣܦܽܘܓܳܐ σπόγγια etc. Occurrunt tamen et exempla, in quibus Olaph prostheticum non additur, v. g. סְפוּקְלָטוֹר *speculator*, ܣܛܶܦܰܢܳܘܣ Στέφανος; c) imo et aliis vocibus, uti: אֲדוֹרָה δῶρα, אִלְפָּס λοπάς, ܐܺܝܕܳܐ *manus*, ܐܺܝܩܺܐ = εἰκῇ, אִיטַלְיָא ܐܺܝܛܰܠܝܰܐ Ἰταλία.

Not. Rarius ח et ע prosthetice accedunt, v. g. חֲלַטְתָא = ܠܛܬܐ, עֲדַק pro דַּק.

2) Literarum in media voce insertio haud raro accidit (*Epenthesis*), praeprimis litera Nun in compensationem signi Dagesch fortis inseritur, v. g. יִנְדַּע pro יִדַּע, saepius in suffixis, v. g. אַנְתְּ, אַנְתּוּן et in vocibus graecis, v. g. אַנְפִּילוֹן = πυλών. — In dialecto syriaca tale Nun epentheticum occultatur, v. g. ܐܢ̱ܬ, ܐܢ̱ܬܘܿܢ, ܐܢ̱ܬܶܝܢ, ܣܘܢܳܗܕܳܘܣ σύνοδος; similiter in vocabulis graecis post literam ρ pro spiritu aspero litera He inseritur, v. g. פַּרְהֶסְיָא παῤῥησία, סַנְהֶדְרִין συνέδριον, ܪܗܳܘܡܺܝ = Ῥώμη, ܪܗܳܘܕܳܘܣ = Ῥόδος; imo post ܢ, v. g. ܐܶܘܰܢܓܶܠܝܳܘܢ εὐαγγέλιον et ad αι exprimendum, e. g. ܬܰܕܰܐܝܳܘܣ Θαδδαῖος; nonnunquam et liquidae ל et ר inseruntur, ut: כֻּרְסֵא pro כִּסֵּא = ܟܽܘܪܣܝܳܐ *thronus*, nec non ܐ post praeformativa futuri, ut ܬܺܐܚܶܐ *vives* a ܚܝܳܐ.

3. Tandem et in fine vocum literae adjunguntur (*Paragoge*), praeprimis litera Nun in 1. et 3. persona praeteriti, v. g. קְטַלוּן = ܩܛܰܠܘܽܢ, ܩܛܰܠܶܝܢ, קְטַלְנָן = ܩܛܰܠܢܰܢ imo et futuri, quando ultima syllaba desinit in vocalem, v. g. תִּקְטְלִין = ܬܶܩܛܠܺܝܢ pro תִּקְטְלִי; rarius tale Nun apparet in imperativo, v. g. ܚܙܳܘܢ = חֲמוֹן *videte*, קְרוֹן *clamate*. Raro aliis in vocibus Nun paragogicum additur, ut: חֶלְבּוֹן *Aleppo*, פַּרְעוֹן = ܦܰܪܥܳܘܢ pro heb. פַּרְעֹה; ܫܠܶܝܡܽܘܢ = heb. שְׁלֹמֹה. Similiter litera Jud paragogice accedit ad 2. et 3. pers. fem. futuri, uti: ܬܶܩܛܠܺܝܢ.

E. De literis gutturalibus.

1) Literae gutturales א, ה; ח, ע = ܐ, ܗ, ܚ, ܥ, quibus et litera ר, ܪ adnumeratur, amant vocalem *a*, cum harum pronuntiatio e gutture jam naturâ suâ effert hanc vocalem; proclivitas illarum literarum ad vocalem *a* imprimis in fine vocum cernitur, v. g. אֲמַר, שְׁמַע, ܦܠܰܚ, ܫܪܰܚ etc.

2) Praeterea in dialecto chaldaica his literis eaedem regulae sunt applicandae, quae valent in lingua hebraea, uti: compensatio signi Dagesch fortis, quod gutturalia non ferunt, prolongatione vocalis praecedentis, v. g. בָּרֵךְ; usus Pathach furtivi, v. g. שְׁבִיחַ, רוּחַ, et Schwa compositi, v. g. אֱזַל, יַעֲבֵד.[1]

§. 9. De literarum infirmarum mutationibus.

Literae א, ו, י, ܐ, ܘ, ܝ uti apud Hebraeos et Arabes, ita etiam apud Aramaeos consonarum et vocalium vices gerunt, hinc jure semivocales appellantur. Ubi talis litera consonans est, mobilis, ubi vero vocalis vicem gerit, quiescens seu quiescibilis nominatur; quia dein literae hae non semper figuram suam retinent sed variis mutationibus sunt obnoxiae, in oppositionem consonarum firmarum eis nomen infirmarum est impositum. Nonnunquam enim literae hae praecedentis vocalis sonum induunt et quasi vocalescunt seu quiescunt, aut a vocali proxime praecedente vel a consonante conjuncta influxum patiuntur, ita ut in aliam literam infirmam vocali praecedenti homogeneam aut consonanti annexae respondentem convertantur, aut plane abjiciantur; hinc regulae, quibus omnes literarum infirmarum proprietates innituntur, triplicis sunt generis: A. Quietis, B. Conversionis et C. Abjectionis.

---

[1]) Cf. W. Gesenius, Hebräische Grammatik. l. c. §. 22.

§. 10. De regulis Quietis literarum infirmarum.

I. Regula Quietis: Literae infirmae ad quietem rediguntur, si vocalis, in qua possunt quiescere, aut jam praecedit, aut e litera infirma in proxime praecedentem literam vacuam est praemissa, v. g. in יֵאכַל = ܢܐܟܘܠ (litera א quiescit in Zere et ܘ in Rebozo); similiter ܡܐܟܘܠ = מֵיכַל vel מֵאכַל, אָקִים pro אֲקִים, ܐܩܝܡ pro ܐܩܝܡ, ܡܩܝܡܐ pro ܡܩܝܡܐ.

Not. a. In quibusnam vocalibus literae infirmae quiescere possint, supra §. 3. Adnot. 4. jam dictum est.

Not. b. In dialecto syriaca Jud ab initio vocis positum quiescit in sua vocali homogenea, v. g. ܝܠܕ (iled non jiled). Syri et Olaph, quod ex analogia proprie esset vacuum, ab initio vocum quiescere jubent atque vocalis tantum sono efferunt, quin et hujus vocalis signum appingunt, v. g. ܐܡܪ (emar) pro chald. אֱמַר, ܐܠܗܐ (aloho) pro אֱלָהּ.

II. Regula Quietis. Si praecedit vocalis heterogenea literam quamdam infirmam, ista vocalis assimilatur subsequenti literae infirmae, ut haec in vocali assimilata quiescat; hinc dicitur אוֹסִיפַת pro אֲוסִיפַת. In dialecto autem syriaca in tali casu vocalis non assimilatur; dicitur enim ܐܘܣܦ non ܐܘܣܦ *auxit.*

Not. a. A quiete literarum infirmarum distingui debet earum otium; otiantur seu plane non pronunciantur literae infirmae, si post literam vacuam aut aliam quiescentem efferri nequeunt orthographiae autem et etymologiae gratia scribuntur; hoc otium rarissime in dialecto chaldaica, saepius in syriaca occurrit. Otiatur autem

a) Olaph in pronominibus ܐܢܘܢ et ܐܢܬܝ participio praesentis formandi causa additis, v. g. ܩܛܠܝܢ ܐܢܘܢ (kotlitun) ultimo vocis praecedentis Nun non audito; similiter in ܡܐܐ (mo) *centum*, ܣܓܝܐܐ *multus*, אַמְטִיאוּ *obtulerunt.*

b) Vau in terminatione verborum vocali nulla praecedente, ut ܩܛܠܘ (k'tal), quod Vau saepe abjicitur = ܩܛܠ; dein in nonnullis nominibus post aliud Vau quiescens, v. g. ܫܘܕܘܝܐ (schudojo) *promissio.* [1])

[1]) Juxta alios grammaticos Vau hoc occultatur.

c) Jud quoque otiatur in terminationibus verborum, ut ܩܛܠܬܝ (k'talt) *interfecisti* fem., ܩܛܘܠܝ (k'tul), in pronomine ܐܢܬܝ (at) *tu* et in suffixis ܝ, ـܢܝ, ـܟܝ, ـܟܝ, ـܘܗܝ, ـܝܗܝ, v. g. ܡܠܟܘܗܝ (malkau) *reges ejus,* ܡܠܟܝ (malk) *rex meus*; denique in nonnullis substantivis et adverbiis, v. g. ܐܡܬܝ (emath) *quando.*

Not. b. A quiete et otio iterum distinguenda est occultatio literarum, de qua vide §. 4. 4. d.

§. 11. De regulis Conversionis literarum infirmarum.

Litera infirma nonnunquam mutatur seu convertitur in aliam literam infirmam et quidem: 1) aut ob vocalem, 2) aut ob consonantem annexam; statuuntur ideo duae Conversionis regulae. Si convertitur litera infirma in aliam infirmam ob vocalem annexam, dicitur applicata prima conversionis regula; si conversio dependet a consonante, statuitur secunda conversionis regula.

I. Regula Conversionis. Si litera infirma non est homogenea vocali, quae aut jam fuit in litera proxime praecedente, aut ex ipsa litera infirma est praemissa in literam proxime praecedentem vacuam ideoque quiescere nequit, aut diphthongum facere non amat: a) litera infirma non raro abit in aliam literam infirmam isti vocali homogeneam, v. g. Aleph, quamvis nonnunquam immutatum manet et quiescit, tamen saepe convertitur in Je, quoties praecedunt vocales *e* vel *i,* ut: גְּלֵית pro גְּלֵאת, תֵּיקְרֵי pro תֵּיקְרֵא, ܢܺܝܠܰܦ pro ܢܺܐܠܰܦ, ܣܺܝܡ pro ܣܺܐܡ.

b) Literae infirmae praecedentibus heterogeneis vocalibus abeunt in aliam literam infirmam, quae quidem non omnino est homogenea praecedenti vocali, huic autem proprior ac cognatior est, quam litera infirma originaria; sic in utraque dialecto Vau mutatur in nonnullis casibus in literam Je, quia haec proprius accedit ad vocalem *a* praecedentem, quam

litera Je, v. g. תֵּיבִין *revertentur* dicitur pro תְּתוּבִין; ܐܬܬܩܢ *stabilitus est* pro ܐܬܬܩܝܢ.

II. Regula Conversionis. Si in Chaldaico litera infirma aliam literam infirmam proxime praecedentem sequitur, illa in hanc infirmam mutatur, quo facto geminatio per signum Dagesch locum habet, v. g. נְבִיֵּי pro נְבִיאֵי.

§. 12. De regulis Abjectionis literarum infirmarum.

I. Regula Abjectionis. Abjiciuntur literae infirmae radicales in media voce ob proxime subsequentes literas formativas: Je et Vau, v. g. תִּגְלִין = ܬܓܠܝܢ *revelabis* (femin.), יִגְלוּן = ܢܓܠܘܢ *revelabunt*; ob Nun epentheticum et ante suffixa, v. g.: חַוֵּנִי ,אַחֲוִנּוּן, ܚܘܢ *ostende nobis* (pro ܚܘܝܢ), ܐܚܝܢܝ *vivifica me* (pro ܐܚܝܝܢܝ).

II. Regula Abjectionis. Litera infirma per regulam conversionis in aliam infirmam mutata aut per regulam quietis in quietem redacta excidit plerumque, si est litera Aleph, v. g. יַלֵּף = ܢܠܦ *docebit* pro יַאלֵּף et ܢܐܠܦ, גְּלָת = ܓܠܬ a גְּלָא = ܓܠܐ *revelavit,* raro vero, si est Je vel Vau et quidem non solum in syllaba clausa, sed et in syllaba aperta eo tantum discrimine, quod in dialecto chaldaica in syllaba clausa adsit vocalis brevis, longa autem in syllaba aperta, quae regula rursus exceptionibus locum dat, v. g. קָם pro קְוַם, e quo per 1. reg. conv. fit קְאַם vel קָם, similiter ܩܡ pro ܩܘܡ = ܩܐܡ seu ܩܐܡ et ejecto Olaph = ܩܡ, קָמוּ = ܩܡܘ.

Not. a. Quamvis literarum infirmarum proprietates triplici regularum nunc enumeratarum classi innitantur, tamen istae regulae non semper in lingua aramaea sunt applicatae.

Not. b. In dialecto syriaca Olaph ex Vau ortum et ejectum requirit vocalem Sekofo pro Petocho, nam Sekofo respondet vocali chaldaicae ָ, hinc קָם = ܩܡ.

§. 13. De Concentratione.

1. Litera in eadem syllaba bis occurrens semel tantum scribi solet imposito huic literae in dialecto chaldaica signo geminationis seu Dagesch forti, i. e. literae hae concentrantur, quae concentratio semper fit, nisi adsint obstacula hanc prohibentia eaque: a) duplicatio literae hujus ante concentrationem instituendam, v. g. דַקִּק et b) prolongatio vocalis (immutabilis) inter duas vocis literas easdem, quae essent concentrandae, ut: חֲבִיב dilectus. Si concentratio instituitur, vocalis prioris e concentrandis literis removetur et quidem aut abjicitur, quando consonans proxime praecedens est mota, aut in consonantem proxime praecedentem remittitur, si haec est vacua, v. g.: גִּנָּא pro גִּנְנָא *hortus,* בַּזְתָּא pro בְּזַזְתָּא *praedatus es.* Quomodo Syri signum hoc suppleant, supra §. 4. 3 dictum est.

Not. a. Concentratio haec in lingua aramaea non ubique est applicata, ubi ex analogia aliorum locorum supponitur, v. g. in אִתְבְּנַן; imo occurrunt voces chaldaicae, in quibus ad analogiam dialecti syriacae facta concentratione signum geminationis omittitur, v. g. דַקְנָא = ܕܩܢܳܐ pro דִּקְקְנָא.

Not. b. In dialecto chaldaica signum Dagesch non solum literae concentrandae, sed et in ejus locum literae praecedenti imponitur, si ab initio praeformativa litera accedat, v. g. אַדֵּק pro אַדְקֵק = ܐܶܕܽܘܩ.

Not. c. Quamvis in Syriaco non adsit geminationis signum, tamen ex aliis indiciis, sive e consonantibus, sive e vocalibus concentratio facta cognoscitur et formae distinguuntur, v. g.: ܩܰܛܶܠ = קַטֵּל.

2. Concentratio non solum locum habet, si eaedem literae penes se occurrunt, sed etiam, si alia litera sive praecedat sive subsequatur, et quidem litera praecedens plerumque Nun, Je et Olaph mutatur in eandem, quae subsequitur literam, i. e. ei *assimilatur,* v. g. אֶפֶּק pro אֶנְפֵּק = ܐܶܦܶܩ, מִלַּךְ pro מֵילַךְ vel subsequens praecedenti assimilatur, v. g. אִתְּכֵל pro אִתְאֲכֵל; ܐܶܬܬܚܶܕ pro ܐܶܬܐܚܶܕ.

§. 14. De Vocalium mutationibus.

1. Vocales sunt aut invariabiles seu impurae, aut variabiles seu purae. Vocales impurae, quae abjici aut permutari nequeunt, sed manent, sunt vocales longae, quae cum litera infirma homogenea sunt nexae et in dialecto syriaca vocales illae, post quas ex analogia dialecti chaldaicae Dagesch forte poni debuisset, v. g. ܩܰܕܺܝܫ = קַדִּישׁ *sanctus.* Syllabae apertae (simplices seu purae) longa vocali uti solent, clausae (compositae seu mixtae) vocalem brevem amant; nihilominus et his vocales longae tribuuntur. Ceterum in Targumico-chaldaico sermone vocalium systema valde est irregulare.

Not. Matres lectionis bene sunt distinguendae a literis quiescentibus, hae enim vocales proxime praecedentes prolongant seu protrahunt ideoque literae quiescentes vel literae protractionis appellantur; matres vero lectionis si quando occurrunt, vocalibus prolongandis non inserviunt, sed pleonastice adsunt, libenter enim sunt retentae, postquam vocalium signa jam in textum sunt illata.

2. Vocales variabiles seu purae variis obnoxiae sunt mutationibus et proprietatibus, ad quas referuntur earum permutatio, transpositio, abjectio et assumptio.

a) Permutantur vocales longae in breves, si syllaba clausa tonum amittit, v. g. כָּלְהֵין a כֹּל, breves in longas abeunt tum in pausa, v. g. אָמָר pro אֲמַר, tum ante gutturales dagessandas, v. g. מְבָרֵךְ pro מְבַּרֵךְ. Syri libenter vocalem *a* permutant cum *o*, v. g. ܓܠܳܐ = גְּלָה, ܐܳܪܳܡ = אֲרָם, et *e* cum *i*, ut: ܬܶܬܩܛܶܠ pro ܢܶܬܩܛܶܠ.

b) Vocales etiam ex uno loco in alium in vocibus aramaeis translocantur; sic vocalis e vocis syllaba subsequente praemittitur in literam proxime praecedentem vacuam, si ob accrementum finale vocalis haec esset ejicienda, ad dignoscendam autem vocis formam est necessaria, v. g. קַטְּלֵה a קַטֵּל, ܩܰܛܠܽܘܗ̄ܝ *occidite illum* ex ܩܛܽܘܠܘ cum suffixo, ܩܽܘܕܫܳܐ ex ܩܽܘܕܫ.

Not. Voces duae syriacae ܠܘܩܒܠ *contra* et ܩܘܕܡ *ante* praefixa litera Lomad ac accedente suffixo 1. pers. singul. atque 2. et 3. pers. plural. vocalem ܘ literae ܩ praemittunt, v. g. ܠܩܘܒܠ, ܠܩܘܕܡܝܗܘܢ, e contra: ܠܩܘܒܠܢ *contra nos*; in dialecto chaldaica haec regula in similibus his vocibus non semper est applicata, v. g. לְקֳבֵל et לִקְבֵיל ex קְבֵיל, לְקֳדָם et לִקְדָם a קֳדָם.

c) Vocales abjiciuntur in ultimis syllabis ob accrementum finale, nisi sint vocales characteristicae vel impurae, aut retineantur ad evitandum plurium consonantium concursum; hinc: עָלְמָא ܥܠܡܐ ex עָלַם ܥܠܡ, קָטְלִין ܩܛܠܝܢ e קְטַל ܩܛܠ; e contra קַטַּלוּ et ܩܛܠܘ, קְטַלְתְּ et ܩܛܠܬ.

d) Assumuntur vocales auxiliares in duarum consonantium vacuarum concursu ab initio vocis et quidem in dialecto chaldaica plerumque Chirek, v. g. לְמֶלֶךְ יִקְטֹל; in syriaca plerumque Petocho, v. g. ܦܬܓܡܐ pro ܦܬܓܡܐ etiam in media voce ut: ܐܬܩܛܠ pro ܐܬܩܛܠ, imo et Chebozo in literis ܐ, ܝ et ܕ ab initio vocis, v. g. ܐܡܪ, ܝܠܕ, ܕܗܒ.

Not. a. Si literam, quae recipit vocalem auxiliarem, in sermone chaldaico sequitur gutturalis cum Schwa composito, vocalis auxiliaris non differt a vocali signi Schwa compositi, v. g. יַעֲדֵי pro יְעֲדֵי. Non raro vocalis auxiliaris et Schwa compositum sequentis literae resolvuntur in vocalem longam, ut: לֵאדִין pro לֶאֱדִין, בֵּאלָהָהּ pro בֶּאֱלָהָהּ.

Not. b. Si post vocalem auxiliarem est litera gutturalis cum Schwa composito, hoc nonnunquam resolvitur in vocalem, quae est hujus signi, v. g.: יֶהֶוְיָן pro יֶהֱוְיָן, aut Schwa compositum abit in Schwa simplex, ut: תַּעְבְּדוּן pro תַּעַבְדוּן vel תַּעַבְדוּן.

Not. c. Ante Vau vacuum Syri eligunt Ezozo, in quo Vau quiescit, v. g. ܚܕܘܬܐ pro ܚܕܘܬܐ *gaudium*. Conjunctio וְ abit (sicut in lingua hebraica) ante consonantes vacuas et ante literas ף, ם, ב in וּ, syriaca autem conjunctio ܘ recipit Petocho, v. g. ܘܩܛܠܢ.

PARS SECUNDA.

Formarum doctrina.

Orationis partes sunt: I. Pronomina, II. Verba, III. Nomina et IV. Particulae.

I. CAPUT.

De Pronomine.

§. 15. A. De Pronomine personali.

Pronomen personale duplex est, aut separatum sive simplex aut suffixum sive ceteris vocibus annexum.

1. Pronomina separata sunt sequentia.

		Chaldaica.	Syriaca.
		Singul.	
1. pers. com.		אֲנָא (אֲנָה) *ego*	ܐܢܐ
2. pers.	com.	אַתְּ, אַנְתְּ (אַנְתְּה) *tu*	ܐܢܬ
	fem. raro	אַנְתְּי	ܐܢܬܝ
3. pers.	masc.	הוּא (הוּ, הָא, אִיהוּ, אִנְהוּא) *ille*	ܗܘ, ܗܘ
	fem.	הִיא (אִיהָא אִיהִי) *illa*	ܗܝ, ܗܝ.
		Plural.	
1. pers. com.		נַחְנָא, אֲנַחְנָא (אֲנַן) *nos*	ܚܢܢ
2. pers.	masc.	אַתּוּן, אַנְתּוּן *vos*	ܐܢܬܘܢ
	fem.	אַתֵּין אַנְתֵּן	ܐܢܬܝܢ

	Chaldaica.	Syriaca.
3. pers. masc.	אִנּוּן, הִנּוּן *illi* (הִמּוֹן, הִמּוֹ)	ܗܶܢܽܘܢ, ܐܶܢܽܘܢ
fem.	אִינֵּן, אִנֵּן, אִנֵּין *illae* (אִנְהִי, אִנְהֵין, הִנֵּין, הִנֵּן)	ܗܶܢܶܝܢ, ܐܶܢܶܝܢ

Adnotanda.

1. Pronomina personalia in secunda et tertia persona genus discernunt, prima persona est generis communis.

2. הִמּוֹן et הִמּוֹ occurrunt in Chaldaismo biblico tantum (Daniele 2, 34. et Esra 4, 10; 5, 5.).

3. ܐ݈ܢܳܐ in significatione verbi abstracti *esse* recipit lineam occultantem (§. 4. 4. d. *α*.), imo Olaph saepe abjicitur et pronomen voci praecedenti adjungitur; v. g. ܛܳܐܶܒ݂ܢܳܐ pro ܛܳܐܶܒ݂ ܐ݈ܢܳܐ, quod et fit in pronomine ܐܰܢ̱ܬ, v. g. ܩܳܪܶܝܢ̱ܬ pro ܩܳܪܶܐ ܐܰܢ̱ܬ.

4. De ܗܽܘ et ܗܼܝ conf. §. 4. 4. d. *β*. Emphatice repetitum, ut: ܗܽܘ ܒܶܗ ܗܽܘ *idem ille,* ܗܽܘܝܽܘ (pro ܗܽܘ ܗܽܘ) *hic ipse* (*ipse est*), ܗܼܝ ܒܳܗ ܗܼܝ *haec eadem, hoc idem* significat.

2. Pronomina suffixa.

Forma horum suffixorum ad partem non ab ea, quae nunc in usu est pronominis forma, sed ab obsoleta et antiquata est orta, partim e separatis decurtata. Verbis annexa plerumque accusativum pronominis indicare solent, nominibus vero conjuncta genitivum (possessivum) significant, particulis denique adjecta formant separatorum suorum casus; sunt autem sequentia:

A. Suffixa verbi.

	Chaldaica.	Syriaca.
	Singular.	
1. pers. com.	a) ־ַנִי, b) ־ְנִי, c) ־ִי	a) ܰܢܝ, 2) ܰܝܢܝ, b) ܢܝ, c) ܝ݂, d) ܳܢܝ

		Chaldaica.	Syriaca.
2. pers.	masc.	a) ־ָךְ, b) ךְ	a) ـܳܟ݂, b) ـܟ݂.
	fem.	a) ־ֵךְ (־ֵיךְ), b) ךְ, ־ֵכִי	a) ـܶܟ݂ܝ, b) ـܟ݂ܝ, d) ـܳܟ݂ܝ.
3. pers.	masc.	a) ־ֵהּ (־ֵיהּ), b) וֹהִי, ־ִהִי	a) ـܶܗ, 2) ـܢܳܗܝ (ـܢܳܘܗܝ), b) ـܘܗܝ, 2) ـܗܘܢ, d) ـܘܗܝ
	fem.	a) ־ַהּ (־ָהּ, ־ָא), b) הָ (הָא)	a) ـܳܗ̇, 2) ـܢܳܗ̇ (ـܢܳܗ̇), b) ـܗ̇.

Plural.

		Chaldaica.	Syriaca.
1. pers. com.		a) ־ָנָא (־ָן), b) נָא (־ִינָא)	a) ـܰܢ, 2) ـܝܢ, b) ـܢ, d) ـܳܢ
2. pers.	masc.	כוֹן (כוּן, כוֹם, כוּ)	a) ـܟ݂ܽܘܢ, d) ـܳܟ݂ܽܘܢ
	fem.	כֵן (כִי)	a) ـܟ݂ܶܝܢ, d) ـܳܟ݂ܶܝܢ.
3. pers.	masc.	a) ־ְהוֹן, b) נוּן, c) (הוּן, הוֹם, הוֹ)	ܐܶܢܽܘܢ separatum manet.
	fem.	a) ־ֵין, ־ְהֵן, ־ֵהֶן, b) נֵין, נֵן, c) (הֵין, הֵן)	c) ـܗܽܘܢ c) ـܗܶܝܢ.

Adnotanda.

1) Quodvis suffixum est duplicis formae, incipit enim aut a consonante, aut a vocali. Haec, quae sub a) indicantur, annectuntur verbis, ubi in consonantem (excepta ܝ Syrorum) exeunt, illa sub b) indicata annectuntur verbis, ubi terminantur chaldaice in ו (וֹ), ־ִי, ־ָ, syriace in ܘ et ܝ otiosum, quod ante suffixa ut ـܘ et ـܝ pronunciatur; ubi b) deest, in a) jam comprehenditur; sub c) indicantur suffixa, quae cum praepositionibus מִנּ, לְ, בְּ = ܠ, ܒ junguntur; d) denique indicat formas annectendas solis verbis syriacis in ܝ desinentibus. Formae rariores clausulis sunt inclusae.

2) In Chaldaico Nun epentheticum saepius verbum inter et suffixum ponitur, rarius in Syriaco.

3) Syri proprie carent suffixis verborum 3. pers. plur., eorum loco usurpantur separata, quae verbo semper postponuntur.

B. Suffixa Nominis.

Suffixa nominis, quae non multum distant a suffixis verbi, sunt duplicis generis: aut singularia, quae cum nominibus utriusque generis in numero singulari positis (et cum nominibus femin. plur.) conjunguntur, aut pluralia, quae nominibus pluralibus masculinis accedunt; haec plerumque cum Jod incipiunt, quod quidem ad pluralem nominis formam pertinet cum suffixo autem plane coalescit.

a) Suffixa nominum masc. et femin. singularium (et fem. plur.).

		Chaldaica.	Syriaca.
		Singular.	
1. pers. com.		ִי	ܝ
2. pers.	masc.	ָךְ	ܟ݂ (ܟ)
	fem.	ֵךְ (ֵיךְ)	ܟܝ̣ (ܟܝ)
3. pers.	masc.	ֵהּ	ܗ̂
	fem.	ָהּ	ܗ̇
		Plural.	
1. pers. com.		ָנָא	ܢ (ܢ)
2. pers.	masc.	כוֹן (כוֹם)	ܟܘܢ
	fem.	כֵן	ܟܝ̣ܢ
3. pers.	masc.	הוֹן (הוֹם)	ܗܘܢ
	fem.	הֵין	ܗܝ̣ܢ.

Nota. a. Pro ֵהּ in Ṭargumim saepe וֹהִי, saepius ֵיהּ occurrit.

Not. b. Suffixum 1. pers. sing. in Syriaco non pronuntiatur, unde variae oriuntur vocalium mutationes.

b. Suffixa nominum masc. pluralium.

	Chaldaica. Sing.	Chaldaica. Plur.	Syriaca. Sing.	Syriaca. Plur.
1. p. c.	ַי	c. ַנָא	ܝ	c. ܝܢ
2. p. m.	ָיךְ (ָךְ)	m. ֵיכוֹן	ܝܟ	m. ܝܟܘܢ
2. p. f.	ַיִךְ	f. ֵיכֵן	ܝܟܝ	f. ܝܟܝܢ
3. p. m.	וֹהִי, וֹי	m. ֵיהוֹן	ܘܗܝ	m. ܝܗܘܢ
3. p. f.	ָהָא	f. ֵיהֵן	ܝܗ	f. ܝܗܝܢ

Not. a. Suffixa pluralia regulariter nominibus masculinis tantum junguntur; nomina feminina recipiunt in Chaldaico plerumque in Syriaco semper suffixa singularia.

Not. b. Suffixa pluralia etiam nectuntur praepositionibus iis, quae origine sua sunt nomina pluralia et quidem: עַל ܥܠ *super*, בֵּין ܒܝܢ *inter*, קֳדָם ܩܕܡ *ante*, בָּתַר *post*, ܚܠܦ *pro*, ܠܘܬ vel ܐܠܘܬ *a, juxta*, תְּחוֹת ܬܚܘܬ *sub* et alia, imo ܡܛܠ *propter* ordinarie et ܒܝܢ nonnunquam ante suffixa assumunt terminationem plur. fem. ܬ, v. g. בַּתְרַי, עֲלוֹהִי, בֵּינֵיכוֹן etc. ܒܝܢܝ, ܥܠܘܗܝ, ܡܛܠܬܗܘܢ, ܒܝܢܬܗܘܢ etc. Eodem modo etiam voces אִית ܐܝܬ, לֵית ܠܝܬ et כְּמָא ܟܡܐ *quot* suffixa pluralia recipiunt.

Not. c. Pronomina possessiva in lingua aramaea possunt etiam separatim nomine exprimi, ita ut suffixa verbi conjungantur cum דִּיל, ܕܝܠ (quod natum est ex דִּי = ܕܝ relativo et ל, ܠ nota dativi) rarius דִּיד (ex דִּי et ד nota genitivi), v. g.: דִּילָךְ = ܕܝܠܟ *quod est ibi* i. e. *tuus*; non raro haec forma substantivorum more ponitur, v. g. דִּילָנוּ *nostri* (die *Unsern*), ܕܝܠܟܘܢ *vestri.*

§. 16. De reliquis Pronominibus.

A. Pronomen demonstrativum.

Chaldaic.	Syriac.
Singular.	
masc. דֵּין, דֵּן (הָדֵין) *ille* et *hic*	m. ܗܘ, ܗܢܐ *hic, iste*
דֵּךְ, דֵּיךְ, דִּכֵּן (דֵּיכִי, דֵּיכִי) *hic*	

Chaldaic.	Syriac.
fem. דָּךְ, דָּא (הָדָא), דְּנָן, דְּנָא (דְּנָה) *illa* et *haec*	f. ܗܳܕܶܐ, ܗܳܕܳܐ *haec.*

Plural.

com. אִלֵּין, אֵלֶּה, אִלֵּךְ (Dan. 3, 12) *hi* et *hae*	m. ܗܳܢܽܘܢ *hi* f. ܗܳܢܶܝܢ *hae* com. ܗܳܠܶܝܢ, ܐܳܠܶܝܢ.

Not. a. Demonstrativa notis casuum declinantur, ut: לְדֵין *huic.*

Not. b. Separatum pronomen chaldaicum cum hebraico articulo, ut הַהוּא, הָאִלֵּין et singulare demonstr. syriacum cum personalibus ܗܽܘ et ܗܝ, uti: ܗܳܢܳܐ ܗܽܘ vel ܗܳܢܽܘ, imo cum substantivis, ut: ܝܰܘܡܳܢܳܐ pro ܝܰܘܡܳܐ ܗܳܢܳܐ *hodie* coalescit et *ipsemet, idem* exprimit.

Not. c. Pronomina haec saepe respondent Graecorum articulo, quare nominibus aut praeponuntur, aut subjiciuntur.

B. Pronomen relativum est דִּי ܕ݁ܝ (heb. זֶה) vel praefixum דְ et ܕ (דִ tamen in Chaldaismo biblico non occurrit) pro utroque genere et numero; significat plerumque nominativum, rarius accusativum; quomodo reliqui casus exprimantur, confer Syntaxin. §. 61.

Not. Nonnunquam relativum in Syriaco cum pronom. personalibus conjungitur, v. g. ܕܗܽܘ, vel ܗܽܘ ܕ, *qui,* ܕܗܳܢܽܘܢ vel ܗܳܢܽܘܢ ܕ *qui*, vel cum demonstrativo, ut ܗܳܢܳܐ ܕ *qui*; hae formae compositae tantum ponuntur, cum relativum ad antecedentem vocem refertur; si vero relativum sententiam incipit et in sequentibus demonstrativum expresse aut implicite indicatur, alia composita in usu sunt, ut: ܡܰܢ ܕ vel ܐܰܝܢܳܐ ܕ *ille qui,* ܡܳܐ ܕ *quod* etc.

C) Pronomen interrogativum est
de persona: מַן (מוֹן, מוּן dial. hierus.) — Syr. ܡܰܢ *quis?*
de re: מָה, מָא, מְנָא, מָנָא — Syr. ܡܳܢ, ܡܳܐ, ܡܽܘ, ܡܳܢܘ, ܡܳܢܳܐ *quid?*

Promiscue de persona et re usitantur:

Chal. אֵידָא (comp. ex particula interrog. אֵי et demonstrat.), אֵידֵין, אַיְדָא, הַיְידָא (אֵי זֶה, אֵי זֹאת) *quinam, quaenam, quodnam.*

Syr. ܐܰܝܢܳܐ sing.; — ܐܰܝܠܶܝܢ plur.

Not. a. Pronomen interrogativum solet coalescere cum pronom. personali: מַנּוּ pro מַן הוּ = ܡܰܢܽܘ pro ܡܰܢ ܗܽܘ, et cum demonstrativo: מַדֵּין pro מַן דֵּין.

Not. b. Casus interrogativi per notas aut praepositiones indicantur.

Not. c. Interrogativa, quibus relativum praemittitur, notant relativa, ut דְּמַן ܕܰܡܰܢ, *qui*, quibus vero דְּ, ܕ postponitur, demonstrativa significant, ut: מַן דִּי = ܡܰܢ ܕ *ille, qui.*

Not. d. Quomodo pronomina reflexiva et reciproca exprimantur, confer Synt. §. 62. 1.

II. CAPUT.

De Verbo.

§. 17. Praemonenda.

1) E radicibus enascuntur stirpes, quae in lingua aramaea generaliter e tribus componuntur consonantibus; e stirpibus formantur formae aut additis novis consonantibus (*formatio externa*), aut rarius vocalium mutatione (*formatio interna*), quae ulterior distinguendis imprimis verbis transitivis et intransitivis inservit. Tres illae consonantes radicales una tantum moventur vocali, v. g.: קְטַל = ܩܛܰܠ, ita ut lingua aramaea hac in re linguae primitivae (et radicibus monosyllabis) propius accedat, quam reliquae linguae cognatae. Generaliter verba transitiva vocali *a*, intransitiva vocali *e* efferuntur, v. g. קְטַל = ܩܛܰܠ *occidit,* קְרֵב = ܩܪܶܒ *accessit.*

2. Origine sua verba sunt a) aut primitiva (quoad maximam partem), b) aut derivativa, quae rursus distinguuntur in derivativa α) verbalia, prout derivantur a verbis aliis, in derivativa β) denominativa, quae a nominibus originem repetunt, v. g. שָׁרֵשׁ *eradicare* a שֹׁרֶשׁ *radix*; ܐܶܦܰܨܰܚ *pascha peragere* a ܦܶܨܚܳܐ *pascha,* et in derivata γ) departicu-

lativa, quae (seriori tempore et pauco in numero) a particulis deducuntur, v. g. ܬܰܚܬܶܒ *submisit a* ܬܚܶܬ *sub.*

Not. Paucissima inveniuntur verba e lingua graeca desumta ut: טַקֵּס, ܛܰܟܶܣ *ordinavit* a τάξις.

§. 18. De verbi Formis.

E forma primitiva seu fundamentali (technice פְּעַל *Peal*), quae est tertia persona sing. mascul. praeteriti, oriuntur modificationibus variis factis formae novae, quae improprie et minus apte *Conjugationes* nominantur. Forma primitiva, si organica respicitur evolutio, duplici modo extendi potest: intensive et extensive; forma intensiva quae intensionem conceptus verbi primitivi significat, e fundamentis enascitur modificatione interna et iteratione (duplicatione) consonantis mediae (technice פַּעֵּל *Paël*), extensiva vero causam actionis denotans oritur externo accremento ab initio vocis (technice אַפְעֵל *Aphel*). Quaeque harum formarum iterum praefixa syllaba את ܐܶܬ format formam reflexivam seu passivam. Cum tamen formis his usitatissimis plerumque adnumeratur et altera forma minus usitata, quae cum tertia forma ejusdem est significationis (technice שַׁפְעֵל *Schaphel*), habentur quatuor diversae verbi formae activae et quatuor correspondentibus formis passivis adjectis octo formae, quae hebraicis et formatione et significatione non sunt absimiles, et quidem:

I. Peal קְטַל = ܩܛܰܠ *occidit.*

II. Paël formatur e prima forma duplicatione mediae radicalis קַטֵּל = ܩܰܛܶܠ, respondet formae Piël Hebraeorum et formae II. Arabum.

III. Aphel formatur praefixâ primae radicali literâ א (ה), ܐ mota per vocalem *a*; in secunda syllaba est vocalis *e* vel *i* אַקְטֵל = ܐܰܩܛܶܠ, respondet formae Hiphil Hebraeorum et formae IV. Arabum.

IV. Schaphel enascitur (uti III) e forma prima praefixo שַׁ, ܫܰ, שַׁקְטֵל = ܫܰܩܛܶܠ et respondet formae X. Arabum.

Formae passivae correspondentes sunt:

I. Ethpeel: אִתְקְטֵל = ܐܶܬ݂ܩܛܶܠ
II. Ethpaal: אִתְקַטַּל = ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
III. Ethtaphal: אִתַּקְטַל = ܐܶܬ݂ܬܰܩܛܰܠ
IV. Eschtaphal: אִשְׁתַּקְטַל = ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ.

§. 19. De verbi Flexione generatim.

1. Aramaeis ut reliquis Semitis sunt duo tempora: Praeteritum seu Perfectum (Aoristus I.) et Futurum seu Imperfectum (Aoristus II.), quae temporum formae modis etiam adnumerantur; nam perfectum Indicativum simul, imperfectum Subjunctivum et Optativum simul denotat. Modis accensentur: Infinitivus, Imperativus (etiam in formis passivis) et Participium (duplex in activis formis). Omnes hae formae exoriuntur e forma primitiva aut literis praeformativis additis aut vocalibus mutatis; flexio personarum autem fit literis prae- et afformativis, quae plerumque e pronominibus personalibus originariis derivantur. Formatio flexionis in omnibus omnino verbis et per omnes eorum formas (activas et passivas) plane eadem est; quia vero in verbis quibusdam ob naturam radicalium modificationes certae sunt instituendae, verba sub hoc respectu dividuntur in perfecta seu regularia, quorum radicales semper sunt praesentes et immutatae, et in imperfecta seu irregularia, quorum radicales variationibus certis sunt obnoxiae.

2. In sermone Aramaeo duplex numerus habetur: Singularis et Pluralis. Genus distinguitur masculinum et femininum; communis generis est tantum prima persona, quae semper praesens cogitatur ideoque distinctione haud indiget.

§. 20. De flexione verbi perfecti.

A. Praeteriti seu Aoristi I. Peal.

(vid. I. Tab.)

Flexio verbi in praeterito seu Aor. I. fit per notas afformativas, quae in utraque dialecto aramaea literis radicalibus in fine annectuntur; hae afformativae sunt sequentes:

Chald.			Syriac.		
Sing.			Sing.		
3. pers.	m.	—	3. p.	m.	—
	f.	ַת—		f.	ܰܬ
2. pers.	m.	תְּ— (תָּ—, תָּא—, תָּה—)	2. p.	m.	ܬ
	f.	תְּ— (תִּי—)		f.	ܬܝ
1. pers. c.		ֵת— (ֵית—, ֵתִי—)	1. p. c.		ܶܬ
Plur.			Plur.		
3. pers.	m.	וּ— (וּן—)	3. p.	m.	ܘ (ܘܢ)
	f.	ָא—, ָה— (אָן, ָן—)		f.	ܝ (ܝܢ)
2. pers.	m.	תּוּן— (תּוּ—)	2. p.	m.	ܬܘܢ
	f.	תֵּין— (תִּין—)		f.	ܬܝܢ
1. pers. c.		נָא— (נָן—)	1. p. c.		ܢ (ܢܢ).

Adnotanda.

1) His afformativis accedentibus ultima verbi vocalis aut retinetur aut abjicitur; si accrementum finale constat e sola litera protractionis aut otiante (in Syriaco) vel incipit a consonante non quiescente, vocalis verbi ultima retinetur ante accrementum finale, abjicitur autem, si afformativum incipit a vocali.

Abjicitur ergo vocalis in 3. pers. femin. et 1. pers. singular. praeteriti, — et in 2. pers. fem. sing. ac 2. et 3. person. masc. et femin. plural. futuri. In 3. pers. fem. et 1. pers. sing. praet. assumitur sub prima radicali ad concursum plurium consonantium vacuarum evitandum vocalis auxiliaris ִ—, ֶ—.

2) In 3. feminina singulari invenitur etiam forma segolata ָ—ת, ֶ—ת (ֶ—ית), ִ—ת et ִ—ית. In 3. persona plural. (masc. in Chaldaico, masc. et femin. in Syriaco) accedit nonnunquam Nun paragogicum, hinc וּן pro וּ, ܘܢ et ܝܢ pro ܘ et ܝ, imo in recentioribus Paraphrasibus Nun paragogicum etiam 3. p. plur. fem. chald. additur, ita ut ex ָ—א fiat ָ—אן, vel ָ—ן, e contra in 2. pers. plur. Nun nonnunquam abjicitur, hinc תוּ— pro תוּן—.

3) Quia in Syriaco literae ܘ et ܝ, quibus flexio indicatur, sunt literae otiantes (§. 10. II. Not. a.), voces in pronuntiatione non discernuntur, quamvis istis literis scribantur; nonnunquam hae literae otiantes etiam scribendo negliguntur.

4) Accedentibus afformativis, quae vocali tantum consistunt, ad verba chaldaica tonus remanet in penultima syllaba, hinc קְטַ֫לוּ, קְטַ֫לָא, קְטַ֫לִי.

PARADIGMA.

Singul.

3. pers.	m.	קְטַל	ܩܛܰܠ
	f.	קִטְלַת	ܩܶܛܠܰܬ
2. pers.	m.	קְטַלְתְּ (קְטַלְתָּא)	ܩܛܰܠܬ
	f.	קְטַלְתְּ (קְטַלְתִּי)	ܩܛܰܠܬܝ
1. pers. c.		קִטְלֵת	ܩܶܛܠܶܬ

Plural.

3. pers.	m.	קְטַלוּ (קְטַלוּן)	ܩܛܰܠܘ (ܩܛܰܠ et ܩܛܰܠܘܢ)
	f.	קְטַלָא (קְטַלָן)	ܩܛܰܠܝ (ܩܛܰܠ et ܩܛܰܠܶܝܢ)
2. pers.	m.	קְטַלְתּוּן	ܩܛܰܠܬܘܢ
	f.	קְטַלְתֵּן	ܩܛܰܠܬܶܝܢ
1. pers. c.		קְטַלְנָא (קְטַלְנָן)	ܩܛܰܠܢ (ܩܛܰܠܢܰܢ).

Adnotanda ad Paradigma.

Prima radicalis ipsius radicis aramaicae est vacua, secunda autem mota plerumque per ַ—, ܰ in transitivis, et

ֵ (יִ), ֶ (יֶ) rarius ֹ, syriace ܶ in verbis praecipue intransitivis et semipassivis, ad quae referuntur, quae animi affectum et qualitatem designant, hinc: כְּתַב, ܟܬܰܒ *scripsit,* בְּטֵל, ܒܛܶܠ *cessavit,* יְתֵב, ܝܬܶܒ *sedit,* כְּאֵב, ܟܐܶܒ *doluit.* Nonnulla, quae sub secunda radicali duplicem vocalem admittunt, ejusdem aut diversae sunt significationis, v. g. דְּמוּךְ et דְּמַךְ *dormivit,* ܫܠܶܡ et ܫܠܰܡ *integer fuit,* רְחַם et רְחֵם (רְחִים) *dilexit,* ܦܠܶܓ *divisus fuit* et ܦܠܰܓ *divisit.* — Haec vocalis ֵ, ֶ, ֹ, ܶ sub secunda radicali retinetur in flexione praeteriti, ubi reliqua verba ַ ܰ habent, v. g. שְׁאֵלְנָא, סְלִקוּ, ܢܦܰܩܘ, imo et in 3. p. fem. et 1. p. sing., ut: קְטֵלִית, ܢܦܶܩܬ; nonnunquam in syllaba clausa ֵ in ֶ abbreviatur, ut: שְׁאֶלְנָא.

Not. In verbis cum *a* in praet. praeter formas קְטַלַת קְטָלַת in textu Venet. etiam occurrit קְטָלַת et קְטָלֵת (in polyg. Lond. קְטַלַת et קְטַלֵת).

B. Futuri seu Aoristi II. Peal.
(vid. I. Tab.)

Futurum seu Aoristus II., qui Imperativi instar quoad vocales formatur, notis praeformativis ת, נ, י, א chald. et ܬ, ܢ, ܐ syr. ab initio verborum additis flectitur, ubi autem hae praeformativae literae generi et numero distinguendis haud sufficiunt, in fine accrementa distinctiva accedant oportet; hinc flexio futuri fit sequenti modo:

		Chald.	Syriac.
Sing.			
3. p.	m.	י	ܢ . . . .
	f.	ת	ܬ . . . (ܢ)
2. p.	m.	ת	ܬ . . . .
	f.	ת · ין (ִי)	ܬ . . . ܝܢ (ܝܢ̈)
1. p. com.		א	ܐ . . . .
Plur.			
3. p.	m.	י . . —ון (וּ)	ܢ . . . ܘܢ
	f.	י . . . ָן	ܢ . . . ܢ

	Chald.	Syriac.
2. p. m.	ת .... ־ון	ܬ .... ܘܢ
2. p. f.	ת .... ־ָן	ܬ .... ܢ
1. p. c.	נ	ܢ ....

Adnotanda.

1. Syri in 3. pers. sing. masc. et 3. pers. plur. utriusque generis pro Jud habent ܢ praeformativum (forsitan ex ܗܘܢ ortum). In Paraphrasibus Proverbiorum etiam Nun pro Jod invenitur more syriaco, v. g. נִגְדּוֹל, נִנְטַר. In 2. et 3. pers. fem. singul. Syri plerumque (Chaldaei in 2. pers. fem. sing. tantum) admittunt ܝ otiosum seu paragogicum.

2. Vocalem imperativi futurum retinere solet; admittit igitur tres: *u, a* et *e,* ita ut ◌ֻ, ◌ܘܿ transitivis, ◌ַ, ◌ܰ et ◌ֵ (◌ֵי) vel ◌ִ (◌ִי), ◌ܶ intransitivis tribuant, et quidem verba, quorum praeteritum *e* habet, in futuro plerumque *a* recipiunt, imprimis ante tertiam radicalem gutturalem, v. g. תִּקְרַב, אֶפְתַּח, ܐܶܦܬܰܚ; quaecunque verba praet. *a* pronuntiant, libenter in futur. *u* et in chaldaico etiam *o* recipiunt, v. g. יִתְקוֹף, יִדְמוֹךְ. Ast in verbis transitivis et vocalis *e* in futuro invenitur, v. g. תִּקְטֵיל, ܢܶܩܛܶܠ. Nonnulla verba in futuro plures vocales possunt assumere, quae tamen plerumque influunt in sensum, v. g. יִתְקַף *valeat* et יִתְקוֹף *valebit,* יִשְׁלַט *imperet* et יִשְׁלוֹט *solet imperare,* ܢܶܫܠܰܚ *exuet* et ܢܶܫܠܘܿܚ *mittet,* ܢܶܛܒܰܥ *immersus erit* et ܢܶܛܒܘܿܥ *obsignabit*; in nonnullis autem verbis diversitas vocalium non efficit diversitatem significationis, v. g. ܢܶܚܕܰܪ et ܢܶܚܕܘܿܪ *circumdabit* a ܚܕܰܪ.

PARADIGMA.

Sing.		Chald.	Syriac.
3. p.	m.	יִקְטֹל	ܢܶܩܛܘܿܠ
	f.	תִּקְטֹל	ܬܶܩܛܘܿܠ (ܠܗ̇)
2. p.	m.	תִּקְטֹל	ܬܶܩܛܘܿܠ
	f.	תִּקְטְלִין (לִי)	ܬܶܩܛܠܺܝܢ (ܠܶܟܝ)
1. p. c.		אֶקְטֹל	ܐܶܩܛܘܿܠ

Plur.		Chald.	Syriac.
3. p.	m.	יִקְטְלוּן	ܢܶܩܛܠܽܘܢ
	f.	יִקְטְלָן	ܢܶܩܛܠܳܢ
2. p.	m.	תִּקְטְלוּן	ܬܶܩܛܠܽܘܢ
	f.	תִּקְטְלָן	ܬܶܩܛܠܳܢ
1. p. c.		נִקְטֻל	ܢܶܩܛܽܘܠ

§. 21. De Imperativo formae Peal.

Imperativus in 2. radicali eandem vocalem cum futuro habet; hinc potest formari per *u, a* et *e,* remanente tamen prima radicali vacua. Distinguitur genus in utroque numero, ita, ut in feminino singulari et masculino plurali Nun paragogicum nonnunquam excidat.

PARADIGMA.

		Chald.	Syriac.
Sing. 2. p.	m.	קְטֻל	ܩܛܽܘܠ
	f.	קְטֻלִי	ܩܛܽܘܠܝ
Plur. 2. p.	m.	קְטֻלוּ (לוּן)	ܩܛܽܘܠܘ (ܢ)
	f.	קְטֻלְנָא (לָן)	ܩܛܽܘܠܶܝܢ (ܩ̈ܛܽܘܠܝ)

Not. a. Raro in Chaldaico scriptura plena occurrit: קְטוֹל, nonnunquam juxta analogiam hebraicam invenitur כְּתוֹב ,בְּחוֹן.

Not. b. In formis ܩܛܽܘܠܝ, ܩܛܽܘܠܘ et ܩ̈ܛܽܘܠܝ (cum Ribui, ut distinguatur a singulari) Jud et Vau literae finales otiantur, accedente autem Nun paragogico quiescunt.

§. 22. De Infinitivo et Participio Peal.

1) Nota characteristica Infinitivi formae Peal in lingua aramaea est litera מ ܡ primae radicali vacuae praemissa cum vocali auxiliari eaque in Chald. ִ, ֵ vel ַ, in Syriaco ܶ; secunda radicalis mota est vocali ַ, ܰ in illis verbis

praecipue, quorum 2. radicalis in ipsa radice jam est insignita *a*, hinc: מִקְטַל vel מְקְטַל = ܡܶܩܛܰܠ.

Not. a. In dialecto chald. nonnunquam et quidem in Paraphrasibus junioribus assumitur in infinitivo terminatio in ָא (vel. heb. ָה) et in syriaca in ܳܘ praecedente ܶ, hinc: מִסְעֲרָא et לְמִבְנְיָה, ܡܶܣܥܰܪܳܘ. In Talmudico terminatio in ֵי vel ֵא occurrit, v. g. עֲנוּאֵי, הֲלוֹכֵי. In Chaldaico infinitivus nonnunquam format מִקְטַל vel מִקְטוֹל, rarius juxta analogiam linguae hebraicae קְטוֹל vel קָטוֹל, in Syriaco raro cum Vau otiante occurrit, ut: ܡܶܥܪܽܘܩ *discedere*.

Not. b. Duplici infinitivi forma, quam Hebraei distinguunt, absoluta et constructa Aramaei non gaudent. Infinitivus solet cum ל, ܠ praefixo conjungi, uti: לְמִקְטַל = ܠܡܶܩܛܰܠ. Ubi praepositio מ (pro מִן) est praefigenda, manet ל, ne duo מ concurrant, v. g. מִלְּמִקְטַל *ab occidendo*.

2) Participium formae Peal (sicut reliquarum formarum activarum) est duplex: activum et passivum.

A. Participium activum Aramaeorum simillimum est participio Hebraeorum; nam 1. radicalis mota est in Chaldaico vocali ָ impura (hinc in lingua arabica *a* cum Aleph protractionis قَاتِلٌ), in Syriaco vocali ܳ; secunda radicalis in utraque dialecto est insignita vocali ֵ, ִ, ֶ (ִי) = ܶ, nisi ob tertiam gutturalem posita sit vocalis *a*, v. g. פָּלַח = ܦܳܠܰܚ. Distinguitur in participio nominum instar genus et numerus.

PARADIGMA.

		Chald.	Syriac.
Sing.	m.	קָטֵל	ܩܳܛܶܠ
	f.	קָטְלָא	ܩܳܛܠܳܐ
Plur.	m.	קָטְלִין	ܩܳܛܠܺܝܢ
	f.	קָטְלָן	ܩܳܛܠܳܢ.

Not. Cum ָ sub 1. rad. sit impura seu longa, manet per omnes formationes; si 1. rad. gutturalis est, nonnunquam pro ָ ponitur ַ, v. g. חַשְׁחִין, חַכְּמִין, rarissime vocalis ָ literam pro-

tractionis, א appositam habet, ut: מָאֵרֵי = מָרֵי *fortis,* vel שָׁאנֵי = שָׁנֵי (talm.) *alienans.*

B. Participium passivum (*Peïl*) in utraque dialecto inter 2. et 3. radicalem assumit literam Jod quiescentem in ִ, ֵ prima radicali vacua remanente. Chaldaei sub secunda radicali nonnunquam vocalem ֵ admittunt, v. g. תְּקֵל *appensus,* et Syri sub prima ܶ, v. g. ܬܶܡܺܝܗ *stupefactus.* Hoc participium semper sensum passivum habet, quamvis nonnunquam in nostris linguis quasi circumscriptive per activum vertitur, v. g. טְעִין = ܛܥܺܝܢ *portans* (proprie *oneratus*), ܐܶܒܺܝܠ *lugens* (proprie *contristatus*), סְמִיךְ *vicinus, conterminus* (i. e. *annexus*). Hinc:

Sing.	m.	קְטִיל	ܩܛܺܝܠ
	f.	קְטִילָא	ܩܛܺܝܠܳܐ
Plur.	m.	קְטִילִין	ܩܛܺܝܠܺܝܢ
	f.	קְטִילָן	ܩܛܺܝܠܳܢ.

3) Aramaei conjungunt utrumque participium cum pronominibus personalibus ad praesens significandum, ita tamen, ut pronomina decurtata cum participiis, quorum genus et numerus in contractione servatur, in unam vocem coalescant et quidem in 1. et 2. pers. sing. et pluralis.

a) Participium activum cum pronom. contractum.

		Chald.			Syriac.		
Sing.							
1. p.	m.	אֲנָא	קָטֵל =	קָטֵלְנָא	——		
	f.	אֲנָא	קָטְלָא =	קָטְלָאנָא	——		
2. p.	m.	אַתְּ	קָטֵל =	קָטְלַתְּ	ܐܢܬ	ܩܳܛܶܠ =	ܩܳܛܶܠܬ
	f.	אַתְּי	קָטְלָא =	קָטְלַתְּי	ܐܢ̱ܬܝ	ܩܳܛܠܳܐ =	ܩܳܛܠܳܬܝ
Plur.							
1. p.	m.	אֲנַן	קָטְלִין =	קָטְלִינַן	ܚܢܰܢ	ܩܳܛܠܺܝܢ } =	ܩܳܛܠܺܝܢܰܢ
	f.	אֲנַן	קָטְלָן =	קָטְלָנַן	ܚܢܰܢ	ܩܳܛܠܳܢ }	
2. p.	m.	אַתּוּן	קָטְלִין =	קָטְלִיתּוּן	ܐܢ̱ܬܽܘܢ	ܩܳܛܠܺܝܢ =	ܩܳܛܠܺܝܢ̱ܬܽܘܢ
	f.	אַתֵּין	קָטְלָן =	קָטְלָתֵּין	ܐܢ̱ܬܶܝܢ	ܩܳܛܠܳܢ =	ܩܳܛܠܳܢ̱ܬܶܝܢ

b) Participium passivum cum pronom. contractum.

		Chald.	Syriac.
Sing.			
1. p.	m.	קְטִילְנָא	—
	f.	קְטִילָאנָא	
2. p.	m.	קְטִילַת	ܩܛܝܠܬ
	f.	קְטִילַתְּי	ܩܛܝܠܬܝ
Plur.			
1. p.	m.	קְטִילִינָן	ܩܛܝܠܝܢܢ
	f.	קְטִילָנָן	
2. p.	m.	קְטִילִיתּוּן	ܩܛܝܠܝܬܘܢ
	f.	קְטִילָתֵּן	ܩܛܝܠܬܝܢ.

4) Praeter hanc formationem in Chaldaismo biblico (Daniele et Esra) participium Peil coalescit etiam cum afformativis praeteriti et flectitur ad normam Aoristi I., qua coalitione praeteritum passivum loco formae Ithpeel formatur.

PARADIGMA.

Sing.			Plur.		
3. p.	m.	קְטִיל	3. p.	m.	קְטִילוּ
	f.	קְטִילַת		f.	קְטִילָא
2. p. c.		קְטִילְתְּ	2. p.	m.	קְטִילְתוּן
				f.	קְטִילְתֵּן
1. p. c.		קְטִילֵת	1. p. c.		קְטִילְנָא

Not. In Paraphrasibus (Ed. Ven.) talis contractio etiam in participio activo occurrit, ut: פָּתְחַת, אָמְרוּ, נָפְקוּ, סָטִיתוּן.

§. 23. De reliquis formis auctis verbi perfecti.
(vid I. et II. Tab.)

A. Praeteritum et Futurum.

Omnes reliquae formae derivatae eodem modo quo Peal flectuntur, sunt autem notanda quoad singulas:

1) Ethpeel. a) Passivae formae formantur ex activis

praefixa particula אֶתְ ܐܶܬ (= אִית vel יֵשׁ *existentia*). Significat talis forma personam sese agentem *(das Sich selbst thuende)* et correspondet formae mediae Graecorum cum significatione reflexiva vel passiva. Intransitiva in forma passiva plerumque eandem cum activa forma habent significationem, v. g. ܦܢܳܐ et ܐܶܬܦܢܺܝ *rediit.*

b) Sub secunda radicali ponitur —̈, (—̣), —̤, non raro —̣, —̄ praeprimis, si tertia radicalis fuerit gutturalis vel ר, ܪ, v. g. אִתְקְטֵל vel אִתְקְטִל (אִתְקְטִיל) = ܐܶܬܩܛܶܠ et אִתְקְטַל, ܐܶܬܕܒܰܪ *conversatus fuit.*

c) De transpositione literae ת, ܬ cum sibilantibus ejusdemque mutatione post ז, ܙ in ד, ܕ et post צ, ܨ in ט, ܛ conf. §. 8, B. hinc:

אִשְׁתְּבֵק, ܐܶܫܬܒܶܩ a שְׁבַק, ܫܒܰܩ *reliquit*, אִצְטְלֵב ܐܶܨܛܠܶܒ a צְלַב, ܨܠܰܒ *suspendit*, אִסְתְּמֵךְ, ܐܶܣܬܡܶܟ a סְמַךְ, ܣܡܰܟ *appropinquavit,* אִזְדְּבֵן, ܐܶܙܕܒܶܢ a זְבַן, ܙܒܰܢ *emit*; praeterea Chaldaeorum ת cum prima radicali ת, ט, ד assimilatione facta per Dagesch forte confluit; hinc: אִתַּקַּף pro אִתְתְּקַף *se roboravit,* אִטְּבַע pro אִתְטְבַע *submersus est,* אִדְּבַר pro אִתְדְּבַר *captus est.*

d) In futuro accedente litera praeformativa et אִתְ ܐܶܬ ubique Olaph expungitur, hinc יִתְ et ܢܶܬ pro יְאִתְ et ܢܶܐܬ. Vocalis sub secunda radicali e praeterito etiam in futuro retinetur.

Not. a. Nonnunquam Hebraeorum instar pro אִתְ ponitur הִתְ (Hithpael), v. g. הִתְרְחִצוּ Dan. 3, 28; in futuro ad analogiam Syrorum pro יִתְ occurrit etiam נִתְ, v. g. נִתְרְחֵם (Par. 14, 9), נִתְיְדַע et in 1. pers. pro אֶתְ plerumque אִתְ, v. g. אִתְמְנַע, אִתְפְּרַע.

Not. b. In Syriaco pro ܢܶܬ in futuro nonnunquam exempla inveniuntur cum ܢܰܬ, v. g. ܢܰܬܦܰܩܕܘܢ (2 Cor. 3, 1.).

2. Paël et Ethpaal. a) Character harum formarum est geminatio secundae radicalis (in Chaldaico per Dagesch forte, quod signum Syri nonnunquam supplent Olaph inserto, v. g. ܪܰܐܡ *extulit* pro ܪܰܡ). Prima radicalis utriusque formae et secunda passivae formae est mota per vocalem —̤, —̄, secunda vocalis formae Paël plerumque est —̤ (vel

—ֵי), —ַ, non raro —ֵ, —ַ (praecipue ante tertiam gutturalem et ר, ܪ) vel etiam —ִי, —ܶ,

hinc: קַטֵּל (קַטֵּיל), קַטִּל (קַטִּיל), שַׁדַּר
ܩܰܛܶܠ, ܩܰܛܶܝܠ ܫܰܕܰܪ
אִתְקַטַּל = ܐܶܬܩܰܛܰܠ.

b) Praeformativae futuri Paël servatis vocalibus praeteriti sunt vacuae, hinc יְקַטֵּל ܢܩܰܛܶܠ excepta litera Aleph 1. pers. sing., quae recipit —ֲ (nonnunquam —ֱ vel —ֵי), —ܰ, hinc אֲקַטֵּל (אֱבַסֵּר Jes. 42, 9, אֵימַלֵּי Deut. 32, 1) ܐܰܩܰܛܶܠ.

c) Quoad significationem 1) Paël significationem intransitivam Peal *α*) reddit *transitivam*, v. g. דַּמִּי, ܕܰܡܺܝ *assimilavit* a דְּמָא, ܕܡܳܐ *similis fuit*; si vero verbum in Peal jam transitivum est, ibi aut *β*) intendit significatum, v. g. רַחֵם, ܪܰܚܶܡ *valde dilexit* a רְחֵם, ܪܚܶܡ *amavit*, aut *γ*) causativum facit, v. g. סַלֵּק *ascendere fecit* a סְלֵק *ascendit*, ܚܰܬܶܡ *obsignare fecit* a ܚܬܰܡ *obsignavit*, quo et pertinent notiones *jubendi, permittendi, censendi* et *declarandi*, v. g. ܙܰܕܶܩ *justum declaravit*; denique *δ*) nonnunquam ejusdem significationis est ac Peal, v. g. שַׁלֵּט, ܫܰܠܶܛ *dominatus est* = שְׁלַט, ܫܠܶܛ.

2) Ethpaal significationem activam Paël *α*) convertit in passivam, v. g, אִתְקָרַב, ܐܶܬܩܰܪܰܒ *adductus est* a קָרֵב, ܩܰܪܶܒ *adduxit*, vel *β*) in reciprocam, v. g. ܐܶܬܕܰܡܰܪ *miratus est*, aut reflexivam ut אִסְתַּלַּק *se elevavit*, vel *γ*) notat fieri id, quod Peal indicat atque ejusdem cum Peal est significationis, ut: אִיסְתַּכַּל, ܐܶܣܬܰܟܰܠ *intellexit* ut סְכַל, ܣܟܰܠ.

3) Aphel et Ethtaphal.

a) Aphel formatur אַ, ܐܰ radici praemisso, quod tamen ante praeformativa infinitivi, futuri et participiorum excidit, ita ut haec, quae vacua erant, ejus vocalem recipiant, secunda radicalis habet plerumque —ֵ (—ֵי) vel —ִי, —ܶ aut —ַ, —ܰ ante 3. gutturalem seu ר, ܪ; hinc אַקְטֵל (אַקְטֵיל, אַקְטִיל), ܐܰܩܛܶܠ, אַפְלַח et ܐܰܦܠܰܚ.

Not. Pro א in Chaldaismo biblico invenitur saepe ה secundum analogiam Hebraeorum, quae litera etiam in futuro et participio inter praeformativum et radicem retinetur, v. g. הִתְנְזִק, יְהַשְׁנֵא, הַכְרִזוּ; imo nonnunquam plane punctatio formae Hiphil occurrit, v. g. הֶאֱחִיל Dan. 7, 22. In Syriaco nonnunquam servatur Olaph non obstantibus praeformativis praeprimis in verbis, in quibus radicalis quaedam fuit elisa, v. g. ܡܬܐܚܝܢ a ܚܝܐ *vixit.*

b) Ethtaphal, quae rarius invenitur, formatur ab Aphel ita, ut syllabâ אִתְ ܐܶܬ praemissâ Olaph characteristicum formae Aphel cum ת, ܬ commutetur; secunda radicalis mota est vocali ַ, ܰ, hinc אִתַּקְטַל ܐܶܬܬܰܩܛܰܠ.

Not. In Syriaco in tota 2. person. sing. et plural. futuri propter concursum trium ܬ unum ejicitur, hinc ܬܶܬܩܰܛܰܠ pro ܬܶܬܬܩܰܛܰܠ = תִּתַּקְטַל; imo nonnunquam Olaph in hac forma retinetur nec in ܬ mutatur, v. g. ܐܶܬܐܟܪܶܒ pro ܐܶܬܬܟܪܶܒ *laesus est.* Loco hujus formae Syri saepius utuntur Ethpeel.

c) Significatio formae 1) Aphel est α) causativa (ut Paël), v. g. אַקְרֵב et קָרֵב *adduxit* a קְרֵב *accessit*, ܐܩܪܶܒ *adduxit*, et quidem saepe cum duplici accusativo, ut אַלְבֵּשׁ, ܐܰܠܒܶܫ *induit;* β) recipit forma haec notiones *censendi, declarandi, jubendi, curandi, permittendi* etc. γ) utitur non raro significatione intransitiva, v. g. ܐܰܢܗܰܪ *illuxit*, hinc verba, quae colorem indicant, formam hanc (uti in lingua arabica formam nonam) amant, v. g. אַסְמֵק ܐܰܣܡܶܩ *rubuit,* ܐܰܚܘܰܪ *albuit.*

Ethtaphal habet aut α) passivam significationem formae Aphel, aut β) cum Peal ejusdem est significationis, v. g. ܐܶܬܬܰܘܬܰܒ *sedem accepit* et ܝܺܬܶܒ *habitavit.*

4) Schaphel et Eschtaphal.

a) Schaphel formatur שַׁ, ܫܰ loco Olaph formae tertiae praefixo, quacum ratione formationis, flexionis ac significationis habita convenit.

b) In forma Eschtaphal, quae ab activo praemisso אִתְ ܐܶܬ et vocali *e* in *a* mutata formatur, Thau cum Schin transponitur. (cf. §. 8. B.), hinc: אִשְׁתַּקְטַל = ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ. Significatio est passiva, vel reciproca, vel intransitiva.

§. 24. De Infinitivis et Participiis formarum auctarum verbi perfecti.

1) Infinitivi formarum auctarum in utraque dialecto terminantur in א—ָ et ܘ—ܽ praecedente vocali —ָ et —ܳ; praeterea Syri praeformativum ܡ assumunt, quod Chaldaei respuunt.

PARADIGMA.

Ethpeel:	אִתְקְטָלָא	ܡܶܬܩܛܳܠܽܘ
Paël:	קַטָּלָא	ܡܩܰܛܳܠܽܘ
Ethpaal:	אִתְקַטָּלָא	ܡܶܬܩܰܛܳܠܽܘ
Aphel:	אַקְטָלָא	ܡܰܩܛܳܠܽܘ
Ethtaphal:	אִתַּקְטָלָא	ܡܶܬܬܰܩܛܳܠܽܘ
Schaphel;	שַׁקְטָלָא	ܡܫܰܩܛܳܠܽܘ
Eschtaphal:	אִשְׁתַּקְטָלָא	ܡܶܫܬܰܩܛܳܠܽܘ.

Not. Pro terminatione א—ָ—ָ infinitivorum in Chaldaismo biblico plerumque ponitur ה—ָ—ָ, in Paraphrasibus autem וּ, v. g. דַּבָּרוּ Exod. 13. 21. In formis Paël et Aphel earumque passivis nonnunquam Syrorum instar מ praefigitur, v. g. מְהַלָּכָא Cant. 1, 7, מַבְאָשָׁא Deut. 32, 23., מִתְרְחָצָא Ps. 118, 9.

2) Participia verborum in formis auctis formantur e 3. pers. sing. masc. praeteriti, cujus vocalis in 2. radicali servatur literâ מ ܡ praemissâ, qua accedente א ܐ in Aphel et omnibus passivis formis emittitur. E formis activis simul formatur participium passivum mutata tantum vocali secundae radicalis *e* in —ַ, —ܰ, quod discrimen et obtinet in participiis activis et passivis linguae arabicae.

PARADIGMA.

Paël	act.	מְקַטֵּל	(מְקַטִּיל)	ܡܩܰܛܶܠ
	pass.	מְקַטַּל		ܡܩܰܛܰܠ.
Aphel	act.	מַקְטֵל	(מַקְטִיל)	ܡܰܩܛܶܠ
	pass.	מַקְטַל		ܡܰܩܛܰܠ
Schaphel	act.	מְשַׁקְטֵל		ܡܫܰܩܛܶܠ
	pass.	מְשַׁקְטַל		ܡܫܰܩܛܰܠ

Ethpeel:	מִתְקְטֵל	ܡܶܬܩܛܶܠ
Ethpaal:	מִתְקַטַּל	ܡܶܬܩܰܛܰܠ
Ethtaphal:	מִתַּקְטַל	ܡܶܬܬܰܩܛܰܠ
Eschthaphal:	מִשְׁתַּקְטַל	ܡܶܫܬܰܩܛܰܠ.

Not. a. In participiis tum genus tum numerus distinguitur, hinc in feminino terminantur in א—ָ, ܐ—ܳ, in plur. masc. in ין—ִ, ܝܢ—, et femin. ן—ָ, ܢ—ܳ.

Not. b. In Chaldaico nonnunquam Hebraeorum instar ה assumitur, ut: מְהַחְצְפָה pro מְחַצְּפָה *dura*; in Syriaco etiam interdum Olaph retinetur praeprimis in verbis, quibus una radicalis excidit, v. g. ܡܰܐܚܶܐ a ܚܝܳܐ *vixit.*

§. 25. De Imperativo formarum auctarum.

Imperativus formarum auctarum convenit cum uniuscujusque 3. pers. sing. praeteriti; distinguitur femin. sing. per י—ִ, ܝ— et plur. masc. per ו (ון), ܘ ac femin. per נָא (ן—ָ), ܝܢ— hinc:

PARADIGMA.

Sing.						
Pael 2 p.	m. קַטֵּל	ܩܰܛܶܠ	Aphel:	אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ
	f. קַטֵּלִי	ܩܰܛܶܠܝ			
Plur.					
2 p.	m. קַטִּלוּ	ܩܰܛܶܠܘ	Schaphel:	שַׁקְטֵל	ܫܰܩܛܶܠ
	f. קַטֵּלְנָא	ܩܰܛܶܠܶܝܢ			
Ethpeel:	אִתְקְטֵל	ܐܶܬܩܰܛܶܠ	Ethtaphal:	אִתַּקְטַל	ܐܶܬܬܰܩܛܰܠ
Ethpaal:	אִתְקַטַּל	ܐܶܬܩܰܛܰܠ	Eschtaphal:	אִשְׁתַּקְטַל	ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ

Not. In Syriaco imperativi formarum passivarum I. et II. (et III. ac IV. nonnunquam) distinctionis gratia sub secunda radicali recipiunt lineam diacriticam (§. 4. 4. e. γ.) praecedente —ܰ.

§. 26. De verbis pluriliteris et formis rarioribus.

1) E verbis triliteris enascuntur verba quadri- et plurilitera eodem modo quo apud Hebraeos et Arabes, et

quidem addita aliqua litera servili vel ab initio, v. g. ܡܰܣܟܶܢ *pauperem fecit* a ܣܟܶܢ, תַּרְגֵּם, ܬܰܪܓܶܡ *interpretatus* est, vel in medio, ut: ܕܰܡܪܶܓ a ܕܪܶܓ *gressus fuit*, vel in fine, v. g. ܪܰܫܶܢ *caput fecit* a ܪܺܫ *caput*. Verba haec in flexione proxime accedunt ad formas Paël et Ethpaal, hinc: ܣܰܪܒܶܠ, סַרְבֵּל *obtexuit* et pass. ܐܶܣܬܰܪܒܰܠ. סַרְהֵב et אִסְתַּרְהַב. Permulta ab exoticis verbis et nominibus potissimum graecis ducta sunt ita tamen, ut non raro literarum una aut plures exciderint, v. g. קַטְרֵג = ܩܰܛܪܶܓ *accusavit* a κατηγορεῖν, ܦܰܛܪܶܟ *patriarcham constituit*. Significatio quadriliterorum plerumque est transitiva, non raro tamen intransitiva et eadem cum verbo trilitero, sed tunc saepe intensiva.

Not. Si in verbis quadriliteris est una litera infirma, in Chaldaico locum habere potest quies vel abjectio hujus literae et verbum apparet triliterum, cujus prima radicalis pronuntiatur vocali impura, qua indicatur secunda radicalis, v. g. שֵׁיזֵב vel שֵׁזֵב *liberavit* pro שַׁיְזֵב, שֵׁיצֵי vel שֵׁצֵי *absolvit*. Si in verbis syriacis quadriliteris secunda radicalis est infirma, haec non quiescit sed diphthongum constituit, v. g. ܫܰܘܪܶܒ.

2) Praeter formas supra recensitas in paucis tantum exemplis etiam aliae obviae sunt, quae oriuntur apposita litera quiescente aut reduplicatione unius vel duarum radicalium ideoque non immerito ad classem pluriliterorum referuntur. Accedunt autem omnes ad formas Paël, Aphel, Schaphel earumque passiva plerumque cum eadem significatione, et quidem

a) ad formam Paël et Ethpaal accedunt:

α) Pauel vel Poël (chaldaic.) cum earum passivis, v. g. סוֹפֵק, שׁוֹמֵם et אֶשְׁתּוֹמַם, ܓܰܘܙܶܠ *inflammavit* et ܐܶܬܓܰܘܙܰܠ; β) Paiel ܫܰܝܚܶܢ *passus est*; γ) Pamel ܡܰܡܟܶܬ *mansit*; δ) Parel ܓܰܪܓܶܠ *volvit*; ε) Pali ܒܰܠܗܶܒ *terruit*; ζ) Palen ܪܰܫܶܢ *principem fecit*.

b) Formae e geminatione unius vel duarum radicalium oriundae: α) Palel vel Polel cum Ethpalal et Ethpolal, v. g. טַעְמֵם et אִשְׁתַּעֲמֵם, רוֹמֵם et אִתְרוֹמַם, ܟܰܡܪܶܪ, ܐܶܬܟܰܡܪܰܪ.

β) Pealel cum Ethpealel oritur geminatione 2. et 3. radicalis, v. g. ܐܫܬܠܡܠܡ *integrum reddidit* a ܫܠܡ. *γ*) Palpel cum Ethpalpal per reduplicationem 1. et 2. radicalis, v. g. בַּלְבֵּל *permiscuit*, גַּלְגֵּל (a גְּלַל), *volvit*, ܪܘܡܪܡ (a ܪܘܡ), ܙܥܙܥ (a ܙܘܥ *movit se*) usitata praeprimis in verbis mediae geminatae et mediae Vau.

c) ad Aphel et Schaphel accedunt:

α) Maphel et Ethmaphal, *β*) Saphel et Esthaphal, v. g. סַרְהֵב = ܣܪܗܒ *festinavit; γ*) Taphel et Ethtaphal.

§. 27. De verbis gutturalibus.

Verba, quae constituuntur una e gutturalibus א, ה, ח, ע, ܐ, ܗ, ܚ, ܥ,[1]) quibus et litera ר ܪ adnumeratur, sequuntur regulas, quibus gutturales innituntur (cf. §. 8. E.); amant enim vocalem *a*, quae ponitur, ubi alias analogia grammaticalis requirit vocales *e* vel *i*, v. g. אַזְהַר ܢܣܪ, et respuunt signum Dagesch fortis (in chaldaico), quod nonnunquam prolongatione vocalis praecedentis compensatur, v. g. בָּרֵךְ pro בַּרֵּךְ = ܒܪܟ. Schwa compositum, quo Chaldaei in his literis loco Schwa simplicis utuntur, est fere semper ֲ, tantummodo verba פ״א in imperativo Peal assumunt ֱ, v. g. אֱמַר. (Cetera vide §. 32.) Praeterea Patach furtivum, quod in verbis, quorum tertia radicalis est ה, ח, ע, assumitur, nonnunquam vocalem praecedentem plane extrudit, v. g. אַשְׁכִּיחַ vel אַשְׁכַּח.

Not. Occurrunt tamen et casus in futuro et imperativo cum וֹ vel ܘ, v. g. יַחְזוֹר et ܢܥܒܘܕ. In verbis tertiae gutturalis 3. pers. sing. fem. praeteriti plerumque in Chaldaismo terminatur in ַ ַ vel ֶ ַ v. g. שְׁלַחַת, פְּתַחַת, אֲמֶרֶת, דַּבֶּרֶת.

---

[1]) Cum Aleph etiam literis infirmis accensetur, verba, quorum una radicalium est א ܐ, tractabuntur una cum verbis infirmis, vide §. 32. §. 34. §. 37.

§. 28. De verbo perfecto cum suffixis. (vid. III. Tab.)

1) Cum suffixa verborum objectum significent, intransitivis verbis et formis passivis non solent adjungi. Verba in 1. et 2. persona in utroque numero cum suffixis earundem personarum conjungere non licet, quia tali modo reflexiva enascerentur, ad quae significanda Aramaei (sicut reliqui Semitae) alia constructione (§. 62. 1.) utuntur. Verbi forma si in vocalem desinit, suffixa sine vocali recipit, si vero consonante finitur, iis vocalem praemittit. (cf. §. 15. A. 1.).

Tantummodo imperativi et participia chaldaica assumunt suffixa 1. pers. sing. et plural., quin intercedat vocalis, quod et obtinet, si suffixum 3. plur. accedit ad 3. pers. fem. sing. praeteriti.

2) Mutationes, quas causant in verbo suffixa accedentia, attingunt tantummodo vocales, quae aut abjiciuntur aut translocantur et tali modo formas ad conjunctionem cum suffixis subeundam magis accomodatas reddunt. Abjicitur autem vocalis (primae radicalis) in 3. p. fem. et 1. p. sing. praeteriti et vocalis *u* (secundae radicalis) in futuro; translocatur vocalis e syllaba secunda in praecedentem consonantem, uti in 3. p. sing. et plural. et 1. p. sing. Terminationes verbales ܝ et ܘ otiantes quiescunt ante suffixa in ـܶ et ـܳ. Suffixa 2. per. plur. accedentia formas non mutant; denique vocales characteristicae Paël et Aphel in prima syllaba immutatae manent. Hinc

A. Praeteritum cum Suffixis.

3. sing. mas. קְטַל, ܩܛܰܠ manet ante suffixa כוֹן, כֵן, נוּן, נֵן, ܟܘܢ, ܟܝܢ, ante reliqua mutatur in קַטְל, ܩܰܛܠ cum suff. sub a) (§. 15. A.)

3. sing. f. קְטַלַת, ܩܶܛܠܰܬ manet ante suffixa secundae pers. plur., ante reliqua abit in קַטְלַת, ܩܰܛܠܰܬ.

2. p. sing. m. קְטַלְתְּ, ܩܛܰܠܬ manet, sed accedunt suffixa Chaldaeorum sub a), Syrorum vero sub d).

2. p. sing. f. קְטַלְתְּ manet (rarius קְטַלְתִּי) ܩܛܰܠܬܝ vero mutatur in ܩܛܰܠܬܶܝ et assumit suffixa sub b).

1. p. sing. קִטְלֵת, ܩܶܛܠܶܬ mutatur in קְטַלְתְּ, ܩܛܰܠܬ et assumit suffixa sub a).

3. p. pl. m. קְטַלוּ, ܩܛܰܠܘ abit in קְטָלוּ, ܩܰܛܠܽܘ et accedunt suffixa sub b). Chaldaei ante כוֹן, כֵן, Syri ante reliqua suffixa amant inserere Nun paragogicum.

3. p. pl. f. Chaldaeorum קְטַלָא non videtur esse in usu vel latet in forma masculina קְטַלוּ, Syrorum ܩܛܰܠ̈ܝ abit aut in ܩܰܛܠ̈ܝ cum suffixis sub d) vel in parag. ܩܰܛܠܶܝܢ.

2. p. pl. m. קְטַלְתּוּן, ܩܛܰܠܬܽܘܢ manet et accedunt suffixa Chaldaeorum sub a), vel Nun finali abjecto suffixa sub b), Syrorum vero sub d).

2. p. pl. f. Syrorum ܩܛܰܠܬܶܝܢ manet (rarissime vero occurrit) cum suffixis sub d). Chaldaeorum exempla pro hujus personae usu desiderantur.

1. p. plur. קְטַלְנָא mutatur in קְטַלְנָ accrescentibus suffixis sub b), suff. vero 2. p. sing. fem. est ךְ—(sub a), ut discernatur a masculino), ܩܛܰܠܢ manet cum suffixis sub d).

Not. In formis Paël et Aphel secunda vocalis —, — sequitur in nexu analogiam secundae vocalis formae Peal; ubi haec manet, et illa manet, ubi vero haec abjicitur vel translocatur et illa abjicitur vel translocatur. Hinc in Syriaco 3. sing. m. ac 3. pl. m. et f. in Peal et Paël cum suffixo aequant ac nonnisi e contextu erui possunt, v. g. ܩܰܛܠܶܗ (a ܩܛܰܠ vel ܩܰܛܶܠ).

B. Futurum cum suffixis.

1) Sing. Chaldaeorum יִקְטֹל Nun paragogico semper inserto ante suffixa כוֹן et כֵן abit in יִקְטְלִנְ, et ante reliqua Nun paragogico geminato in יִקְטְלִנּ, quod et valet de reliquis personis sing. — Syrorum ܢܶܩܛܽܘܠ ante suffixa ܟܽܘܢ et ܟܶܝܢ manet, ante reliqua suffixa (accedunt vero illa sub a) plerumque, in 3. p. semper sub a, 2. expressa), ܢܶܩܛܽܘܠ abit in ܢܶܩܛܠ, quod mutandis mutatis valet et de reliquis personis sing.

2) Plur. Chaldaeorum יִקְטְלוּן manet geminato fere semper נ ob Nun paragogicum insertum, Syrorum ܢܩܛܠܘܢ manet immutatum et assumit suffixa sub d).

C. Imperativus cum suffixis.

1) Chaldaeorum imperativus manet plerumque immutatus vel Nun paragogico inserto mutatur in קְטֻלְנַ et קְטֻלוּנַ.

2) Syrorum 2. sing. m. ܩܛܘܠ manet cum suffixis (sub a. 2.) primae pers. sing. et plur. et tertiae sing. f., et cum suffixis (sub d.) tertiae pers. sing. m. —

2. sing. f. ܩܛܘܠܝ mutatur in ܩܛܘܠܝܢ cum suffixis sub b).

2. pl. m. ܩܛܘܠܘ abit in ܩܛܘܠܘܗܝ cum suffixis sub b).

2. p. f. ܩܛܘܠܝܢ rarius in usu est et ܢ ante suffixa abjicit.

D. Infinitivus cum suffixis.

1) Infinitivis Chaldaeorum accedunt suffixa vel verborum sub a) Nun tamen parag. saepe inserto (מִקְטַל f. I mutato in מִקְטְל) vel suffixa nominum. In reliquis formis terminatio ־ָא mutatur in וּת, cui annectuntur suffixa sub a) v. g. קַטָּלוּתֵיהּ.

2) Syrorum infinitivus Peal ܡܩܛܠ cum suffixis sub a) manet ante suffixa 2. p. plur., ante reliqua autem mutatur in ܡܩܛܠ.

Infinitivi reliquarum formarum in ܘ terminantes substantivorum femin. instar habentur et assumunt suffixa sing. nominum (exceptis suffixis 3. pl., quae separata ad terminationem in ܘ accedunt) terminatione ܘ in ܘܬ mutata, v. g. ܡܩܛܠܘܬܝ.

Not. Syriacorum verborum personis in ܘ exeuntibus nonnunquam Nun parag. additur, quo facto suffixa sub d) accedunt, v. g. ܐܪܓܙܘܢܢܝ *irritaverunt me*.

E. Participia cum suffixis.

Participia nominum instar horum suffixa assumunt; in chaldaica dialecto tamen eis etiam suffixa verbi accedere

possunt, v. g. מִקְטְלֵנִי et מִקְטְלִי; in syriaca participiis activis non raro praepositiones cum suffixis junctae apponuntur.

§. 29. De verbis imperfectis.

A verbis perfectis distinguuntur verba imperfecta (irregularia), quorum anomaliae ratio sita est in indole literarum radicalium, quae non semper manent praesentes nec firmae immotaeque sed variis obnoxiae sunt modificationibus. Verba haec duplicis generis sunt:

A) aut concentrata vel contracta, quae concentratione oriuntur suntque: 1) verba 1. rad. Nun פּ״ן ܦ̈ܢ et 2) mediae geminatae ע״ע ܥ̈ܥ;

B) infirma seu quiescentia, quorum una alterave radicalium est litera infirma: א, ܐ, י, ܝ, ו, ܘ, quae sunt aut primae, aut secundae, aut tertiae radicalis. Cum vero pro prima radicali Vau passim ponitur Jud et pro tertia radicali Jud et Vau litera Olaph, sequentes verborum infirmorum classes distinguuntur: 1. VV. פ״א ܦ̈ܐ et פ״י ܦ̈ܝ[1]) (i. e. 1. rad. Olaph et Jud), 2) ע״א ܥ̈ܐ, ע״י ܥ̈ܝ, et ע״ו ܥ̈ܘ et 3) ל״א ܠ̈ܐ.

C) Accedunt verba dupliciter imperfecta, in quibus anomalia duplex locum habet, et defectiva.

A. De verbis concentratis.

§. 30. De verbis primae rad. Nun.

(פ״ן, ܦ̈ܢ IV. Tab.)

Hebraeorum more Nun vacuum (in futuro, imperativo et infinitivo formae I. et in formis III. et IV. integris) expungitur, quod Nun Chaldaei per Dagesch forte in media radicali, aut haec si fuerit gutturalis et Resch, per longam vocalem sub

---

1) Significatio desumta est a voce technica פְּעַל ܦܥܠ, cujus פ ܦ primam, ע ܥ secundam et ל ܠ tertiam radicalem indicat.

litera praeformativa vel characteristica solent compensare, quae compensatio vero saepe negligitur. Syri autem, qui signo Dagesch fortis carent, nil substituunt; hinc v. g.

אֶפֵּק pro אֶנְפֵּק = ܐܶܦܶܩ יֵחוֹת fut., מֵחַת inf. אַחֵית Aph.
מַפֵּק pro מַנְפֵּק = ܡܰܦܶܩ. a נְחַת *descendit.*

Not. a. Amant haec verba in infinitivo et imperativo Peal in secunda radicali vocalem *a*, quamvis non adsit gutturalis, v. g. מִפַּק, פַּק et פֵּק, סַב = ܣܰܒ; futurum assumit tum *a* tum *e*, tum *u*.

Not. b. Verba simul mediae rad. geminatae vel He aut Vau quiescentis nullam harum mutationum admittunt.

Not. c. In Chaldaico saepe regula haec negligitur, v. g. יִנְתַּן, תִּנְפּוֹל, מִנְזַק, אַנְזִיק; in nonnullis verbis utraque forma occurrit, v. g. יִזַּר et יִנְזַר. Verbum נְתַן *dedit* in futuro vocalem characteristicam habet ֵ, v. g. אֶתֵּן.

Not. d. In Syriaco nonnunquam Olaph characteristicum in Aphel Nun expuncto retineri solet, v. g. ܐܰܬܐܟܺܝ a ܢܟܳܐ *percussit.*

§. 31. De verbis mediae geminatae.
(עָע, ܥܥ, V. Tab.)

1) Verba ea, quibus 2. et 3. radicalis est eadem simulque mobilis, sicut in ceteris linguis semiticis ita et in aramaea euphoniae gratia mediam in quibusdam formis (Peal — exceptis ejusdem participiis — Aphel et Schaphel harumque passivis) excludunt, quo facto verbum fit monosyllabum recipitque vocalem radicis. Syri geminationis signo destituti pro hac elisione nil substituunt, Chaldaei vero literam expunctam per Dagesch forte compensant et quidem: a) vel in 3. radicali, si est mota nec tamen praecedit litera praeformativa (in 3. sing. fem., 3. plur. et 1. sing. Aor. I., in 2. sing. fem. et 2. plur. masc. imperativi), b) vel in 1. radicali praecedente praeformativa (in: infinit. et Aor. II. Peal et in tota forma Aphel), c) vel plane negligunt compensationem, ubi nec 3. radicalis est mota nec litera praeformativa praecedit (in 3. sing. m., in 2. sing. et plur. et in 1. plur. Aor. I; in 2. sing. m. et 2. plur. f. imperativi Peal).

Not. Si 1. rad. fuerit gutturalis, haec vel manet simpliciter, quia geminari nequit, ut מְחַן (a חֲנַן *misertus est*), vel vero vocalis praecedens prolongatur, ut: יֵחוֹר, יֵעוֹל, vel Nun inseritur, ut: נְעֵל vel אַנְעֵל pro אָעַל (ab עֲלַל).

2) In participio activo Peal Syri mediam radicalem cum ܐ commutant, v. g. ܕܳܐܶܫ a ܕܳܫ, quod ut ܝ pronuntiatur. Quamvis Chaldaei in participio hoc radicalem mediam retinere solent ut דָּקֵק, tamen occurrit forma syriacae valde similis דֵּיק vel דָּאֵק (Jerem. 10, 3. Ps. 57, 7; 58, 9). Si vero participium hoc in fine augetur, ita ut ܐ illud vocali destituatur, plerumque excidit, v. g. ܕܳܫܺܝܢ, ܫܳܛܺܝܢ. Nonnisi ܥܰܠ *intravit* retinet ܐ in plurali part., hinc: ܥܳܐܠܺܝܢ.

3) Ethpeel forma est regularis אִתְקְלֵל ܐܶܬ݂ܛܠܶܠ; Chaldaei mediam rad. nonnunquam expunctam per Dagesch forte compensant, ut: אִתְּקֵל, אִתְּחַל.

4) Paël et Ethpaal regulariter formantur; non raro tamen formantur Palpel et Ethpalpal, v. g. דַּקְדֵּק אִדַּקְדַּק, קַלְקֵל אִתְקַלְקַל, ܛܰܠܛܶܠ et ܐܶܬ݂ܛܰܠܛܰܠ, ܙܰܥܙܰܥ et ܐܶܬ݂ܙܰܥܙܰܥ, vel Poal et Ithpoal, v. g. אִתְקוֹלַל et syr. Pauel et Ethpaual, v. g. ܪܰܘܪܶܒ (pro ܪܰܒܪܶܒ *magnificavit*) et ܐܶܬ݂ܪܰܘܪܰܒ.

Not. In Aphel Olaph characteristicum post literas praeformativas interdum servatur, v. g. ܡܰܐܦܠܣܬܳܐ *amarc*, ܕܢܰܐܓܶܢ *qui obumbravit*. In Chaldaismo biblico pro Aphel inveniuntur: הַדְּקוּ vel Hophal ut: הֻעַל, הֻעַלוּ Dan. 5, 13, 17.

B. De verbis infirmis.

§. 32. De Verbis primae rad. Olaph.

(פֵּא ܦܶܐ VI. Tab.)

Verba haec non tantum verbis gutturalibus (§. 27.) sed et infirmis accensentur, hinc variae notandae sunt mutationes:

1) ܐ ab initio quiescens (in praet., imperat. et part. pass. Peal) adsciscit ◌ܶ vel ◌ܰ loco Schwa compositi Chaldaeorum, v. g. ܐܶܡܰܪ, ܐܶܟ݂ܰܠ, ܐܰܡܺܝܪ; in futuro et infinitivo Peal vocalis haec ad praeformativam literam accedentem remittitur, v. g.

ܢܐܟܘܠ, ܡܐܟܘܠ, ܢܐܡܪ, Chaldaeorum autem א in futuro et infinitivo Peal quiescit in ֵ, v. g. יֵאכַל, יֵאמַר vel plerumque in י convertitur, ut: יֵיכַל, מֵימַר, imo nonnunquam plane abjicitur, uti in 1. p. futuri; hinc אֵכַל pro אֵאכַל, ܐܟܘܠ pro ܐܐܟܘܠ.

2) In Ethpeel et Ethpaal א ܐ aut manet, aut praecedenti literae Thau assimilatur, hinc אִתְאֲכֵל vel אִתְּכֵל, ܐܬܐܟܠ et ܐܬܬܡܪ; אִתְאַכַּל et אִתַּכַּל, ܐܬܐܟܠ et ܐܬܬܢܣ.

3) In forma Paël א ܐ passim expungitur, quoties praefigitur litera vel syllaba, in quam redit vocalis ejectae literae א ܐ; v. g. אַלֵּיף et מַלֵּיף pro אַאלֵיף et מְאַלֵּף.

4) In forma III. et IV. utriusque vocis א ܐ mutatur in ו ܘ, nonnunquam in י ܝ, quo facto Syri constituunt diphthongum, hinc אוֹכֵל vel אֵיכַל = ܐܘܟܠ vel ܐܝܟܠ, fut. יוֹכֵל ܢܘܟܠ, pass. אִתּוֹכַל ܐܬܬܘܟܠ; שׁוֹכֵל vel שַׁיְכֵל, ܫܘܟܠ vel ܫܝܟܠ, pass. אִשְׁתּוֹכַל = ܐܫܬܘܟܠ.

Not. a. Formam hebraizantem induunt verba הֵימִין (הֶאֱמִין) ܗܝܡܢ *credidit* ab אָמַן ܐܡܢ et הֵיתִי vel הַיְתִי ac ܐܝܬܝ *adduxit* ab אֲתָא ܐܬܐ *venit.*

Not. b. Verba ܐܙܠ *abiit* et ܐܬܐ *venit* abjiciunt ܐ in imperativo, hinc: ܙܠ, ܙܠܝ, ܙܠܘ, ܙܠܝܢ et ܬܐ, ܬܝ, ܬܘ (ܬܐܘ), ܬܝܢ (ܬܐܝܢ).

Not. c. Litera ܠ verbi ܐܙܠ in significatione *abeundi* (alias *profuit*) euphoniae gratia occultatur, quoties in media voce haberet vocalem, quam in praecedentem literam vacuam potius remittit (cf. §. 4. 4. d. δ.), hinc: ܐܙܠܬ pro ܐܙܠܬ, ܢܐܙܠܘܢ pro ܢܐܙܠܘܢ, ܐܙܢ pro ܐܙܠܢ.

§. 33. De verbis primae rad. Jud.
(פֵּי, ܦܝ. VI. Tab.)

Plurima horum verborum juxta analogiam hebraicam sunt proprie primae rad. Vau (ܦܘ פּוֹ), quae litera autem ab initio verbi ab Hebraeis et Aramaeis, qui in universum literam Vau ab initio vocis alicujus non amant, fere semper mutatur in Jud; sunt vero triplicis generis, aut 1) propria verba פֵּי ܦܝ, aut 2) origine verba פּוֹ ܦܘ, aut 3) verba, in quibus Jud

non qua quiescens litera habetur, sed verborum פָּן ܦܰܢ instar assimilatur. Hinc

ad 1) ܝ ab initio syllabae quiescens adsciscit vocalem ܶ (in praet. imperativ. et Peil f. I.), quae in praecedentem literam praeformativam vacuam, in literam ܬ (vocis passivae) et in praefixas: ܕ, ܘ, ܒ remittitur, v. g.: ܺܝܠܶܕ, ܒܺܝܠܶܕ. In infinit. et futuro Peal ܝ mutatur in ܐ (prima persona excepta) et secunda radicalis movetur per ܶ (in praet. ܰ), in Chaldaico autem י in imperat. et fut. quiescit in ־ֵ, in Aphel autem in ־ֵ, v. g. ܢܺܐܩܰܪ ab ܝܺܩܰܪ, יֵיקַר, יֵיטִיב, Aphel: יֵיטִיב (יֵיטֵיב).

Not. Litera ܗ verbi ܝܗܒ, ubi haberet vocalem, occultatur et vocalis transfertur in ܝ, hinc ܝܰܗܒ pro ܝܗܰܒ *dedit,* ܝܰܗܒܬ *dedisti,* ܝܰܗܒܘ *dederunt,* e contra ܝܶܗܒܶܬ *dedi* etc.

ad 2) Non adeo differunt ab hac classe verba origine פו ܦܘ; haec enim a) abjiciunt primam radicalem in imperativo Peal, v. g. דַּע ab יְדַע, הַב ab יְהַב, תִּיב a יְתִיב et similiter ܕܰܥ ab ܝܺܕܰܥ, ܗܰܒ a ܝܰܗܒ et ܬܶܒ a ܝܺܬܶܒ, b) in futuro et infinit. Peal verba chaldaica literam י quiescere sinunt in ־ֵ vel plane ejiciunt, ut: יֵילֵד, יֵידַע vel יֵדַע, מֵילַד vel מֵלַד, c) in forma III. et IV. utriusque vocis et dialecti Vau originarium rursum assumunt, quod in Chaldaico in Cholem quiescit, in Syriaco autem diphthongescit, ut: אוֹלֵד, אוֹסֵף, אִתּוֹסַף, אִשְׁתּוֹתַר, ܐܰܘܠܶܕ, ܐܰܘܣܶܦ, ܐܶܬܬܰܘܣܰܦ, ܡܰܘܕܰܥ et ܐܶܬܬܰܘܕܰܥ.

Not. a. Pro forma chaldaica Aphel saepe occurrit hebraica forma הוֹדַע, הוֹלֵד et הוֹלַד; aliqua verba praeterea retinent Jod ut: הֵיבַל et אוֹבִיל *duxit,* הֵיטִיב (אֵיטִיב) et אוֹטַב *benefecit,* ܐܰܝܠܶܠ *ululavit,* ܐܰܝܢܶܩ *lactavit.*

Not. b. Formae Paël et Ethpaal sunt regulares; hinc יַתֵּב et אִתְיַתַּב, ܝܰܠܶܦ et ܐܶܬܝܰܠܰܦ; nonnulla verba tamen et in hac forma literam originariam retinent, v. g. וַתַּר, אִתְוַכְּחָא ܘܰܟܶܚ et ܐܶܬܘܰܟܰܚ.

ad 3) Tandem verba quaedam primae rad. Jud in infin. et futur. Peal nec non in Aphel verborum פָּן ܦܰܢ instar hanc literam sequenti literae assimilant, v. g. יִדַּע (vel יִנְדַּע) = ܢܶܕܰܥ, מִדַּע = ܡܶܕܰܥ, יִתַּב = ܢܶܬܶܒ, מִתַּב = ܡܶܬܰܒ, יִכַּל et מִכַּל a יְכַל, אַנִּיחַ a יָנַח.

§. 34. De verbis syriacis mediae rad. Olaph.
(ܟܐܒ. VII. Tab.)

Verba ܟܐܒ Syrorum tantum irregularitates subeunt, quae concernunt formas I. et II. earumque passivas.

1) In Peal ܐ vocalem suam (ܰ in praeterito, et ܰ in imperat. et futuro) in praecedentem literam vacuam remittit, in qua vocali ܐ quiescit, v. g. ܛܐܒ *bonus fuit,* ܫܐܠ *petiit,* ܫܐܠ *pete,* ܢܫܐܠ *petet,* quod et obtinet in Ethpeel, ut: ܐܫܬܐܠ, et Aphel: ܐܫܐܠ.

2) In Ethpeel saepe praeter formam consuetam ܰ invenitur sub ܬ, vel ܐ per metathesin ante primam radicalem ponitur aut plane aliud ܐ primae radicali praefigitur, unde sequentes formae oriuntur: ܐܬܒܐܫ, ܐܬܒܐܫ, ܐܬܐܒܫ, ܐܬܐܒܫ.

3) In Paël et Ethpaal ܐ vel manet, vel plerumque mutatur in ܝ, v. g.: ܛܝܒ *paravit* et ܐܬܛܝܒ aut ܐܫܬܐܠ.

Not. In nonnullis verbis chaldaicis א etiam mutatur in י, v. g. שְׁיַר *reliquit* a שְׁאַר.

§. 35. De verbis mediae rad. Vau.
(עוּ, ܥܘ. VIII. Tab.)

1) Media radicalis horum verborum in vocali *u* quiescens retinetur tantummodo in imper. et futur. Peal, cujus praeformativa exceptâ 1. personâ sunt vacua (apud juniores Paraphrastes etiam reliquarum personarum praeformativa assumunt ָ vel ֵ, v. g. אֵמוּת, מֵימַת), in praeterito autem et infin. ejusdem formae Vau expungitur et per longam vocalem ָ, ܳ compensatur, ut קָם, ܩܳܡ *stetit, surrexit*; in participio activo sing. masc. litera haec mutatur in א ܐ, quae autem in flexione rursus abit in י ܝ diphthongescentem, v. g. קָאֵם, קָיְמָא, ܩܳܐܡ, ܩܳܝܡܐ. In reliquis formis Vau transit in Jud, quod aut quiescit in Ethpeel, Aphel et Ethtaphal (in Chald. nonnunquam ejicitur), aut fit mobile, uti in Paël et Ethpaal. In Ethpeel et Ethtaphal litera ת ܬ geminatur, hinc utraque forma nonnisi

e significatione erui potest, ut ܐܶܬܬܩܺܝܡ אִתְּקִים pro Ethpeel et Ethtaphal, pro qua tamen in Chaldaico et ponitur אִתְּקִים vel אִתְּקָם.

2) Praeter formam II. regularem קַיֵּם אִתְקַיַּם ܩܰܝܶܡ ܐܶܬܩܰܝܰܡ adhuc recurrunt formae reduplicatae Palpel קַמְקֵם, ܙܰܘܙܶܥ, ܐܶܙܕܰܘܙܰܥ et Poël (Pauel) קוֹמֵם cum suis passivis.

3) In forma tertia Chaldaei sub literis praeformativis vel Schwa (in partic. semper) vel Kamez admittunt, Syri vero vocalem ܶ in 1. persona sing. fut. tantum retinent. Hinc יְקִים vel יָקִים = ܢܩܺܝܡ, ast ܐܶܩܺܝܡ. Formae hebraizantes sunt: הָקִים vel הֲקִים, הֲקִים vel הֲקֵם, aut אוֹקִים instar verborum פ״י.

4) Formâ Schaphel verba haec carent.

Not. a. Sunt verba hujus generis, quorum media radicalis Vau est mota ideoque qua litera firma nullas causat irregularitates, imprimis talia, quae simul sunt tertiae radicalis Aleph, ut: שְׁוָא, ܫܘܳܐ *similis fuit*, הֲוָא ܗܘܳܐ *fuit*, רְוַח *dilatatus fuit*, ܪܰܘܰܚ *dilatavit*; nonnulla horum simul Vau quiescens admittunt diversa tamen significatione, v. g. חֲוַר et ܚܘܰܪ *albuit*, חוּר et ܚܳܪ (ܚܙܳܐ) *vidit*; שׁוּחַ *demersus fuit*, ܫܳܚ *liquefactus est*, שְׁוַח et ܫܘܰܚ *germinavit*.

Not. b. Verbum ܚܳܣ *pepercit* duplici utitur forma imperativi: ܚܽܘܣ in significatu *parce*! et ܚܳܣ in notione *absit! apage*! Similiter infin. Peal מְקָם sonat nonnunquam מְקוֹם vel מִקוֹם.

§. 36. De Verbis mediae rad. Jud.

(ܥܝ ע״י)

Haec verba in omnibus formis prima excepta classem verborum (ܥܘ ע״ו) praecedentem aequant; conservant enim Jud radicale quiescens in praeterito, futuro et imperativo Peal in omnibus personis ut: ܡܺܝܬ מִית, ܣܺܝܡ שִׂים ܢܣܺܝܡ יְשִׂים, ejiciunt autem id in infinitivo (= vv. ע״ו, ܥܘ), ut ܡܣܳܡ מְשָׂם et mutant in participio activo cum א ܐ, ut ܣܳܐܶܡ שָׂאֵם.

Not. a. Verbum ܡܺܝܬ in futuro sequitur verba ܥܘ, hinc: ܢܡܽܘܬ.

Not. b. חֲיָא (חֲיָיא) ܚܝܳܐ *vixit* 2. radicalem mobilem singulari anomalia ejicit, ubi literâ praeformativâ praecedente 1. radic. fit vacua, in quam transfertur vocalis literae ejectae: מֵחָא = ܡܶܚܳܐ (inf.), אֵחֵי

ܬܶܚܐ ,תֵּחֵי (ܝ 3. rad. orta est ex א); idem etiam, quin praeformativa accedat, nonnunquam obtinet, ut: ܚܝ pro ܚܝܝ *vive.* Pro ܝ ܝ expuncto plerumque ante 1. radicalem litera ܐ ܐ inseritur ut: תֵּיחֵי, ܬܶܐܚܘܢ.

PARADIGMA.

Futurum Peal.

Sing.	3. p. m.	יֶחֱי (יִחֵי, יִחְיֵי)	ܢܶܚܐ (ܢܶܐܚܐ)
	„ f.	תֶּחֱי (תֵּיחֵי)	ܬܶܚܐ (ܬܶܐܚܐ)
	2. p. m.	תֶּחֱי	ܬܶܚܐ (ܬܶܐܚܐ)
	„ f.	תֶּחֱיִן	ܬܶܚܶܝܢ (ܬܶܐܚܶܝܢ)
	1. p. c.	אֶחֱי	ܐܶܚܐ
Plur.	3. p. m.	יְחוֹן (יִחְיוּ)	ܢܶܚܘܢ (ܢܶܐܚܘܢ)
	„ f.	יִחְיָן	ܢܶܚܝܳܢ (ܢܶܐܚܝܳܢ)
	2. p. m.	תֵּיחוֹן (תֵּחוֹן)	ܬܶܚܘܢ (ܬܶܐܚܘܢ)
	„ f.	תִּחְיָן	ܬܶܚܝܳܢ (ܬܶܐܚܝܳܢ)
	1. p. c.	נֶחֱי (נֵחֵי)	ܢܶܚܐ (ܢܶܐܚܐ)
Imperat.	S.	חֲיֵה	ܚܝ (ܚܝܝ)
	Pl.	חֱיוֹ	ܚܝܘ
Part.		חָיֵא	ܚܳܐܶܐ fem. ܚܝܳܐ (pro ܚܝܝܳܐ)
Infinit.		מֶחֱא, מֵחֵא	ܡܶܚܳܐ (ܡܶܐܚܳܐ)

Aphel.

Praet.	אַחֵי	ܐܰܚܝ
Fut.	יַחֵי	ܢܰܚܐ (ܢܰܐܚܐ)
Part.	מַחְיֵא, מַחֵא, מָחֵא, מָחֵי	ܡܰܚܐ (ܡܰܐܚܐ)
Infin.	אַחָאָה, אַחְיָאָה	ܡܰܚܝܽܘ.

§. 37. De verbis tertiae radicalis Olaph.

(לא״, ܠܐ. IX. Tab.)

Haec aramaicorum verborum classis complectitur duplicem Hebraeorum classem verborum לא״ et לה״ et triplicem Arabum classem verborum: لا, لو, لي. In Chaldaismo biblico Hebraeorum more ast raro terminatio אָ— in הָ— transit, in

Paraphrasibus autem praeprimis junioribus in ֵי— vel ֶי— est mutata; verborum syriacorum ܐܳ perpauca tantum existunt exempla. Horum verborum anomaliae sunt sequentes:

1) Si tertia radicalis א ܐ verbum claudit, vel א ܐ quiescit in ָ—, ܳ— aut ֵ—, ܶ— vel mutatur in י ܝ quiescens in ֵ— aut ִ—, ܺ— , et quidem manet א ܐ quiescens in ָ—, ܳ— in praeterito Peal, ast in praeterito reliquarum formarum mutatur in ִי— (ֵי—), ܺܝ—.

In futuro omnium formarum quiescit א— (vel ֵי—, ֶי—), ܐ— ; in imperativo Peal in ִי— vel ֵי—, ܺܝ—, in imperat. Ethpeel in ֵי— vel ִי— ܝ—, et reliquarum formarum in ִי— vel ֵי—, ܐܳ—;

in infinitivo Peal in ֵא— (ֵי—), ܐܳ— (ܝ—) et reliquarum formarum in ָאָה— (ָאָא—), ܳܐܶ—;

in participiis in ֵא— vel ֵי— (ִי— in Peil), ܐ— exceptis participiis formarum Paël, Aphel et Schaphel, quae desinunt in ֵי—, ܶܝ—.

2) Accrescente autem in fine verbi nota afformativa, litera א ܐ a) aut mutatur in literam י ܝ α) quiescentem vel β) motam, b) aut prorsus abjicitur; et quidem:

ad a) mutatur א ܐ α) in literam י ܝ quiescentem in 1. et 2. pers. utriusque generis et numeri omnium praeteritorum, et in 3. plur. masc. formae סְנִיו ita, ut י in Peal quiescat in —ִ, in reliquis formis (et nonnunquam in Peal) in —ִ, in Syriaco autem in ܺ— in omnibus formis excepta forma I., in qua ܝ diphthongescit in ܰܝ— (aut quiescit in ܺ— praeprimis in 1. pers.); vel mutatur β) in literam י ܝ mobilem in 2. et 3. p. plur. fem. futuri omnium formarum utriusque dialecti, et saepius in flexione participiorum; praeterea in 3. f. sing. גְּלִית et plur. praeteriti סְנִיא apud Chaldaeos, apud Syros autem in 3. sing. praeteriti omnium formarum excepta Peal, in forma ܓܠܝܳܢ 3. fem. plur. praet. omnium formarum et in 2. fem. plur. imperativorum, denique in Syrorum infinitivis

(excepto Peal), in quibus Chaldaei retinent literam א motam et rarius tantum in י mutant, ut: אַגְלְיָה.

ad b) א | abjicitur

α) in praeterito et quidem in 3. fem. sing. ac 3. masc. plur. Peal (ubi ex ו, ܘ fit ו, ܘ) utriusque dialecti et in 3. fem. plur. omnium formarum syriacarum.

β) in futuri omnium formarum utriusque dialecti persona 2. fem. sing. (ubi ex ܝܢ fit ܝܢ), in 2. et 3. masc. plur. (ubi ex ון fit ן)

γ) in plur. masc. participiorum, ubi terminatio ־ִין, ܝܢ mutatur in ־ַיִן (־ָן) ܝܢ.

δ) in imperativorum pers. 2. fem. sing. (ubi ־ִי ܝ transit in ־ָא, ܝ) et in 2. masc. plur. (ubi ex ו, ܘ fit ו, ܘ), ac in chaldaica 2. fem. plur., quae desinit in ־ָן.

Adnotationes.

1) 3. plur. masc. praeteriti Peal nonnunquam terminatur in ־ִי pro ו, v. g. קְרוֹ, גְּלוֹ, in Syriaco cum Nun parag., ut: ܓܠܘܢ pro ܓܠܘ et fem. in ־ָאן (pro אָה) ut קְרָאָן. Pro ון 3. plur. futuri plerumque occurrit ן, v. g. יִבְזוּן. Infinitivi in Paraphrasibus hinc illinc adsciscunt formationen talmudicam ־וֹיֵי, v.g. רַצּוֹיֵי Ps. 89, 16. — 3. pers. plur. fem. praeteriti omnium formarum syriacarum (excepta forma Peal) a 3. p. sing. m. distinguitur tantummodo per signum Ribui.

2) Pro Paël et Ethpaal interdum in Syriaco forma Palel cum passivo suo in his verbis obvia est, v. g. ܫܒܝܒ *in captivitatem duxit.*

3) Invenitur in his verbis quamvis raro futurum apocopatum, praeprimis verbi הֲוָה vel הֲוֵי, ܗܘܐ *fuit* et quidem:

PARADIGMA.

Futurum apocopatum.

Sing.	3. p. m.	יְהֵי (יְהֵא)	ܢܗܐ (ܢܗܐ et ܢܗܘܐ)
	„ f.	תְּהֵי (תְּהֵא)	ܬܗܐ (ܬܗܘܐ)
	2. p. m.	תְּהֵי (תְּהֵא, תֶּהֱוֵי)	ܬܗܐ
	„ f.	תְּהִין (תֶּהֶוְיִן)	ܬܗܝܢ (ܬܗܘܝܢ)
	1. p. c.	אֱהֵי (אֱהֱוֵי)	ܐܗܐ (ܐܗܘܐ)

Plur.	3. p. m.	יֶהֱוֹן (נֶהְוֹון, יֶהְוֹון)	ܢܶܗܘܽܘܢ
	„ f.	יֶהֱוְיָן (יֶהְוְיָין)	ܢܶܗܘܝܳܢ
	2. p. m.	תֶּהֱוֹן (תֶּהְוֹון)	ܬܶܗܘܽܘܢ
	„ f.	תֶּהֱוְיָן (תֶּהְוְיָין)	ܬܶܗܘܝܳܢ
	1. p. c.	נֶהֱוֵי	ܢܶܗܘܶܐ

Imp. הֲוִי Part. ܗܳܘܶܐ

Infinit. מֶהֱוָא (מֶהְוֵי, מֵיהְוֵי)

4) Verba, quorum 3. radicalis est ה mobile, uti גְּבַהּ, תְּוַהּ, תְּמַהּ in flexione anomaliae non sunt subjecta, hinc: תְּוַהוּ, יִתְוַהּ etc.

§. 38. C. De verbis dupliciter imperfectis.

Verba dupliciter imperfecta sunt ea, quibus duae radicales insunt, quae anomalias causare solent. Quamvis plura hujus generis verba unius tantum literae anomaliam admittunt, tamen alia in utraque mutationibus sunt obnoxia; sunt vero:

1) Verba פ״ן, ܦ̈ܢ et ל״א, ܠ̈ܐ simul, v. g. נְדָא *aspersit*, ܢܣܳܐ *probavit*; in Aphel: יַדִּי אַדִּי, ܐܰܣܺܝ, ܐܰܣܶܐ (imp.) — e contra אַנְסִי a נְסָא.

2) Verba פ״א, ܦ̈ܐ et ל״א, ܠ̈ܐ ut: אֲתָא ܐܶܬ݂ܳܐ *venit* fut.: יֵיתֵי ܢܺܐܬ݂ܶܐ, imp. אֱתוֹ vel תִּיו, ܬܳܐ et ܬܳܝ (fem.); inf. מֵתֵי ܡܶܐܬ݂ܳܐ. Aphel אַיְתֵי ܐܰܝܬܺܝ; similiter אֲבָא *voluit*, אֲזָא ܐܶܣܳܐ *sanavit*, אֲפָא ܐܶܦܳܐ *coxit*.

3) Verba פ״י, ܦ̈ܝ et ל״א, ܠ̈ܐ, ut: יְדָא ܝܕܳܐ (inus.) in Aphel אוֹדִי = ܐܰܘܕܺܝ *confessus est*, part. מוֹדִי = ܡܰܘܕܶܐ; יְמָא ܝܡܳܐ *juravit*: fut. יֵמֵי ܢܺܐܡܶܐ, inf. ܡܶܐܡܳܐ, Aphel: אוֹמֵי ܐܰܘܡܺܝ, et ܝܥܳܐ *germinavit*: Aph. ܐܰܘܥܺܝ et ܐܰܥܺܝ.

4) Verba syriaca ܥ̈ܐ et ܠ̈ܐ vel ܠ̈ܝ flectuntur sicut verba ܠ̈ܐ, v. g. ܠܶܐܝ ܠܳܐܝ (heb. לָאָה) *laboravit*, ܠܶܐܝܰܬ, ܠܶܐܝܬ, ܠܶܐܝܬܝ, ܠܶܐܝܬ, plur. ܠܶܐܝܘ, inf. ܡܶܠܐܳܐ imp. ܠܶܐܝ, ܠܳܐܝ; fut. ܢܶܠܐܶܐ, part. act. ܠܳܐܶܐ, pass. ܠܰܐܶܐ. Aph. ܐܰܠܐܺܝ et ܐܰܠܺܝ, fut. ܢܰܠܐܶܐ, part. ܡܰܠܐܶܐ; similiter ܟܳܐܶܐ *objurgavit* pl. Peal ܟܰܐܘ, imp. ܟܶܐܝ, inf. ܡܶܟܐܳܐ.

§. 39. De Verbis defectivis.

Verba defectiva sunt ea, quorum formae, modi et tempora singula non sunt in usu; hinc ea aut plane carent certis formis aut eas e verbis synonymis supplent; sunt sequentia:

1) יְהַב ܝܗܒ *dedit* in Peal format tantum praeteritum, imperativum et participium, acEthpeel, futurum autem et infinitivum repetit a verbo נְתַן, ܢܬܠ.

2) סְלַק *ascendit* in praet. Peal, in Paël, Ethpeel et Ethpaal usurpatur, ܣܠܩ nonnisi in praet. et part. act. Peal in usu est; reliqua sumit a ܢܣܩ; נְסַק *ascendit* nonnisi in infinit. et imperat. Peal et in Aphel occurrit.

3) שְׁתָא *bibit* in Peal, אַשְׁקָא *bibit* in Aphel, הַלֵּךְ *ivit* in Paël et הוּךְ *ambulavit* in futuro et infinit. Peal usu venit.

4) Impersonalia sunt: part. Peal a) ܙܕܩ *decet* (a ܙܕܩ *justus fuit*); b) ܡܐܢ *taedet*, in 3. sing. fem. praet. ܡܐܢܬ, in part. act. fem. ܡܐܢܐ et in 3. sing. f. fut. ܬܡܐܢ; c) part. act. ܘܳܠܶܐ et ܦܳܐܶܐ *decet* a ܘܠܐ et ܦܐܐ.

§. 40. De verbis imperfectis cum suffixis.

Plurima verba imperfecta in suffixis annectendis sequuntur analogiam verborum perfectorum (§. 28.); singulari vero prorsus modo Aramaei verbis ܠܐ, ܐܢ suffixa solent annectere.

A. Apud Chaldaeos.

1) א י quiescens in fine in praet. Peal raro cum vocali sua retinetur, ut: בְּרָאַנִי, plerumque abjicitur, ut: תְּלָנוּן.

Terminatio 3. plur. masc. praet. Peal et imperativorum ו mutatur in וֹ et יוּ— in יוֹ, v. g. רְמוֹנִי Jon. 1, 12, אַבְעֲיוּהִי Jes. 1, 8.

Terminationes praeteritorum in ־ִית et ־ֵית immutatae manent, ut: רַבִּיתָךְ, חֲוֵיתֵיהּ.

2) י quiescens in futuro una cum vocali abjicitur et Nun epentheticum assumitur, v. g. יְהַוְנֵהּ, מַנִּנּוּן Jos. 9, 27; raro י qua mobile apparet, ut: רַבְּיֵהּ, אַחְוְיָךְ.

3) י quiescens in imperativo omnium formarum retinetur, hinc: רְמִיהִי, e contra קְרָהָא Jerem. 36, 15.

4) Infinitivus Peal aut assumit suffixa nominis, v. g. מֶהֱוְיֵהּ aut tertiam radicalem amittit, ut: מֶהֱוָךְ; infinitivi reliquarum formarum desinunt in ות, v. g. קַשָּׁיוּתֵהּ Gen. 35, 17.

B. Apud Syros.

1) ܐ terminationis ܳܐ aut abjicitur (in 3. sing. m. praet. Peal et 2. sing. m. imperativorum Paël, Aphel et Schaphel in nexu cum suffixis sub b) aut transit in Jud mobile (in infinitivo Peal), ante ܗܽܘܢ et ܟܽܘܢ abjecto ܐ manet ܳ, v. g. ܢܫܰܡܠܝܳܗܽܘܢ. Terminatio futuri ܶܐ transit in ܶܝ et annectuntur suffixa b).

2) In personis in ܺܝ desinentibus, vel vocali ܺ abjecta ܝ tanquam mobile pronuntiatur cum suffixis sub a (in 3. sing. m. praet. Paël et Aphel et nonnunquam et Peal), v. g. ܐܰܫܩܝܶܗ, vel ܺܝ manet et conjungitur cum suffixis sub b) (in 2. sing. masc. imp. Peal et in priori casu ante ܗܽܘܢ et ܟܽܘܢ), ut: ܚܙܺܝܗ, ܫܰܡܠܺܝܗܽܘܢ. Flexiones imperativorum fem. ܳܝ et ܳܝܶܝܢ (vel ܺܝܶܝܢ) abeunt in ܳܝܺ vel ܳܐܺܝ cum suffixis b) et ܳܝܺ cum suffixis d).

3) In personis, quae in ܘ otiosum terminantur, assumunt ܳܐܘ (et ܳܘܗܝ) pro ܳܘ, et ܘܽܢ pro ܘ (in 3. plur. m. praet. omnium formarum et in 2. plur. masc. omnium imperativorum), v. g. ܢܰܐܘܗܝ et ܫܰܡܠܘܽܢܝ.

Not. ܒܰܝܺܐ *consolatus est* et verba huic similia suffixis accedentibus tertiam rad. ܐ nunquam abjiciunt, remittunt autem ejusdem vocalem in secundam radicalem, quando haec est vacua, v. g. ܒܰܝܰܐܢܝ, ܒܰܝܶܐܟ, plur. ܒܰܝܺܐܘܢܝ, imp. ܒܰܝܳܐܝܢܝ etc.

§. 41. De verbo substantivo.

1) Verbum substantivum *esse* in lingua aramaea duplici modo exprimi potest: a) per verbum הֲוָה (הֲוָא, הֲוִי), ܗܘܳܐ et b) per nomen אִית ܐܺܝܬ (heb. יֵשׁ *existentia*), quod cum suffixis

nominum pluralium (§. 15. 2. B. b.) junctum flexiones subit et tempus praesens exprimit:

	Sing.			Plur.		
3. m.	אִיתוֹהִי אִיתְנֵהוּ	ܐܺܝܬܰܘܗ̱ܝ	*est*	אִיתֵיהוֹן	ܐܺܝܬܰܝܗܘܿܢ	*sunt*
3. f.	אִיתוֹהָא	ܐܺܝܬܶܝܗ̇		אִיתֵיהֵן	ܐܺܝܬܰܝܗܶܝܢ	
2. m.	אִיתָךְ	ܐܺܝܬܰܝܟ	*es*	אִיתֵיכוֹן	ܐܺܝܬܰܝܟܘܿܢ	*estis*
2. f.	אִיתַיְכִי	ܐܺܝܬܰܝܟܝ		אִיתֵיכֵן	ܐܺܝܬܰܝܟܶܝܢ	
1. c.	אִיתַי	ܐܺܝܬܰܝ	*sum*	אִיתָנָא	ܐܺܝܬܰܝܢ	*sumus.*

2) E conjunctione אִית et ܐܺܝܬ cum particula negativa לָא, ܠܳܐ enascitur verbum negativum לֵית (לָאִית, לָיִת), ܠܰܝܬ *non est*, quod aeque ac positivum verbum cum suffixis nominum pluralium (raro in Chaldaico singularium) componitur.

3) E copulatione utriusque verbi substantivi syriaci enascitur imperfectum; hinc ܐܺܝܬ ܗ̱ܘܳܐ vel ܐܺܝܬܰܘܗ̱ܝ ܗ̱ܘܳܐ *erat*, quod etiam per ܗ̱ܘܳܐ ܗܘܳܐ exprimi potest. Reduplicato verbo ܗ̱ܘܳܐ designatur plusquamperfectum: ܗܘܺܝܬ ܗ̱ܘܺܝܬ *fueram.*

4) Verbum הֲוָא ܗ̱ܘܳܐ, quod verborum לא ܠܐ (§. 37. Adn. 3.) instar flectitur, etiam cum aliis verbis componitur ad diversa eorum tempora circumscribenda et quidem cum participio alicujus verbi conjunctum ejusdem imperfectum, ut: חָזֵה הֲוָא *videbat*, ܐܳܡܪܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ *dicebant*, cum praeterito autem alterius verbi nexum ejusdem plusquamperfectum notat, v. g. ܐܶܬ݂ܳܐ ܗ̱ܘܳܐ *venerat.*

Not. a. Cum Aoristo II. alterius verbi nexum nonnunquam conjunctivum, optativum vel imperativum exprimit.

Not. b. ܗ̱ܘܳܐ in junctura cum aliis verbis recipit sub ܗ lineam occultantem (cf. §. 4. 4. d. β.).

III. CAPUT.

De Nomine.

§. 42. De nomine generatim.

Nomina linguae aramaeae sunt aut primitiva aut derivata. Primitiva nomina sunt ea, quae primas easque simplices hominum notiones, res ad vitam et societatem necessarias spectant, ut: אַב, ܐܰܒ *pater*, בַּר, ܒܰܪ *filius*, יַד, ܝܰܕ *manus,* יוֹם, ܝܰܘܡ *dies* etc., major tamen nominum pars derivatur aut de verbis = deverbalia, aut de aliis nominibus = denominativa. Cum infinitivus et participium linguarum semiticarum nominibus aeque ac verbis sese appropinquant, multa nomina derivata duplicem hanc formam respiciunt, ita ut ab infinitivis nomina abstracta, a participiis nomina concreta deriventur de verbo tum regulari tum irregulari.

§. 43. De nominibus derivatis verbi regularis.

Derivatio seu deductio haec vario institui potest modo:

A. Sola vocalium mutatione i. e. interna; sic 1) ex (inf. Peal) formis קְטוֹל קוֹטֶל קְטֶל קְטַל, ܩܶܛܠ ܩܽܘܛܠ ܩܶܛܠ (et in stat. emph. ܩܶܛܠܳܐ, ܩܽܘܛܠܳܐ, ܩܶܛܠܳܐ) derivantur abstracta (segolatis Hebraeorum respondentia), ut: סְפַר *liber,* תְּקוֹף *fortitudo,* ܩܒܽܘܪܳܐ *sepulcrum,* ܩܘܕܫܳܐ *sanctitas,* raro concreta ut: מְלֵךְ ܡܰܠܟ *rex*; 2) e קְטָל, ܩܛܳܠ vel ܩܛܳܠܳܐ abstracta ut: כְּתָב ܟܬܳܒܳܐ *scriptum*; 3) a participio Peal קָטֵל ܩܳܛܶܠ derivantur aut concreta, ut: כָּהֵן ܟܳܗܶܢ *sacerdos*, aut adjectiva, ut: סָכֵל *stultus*, ܟܳܦܢܳܐ *esuriens*; 4) de participio Peil קְטִיל, קְטֵיל, קְטוֹל, קָטוֹל et ܩܛܺܝܠ, ܩܛܽܘܠ, ܩܛܳܠ, ܩܰܛܳܠ deducuntur tum concreta, ut: מְשִׁיחַ, ܡܫܺܝܚܳܐ *Christus*, tum adjectiva, ut: דְּחִיל ܕܚܺܝܠ *terribilis*, ܓܡܽܘܪܳܐ *perfector*, תַּקִּיף *validus*, tum abstracta, ut: לְבוּשׁ *vestis*; 5) de קוֹטָל, קוֹטֵל, קוֹטָל, ܩܽܘܛܳܠ praeprimis adjectiva inhaerentes pro-

prietates designantia, ut: סוּמָק *ruber*, aut abstracta, ut: אוֹבָד *interitus*, ܡܣܟܠܢܘܬܐ *intellectus*.

B. Aut reduplicatione unius vel plurium consonantium radicalium, quae intensionem seu extensionem conceptus indicat (in Chaldaico)et quidem:

1) de קַטָּל, ut: פָּרָשׁ *eques*, טַבָּח *coquus*,

2) de קִטָּל et קִטֵּל, ut: לִשָּׁן *lingua*, אִלֵּם *mutus*,

3) de קִטּוֹל et קַטִּיל, ut: חִמּוּד *desiderium*; תַּקִּיף *potens*,

4) nec non de formis reduplicatis, ut: סְגַלְגַּל *rotundus*, עַלְעוֹל *turbo*.

E contra in Syriaco derivatio nominum de verbis fit nonnunquam una alterave radicalium elisa, ut: ܫܢܬܐ *somnus* a ܕܡܟ *dormivit*, ܨܦܬܐ *sollicitudo* a ܝܨܦ *sollicitus fuit*.

Etiam de formis rarioribus deducuntur nomina et quidem tum de infinitivis, ut: ܙܗܪܝܪܐ *splendor* (Palel), ܬܘܠܥܬܐ *vermis* (Pauel), ܬܘܠܡܕܬܐ *doctrina* (Taphel), tum de participiis, ut: ܡܦܬܠܬܠܢܐ *tortile* (Palel), ܬܪܓܡܢܐ *interpres* (Taphel) etc.

et C. additis literis servilibus ab initio aut fine vocis, imo integris syllabis adjectis (*formatio externa*), et quidem ab initio vocis accedunt literae א, מ, ת, raro ה, י, שׁ in Chaldaico, ܐ, ܡ, ܢ, ܬ, ܫ in Syriaco (vel ܝ et ܘ in medio), in fine vero ן, ם, א et ת ac ܢ, ܝ, ܬ. Accedente Mim cum vocali *a* formantur plerumque substantiva locum actionis, quam verbum notat, indicantia, ut: מַדְבַּח *altare* a דְּבַח *sacrificavit*, מַדְנַח *oriens* a דְּנַח *ortus est* = ܡܕܢܚ *Oriens* a ܕܢܚ, ܡܫܟܒܐ *dormitorium* a ܫܟܒ *dormivit*; cum vocali *i* autem substantiva, quae instrumentum vel vas quoddam notant, ut: מִזְרַק *phiala* a זְרַק *sparsit*, ܡܣܪܦܐ *novacula* a ܣܪܦ *purgavit*.

Ad participium Paël et Aphel accedunt: מְשַׁמֵּשׁ *servus*, מַלְשִׁין *delator*, ܡܠܦܢܐ *magister*, ܡܘܕܝܢܐ *confessor*; ad reliquas formationes: אַחְסָנָא *possessio*, נַחְשׁוֹל *procella*, שַׁעְבּוּד *servitus*, תַּפְקִידָא *praeceptum*, תּוּשְׁבַּחְא *laus*, ܫܠܗܒܝܬܐ *flamma*, ܬܠܡܝܕܐ *discipulus*, ܛܒܝܬܐ *caprea*; tandem Nun in fine: נִצְחָן *victoria*, פּוּלְחָן *servitium*, ܥܘܠܒܢܐ *afflictio*, ܡܕܝܢܢܐ *judex*.

Derivata de passivis sunt: תִּתְבַּלְּהָא *festinatio*, אִתְכְּנָעוּת *humiliatio*, ܡܬܡܰܠܠܳܢܳܐ *facundus*, ܡܬܚܰܝܒܳܢܳܐ *reus*.

§. 44. De nominibus derivatis verbi irregularis.

1) De verbis פ״ן, ܦ̈ܢ praeprimis in forma Aphel deducuntur nomina ut: מַסָּר *serra*, מַצָּב *plantatio*, מַטָּרָא *custodia*, מַפָּקָן *exitus*, ܡܰܣܳܪܳܐ *serra*, ܡܰܦܽܘܠܬܳܐ *ruina*, ܡܰܣܩܳܐ *ascensus*, ܡܰܦܩܳܢܳܐ *exitus*.

2) De verbis ע״ע, ܥ̈ܥ: חֵן *gratia*, חֹם *calor*, מִלָּא *verbum*, גַּלְגַּל *rota*, מַעֲלָן *introitus*, ܚܽܘܒܳܐ *amor*, ܒܶܙܬܳܐ *praeda*, ܡܶܠܬܳܐ *verbum*, ܓܺܝܓܠܳܐ *rota*, ܙܳܓܳܐ *tintinnabulum*, ܡܰܒܺܝܫܳܢܳܐ *noxius*.

3) De verbis פ״א, ܦ̈ܐ: מֵיכַל *cibus*, מֵימַר *verbum*, ܡܶܐܟܽܘܠܬܳܐ *cibus*, ܡܐܡܪܳܐ *verbum*, ܬܶܐܢܚܬܳܐ *gemitus*.

4) De verbis פ״י, ܦ̈ܝ: דַּעַת *scientia*, יַקִּיר *pretiosus*, מֵילַד *nativitas*, מוֹתַב *habitaculum*, תּוֹתַב *incola*, מוֹהַב *donum*, ܡܰܕܥܳܐ *intellectus*, ܡܺܕܥܬܳܐ *scientia*, ܡܰܘܠܳܕܳܐ *partus*, ܡܰܘܬܒܳܐ *sedes*, ܡܰܘܒܠܳܐ *onus*, ܫܰܘܬܳܦܳܐ *socius*.

5) De verbis ע״ו (ע״י), ܥ̈ܘ (ܥ̈ܝ): קָמָא *statua*, חוֹב *culpa*, סְיָף *finis*, דַּיָּן *judex*, צִיּוּר *imago*, גִּיּוּר *peregrinus*, מְקָם *status*, מְזוֹן *cibus*, הֲנָפָא *motio*, ܨܽܘܪܬܳܐ *imago*, ܡܰܘܬܳܐ *mors*, ܥܳܩܳܐ *angustia*, ܕܰܝܳܢܳܐ *judex*, ܙܰܘܥܳܐ *motus*, ܡܪܰܝܡ *altus*, ܠܺܝܛܳܐ *maledictus*.

6) De verbis ܐ̈ܠ: ܬܰܐܠܬܳܐ *precatio*, ܡܰܐܢܳܐ *molestia*, ܒܺܝܫܽܘܬܳܐ *malitia*, ܟܶܐܒܳܐ *dolor*, ܚܠܳܦܳܐ et ܚܠܳܦܶܐ *mutuus*.

7) De verbis ל״א, ܠ̈ܐ (ܠ̈ܝ): דְּכֵי *purus*, גָּלוּת *captivitas*, חֶדְוָא *laetitia*, מִנְיָן *numerus*, טַעֲוָא *idolum*, עִלָּי *superior*, מַרְדּוּ *eruditio*, ܫܠܳܡܳܐ *quies*, ܒܶܪܝܳܐ *creatio*, ܨܠܽܘܬܳܐ *oratio*, ܚܶܙܘܳܐ *visus*, ܩܥܳܬܳܐ *clamor*, ܩܶܢܝܳܢܳܐ *possessio*, ܓܠܽܘܬܳܐ *exilium*, ܡܠܶܐ *plenus*, ܒܶܢܝܳܢܳܐ *aedificium*, ܗܶܡܝܳܢܳܐ *cingulum*.

§. 45. De nominibus denominativis.

Huc pertinent: 1) nomina nuda, quae ab aliis nominibus, quin aliquid augmenti accrescat, derivantur, ut: סַפָּן

nauta a סְפִינָא *navis,* קַשָּׁת *sagittarius* a קֶשֶׁת *arcus,* ܓܰܢܳܢܳܐ *hortulanus* a ܓܰܢܬܳܐ *hortus.*

2) Nomina aucta per terminationem ־ִי, ־ַי, vel ־ָן, ܳܢܳܐ (masc.) et ־ָאָה, ־ִית, ܺܝܬܳܐ (femin.), qua praeprimis adjectiva gentilicia et patronymica finguntur, ut: נָכְרִי *peregrinus,* מִצְרִי *Aegyptius,* צוֹרִי *Tyrius,* מִדְנְחַי *orientalis,* ܪܽܘܡܳܝܳܐ *Romanus,* ܡܶܨܪܳܝܳܐ *Aegyptius,* ܒܰܪܒܪܳܝܳܐ *barbarus,* ܛܽܘܪܳܝܳܐ *montanus,* porro בּוֹסְרָן *contemtus,* אָבְדָן *pernicies.*

3) Feminina abstracta, quae desinunt in וּת et ־ִית, ܽܘܬܳܐ et ܺܝܬܳܐ, v. g. טָבוּת *bonitas* (a טָב *bonus*), מַלְכוּת *regnum* (a מֶלֶךְ *rex*), עֲלֻמוּת *juventus* (ab עוּלִים *juvenis*), שְׁרֹשִׁית *eradicatio* (a שֹׁרֶשׁ *radix*), ܪܺܫܺܝܬܳܐ *initium* (a ܪܺܫ *caput*), ܛܠܰܝܽܘܬܳܐ *juventus* (a ܛܠܳܐ *juvenis*), ܛܰܢܦܽܘܬܳܐ *immunditia* (a ܛܰܢܦܳܐ *immundus*).

4) Diminutiva syriaca, quae deducuntur ab aliis nominibus terminatione ܽܘܢ aut ܽܘܣ adhibita vel ܽܘ inserto ut: ܒܪܽܘܢܳܐ *filiolus,* ܐܰܚܽܘܢܳܐ *fraterculus,* ܟܰܠܒܽܘܣܳܐ a ܟܰܠܒܳܐ *canis,* ܐܶܡܪܽܘܣܳܐ *agnellus,* ܒܪܽܘܢܽܘܢܳܐ *filiolus parvulus,* ܐܰܚܽܘܢܽܘܢܳܐ *fraterculus parvulus.*

§. 46. De nominibus exoticis et compositis.

1) Nomina, quae Aramaei ex aliis linguis praeprimis latina et graeca adoptarunt, aut formam suam immutatam retinebant, ut: זוֹנָא ζώνη, בָּסִים βάσις, קִיטוֹן κοιτών, דּוֹרוֹן δῶρον, ܐܰܓܺܝܰܐ ἁγία, ܐܶܘܰܢܓܶܠܺܝܳܘܢ εὐαγγέλιον, ܓܶܐܳܘܡܶܛܪܺܝܰܐ γεωμετρία, ܡܳܠܠܳܘܢ μᾶλλον, ܟܠܰܡܽܘܣ χλάμυς, aut terminationem aramaicam recipiebant, ut: סוּדָרָא *sudarium,* מַרְגָּלִיתָא μαργαρίτης, ܦܰܠܰܓܶܐ φάλαγγες, ܕܳܘܓܡܰܛܰܐ δόγματα, ܐܶܣܛܪܰܛܺܝܽܘܛܳܐ στρατιώτης.

Not. a. De quibusdam proprietatibus nominum exoticorum vid. §. 3. Adn. 4. et 5. §. 4. 4. d. β. §. 8. D. 1.

Not. b. Inter nomina, quae expeditionum cruciatarum tempore e linguis occidentalibus in syriacam sunt translata, pertinent: ܦܪܰܢܓܳܝܶܐ *Franci,* ܐܰܠܡܰܢܝܰܐ *Allemagne,* ܐܰܢܓܠܰܛܶܪܰܐ *Angleterre,* ܗܶܢܪܺܝ *Henri,* ܦܪܺܝܢܣ *Prince.*

2) Occurrunt quoque nomina composita, quae Syri, non vero Chaldaei scribendo quoque conjungunt, ut: בְּעֵל דְּבָבָא, ܒܥܠܕܒܒܐ *inimicus*, ܒܪܢܫܐ *filius hominis* seu *homo*; compositorum abstracta fiunt jam utroque nomine, jam solo posteriore femininam terminationem adsciscente, v. g. ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ *oeconomia*, ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ *inimicitia*.

Not. Non raro graecis compositis respondent duo vocabula syriaca juxta posita, ut: ܣܓܝ ܕܡܝܐ πολύτιμος, ܠܐ ܡܛܟܣܘܬܐ ἀταξία, ܚܠܦ ܫܡܐ *pronomen*.

§. 47. De nominum Genere.

Genus nominum aramaicorum duplex est: masculinum et femininum; nomina feminina a masculinis, quorum nulla est peculiaris ac propria terminatio, tum 1) significatione tum 2) terminatione discernuntur.

1) Significatione masculini generis sunt nomina virorum sive propria sive appellativa officiique virilis, montium, fluviorum, populorum et mensium; feminina vero sunt nomina mulierum ac muliebris officii, porro (ex idea Orientalium propria seu usu methaphorico) urbium, regionum, insularum et membrorum, quae hominis et animalium corpori gemina sunt.

2) Terminatione feminini generis sunt nomina, quae desinunt in ־ָא (־ָה) ـܐ, ־ֵי ـܝ, ו ـܘ (quibus abscissa est in fine litera ת ܬ pro ־ִית, ות ܝܬܐ, ܘܬܐ); v. g. חָכְמָא ܚܟܡܬܐ *sapientia*, נְוָלִי *coenum*, ܒܪܝܬ *res creata*, מַלְכוּ ܡܠܟܘܬܐ *regnum*; rarissima est terminatio ות ـܬ, v. g. רִבּוֹ (pro רִבּוֹת) *myrias*, ܡܢܬ *pars*. Cavendum tamen est, ne status emphaticus sing. masc. cum statu absoluto femin. ־ָא ـܐ confundatur, quia uterque status eandem habet terminationem et eo magis, cum permulta nomina mascul. in statu absoluto obsoleverint.

Not. Terminatio chaldaica ־ָה occurrit praeprimis in adjectivis et participiis, dein in femininis, quae a masculinis in ־ַי desinentibus derivantur, ut: קַדְמָאָה a קַדְמַי *primus* et in paucis substan-

tivis, quorum 2. radicalis est א, v. g. מְאָה, פְּאָה, terminatio ־ִית propria est generi feminino adjectivorum (patronymicorum), quae descendunt a masculinis in ־ִי, v. g. תַּלְתִּית, אֲרָמִית.

3) Dantur autem a) nomina, quae sine terminatione feminina sunt generis f e m i n i n i et usu dicenda, ut: אֶבֶן *lapis,* אֹרַח *semita,* אֲרַע *terra,* אוּדֶן *auris,* חֶרֶב *gladius*; syriaca vero saepissime in statu emphatico tantum occurrunt, ut: ܐܘܪܚܐ *semita,* ܐܠܦܐ *navis,* ܐܪܥܐ *terra,* ܒܐܪܐ *puteus,* ܨܦܪܐ *volucris,* ܝܘܢܐ *columba,* ܟܐܦܐ *lapis,* ܢܦܫܐ *anima,* ܪܘܚܐ *ventus,* ܫܢܐ *dens,* ܥܢܐ *grex,* ܠܫܢܐ *lingua,* ܢܘܪܐ *ignis,* ܫܝܘܠ *infernus,* ܬܐܒܝܠ *orbis* etc. b) Generis c o m m u n i s sunt: אָת *signum,* אֶשָּׁא *ignis,* גּוּפְנָא *vitis,* ܕܝܪܐ *monasterium,* ܫܡܫܐ *sol,* ܓܡܠܐ *camelus,* nec non Numeralia a 20 usque ad 100. c) Rursus quaedam nomina formam femininorum habent, sunt autem m a s c u l i n a praeprimis in Syriaco, v. g. ܒܝܬܐ *domus,* ܡܘܬܐ *mors,* ܩܘܫܬܐ *veritas,* ܩܫܬܐ *arcus,* ܫܘܒܚܐ *decus,* ܟܬܝܢܐ *vestimentum* et alia.

d) Nomina exotica sunt illius fere generis, quo utuntur in illa lingua, unde proficiscuntur, hinc v. g. femin. sunt graeca: ܐܣܦܝܣ ἡ ἀσπίς, ܛܝܡܐ ἡ τιμή, ܣܘܢܗܕܘܣ ἡ σύνοδος, ܗܘܠܐ ἡ ὕλη; inveniuntur autem plura quoque exempla mutati generis, ut feminina: ܐܣܦܘܓܐ ὁ σπόγγος, ܐܣܛܝܪܐ ὁ στατήρ. Quae n e u t r i u s generis sunt, casu genus quasi sortiuntur, v. g. fem. sunt: ܘܠܐ *velum,* ܬܐܛܪܘܢ τὸ θέατρον, masc. vero ܐܘܪܓܢܘܢ τὸ ὄργανον, ܕܘܓܡܐ τὸ δόγμα.

§. 48. De nominum Numero.

1) Aramaei numero duplici: S i n g u l a r i et P l u r a l i utuntur. M a s c u l i n a in plurali adsciscunt ־ִין, ـܐ̈, femininorum vero terminatio ־ָא, ـܬܐ mutatur in ־ָן, ـܢ̈, ـܝ, ـܘܬܐ et ـܬ in ־ָן, ـܘ̈, ־ִי, ـܢ in ־ָן, ـܢ̈ (litera ergo quiescente in mobilem mutata), v. g. יַמִּין ܝܡܡ̈ܐ a יַם ܝܡ *mare,* מְדִינָן ܡܕ̈ܝܢܢ a מְדִינָא *provincia,* ܡܕܝܢܬܐ *urbs,* מַלְכְּוָן ܡܠܟܘ̈ܬܐ a מַלְכוּ ܡܠܟܘܬܐ *regnum,* נְוָלִין a נְוָלִי *coenum,* ܒܪ̈ܝܢ a ܒܪܝܬ *res creata.*

Not. Nomina mascul. derivata a verbis לא, ܢ terminantur in ־ַיִן, ـܝܢ, v. g. גָּלַיִן ܓܠܝܢ a גְּלָא, ܓܠܐ; feminin. chaldaica in ־ָאָה recipiunt in plur. terminationem ־ָן, v. g. קַדְמָן a קַדְמָאָה. In Paraphrasibus nonnunquam Nun finale abjicitur, ita ut pluralis desinat in ־ֵי, v. g. אֲסִירֵי pro אֲסִירִין.

2. Dualis nominum, qui in Chaldaismo biblico tantum occurrit, adsciscit terminationem ־ַיִן, ־ָן vel ־ֵין, ut: קַרְנַיִן a קֶרֶן *cornu*, תְּרֵין *duo*, מָאתָן vel מָאתַיִן *ducenti*; in Targumim (imo et in Syriaco) geminatum per pluralem vel cum vel sine numerali תְּרֵין, ܬܪܝܢ exprimitur, v. g. שִׁנַּיִן *dentes*, תְּרֵין יוֹמִין *biduum* Exod. 16, 29. תַּרְתֵּין בְּנָן Gen. 19, 8. ܬܪܝܢ ܬܘܪ̈ܐ Ephr. carm. V. Syrorum Dualis in ـܝܢ in quatuor tantum vocibus obvius est iisque: ܬܪܝܢ *duo*, ܬܪܬܝܢ *duae*, ܡܐܬܝܢ *ducenti*, ܡܨܪܝܢ *Aegyptus*.

Adnotationes.

Nomina Aramaeorum in plurali multas admittunt irregularitates, quae ad Lexica spectant, non pauca enim nomina in plur. alius generis terminationem adsciscunt, quam in singulari et quidem:

1) Masculina in plur. terminationem recipiunt femininam:

a) Chaldaeorum: אֲבָהָן ab אָב *pater*, שְׁמָהָן a שֵׁם *nomen*, אַרְיָוָן ab אַרְיָא *leo*, כָּרְסָוָן a כָּרְסֵא *thronus* etc.

b) Syrorum: ܐܪ̈ܝܘܬܐ ab ܐܪܝܐ *leo*, ܐܬܪ̈ܘܬܐ ab ܐܬܪ *locus*, ܟܘܪ̈ܣܘܬܐ a ܟܘܪܣܝܐ *solium*, ܐܣ̈ܘܬܐ ab ܐܣܝܐ *medicus*, ܪ̈ܥܘܬܐ (in part. ܪܥܘܬܐ) a ܪܥܝܐ *pastor*.

2) Feminina quaedam pluralem masculinorum habent et quidem:

a) Chaldaeorum: אַמִּין ab אַמָּא *ulna*, חִטִּין a חִטָּא *triticum*, מִלִּין a מִלָּא *verbum*, שְׁנִין a שְׁנָא *annus*, תִּפְלִין a תִּפְלָא *insulsum*, יוֹנִין a יוֹנָא *columba* etc.

b) Syrorum: ܐܡ̈ܝܢ ab ܐܡܬܐ *ulna*, ܫ̈ܢܝܢ a ܫܢܬܐ *annus*, ܫ̈ܥܝܢ a ܫܥܬܐ *hora*, ܓܢ̈ܐ a ܓܢܬܐ *hortus*, ܚ̈ܛܐ a ܚܛܬܐ *triticum*, ܡ̈ܠܐ

a ܡܶܠܬ݂ܳܐ *verbum,* ܡܥܰܪ̈ܶܐ a ܡܥܰܪܬ݂ܳܐ *spelunca,* ܣܦܺܝ̈ܢܶܐ a ܣܦܺܝܢ̱ܬ݂ܳܐ *navis,* ܒܶܙ̈ܬܶܐ a ܒܶܙܬܳܐ *praeda,* ܨܶܦ̈ܬܶܐ a ܨܶܦܬܳܐ *cura,* ܩܶܠ̈ܳܐ a ܩܳܠܳܐ *clamor* etc.

3) Sunt nomina, quae duplicem pluralem (a duplici sing. obsoleto) admittunt nonnunquam diverso significatu, et quidem:

a) Chaldaeorum: אִמִּין et אִמְּהָן ab אֵם *mater,* אָתִין et אַתְוָן ab אָת *signum,* יוֹמִין et יוֹמָן ab יוֹם *dies,* נַפְשִׁין et נַפְשָׁן a נְפַשׁ *anima,* נַהֲרִין et נַהֲרְוָן a נְהַר *fluvius,* קָלִין *tonitrua* et קָלָן *voces* a קָל *vox.*

b) Syrorum: ܐܰܒ̈ܳܗܰܝܢ *patres naturales* et ܐܰܒ̈ܳܗܶܐ *patres spirituales* vel *majores* ab ܐܰܒ, ܐܺܝ̈ܕܰܝܢ *manus* et ܐܺܝ̈ܕܳܗܶܐ *axes* a ܐܺܝܕ *manus,* ܡܰܫܪ̈ܝܳܢ et ܡܰܫܪ̈ܝܳܬ݂ܳܐ a ܡܰܫܪܝܳܐ *exercitus,* ܝܰܘ̈ܡܳܢ et ܝܰܘ̈ܡܳܬ݂ܳܐ a ܝܰܘܡ *dies,* ܠܶܒ̈ܘܳܢ et ܠܶܒ̈ܘܳܬ݂ܳܐ a ܠܶܒܳܐ *cor,* ܢܰܗܪ̈ܰܘܳܢ et ܢܰܗܪ̈ܰܘܳܬ݂ܳܐ a ܢܰܗܪܳܐ *fluvius,* ܥܰܝ̈ܢܰܝܢ *oculi* et ܥܰܝ̈ܢܳܬ݂ܳܐ *fontes* ab ܥܰܝܢܳܐ *oculus,* ܩܰܪ̈ܢܰܝܢ *cornua* et ܩܰܪ̈ܢܳܬ݂ܳܐ *anguli* a ܩܰܪܢܳܐ *cornu,* ܫܡܳܗ̈ܰܝܢ et ܫܡܳܗ̈ܶܐ a ܫܶܡ *nomen.*

Not. Ab obsoleto singulari formantur nonnulla pluralia, uti: בְּנִין a בַּר *filius,* בְּנָן a בְּרַתָּא *filia,* אַמְהָן ab אַמְתָא *ancilla,* ܒܢܰܝܢ a ܒܪ *filius,* ܒܢ̈ܳܬ݂ܳܐ a ܒܪܰܬ݂ܳܐ *filia,* ܐܰܚ̈ܘܳܬ݂ܳܐ a ܚܳܬ݂ܳܐ *soror,* ܐܽܘܡ̈ܘܳܬ݂ܳܐ ab ܥܰܡܳܐ *populus,* ܕܽܘܟ̈ܝܳܢ a ܕܽܘܟܬ݂ܳܐ *locus* etc.

4) Nonnulla nomina aramaica in solo plurali (pluralia tantum) occurrunt, et quidem: שְׁמַיָּא ܫܡܰܝܳܐ *coelum,* מַיִין ܡܰܝܳܐ *aqua,* חַיִין ܚܰܝ̈ܶܐ *vita,* פָּנִים ܐܰܦ̈ܶܐ *facies,* עוּלֵמִין *juventus,* ܕܡܰܝ̈ܳܐ *pretium* etc. — Rursus alia singularem tantum admittunt, uti: דְּהַב, ܕܰܗܒܳܐ *aurum,* פַּרְזֶל *ferrum,* ܚܛܺܝܬ݂ܳܐ *peccatum,* ܩܘܫܬ݂ܳܐ *veritas.* Quaedam nomina syriaca singularia accipiunt, si sensum collectivum prae se ferunt, signum Ribui, ut: ܒܩ̈ܪܳܐ *grex boum,* ܒܥܺܝ̈ܪܳܐ *jumenta,* ܦܪܰ̈ܚܬܳܐ *volucres,* ܥܳܢ̈ܳܐ *grex ovium* etc.

5) Compositi Syrorum (§. 46. 2.) pluralem admittunt a) vel in posteriori voce, ut in: ܒܥܶܠܕܒ̈ܳܒܶܐ *inimici,* b) vel in priori, ut: ܒܢ̈ܰܝܢܳܫܳܐ *homines,* c) vel in utraque simul, ut: ܒܢ̈ܳܬ݂ܩܳܠ̈ܶܐ (*filiae vocum*) *nugae.*

6) Exoticorum praecipue graecorum nominum pluralis regulariter formam vere syriacorum plerumque emphaticam sequitur, ut: ܐܶܣܛܪܰܛܝܘ̈ܛܶܐ στρατιῶται, ܢܰܘ̈ܛܶܐ ναῦται, ܐܶܦܺܝܣܩܘ̈ܦܶܐ

ἐπίσκοποι, ܦܠܢܓܐ φάλαγγες, raro feminina adhibetur, ut: ܐܣܛܕܘܬܐ στάδια, ܦܠܛܝܘܬܐ πλατεῖαι. Nonnumquam Syri terminationes exoticas plurales retinent et accusativum ας primae declinationis graecae per ܶܣ, ܐܶܣ, ܳܣ, et ܘܐܣ reddunt, ut: ܐܪܟܶܣ et ܐܪܟܘܣ ἀρχάς, ܐܬܝܢܶܣ et ܐܬܝܢܘܣ Ἀθῆνας, ܕܝܐܬܝܩܶܣ, ܕܝܐܬܝܩܐܣ et ܕܝܐܬܝܩܘܣ διαθήκας, οι et ους 2. decl. per ܘܶ et ܘܣ aut ܘܣ, v. g. ܐܪܝܢܘ Ἀριανοί, ܦܝܠܝܦܘܣ Φιλίππους, ܩܠܝܪܝܩܘܣ κληρικούς, et neutra ejusdem declin. α per ܐ, v. g. ܡܛܠܠܐ μέταλλα, et ων per ܘܢ, v. g. ܐܪܟܝܘܢ ἀρχείων; nomina in ες et ας desinentia formant per ܶܣ, ܐܣ, ܘܣ, ut: ܦܠܩܶܣ et ܦܠܩܐܣ πλάκας, ܣܝܪܢܘܣ σειρῆνας, ις et εις per ܝܣ, v. g. ܒܣܝܣ βάσεις, ιας per ܝܐܣ, v. g. ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ ἐκλείψιας, et neutra in ατα per ܛܐ seu ܛܐܛܐ, v. g. ܕܘܓܡܛܐ et ܕܘܓܡܐܛܐ δόγματα.

Not. Graecomaniae est tribuendum, si in vocibus Syria oriundis terminatio invenitur graeca, v. g. ܓܢܐܣ (Barh.) *horti* pro ܓܢܐ, ܩܘܪܝܣ seu ܩܘܪܝܐܣ *pagi* pro ܩܘܪܝܐ.

§. 49. De nominum Statu.

1) Praeter statum absolutum et constructum, quem utrumque Aramaei communem habent cum reliquis Semitis, accedit tertius status isque emphaticus, quo Aramaei utuntur, ubi reliquae linguae articulum solent adhibere, ast utraque dialectus aramaea ab ejus primitivo multum aberravit significatu statumque emphaticum saepe praecipue in masculinis pro absoluto statu et indefinite ponit.

Not. Status emphaticus nomen traxit ab ἐμφαίνειν *monstrare,* quo jure et posset vocari demonstrativus.

2) Statui absoluto, qui independentiam exprimit nominis, quod alteri nec est subordinatum nec explicando circumscribendove inservit, oppositus est status constructus, status dependentiae; nam nomen in statum constructum ponendum semper indiget alio immediate sequente nomine, quo explicatur et definitur. Utrumque nomen definiens et

definitum confluit quasi in unum conceptum compositum, quin tamen in unum conjungatur, quem ob nexum constructivum nomen quaedam oportet subire mutationes, quae maxime concernunt abbreviationes aut concentrationes vocalium; nam nomen in statu constructo per subsequens definitum brevius ac celerius pronunciatur, quo inducitur vocalium praeprimis finalium mutatio et casuum propria formatio.

Status constructus a) nominum mascul. in singulari parum aut plane non discrepat a statu absoluto; in plurali vero formatur e statu absoluto mutata ejusdem terminatione ִ־ין et ـ̈ܝܢ in ֵ־י et ـ̈ܝ (Nun scilicet abjecto), v. g. מַלְכֵי a מַלְכִין, ܡܰܠܟ̈ܰܝ a ܡܰܠܟ̈ܺܝܢ; b) nomina feminina in singulari mutant terminationem status absoluti ָ־א et ـܳܐ in ַ־ת et ـܰܬ, terminationi vero ִ־י ـܝ et ו ـܘ additur ת ܬ, v. g. מְדִינַת ex מְדִינָא *urbs*, ܒܬܘܠܬ e ܒܬܘܠܐ *virgo*, מַלְכוּת e מַלְכוּ *regnum*, ܡܰܠܟܘܬ e ܡܰܠܟܘ, מַשְׁרִית a מַשְׁרִי *exercitus*, ܡܫܪܝܬ a ܡܫܪܝ; in plurali ponunt loco Nun pluralis status absoluti literam ת, ܬ, hinc terminantur in ָ־ת ـܳܬ, v. g. מְדִינָת a מְדִינָן, ܒܬܘܠܬ e ܒܬܘܠܢ, מַלְכְוָת ex מַלְכְוָן, ܐܘ̈ܡܬ ex ܐܘܡ, מַשְׁרְיָת ex מַשְׁרְיָן, ܪ̈ܚܡܬ ex ܪ̈ܚܡܝܢ.

3) Status emphaticus i. e. nomen cum articulo, quem Aramaei modo speciali voci suffigunt (sicuti in lingua danica: *Konungen* = *dem König* et in vernacula: *Friedrichen*, *Karl'n* etc.), formatur e statu constructo addita ָ־א ـܳܐ (= ה artic. heb.) terminatione, quae tamen vario accedit modo, et quidem:

a) simpliciter ad singularem nominum mascul., v. g. אוֹצְרָא ab אוֹצָר *thesaurus*, ܥܰܡܳܐ ab ܥܰܡ *populus*; quae tamen in ֵ־א et ַ־י, ـܐ desinunt, hujus loco assumunt ְ־יָא et ָ־אָה, ـܝܳܐ, uti: גַּלְיָא a גְּלֵא et קַדְמָאָה a קַדְמַי, ܩܰܕܡܳܝܳܐ a ܩܰܕܡܳܝ.

In plurali terminatio masculina ִ־ין, ـ̈ܝܢ transit in ַ־יָּא, ـ̈ܶܐ, exceptis masculinis sing. in ַ־י, ـܝ desinentibus, quae terminantur in ַ־י (vel ָ־יא), ـ̈ܝܶܐ, v. g. מַלְכַיָּא, ܡܰܠܟ̈ܶܐ, קַדְמָאֵי,

ܡܰܠܟ̈ܶܐ, quae terminatio in ־ֵי saepius etiam absolute occurrit in nominibus gentiliciis, quorum est propria, ut: מִצְרָאֵי *Aegyptii,* מִדְיָנָאֵי *Midianitae.* Jos. 24, 11.

b) ad statum constructum nominum femininorum tum in singulari (ejecta vocali ַ et ֶ ante Thau), tum in plurali, ut: מְדִינְתָא, ܡܕܺܝܢܬܳܐ sing. et מְדִינָתָא ܡܕ̈ܺܝܢܳܬܳܐ pl. — מַלְכוּתָא ܡܰܠܟܽܘܬܳܐ sing. מַלְכְוָתָא ܡܰܠܟ̈ܘܳܬܳܐ pl.

§. 50. De nominum Motione.

Sub motione nominum intelligitur ratio, qua ex nominibus masculinis (sive substantivis sive adjectivis) fiunt feminina; generatim haec motio fit addita terminatione feminina ־ָא ܬܳܐ, v. g. קַדִּישָׁא ܩܰܕܺܝܫܬܳܐ *sancta* a קַדִּישׁ, ܩܰܕܺܝܫ, attamen ob speciales literarum finalium proprietates est notandum:

1) Nomina masculina, quae in Olaph (vel Jud) quiescens aut in Jud mobile (praecedente vocali *a*) desinunt, istam vocalem in motione ob accrescentem in fine syllabam amittunt, si litera infirma est radicalis, v. g. גַּלְיָא ex גָּלֵא, מַגַּלְיָא e מַגַּלֵי, ܓܰܠܝܬܳܐ e ܓܠܶܐ, si vero litera infirma est servilis, tunc in dialecto chaldaica י abit in א (Aleph terminationis femininae in ה mutato, ne duo Aleph occurrant = ־ָאָה), in syriaca autem Jud manet, ut: קַדְמָאָה *prima* a קַדְמַי *primus,* ܩܰܕܡܳܝܬܳܐ a ܩܰܕܡܳܝ.

Not. a. Nomina, quae in masculino exeunt in literam Jod quiescentem, in utraque dialecto non raro assumunt ante terminationem femininam literam Aleph, quae proprie ad radicem pertinet, in statu vero absoluto negligitur, ut: סַגִּיאָה ܣܰܓܺܝܐܬܳܐ *multa* a סַגִּי (סְגִי) ܣܰܓܺܝ.

Not. b. Nonnulla nomina ante terminationem femininam literam Jud inserunt, ut: ܙܥܽܘܪܝܬܳܐ a ܙܥܽܘܪ *parvus.*

2) In illis nominibus, quorum ultima syllaba habet vocalem mutabilem, ista aut mutatur in brevem, aut saepius excidit ante terminationem femininam.

§. 51. De nomine cum suffixis seu de statu suffixo.

Suffixis (§. 15. 2. B.) ad nomen accedentibus (= status suffixus) sequentes mutationes inducuntur:

1. In singulari accedunt suffixa ad statum emphaticum nominum utriusque generis et dialecti, abjecta litera א, ܐ, modo tamen speciali, ratione scil. habita vocalium; revertitur enim vocalis proxime praecedens in statu emphatico ejecta, quando annectitur suffixum, quod per se constituit syllabam nec non suffixum grave (1. p. sing. syr.), quod non pronunciatur, ante reliqua autem suffixa nomen e statu emph. desumtum manet immutatum, v. g. עָלַם ܥܠܡ, emp. עַלְמָא ܥܠܡܐ, stat. suff. עָלַמְהוֹן ܥܠܡܗܘܢ vel ܥܠܡܟܘܢ, e contra עַלְמֵהּ ܥܠܡܗ; similiter קַדְמָאֵהּ e statu emph. קַדְמָאָה.

Not. Ultima litera Jod ante suffixa 2. et 3. plur. in utraque dialecto et ante 1. sing. syriac. abit in quietem assumta vocali homogenea ֵ (ִ), ܶ (ܺ), secus mobilis manet, v. g. גְּלִיכוֹן ex גַּלְיָא e contra גַּלְיֵהּ; ܓܠܝܟܘܢ e ܓܠܝܐ e contra ܓܠܝܗ.

2. In plurali suffixa adnectuntur nominibus in statu constructo positis utriusque dialecti ac generis, v. g. מַלְכֵיהוֹן a מַלְכֵי, ܥܠܡܝܗܘܢ ab ܥܠܡ̈ܝ; מְדִינָתְהוֹן a מְדִינַת, ܒ̈ܬܘܠܬܗܘܢ a ܒ̈ܬܘܠܬ.

Not. a. Suffixum 1. p. sing. in utraque dialecto cum Jod status constructi mascul. coalescit, v. g. מַלְכַּי et ܡܠܟ̈ܝ *reges mei*, in nexu vero cum suffixo 3. sing. masc. Jod status constructi transit in Vau, v. g. מַלְכוֹהִי et ܡܠܟ̈ܘܗܝ.

Not. b. Vocalis *e* status constructi chald. ante suffixa 1. et 2. pers. sing. masc. et fem. ac 3. sing. fem. mutatur in *a*, v. g. מַלְכַּי, מַלְכַּיךְ, מַלְכַּיכִי, מַלְכַּהָא (v. מַלְכַּיָּה); in Syriaco ܶ status const. mascul. ante suffixum 3. sing. fem. mutatur in ܰ, ut: ܡܠܟ̈ܝܗ.

§. 52. De nominum Declinatione. (vid. Tab. X. et XI.)

Declinationes nominum per diversos casus in utroque numero non inveniuntur nec in lingua aramaea nec hebraea

(arabica excepta), sed nomina manent immutata in plerisque casibus; restringuntur autem nominum declinationes in lingua aramaea ad diversos tantum status eosque constructum et emphaticum, quibus motiones (§. 50.) nec non conjunctiones cum suffixis (status suffixus) sunt adnumerandae. Respectu ad nominum consonantes de diversis declinationibus vix potest esse sermo; quoad Vocales autem quaedam inter nomina diversitas est in uno eodemque statu, in nonnullis enim nominibus 1) vocales omnes manent immutatae, in aliis vero 2) una alterave earum abjici potest et quidem a) nonnunquam ultima vocalis excidit, quin amplius quid suppleatur, b) aut vocalis auxiliaris assumatur oportet ob vocalem excisam et 3) ob literas infirmas (aut radicales aut serviles) instituendae sunt quaedam mutationes, vel enim convertuntur literae infirmae mobiles in quiescentes, vel quiescentes abeunt in mobiles; hinc statuuntur

A. quatuor nominum masculinorum Aramaeorum declinationes:

I. declinatio nominum, quorum vocales nunquam excidunt;

II. declinatio nominum, quorum ultima vocalis quin compensetur excidit;

III. declinatio nominum, in quibus ob vocalem ultimam ejectam in litera proxime praecedente vacua vocalis auxiliaris est assumenda; et

IV. declinatio nominum, in quibus ob indolem ultimae literae infirmae conversio ejusdem locum habet.

Adnotanda.

ad I. declinationem. Ista declinatio comprehendit nomina omnia, quorum vocalis ultima a) immutata manet, vel b) longa vocalis abit in brevem, quod accidit tantum in dialecto chaldaica, quando syllaba clausa amittit tonum. Ubi

in lingua hebraica est vocalis impura, analogice vocalis in chaldaico sermone est immutabilis; huc pertinent:

טוּר *mons*, קָטוֹל *occisor*, אוֹצָר *thesaurus*, דָּת *lex* in st. const. דַּת; ܪܝܫ *caput*, ܓܢܒ *fur*, ܥܡ *populus*.

ad II. declinationem, cui adnumerantur nomina, quorum ultima vocalis quin compensetur excidit, quod fit, quando in ulteriori flexione ultima nominis consonans refertur ad syllabam literarum formativarum; proxime praecedens i. e. penultima nominis vocalis immutata manet, praecipue si est impura, quamvis in Chaldaismo copiosa occurrant exempla, quorum penultima vocalis longa facta est brevis in syllaba clausa; huc pertinent:

עָלַם *mundus*, כָּהֵן *sacerdos*, ܥܠܡ *saeculum*, ܣܗܕ *testis*.

ad III. declinationem spectant nomina, quae ultimam vocalem mutabilem abjiciunt et vocalem auxiliarem assumunt ideo, quia ultima syllaba ante ejectam vocalem suam incepit a consonante vacua; ista vocalis auxiliaris a) non raro est ַ, ֶ, in vocibus, quae segolatis Hebraeorum correspondent, b) mox *a*, mox *e* (*i*), in triliteris porro, quorum 2. radicalis est Jod quiescens in utraque dialecto, vel Vau quiescens in syriaca, c) mox est vocalis *e*-*i*, mox *o*-*u*; d) denique in nominibus, quae praeprimis ab infinitivis formae Kal hebraicae derivantur, quorum itaque vocalis est *o*-*u*, eandem vocalem ejectam assumunt in proxime praecedente syllaba ad nominum originem indicandam. Huc pertinent:

מֶלֶךְ (מַלְכָּא) *rex*, זְמַן (זִמְנָא) *tempus*, רְגַל vel רֶגֶל (רִגְלָא) *pes*, מִתְקְטֵל *occisus*, עַיִן (עֵינָא vel עַיְנָא) *oculus*, קְדוּשׁ (קוּדְשָׁה) *sanctus*, קְשׁוֹט (קוּשְׁטָא) *veritas*, ܟܬܒ (ܟܬܒܐ), ܣܦܪ (ܣܦܪܐ) *liber*, ܓܒܪ (ܓܒܪܐ) *vir*, ܪܓܠ (ܪܓܠܐ) *pes*, ܩܘܕܫ (ܩܘܕܫܐ) *sanctitas*, ܒܘܪܟ (ܒܘܪܟܐ) *genu*.

ad IV. declinationem referenda sunt a) nomina verbalia (participia et infinitivi) ultimae radicalis Aleph; generatim ante omne accrementum ista litera radicalis abit in

Jod mobile, nonnisi in plur. status absoluti utriusque dialecti et constructi chaldaicae plane ejicitur, v. g. גַּלְיָא, גַּלְיָן, גַּלְיֵ ex גְּלָא, ܢܳܚܡܶ̈ܐ, ܢܳܚܡܺ̈ܝܢ, ܢܳܚܡܶ̈ܐ ex ܢܳܚܡܳܐ, ast ܢܳܚܡܰ̈ܝ (st. const.). In nonnullis hujus declinationis vocibus assumitur vocalis auxiliaris, ut in: שְׁבְיָא ܫܶܒܝܳܐ *captivitas* a שְׁבִי ܫܒܺܝ.

Not. Tria nomina syriaca in plur. pro ـܶ̈ܐ habent ـܳ̈ܝܶܐ, scl. ܛܠܳ̈ܝܶܐ, ܩܨܳ̈ܝܶܐ et ܚܕܳ̈ܝܶܐ a sing. emph. ܛܰܠܝܳܐ *puer,* ܩܶܨܝܳܐ *fragmentum* et ܚܰܕܝܳܐ *pectus.*

b) nomina denominativa in ـָי, quorum litera servilis accedente accremento in fine abit in א, v. g. קַדְמָאָה, קַדְמָאִין ex קַדְמִי *primus*; in statu emphatico pl. in his nominibus occurrit terminatio in ـָאֵי, ـܳ̈ܝܶܐ, v. g. קַדְמָאֵי ܦܪܰܢܓܳ̈ܝܶܐ *Franci,* ܝܰܘܢܳ̈ܝܶܐ *Graeci.*

B. In nominibus femininis assignari possunt eaedem declinationes, quae sunt in masculinis, solummodo nulla occurrunt nomina feminina, quae respondent nominibus masc. II. declinationis, hinc assignantur tres nominum femininorum declinationes:

ad I. declinationem referuntur omnia generis feminini nomina, quae praeter flexionis vocales non admittunt alias, hinc aut retinent eas immutatas, aut permutant longam in brevem, quando syllaba aperta fit clausa; literae Jod et Vau quiescentes in numero plurali fiunt mobiles, quia istae literae insigniuntur vocali, ob quam vocalis auxiliaris evanescit. Huc pertinent:

מְדִינָא *provincia,* מַלְכוּ *regnum,* מַשְׁרִי *exercitus*;
ܒܬܽܘܠܬܳܐ *virgo,* ܙܳܟ݂ܽܘ *victoria,* ܪܶܒܺܝܬ *lucrum.*

ad II. declinationem spectant nomina e terminatione feminina, quorum ultima syllaba in statu absol. sing. a consonante vacua incipit et mutabili vocali est insignita, hinc ubicumque excidit vocalis ultimae syllabae, assumenda est vocalis auxiliaris, quae est vel *a* (ـַ ـܰ) v. g. אַרְמַלְתָּא ab אַרְמְלָא, ܐܰܪܡܰܠܬܳܐ ab ܐܰܪܡܠܳܐ *vidua,* vel *e* — *i* (ـֶ ـִ, ـܶ ـܺ) in vocibus deri-

vatis a masculinis cum vocali *e* — *i*, v. g. יַלְדָא a masc. יָלֵד format emp. יָלְדְתָּא *parturiens*, ܩܳܛܠܳܐ format emp. ܩܳܛܠܰܬ݂ܳܐ *occidens*, vel *o-u* praecipue in vocibus, quae designant notionem abstractam, v. g. ܬܶܫܒܘܚܳܐ fit ܬܶܫܒܘܚܬܳܐ *laus*. In dialecto syriaca praeterea vocalis a praecedente litera in subsequentem remittitur, sive fuerit ܰ, v. g. ex ܚܰܒܪܳܐ *socia* fit ܚܒܰܪܬܳܐ, sive ܶ, ܺ, ut: ܬܘܪܬܳܐ ex ܬܰܘܪܳܐ *vacca*, praeprimis in vocibus, quarum masculinum est segolatum.

Not. Si consonans vacua non refertur ad subsequentem sed ad praecedentem syllabam, vocalis auxiliaris assumatur non oportet, hinc dicitur ܕܶܒܚܬܳܐ a ܕܶܒܚܳܐ *sacrificium*; e contra ܚܶܟܶܡܬܳܐ *sapientia*; quia in priori exemplo ܒ refertur ad priorem syllabam et litera ܒ vacua in posteriori ad sequentem syllabam. In nonnullis vocibus mox assumitur vocalis auxiliaris mox negligitur, ut in ܕܶܚܠܳܐ *timor*, hinc: ܕܶܚܠܬܳܐ et ܕܶܚܶܠܬܳܐ.

ad III. declinationem numerantur omnia nomina feminina, quorum 3. radicalis est infirma, sive sit in statu absoluto sing. litera mobilis sive quiescens; haec in statu emph. apparet qua quiescens, quia assumitur vocalis auxiliaris literae infirmae homogenea, hinc si litera adest Jod, recipitur *e-i*, si autem Vau, tunc assumitur *o-u*; hinc ex גַּלְיָא fit גַּלְיְתָא, ex קַדְמָאָה fit קַדְמֵיתָא; ex ܛܠܝܳܐ *puella* fit ܛܠܺܝܬܳܐ, ex ܚܰܝܘܳܐ *animal* fit ܚܰܝܘܬܳܐ.

Not. a. Per exceptionem inveniuntur nomina, quae assumunt vocalem in litera proxime praecedente non homogeneam sed heterogeneam, v. g. אוֹרָיְתָא *doctrina* pro אוֹרִיתָא.

Not. b. In dialecto syriaca pro terminatione consueta in ܬܳܐ nonnunquam invenitur terminatio in ܬ condensato scilicet Olaph in Thau, v. g. ܡܢܳܬ *pars* pro ܡܢܳܬܳܐ; in plurali autem ista litera, quae in sing. ob subsequens ܬ excidit, reassumitur fitque mobilis, ut: ܡܢܰܘܳܬܳܐ. Si ultima nominum syllaba incipit a consonante vacua, in numero plur. ab accrementum assumitur vocalis auxiliaris *a*, vel *e-i* in ista consonante vacua, v. g. ܕܡܘܬ *similitudo* in plur. ܕܡܘܳܢ, ܕܡܘܳܬܳܐ, quae vocalis in Syriaco nonnunquam remittitur in subsequentem literam, v. g. ܒܥܘܬ *preces* in plur. ܒܳܥܘܳܢ, ܒܳܥܘܳܬܳܐ.

Not. c. Denominativa chaldaica in אָה— condensant ה in ת, si quid accrescit simulque א mutant in י, v. g. קַדְמֵיתָא, קַדְמָיְתָא a קַדְמָאָה.

§. 53. De nominibus anomalis et defectivis.

Nomina anomala sunt ea, quae a vulgari regula deflectunt, aut cum nullo alio aut certe cum perpaucis suâ conveniunt discrepantiâ suntque plerumque primitiva vocabula quam maxime usitata. Sequuntur eorum praecipua:

A. Masculina.

אַב ܐܒ *pater*, st. emph. אַבָּא ܐܒܐ, st. suff. אֲבוּךְ ܐܒܘܟ, אֲבוּהִי ܐܒܘܗܝ, plur. אֲבָהָן, ܐܒܗ̈ܝܢ et ܐܒܗ̈ܢ, st. const. אֲבָהָת ܐܒܗ̈ܬ emph. אֲבָהָתָא ܐܒܗ̈ܬܐ.

אַח, אַחָא ܐܚܐ *frater*, st. suff. אֲחוּךְ ܐܚܘܟ, plur. אַחִין ܐܚ̈ܝܢ.

בַּר ܒܪ *filius*, st. emph. בְּרָא ܒܪܐ, plur. בְּנִין ܒܢ̈ܝܢ, st. emph. בְּנַיָּא ܒܢ̈ܝܐ.

בַּיִת ܒܝܬ *domus*, st. emph. בַּיְתָא (בֵּיתָא) ܒܝܬܐ, st. const. בֵּית ܒܝܬ, plur. בָּתִּין ܒ̈ܬܝܢ, st. emph. בָּתַּיָּא ܒ̈ܬܐ, st. const. בָּתֵּי ܒ̈ܬܝ.

שֵׁם (שׁוּם) ܫܡ *nomen*, st. emph. שְׁמָא ܫܡܐ, plur. שְׁמָהָן ܫܡܗ̈ܝܢ et ܫܡܗ̈ܢ, st. const. שְׁמָהָת, ܫܡܗ̈ܝ et ܫܡܗ̈ܬ.

עַם ܥܡܐ *populus*, plur. עַמְמִין ܥܡ̈ܡܝܢ, emph. עַמְמַיָּא ܥܡ̈ܡܐ.

ܡܪܐ et ܡܪܝܐ pro ܡܪܝܐ *dominus*, suff. ܡܪܝ, ܡܪܟ, ܡܪܢ plur. ܡܪ̈ܘܬܐ et ܡܪ̈ܢܐ.

ܐܬܪ *locus*, emph. ܐܬܪܐ, plur. ܐܬܪ̈ܘܢ, const. ܐܬܪ̈ܘܬ, emph. ܐܬܪ̈ܘܬܐ.

אֱנָשׁ vel אֵינָשׁ (נָשׁ = ܐܢܫ) *homo*, emph. אֵינָשָׁא vel אֱנָשָׁא, plur. אֲנָשִׁין vel decurt. נָשִׁין, const. אֵינָשֵׁי.

B. Feminina.

אֵם ܐܡ *mater*, st. emph. אִמָּא ܐܡܐ, plur. אִמִּין et אִמְהָן ܐܡܗ̈ܢ.

בַּת emph. בְּרַתָּא ܒܪܬܐ *filia*, const. בְּרַת ܒܪܬ, suff. בְּרַתָּךְ ܒܪܬܟ, plur. בְּנָן ܒ̈ܢܢ, emph. בְּנָתָא ܒ̈ܢܬܐ.

אֲמָא ܐܡܬܐ *ancilla*, emph. אַמְתָא, ܐܡܬܐ, plur. אַמְהָן ܐܡܗ̈ܢ, suff. אַמְהָתֵהּ, ܐܡܗ̈ܬܗ.

ܫܢܐ שְׁנָא *annus*, emph. שַׁתָּא ܫܢܬܐ, const. שְׁנַת ܫܢܬ, plur. שְׁנִין ܫܢܝܢ, emph. שְׁנַיָּא ܫܢ̈ܝܐ.

קְרִי, emph. קִרְיָא (קַרְתָּא, קִרְיָתָא, קִרְוָא, קוּרְיָא) ܩܪܝܬܐ et ܩܘܪܝܐ *urbs*, plur. קִרְוִין, (קִירְוִין, קִרְוָן), emph. קִרְוַיָּא ܩܘܪ̈ܝܐ.

אִתָּא, emph. אִתְּתָא vel אִנְתְּתָא (ܐܢܬܬܐ) *mulier*, const. אִתַּת, plur. נְשִׁין, emph. נְשַׁיָּא (ܢܫ̈ܐ), const. נְשֵׁי.

ܣܦܐ *labium*, emph. ܣܦܬܐ, plur. ܣܦ̈ܘܢ, emph. ܣܦ̈ܘܬܐ.

ܚܬܐ pro ܐܚܬܐ ab ܐܚܐ, ch. אֲחָת, *soror*, plur. ܐܚ̈ܘܢ, emph. ܐܚ̈ܘܬܐ.

§. 54. De Adjectivis.

1) Adjectiva ratione formae et flexionis habita cum substantivis conveniunt; formae frequentissimae sunt: קָטֵל ܩܛܠ, קְטִיל ܩܛܝܠ, קַטִּיל ܩܛܝܠ, rariores: קְטַל, קוּטָל, ܩܛܠ, ܩܘܛܠ, ܩܘܛܠ et quae desinunt in ־ִי et ־ָן, ܝ et ܢܐ.

2) Sunt quidem Aramaeis adjectiva frequentiora, quam Hebraeis, nec tamen sufficiunt; defectus itaque compensatur per substantiva, de qua compensatione et eorum gradibus vide Syntaxin §. 77 et 78.

§. 55. De Numeralibus.

Numeralia Aramaeorum aut A. Cardinalia sunt aut B. Ordinalia. Illa duplici gaudent forma masc. et femin. et valet eadem cum Hebraeis numeralium a 3—10 cum nominibus conjungendorum norma, qua feminina cum nominibus masc. junguntur, masculina vero cum nominibus femin.

A. Cardinalia.

a) Unitates.

	Masc.	Femin.	Masc.	Femin.
1.	חַד	חֲדָא (חֲדָה)	ܚܕ	ܚܕܐ
2.	תְּרֵין	תַּרְתֵּין	ܬܪܝܢ	ܬܪ̈ܬܝܢ
	(תְּרֵי)	(תַּרְתֵּי)	(ܬܪܝ)	(ܬܪ̈ܬܝ)

3.	תְּלָתָא	תְּלָת	ܬܠܬܐ	ܬܠܬ
4.	אַרְבְּעָא	אַרְבַּע	ܐܪܒܥܐ	ܐܪܒܥ
5.	חַמְשָׁא	חֲמֵשׁ	ܚܡܫܐ	ܚܡܫ
6.	שִׁתָּא	שֵׁת (שִׁית)	ܫܬܐ (ܐܫܬܐ)	ܫܬ
7.	שַׁבְעָא (שִׁבְעָא, שׁוּבְעָא)	שְׁבַע (שַׁב)	ܫܒܥܐ	ܫܒܥ
8.	תְּמַנְיָא	תַּמְנֵי (תְּמָנֵי)	ܬܡܢܝܐ	ܬܡܢܐ
9.	תִּשְׁעָא	תְּשַׁע	ܬܫܥܐ	ܬܫܥ
10.	עַסְרָא	עֲסַר	ܥܣܪܐ	ܥܣܪ.

b) Decades per pluralem unitatum exprimuntur suntque generis communis, hinc:

20 = עַסְרִין (עֶסְרִין) ܥܣܪܝܢ, 30 = תְּלָתִין ܬܠܬܝܢ, 40 = אַרְבְּעִין ܐܪܒܥܝܢ, 50 = חַמְשִׁין ܚܡܫܝܢ, 60 = שִׁתִּין ܫܬܝܢ, 70 = שַׁבְעִין (שׁוּבְעִין) ܫܒܥܝܢ, 80 = תַּמְנִין (תְּמָנִין, תְּמָנָן תַּמְנָן) ܬܡܢܝܢ, 90 = תִּשְׁעִין ܬܫܥܝܢ.

c) Centum = מְאָה ܡܐܐ, 200 = מָאתַין vel מָאתָן ܡܐܬܝܢ, 300 = תְּלָת מְאָה ܬܠܬ ܡܐܐ et sequentia semper tamen unitatibus in forma feminina numeris centenariis praemissis. Mille = אֲלַף vel אֶלֶף, emp. אַלְפָּא, plur. אַלְפִין, emph. אַלְפַיָּא, ܐܠܦ, emph. ܐܠܦܐ, plur. ܐܠܦܝܢ, ܐܠܦܐ. 2000 = תְּרֵין אַלְפִּין, ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ, 3000 = תְּלָתָא אַלְפִּין, ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ et sequentia semper tamen unitatibus in forma masculina praemissis. 10,000 רִבּוֹ vel רִבּוֹא, ܪܒܘ *myrias*.

d) Cardinalia ab 11—19 in unam vocem plerumque componuntur, ita ut minor numerus antecedat genere tamen distincto, hinc:

	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
11.	= חַד עֲסַר (חַדְסַר)	חֲדָא עַסְרֵי (חַדְסְרֵי)	ܚܕܥܣܪ	ܚܕܥܣܪܐ
12.	= תְּרֵיסַר	תַּרְתֵּיסְרֵי	ܬܪܥܣܪ	ܬܪܬܥܣܪܐ
13.	= תְּלֵיסַר (תְּלָתֵּיסַר)	תְּלֵיסְרֵי	ܬܠܬܥܣܪ	ܬܠܬܥܣܪܐ
14.	= אַרְבֵּיסַר (אַרְבְּסַר)	אַרְבֵּיסְרֵי	ܐܪܒܥܣܪ	ܐܪܒܥܣܪܐ
15.	= חֲמֵיסַר	חֲמֵיסְרֵי	ܚܡܫܥܣܪ	ܚܡܫܥܣܪܐ
16.	= שְׁתֵּיסַר	שִׁיתְּסְרֵי	ܫܬܥܣܪ (ܫܬܬܥܣܪ)	ܫܬܥܣܪܐ

17. = שְׁבַסַר	שְׁבַסְרֵי	ܫܒܥܣܪ	ܫܒܥܣܪܐ
18. = תַּמְנֵיסַר	תַּמְנֵיסְרֵי	ܬܡܢܥܣܪ	ܬܡܢܥܣܪܐ
19. = שְׁתַסַר	שְׁתַסְרֵי (שְׁתֵסְרֵי)	ܬܫܥܣܪ	ܬܫܥܣܪܐ.

Numeralia ultra 20 si componuntur, major numerus minori praeponitur interjecta copula Vau, v. g. 21 = עַסְרִין וְחַד, ܥܣܪܝܢ ܘܚܕ masc. et עַסְרִין וַחֲדָא, ܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ femin., nonnunquam tamen minor numerus praecedit, v. g. ܬܪܝܢ ܘܥܣܪܝܢ = 22.

Not. Non raro Cardinalia singularia suffixis augentur, v. g. תַּרְוֵינָן ܬܪܘܝܢ *nos duo*, תַּרְוֵיכוֹן ܬܪܘܝܟܘܢ *vos duo* etc.

B. Ordinalia.

1) Ordinalia a 3.—10. de cardinalibus syllabâ ־ַי (־ַאי), ܝ, emphat. ־ָאָה (־ָיָא), ܝܐ pro masculino, et ־ָתָא, ־ִיתָא (־ֵיתָא), ܝܬܐ pro feminino in fine appositâ originem trahunt, praeterea ante ultimam radicalem ־ִי, ܝ inseri solet; hinc:

	Masc.	Femin.		Masc.	Femin.
Primus	קַדְמַי	קַדְמָאָה	(קַדְמֵיתָא)	ܩܕܡܝ	ܩܕܡܝܬܐ
Secundus	תִּנְיָן (תִּרְיָן)	תִּנְיָנָא	emph.	ܬܪܝܢܐ	ܬܪܝܢܬܐ
Tertius	תְּלִיתַי	תְּלִיתָא	(תְּלִיתֵיתָא)	ܬܠܝܬܝܐ	ܬܠܝܬܝܬܐ
Quartus	רְבִיעַי	רְבִיעָאָה	(רְבִיעֲתָא)	ܪܒܝܥܝܐ	ܪܒܝܥܝܬܐ
Quintus	חֲמִישַׁי	חֲמִישָׁאָה	(חֲמִישִׁיתָא)	ܚܡܝܫܝܐ	ܚܡܝܫܝܬܐ
Sextus	שְׁתִיתַי	שְׁתִיתָאָה	(שְׁתִיתֵיתָא)	ܫܬܝܬܝܐ	ܫܬܝܬܝܬܐ
Septimus	שְׁבִיעַי	שְׁבִיעָאָה	(שְׁבִיעֵיתָא)	ܫܒܝܥܝܐ	ܫܒܝܥܝܬܐ
Octavus	תְּמִינַי	תְּמִינָאָה	(תְּמִינְתָא)	ܬܡܝܢܝܐ	ܬܡܝܢܝܬܐ
Nonus	תְּשִׁיעַי	תְּשִׁיעָאָה	(תְּשִׁיעֵיתָא)	ܬܫܝܥܝܐ	ܬܫܝܥܝܬܐ
Decimus	עֲסִירַי	עֲסִירָאָה	(עֲסִירֵיתָא)	ܥܣܝܪܝܐ	ܥܣܝܪܝܬܐ.

2) Ordinalia decadum Hebraeorum instar exprimuntur per cardinalia, aut formantur in Syriaco addita syllaba ܢܝܐ m., ܢܝܬܐ fem., v. g. ܥܣܪܝܢܝܐ, ܬܠܬܝܢܝܐ; unitates cum decadibus conjunctae his postponuntur, ut: ܥܣܪܝܢܝܐ ܬܠܝܬܝܐ *vigesimus tertius.*

3) Ordinalia intermedia a 11.—19. etc. formantur per cardinalia unitatum, quae cum subsequente ordinali decadum

in unam vocem copulantur, v. g. חַדְסְרֵי, ܚܕܥܣܪܢܝܐ *undecimus,* תְּרֵיסְרֵי ܬܪܥܣܪܢܝܐ *duodecimus*; libenter tamen in definitione temporis cardinalia vices gerunt ordinalium, id quod praecipue obtinet in cardinalibus post statum constructum positis vel cum praefixa particula ܕ nexis, v. g. ܕܚܕܥܣܪ, ܕܬܪܬܥܣܪ.

Not. Ab ordinalibus derivantur nomina abstractae significationis ita, ut terminatio ܘܬ (ܘܬܐ) syllabam ܝ excipiat, v. g. ܬܠܝܬܝܘܬܐ *trinitas.*

C. Reliqua Numeralia.

1) Distributiva exprimuntur geminato numero cardinali sine copula, v. g. תְּרֵין תְּרֵין, ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ *bini,* עַשְׂרָא עַשְׂרָא, ܥܣܪܐ ܥܣܪܐ *deni.*

2) Partem totius notantia indicantur propriis formis, ut: תִּלְתָּא, תּוּלְתָּא, תִּלְתּוּת ܬܘܠܬܐ *tertia pars* = 1/3; רְבִיעַ, רוּבְעָא, ܪܘܒܥܐ = 1/4, vel modo periphrastico per praepositionem מִן, ܡܢ, ut: חַד מִן שִׁתָּא = 1/6, ܚܕ ܡܢ ܚܡܫܐ = 1/5; 1/2 exprimitur per פַּלְגָּא et פַּלְגוּא, ܦܠܓܐ et ܦܠܓܘܬܐ.

3) Multiplicativa notantur a) per cardinalia praemisso חַד ܚܕ (cum vel sine ܒ), v. g. חַד שִׁבְעָה, ܚܕ ܒܫܒܥܐ *septuplum,* חַד תְּרֵין, ܚܕ ܬܪܝܢ *duplum*; b) nonnunquam simpliciter per cardinalia cum ܒ, v. g. ܒܐܪܒܥܐ *in quatuor* i. e. *quadruplum,* aut circumscriptive, ut: עַל חַד מְאָה *pro uno centum* = *centuplum.*

4) Vicem notantia describuntur per cardinalia addito nomine זְמַן, זִמְנִין, ܙܒܢ *tempus* et ܙܒܢܐ, ut: חֲדָא זִמְנָא, ܚܕܐ ܙܒܢ *semel,* תַּרְתֵּין זִמְנִין *bis,* nonnunquam זְמַן ܙܒܢ omittitur. In Syriaco talia numeralia etiam exprimuntur per adverbia ordinalium in ܘܬ vel ܐܝܬ terminantia, v. g. ܬܪܝܢܘܬ *bis,* ܬܠܝܬܐܝܬ *ter.*

IV. CAPUT.

De Particulis.

Particulae, quibus adnumerantur Praepositiones, Adverbia, Conjunctiones et Interjectiones, aut primitivae sunt aut derivatae ab aliis orationis partibus; peregrinae praeprimis e lingua graeca sunt desumtae. Generatim sunt aut separatae, quae per se subsistunt, aut inseparabiles, quae semper aliis vocibus praeprimis ab initio annectuntur.

§. 56. De Praepositionibus.

1) Praepositiones primitivae sunt: a) inseparabiles ב ܒ *in, per, propter,* ל ܠ *ad,* particula דְ ܕ, dein in Chaldaico כְּ *instar,* quae nomini et pronomini sine vocali praefiguntur, nisi ob consonantem subsequentem vacuam assumenda sit vocalis auxiliaris ִ , ַ (et in Chaldaico ante Schwa compositum ejusdem vocalis, cf. §. 14. 2. d. Not. v. g. כֶּאֱנַשׁ, ubi nonnunquam et contractio locum habet, ut: לֵאלָהָא), v. g. בִּסְפַר, ܒܰܣܦܪܳܐ. In nominibus syriacis cum ܐ, ܝ et ܗܘ incipientibus vocales harum literarum ad praepositionem remittuntur ut: ܒܳܐܪܥܳܐ, ܒܳܐܘܪܚܳܐ, ܠܺܝܕܳܐ, ܠܗܽܘܕ.

Not. In nexu cum ܩܕܳܡܠ et ܩܕܳܡܝ litera ܠ attrahit ܰ, hinc ܠܩܽܕܳܡܠ et ܠܩܽܕܡܝ. (conf. §. 14. 2. b. Not.)

b) Monosyllabae separabiles: עַל, ܥܰܠ *super,* מִן (si conjungitur Nun sequenti literae assimilatur, ut מִדִּין, vel Nun abjectum prolongatione vocalis praecedentis suppletur, מֵאַרְעָא) ܡܶܢ *ab, ex,* לְוָת, ܠܘܳܬ *ad, apud,* עִם, ܥܰܡ *cum.*

2) Plurimae praepositionum sunt derivatae a substantivis ut קֳדָם, ܩܕܳܡ *ante, coram,* בָּתַר, ܒܳܬܰܪ *post,* תְּחוֹת, ܬܚܽܘܬ vel ܬܚܶܝܬ *sub* et aliae.

Not. Plures harum praepositionum origine nomina plur. fuisse videntur, nam cum horum suffixis junguntur, ut: עַל, ܥܠ *super*, קֳדָם, ܩܕܡ *ante*, חֲלוּף, ܚܠܦ *pro*, תְּחוֹת, ܬܚܝܬ *sub*, בֵּין, ܒܝܬ, ܒܝܢܬ *inter*, גַּב *apud*, לְוָת vel ܠܘܬ *versus*, v. g. עֲלֵיכוֹן, בֵּינֵיהוֹן et ܒܝܢܬܗܘܢ (conf. §. 15. B. b. Not. b.).

3) Praepositiones compositae sunt: לְקֳבֵל, ܠܘܩܒܠ *versus*, לְקֳדָם, ܠܩܕܡ, מִן קֳדָם *coram*, בְּגִין et בְּדִיל *propter*, לְמִן, מֵעַל *ex, ab*, ܠܥܠ *super*, ܚܕܪ ܡܢ *circumcirca* etc.

§. 57. De Adverbiis.

1) Adverbiis primitivis accenseri possunt: אָן *ubi?* מָתַי *quando?* לָא *non*, אַף *etiam*, כָּא *hic*; לָא (ܠܐ), *non*, ܗܐ *hic*, ܠܟܐ *huc*, ܐܝܢ *profecto*.

2) Plurima adverbia (in Chaldaico pauca quidem) a nominibus et adjectivis derivantur cum terminatione וּת et ־ִית, ut: תִּנְיָנוּת *iterum*, אֲרָמִית *aramaice*, עִבְרִית *hebraice* et ܐܝܬ, ܘܬ, ܐܝܬ (ܐܝܬ), v. g. ܐܚܪܝܐܝܬ *postremo*, ܩܕܡܝܐܝܬ *primum*, ܬܢܝܢܘܬ *iterum*, ܙܕܩܐܝܬ *juste*, ܐܪܡܐܝܬ *aramaice*, ܣܘܪܝܐܝܬ *syriace*.

3) Defectus adverbiorum vario dein modo suppletur et quidem:

a) per formas verbales (infinitivos et participia), ut: תּוּב ܬܘܒ (*revertendo*) *iterum*, מִפְּרַע *retro*, ܒܡܫܚܩܝܢ *vix* et per verba finita §. 71.

b) per substantiva, adjectiva, numeralia et pronomina vel cum vel sine praepositionibus et quidem in accusativo posita, ut: כֵּן *certe*, קֻשְׁטָא *profecto*, הַשְׁתָּא *nunc*, ܝܘܡܢܐ *hodie*, ܗܫܐ *nunc*, ܙܒܢܐ *vice*, ܙܒܢܝܢ *aliquoties*, vel cum praeposit. ut: לַחֲדָא *valde*, כַּחֲדָא *simul*, מִיַּד *statim*, לְחוֹד ܠܚܘܕ vel ܒܠܚܘܕ *tantum*, ܒܥܓܠ *cito*, ܠܗܫܐ *nunc*, ܠܡܢܐ *quare*.

Not. a. Adverbium interrogativum est הֲ (הַ), v. g. הֲלָא *nonne?* אֵי (אֵין), v. g. אֵי מִנָּן *unde?* Syrorum ܟܝ (vel Graecorum ἄρα = ܐܪܐ), ܐܠ, ܠܡܢܐ, ܡܛܠ ܡܢܐ seu ܡܢܘ *cur?*

Not. b. Adverbia composita sunt: אֵיכְדֵין *quomodo?* מִכָּא *hinc,* מִתַּם *inde,* ܥܕܡܐ ܠܐ *nondum,* ܥܕܡܐ ܠܡܬܝ *quamdiu,* ܥܕܡܐ ܠܐܝܟܐ *quorsum.*

Not. c. Plura adverbia e lingua graeca in syriacam sunt translata, ut: ܡܐܠܠܘܢ μᾶλλον, ܡܐܠܝܣܛܐ μάλιστα, ܐܝܩܐ vel ܐܝܩܝ εἰκῆ, ܛܟܐ τάχα, ܦܢܛܘܣ πάντως.

§. 58. De Conjunctionibus et Interjectionibus.

1) Conjunctiones a) primitivae sunt: ו ܘ *et,* דְּ (דִּי) ܕ *quod,* כְּ *sicut* (inseparabiles), הֵן ܐܢ, *si,* אוֹ ܐܘ *aut,* כַּד ܟܕ *quum,* אַף ܐܦ *etiam,* ܠܡ *ne forte.*

Not. Conjunctiones כּ et ד, ܘ et ܕ praefiguntur juxta normam praepositionum inseparabilium (§. 56. 1.), ו autem sicut in lingua hebraea ante consonantes vacuas et ante ף, ב,מ sonat וּ (conf. §. 14. 2. d. Not. c.)

b) derivatae: ܒܪܡ בְּרַם *verum,* לָהֵן *igitur;* ܟܕ *cum,* ܐܦܢ *atque.*

c) compositae: דִּי לָא vel דִּלְמָא *ne forte,* אֱלָהֵן, ܐܠܐ ܐܢ ܠܐ *nisi,* חֲלַף דְּ vel בְּדִיל דְּ *propterea, quia,* מִטּוּל דְּ *quia,* עַד דִּי *usque,* עַל דְּנָא, עַל דֵּין vel עַל כֵּן *propterea,* כְּדִי *quum,* כֵּיוָן דְּ *postquam.* — ܐܝܟܢܐ *sicut,* ܐܠܐ et ܐܠܐ ܐܢ *nisi,* ܐܦܠܐ et ܠܐ ܐܦ *neque,* ܡܟܝܠ *itaque,* ܕܕܠܡܐ *ut forte,* ܕܠܐ, ܟܡܐ et ܠܐ ܕܠܡܐ *ne forte,* ܗܟܝܠ *igitur,* ܡܕܝܢ *ergo,* ܡܛܠ ܗܢܐ et ܡܛܠ ܗܕܐ *propterea,* ܥܕܠܐ *antequam,* ܒܗܕܐ *idcirco,* ܡܛܠ ܕ *quia.*

d) exoticae praeprimis e lingua graeca in syriacam translatae, ut: ܐܪܐ ἄρα, ܓܝܪ γάρ, ܕܝܢ δέ, ܡܢ et ܡܢ μέν, ܐܠܐ ἀλλά.

2) Interjectiones a) primitivae maximam partem ita fictae sunt, ut sonum gaudentis, moerentis, admirantis, irridentis etc. imitentur (onomatopoëticae), uti: הָא ܗܐ *ecce!* ܐܘ, ܐܘܗ *o!* ܐܗ ܐܗ *euge, euge!* וַי vel אוֹי vel הוֹי, ܘܝ vel ܐܘܝ vel ܘܝܐ *vae!* b) derivatae sunt: ܒܒܥܘ, בְּבָעוּ (etiam ܢܐ vel ܢܐ = נָא) *quaeso,* לְוַי vel לְוַאי (אַלְוַי, הַלְוַי), ܠܘܝ et ܐܠܘܦ *utinam!* הֲבוֹל vel הֲבַל (*perii*) *vae!* הֲבוּ *agite* (imp. ab יְהַב), ܗܒ et

pl. ܬܘ (imp. v. ܐܬܐ) vel ܩܘܡ et ܩܘܡܘ *surgite, agite!* ܚܣ *absit!*

Not. a. Nonnullae particulae post se praepositionem aliquam postulant, ut: ܐܘܝ et ܘܝ saepe ܠ, ܐܘܗ interdum ܠ aut ܥܠ aut ܠ, v. g. ܘܝ ܠܟܝ *vae tibi!* (Math. 11, 21.).

Not. b. הָא *ecce* libenter cum pron. 1. p. sing. contrahitur, ut: הָאֲנָא *ecce ego!*

PARS TERTIA.

Syntaxis.

SECTIO PRIMA.

De singulis enunciationis partibus.

I. CAPUT.

De Pronomine.

§. 59. De usu Pronominum personalium

A. Separatorum.

1) Pronomina personalia verbi substantivi locum obtinent, quo in significatu pronomina syriaca ܐܢܐ, ܗܘ et ܗܝ certis obnoxia sunt mutationibus (quas vide §. 4. 4. d. *α*. et *β*.), et quidem a) pronomen simul esse potest subjectum et verbum substantivum, v. g. בַּר שֵׁבֶט בִּנְיָמִין אֲנָא *filius tribus Benjamin sum ego,* מְנָן אַתּוּן *unde estis vos?* מֵחָרָן אֲנַחְנָא *ex Haran sumus*, Gen. 29, 4. ܒܢ̈ܝ ܚܢܢ ܚܕ ܓܒܪܐ *filii sumus nos unius viri,* plerumque tamen Syri pronomen repetunt, ita ut prius (immutatum) subjectum, alterum verbum substantivum notet, v. g. ܐܢܐ ܐܢܐ *ego sum,* ܐܢܬ ܬܚܙܐ ܐܢܬ *tu videbis*; b) non raro pronomen 1. aut 2. pers. tanquam subjectum et pronomen 3. pers. pro verbo substantivo copulantur, v. g. אַנְתָּה הוּא רֵאשָׁה *tu es caput,* ܐܢܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ *vos estis sal terrae* Math. 5, 13, ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ *ego sum Jesus.*

2) Pronomina haec ab initio sententiae absolute posita emphasim quandam atque intensionen efficiunt et quidem

non solum in nominativo, sed etiam in casu obliquo explicanda sunt, v. g. אַתְּ גְּלֵי קֳדָמָךְ *tibi notum est,* ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ *ego vero quid agam?* ܐܢܐ ... ܫܘܡܠܐ ܠܝ *mihi erat praepositum.*

B. Suffixorum.

1) Suffixa verborum regulariter accusativum notant, raro pro alio casu usurpantur, v. g. זִיוֹהִי שְׁנוֹהִי *splendor ejus mutatus est in illo,* ܢܘܟܪܝܝܟ *a te alieni.*

2) Suffixa non ad nomen regens, etiamsi ad hoc pertineant, sed ad vocem in genitivo positam accedunt, v. g. בֵּית צְלוֹתִי *oratorium meum* (pr. *domus orationis meae*), רוּחַ קוּדְשִׁי *spiritus meus sanctus,* ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ *nomen meum sanctum,* ܒܡܐܢܝ̈ ܩܪܒܗ *armis suis bellicis.*

3) Suffixa non solum subjectivo, sed et objectivo usu veniunt, v. g. דְּחַלְתֵּהּ, ܕܕܚܠܬܗ *timor de eo,* ܕܒܥܘܬܝ *preces ad me fusae.*

4) Substantivum suffixo auctum, si cum adjectivo conjungendum est, priorem occupat locum, v. g. ܪܘܚܟ ܚܝܐ ܘܩܕܝܫܐ *spiritus tuus vivus et sanctus.*

5) Suffixa (praeprimis in dialecto syriaca) saepius pleonastice[1]) ponuntur, quo emphasis olim indigitabatur; accedunt vero suffixa modo pleonastico:

a) ad nomen, quod immediate genitivus excipit, v. g. רֵוֵהּ דִּי רְבִיעָאָה Dan. 3, 9., לְשְׁנֵיהּ דְּצַדִּיקָא Dan. 3, 25. ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ *in nomine (ejus) Jesu,* ܣܘܦܝܗ̈ ܕܐܪܥܐ *fines (ejus) terrae.*

b) ad praepositionem, quae immediate cum nomine juncta repetitur, ut: בֵּהּ בְּדָנִיֵּאל *in (ipso) Daniel,* ܥܡܗ ܥܡ ܡܫܝܚܐ *cum Christo,* ܡܢܗ ܡܢ ܐܠܦܐ *e navigio.*

Not. In Syriaco nomini nonnunquam ܕ (genitivi nota vel rela-

---

[1]) Similiter in Hebraismo, cf. W. Gesenius Lehrgebäude der hebr. Sprache, Leipzig 1817. §. 195.

tivum) praeponitur, ut: ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ *post Jesum* (pr. *post eum, qui est Jesus*), ܡܢܗ ܕܥܡܐ *e populo.*

c) ad verbum, praecipue si objectum cum ל ܠ junctum quasi explicandi causa sequitur, v. g. רְתֵיתָא אָחִיד לְהוֹן לְעַמְמַיָּא Hos. 13, 1., ܗܘ ܓܝܪ ܢܚܐܘܗܝ ܠܥܡܗ Math. 1, 21.

Not. a. Dativus pronom. pers. (Dativus commodi) pleonasticus saepe verbis *eundi, surgendi, veniendi, movendi, manendi* praeprimis in imperativo et futuro positis etc. apponitur, v. g. ܐܙܠ ܠܗ *abiit,* קוּמִי לָךְ, ܩܘܡ ܠܟ *surge!* ܦܘܫܘ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ *maneatis hoc loco,* אֲבַדְנָא לָנָא Ezech. 37, 11.

Not. b. E contra suffixa (praeprimis neutrum significantia) nonnunquam omittuntur, ubi e contextu facile suppleri possunt, v. g. אֱלָהָא דְאַבָּא *Deus patris (mei),* ܬܣܬܟܠ *(id) intelligas*; ubi idem objecti suffixum duobis verbis competit, saepe semel tantum ponitur, v. g. ܐܪܝܡܘ ܘܣܡܘܗܝ *exaltarunt et posuerunt eum.*

Not. c. Suffixum si repetitur, non pleonastice, sed emphatice explicandum est, v. g. בָּרְכֵנִי אַף לִי Gen. 27, 34., ܠܢ ܡܢܐ ܠܢ *quid ad nos?*

6) Scriptores aramaici saepe e 2. in 3. personam et vice versa deflectunt, nec genus nec numerum semper stricte observant (enallage), v. g. Luc. 13, 34. *Jerusalem occidens prophetas* ܠܘܬܗ *(ad se) ad te missos;* מַלְכֵּיהוֹן psalm. 149, 2 pro מַלְכְּהוֹן et Habac. 2, 15, ܒܥܪܛܠܝܘܬܗܘܢ *nuditatem eorum* pro *ejus,* עִמְּכוֹן de nuribus Noemi Ruth 1, 8, 9.

Not. a. Pluralia tantum modo singulari, modo plurali pronominum utuntur; collectiva (fem. sing.) etiam cum plurali masc. pronominum construuntur, v. g. ܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܝܡ *coelum erat ab aeterno,* ܕܒܪܗ ܠܒܝܬܗ ܘܚܒܫ ܐܢܘܢ *abduxit familiam ejus et inclusit eos.*

Not. b. Syri distinguunt inter ܡܪܢ et ܡܪܝ: priori forma insigniunt omnes, praecipue doctos orthodoxos salutando, posteriori autem instar pluralis majestatici utuntur; hinc Peschito N. T. graecum ὁ κύριος ita vertit.

7) Pronima possessiva per דִּיל ܕܝܠ cum suffixis expressa usurpantur: a) praecipue in vocibus peregrinis, quae suffixa non amant, v. g. ܦܠܛܪܝܢ ܕܝܠܗ *palatium ejus;*

b) ubi solo suffixo aut quaedam ambiguitas oriretur, aut sententia non satis exprimeretur, v. g. ܕܺܝܠܳܟ ܗ̱ܝ ܡܰܠܟܽܘܬܳܐ *tuum est regnum;*

c) emphasis causa, ita ut דִּיל ܕܺܝܠ, suffixo auctum et suffixum nomini adjunctum simul usurpentur, v. g. ܡ̈ܶܠܰܝ ܕܺܝܠܝ *mea verba* (Joan. 5, 47), similiter ܒܰܢ ܕܺܝܠܰܢ *in nobis, nobis inquam.*

§. 60. De usu Pronominis demonstrativi et interrogativi.

1) Si demonstrativum copula Vau junctum repetitur, vertendum est: *hic-ille*; cum ܗ̇ܘ et ܗ̇ܝ nexum emphasim notat, v. g. ܗ̈ܳܠܶܝܢ ܗ̣ܘ ܡܡܰܠܶܠ *haec loquor.*

Not. Femininum plerumque neutrius vicibus fungitur, v. g. שְׁמַעוּ דָא *audite hoc*; imo nonnunquam et masculinum adhibetur, ut: עַל דִּין *secundum hoc,* ܡܶܛܽܠ ܗܳܢܳܐ *propter hoc.*

2) Interrogativum, ubi nomini in statu const. posito postponitur vel nomini in stat. emph. collocato notâ דְּ ܕ, genitivi instructum succedit, genitivi casu exponitur, v. g. בַּת מַן אַתְּ et ܒܪܰܬ ܡܰܢ ܐܢ̱ܬܝ *cujus filia es!* ܚܶܟܡܬܳܐ ܕܡܰܢ *cujus sapientia?* ܡܶܢ ܐܺܝܕܳܐ ܕܡܰܢ *e cujus manu?* reliqui casus per praepositiones indicantur.

Not. מַן ܡܰܢ cum nominibus utriusque generis et numeri jungitur.

§. 61. De usu Pronominis relativi.

1) Relativum דִּי (דְּ) ܕ, simpliciter nominativum aut accusativum exprimit, v. g. אֶהְיֶה דִּי אֶהְיֶא *ego sum, qui sum* (Exod. 3, 14), אֲתַר דִּי מַלֵּילִית לָךְ *locus, quem indicavi tibi,* ܐ̱ܢܳܫܳܐ ܕܓܰܒܶܠ *hominem, quem finxerat*; libenter tamen ambiguitatis evitandae causa accusativus adhuc per suffixum verbo annexum indicatur, v. g. דִּי תִשְׁקְפִנֵּהּ *quem dispellit,* ܕܫܰܕܪܶܗ ܐܰܠܳܗܳܐ *quem Deus misit*; genitivus autem et dativus pron. relativi per pro-

nomen personale in nexu cum relativo (indeclinabili) periphrastice exprimuntur¹) v. g. עַמָּא דִּי תִשְׁמַע לִישָּׁנֵהּ *populus cujus linguam non intelliges*, ܕܫܡܗ *cujus nomen*, אֲרַע דְּ . . . בַּהּ *terra, in qua*, ܕ . . . ܠܗ *cui*, ܕ . . . ܠܗܘܢ *quibus* etc.

Not. a. Nonnunquam praepositio una cum suffixo omittitur, praeprimis si jam cum nomine praecedente conjuncta est, v. g. בְּיוֹמָא תֵיכְלוּן *die, quo comedetis*, ܒܟܠܗ ܙܒܢܐ ܕܗܘܝܬ *toto tempore, quo eram*.

Not. b. Imo et pron. relativum omittitur non tam crebro quidem, quam apud Hebraeos, praecipue si repetendum fuisset, v. g. Jes. 43, 7 (chald.) Ps. 32, 2 (syr.).

Not. c. Ubi relativum hebraicum post statum constructum omissum est, Aramaei non solum relativum, sed etiam מַן דְּ, ܡܢ ܕ ponunt, ut: בְּיַד מַן דְּכָשַׁר לְמִשְׁלַח et ܒܐܝܕ ܡܢ ܕܨܒܐ ܐܢܬ *per manus ejus, quem mittere lubet.*

Not. d. Aramaeis non minus, quam Hebraeis licet 1. et 2. personis relativam injicere significationem, v. g. אֲנָא יוֹסֵף דִּזְבַנְתּוּן יָתִי et ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܕܙܒܢܬܘܢܢܝ *ego sum Joseph, quem (me) vendidistis*, ܕܒܟ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ, *in quo (te) gloriabor.*

2) Ante relativum saepius pron. demonstrativum in sing. et plur. m. et f. omittitur, quod respiciendum est, praeprimis sicubi praepositio aut casus cujusdam nota cum relativo conjungitur, v. g. יַת דִּי תְבָרֵךְ *(ille), quem benedicis*, ܘܝ ܠܡܫܩܝܢܐ ܠܚܒܪܗ *vae (ei), qui potum exhibet socio suo.* Interdum etiam notio loci et temporis omittitur, ut: מִן דְּאִיתֵי עֲלֵיהוֹן מָהָא Jes. 9, 13. ܡܢ ܕܐܝܩܪܬ ܐܢܬ *e quo tempore pretiosus es.*

3) Relativum adverbia sicuti et pronomina induit significatione relativa, v. g. אַרְעָא דִּי אִתְבְּרִי מִתַּמָּן *terra, unde creatum est*, דְּ . . . תַּמָּן, ܕ . . . ܬܡܢ, *ubi*, ܕܠܬܡܢ *quo* (ܠܬܡܢ *eo*), ܐܝܟܢܐ ܕ *quemadmodum* (ܐܝܟܢܐ *quomodo?*).

§. 62. De usu Pronominum reliquorum.

1) Pronomen reflexivum vario modo exprimitur: a) per formas verbi passivas (§. 23.); b) per suffixum 3. pers.

¹) Cf. Gesenius Lehrgeb. §. 197.

v. g. עִמֵּיהּ ܥܡܗ *secum (pr. cum eo)*, קֳדָמוֹהִי *coram se*, בַּתְרֵיהוֹן ܠܒܣܬܪܗܘܢ *retrorsum*. Jud. 20, 40; c) per nonnulla substantiva, Orientalibus trita, ut: נְפַשׁ ܢܦܫܐ *anima*, גּוּף *corpus*, עֲצַם et גְּרֵם *os*, קְנוּמָא ܩܢܘܡܐ *substantia* et מְעִין *viscera*, ܠܒܐ *cor*, raro per רֵאשׁ ܪܫܐ *caput*, רוּחַ ܪܘܚܐ *spiritus*, ܚܝܐ *vita*; hinc: טַר נַפְשָׁךְ *custodi te (animam tuam)*, ܒܩܢܘܡܗܘܢ ἐν ἑαυτοῖς (Rom. 1, 27), חֲיִכַת שָׂרָה בִּמְעָהָא, ܘܓܚܟܬ ܣܪܐ ܒܠܒܗ *et risit Sara secum* (Gen. 18, 12).

Not. Reciprocum exprimitur a) per suffixum cum praepositione quadam praemissum ipsi substantivo inprimis in genitivo posito, v. g. בַּהּ שַׁעֲתָא, ܒܗ ܒܫܥܬܐ *eodem momento*, בַּהּ זִמְנָא *eodem tempore*, ܘܥܠܘ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ *ingressi sunt per eundem locum*, vel b) per pron. personalia repetita interposita particula ܗܘ, v. g. ܗܢܝܢ ܗܘ ܗܢܝܢ ܕܒܚܐ αἱ αὐταὶ θυσίαι, vel c) per compositionem pronominis demonstrat., ut: גַּבְרָא הַהוּא *ipse vir*, ܗܘ ܗܘܝܘ τὸ αὐτό.

2) Pronomen „quisque" exprimitur: a) si substantive et de personis ponitur, per גְּבַר ܓܒܪܐ *vir*, vel אֱנָשׁ ܐܢܫ *homo*: ܐܙܠ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ *abiit quisque in locum suum*, גְּבַר לְאַחְסַנְתֵּיהּ Jos. 24, 28, vel nominibus illis bis positis, v. g. אֲתוֹ . . . גְּבַר גְּבַר מֵעֲבִידְתֵּהּ *venerunt unusquisque ab opere suo*; b) si adjectivi munere fungens de personis et rebus adhibetur, per כֹּל ܟܠ *omnis*, vel substantivis iteratis ut: עַמָּא עַמָּא, ܥܡ ܥܡ *populus quisque*. — Quicunque notatur per כָּל־מַן, ܟܠ ܡܢ (ܟܠܡܢ), ܟܠ ܐܢܫ (ܟܠܢܫ), ܟܠ ܡܐ et quodcunque per כָּל־מָה, ܟܠ ܡܕܡ (ܟܠܡܕܡ), ܟܠܡܕܡ.

3) „Aliquis" indicatur per אֱנָשׁ ܐܢܫ et גְּבַר ܓܒܪܐ, nonnunquam et per מַן ܡܢ; aliquid per פִּתְגָּמָא ܦܬܓܡܐ (= heb. דָּבָר) ܨܒܘܬܐ *res*, ܡܕܡ. Interdum haec notio omnino (elliptice) omittitur, praecipue ante particulam מִן ܡܢ, v. g. רַגְלוֹהִי מִנְּהוֹן דִּי פַרְזֶל et ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܡܢܗܘܢ ܕܦܪܙܠܐ *(quod) pedes ejus (attinet), (aliquid) eorum erat ferreum* (Dan. 2, 23.), ܐܢ ܡܢܗܘܢ *si (nonnulli) ex eis*; in Syriaco libentur et per ܐܝܬ ܕ (= rabb. יֵשׁ דְּ) exprimitur.

4) „Nullus" nonnisi negatione apposita a pronomine modo commemorato differt, hinc כֹּל...לָא vel כֹּל לָא vel לָא אֱנָשׁ vel לָא־חַד,

ܐܢܫ ܠܐ vel ܐܢܫ ܠܐ, ܓܒܪ ܠܐ vel ܟܠ ܠܐ vel ܚܕ ܠܐ; imo simpliciter per לָא, ܠܐ aut לֵית (לָיִת), ܠܝܬ exprimitur, ut: לִי לָא יְהַבְתָּ יְלַד *mihi nullum infantem dedisti,* ܠܝܬ ܢܒܝܐ *nullus propheta.* Neutrum „nihil" significatur per לָא···מַדַּעַם vel לָא···מִידֵי, ܠܐ..ܡܕܡ vel ܠܐ...ܡܕܡ.

5) „Alter..alter" exprimitur a) pronomine demonstrativo vel חַד ܚܕ numerali repetito, v. g. מְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין *clamabant alter ad alterum,* חַד לְוַת חַד Ezech. 37, 17. ܚܕܐ ܠܘܬ ܚܕܐ *altera ad alteram;* b) voce repetita גְּבַר ܓܒܪ vel conjuncta cum אַח ܐܚܐ *frater*, aut cum חֲבֵר ܚܒܪܐ *socius* (fem. ܚܒܪܬܐ et ܚܒܪܬܐ), v. g. קְרִיבוּ גַּרְמַיָּא גַּרְמָא לְוַת חַבְרֵיהּ *accesserunt ossa, unum ad alterum* (Ezech. 37, 7.), ܓܒܪ ܡܢ ܐܚܘܗܝ *unus ab altero,* vel חֲבֵר conjuncto cum חַד.

II. CAPUT.

De Verbo.

Aramaeorum tempora Praeteritum et Futurum Hebraeorum instar fixae et definitae significationi minime adstricta, sed etiam reliquis temporum modis et formis significandis sunt apta.

§. 63. De usu Praeteriti.

Praeteritum vulgare denotat:

1) Tempus prorsus perfectum et absolutum; cum Aramaeis Vau conversivum ignotum sit, etiam temporis historici vice fungitur, v. g. וּבָרִיךְ יְיָ יָת נֹחַ, ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ (heb. וַיְבָרֶךְ) *et benedixit Deus Noae.* In enunciationibus subordinatis pro plusquamperfecto ponitur, v. g. עֲבִדְתֵּיהּ, דִּי עֲבַד, ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ *opera sua, quae fecerat* Gen. 2, 2., hinc et Imperfectum praeprimis in verbo ܗܘܐ הֲוָה idque in sermonibus tum affirmantibus, tum negantibus, ubi cum participio aut adjectivo conjunctum legitur et in enunciationibus

indirectis et hypotheticis (quamvis hoc sensu futurum saepius adhibetur) qua Conjunctivus seu Optativus temporis praeteriti concipi debet, v. g. לְוַי דְּמִיתְנָא, ܐܠܘܦ ܡܝܬܢ *utinam mortui essemus!* Num. 14, 2. כְּיָתְבֵי עֲמוֹרָה אִשְׁתֵּיצָנָא *sicut incolae Gomorrhae periissemus* Jes. 11, 9., ܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ... ܐܘܬܪ ܠܢ *nisi Dominus reliquisset nobis* Jes. 1, 9.

2) Tempus Praesens indicat, praecipue a) in verbis, quae *qualitatem, conditionem* vel *statum* significant, v. g. ܠܡܢܐ ܐܬܚܡܬ ܠܟ ܘܠܡܢܐ ܐܬܟܡܪܘ ܐܦܝܟ *cur irasceris et cur moesta est facies tua*? Gen. 4, 6; b) in sententiis a certa temporis definitione alienis, quae notionem *consuetudinis morisque* includunt, v. g. יְיָ מִשְּׁמַיָּא אוֹדִיק, ܡܪܝܐ ܐܕܝܩ *Dominus prospicit de coelo,* Ps. 14, 2.

3) Tempus Futurum in Syriaco et quidem in sermonibus propheticis, asseverationibus, ast multo rarius, quam in Hebraico, v. g. ܚܙܘ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ *videbunt lumen magnum* Jes. 9, 1. Praeteritum propheticum Targumistae ubique per futurum expresserunt.

Not. In versionibus V. T. syriaca et chaldaica praeteritum propheticum cum futuro plerumque commutatur.

4) Tandem ponitur pro Infinitivo post praet. verborum *veniendi, eundi, mittendi* etc. et quidem sine copula, v. g. ܐܬܘ ܚܕܪܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ *venerunt obsidere Antiochiam.* Bar-Heb. Chron.

§. 64. De usu Futuri.

Futurum ponitur:

1) pro Futuro absoluto et Indicativo.

2) pro Praesente nec tamen tam crebro, quam in Hebraico, plerumque in hunc finem in utraque dialecto participium usurpatur.

Not. Rarissime in Syriaco Praeteriti vicibus fungitur et fere nonnisi cum particulis praeteriti significationem continentibus ܩܕܡ ܕ, ܥܕ ܠܐ *antequam,* junctum, v. g. ܥܕ ܠܐ ܐܨܘܪܟ *antequam te finxeram*

Jerem. 1, 5; in Chaldaico his in locis participium aut praeteritum est positum: עַד לָא בְּרֵיתָךְ.

3) pro cognatis temporum modis iisque a) Optativo, ut: יְהוֹבַד יוֹמָא *pereat dies!* Job. 3, 3, ܢܫܬܠܡ ܒܝܫܬܐ *compleatur malum!* b) pro Imperativo post Imperativum, v. g. אַפֵּיק יַת בְּרָךְ וְיִתְקְטֵל Jud. 6, 30; similit. Ezech. 37, 12. ܬܘ ܘܚܙܘ *venite et videte* et praeprimis in dehortationibus ac prohibitionibus, ut: אַל תִּתֵּן *ne des*, לָא תִדְחַל, ܠܐ ܬܕܚܠ *ne timeas* Exod. 20, 13-17. c) pro Germanorum formulis loquendi verbo auxiliari quodam (*mögen, dürfen, können, sollen*) effectis, ut: נֵיכוּל ܢܐܟܘܠ *licet nobis edere?* Gen. 3, 2; אֲנָא לָא אֲחוּס עַל נִינְוֵה *nonne ego parcerem Ninive?* ܡܢܘ ܢܐܡܪ *quis dicat?* d) pro Conjunctivo post 1) particulas Latinorum *ut, ita ut, ne* consentaneas; hinc α) praecedente דְּ ,ܕ, ut: דִּלְמָא תְּמוּתוּן *ne moriamini*, ܕܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ *ne intelligant*; β) praecedente וְ ܘ *ut*, v. g. וְיָחֹגּוּן *ut festum agant* Exod. 5, 1. ܘܢܕܥܘܢ *ut cognoscant*, ܘܢܦܨܐܟܘܢ *ut eripiat vos*; γ) post particulas hypotheticas, v. g. אִין יִסְרַח גְּבַר חַבְרֵיהּ וְיָרֵשׁ 2. Chron. 6, 22, 24, 26; ܡܐ ܕܢܚܛܘܢ ܩܕܡܝܟ *cum peccaverint coram te* 1. Reg. 8, 33—34; δ) denique et in sententiis hypotheticis sine particulis introductis, ut: אֶתְנְגִיד וְעֵינָא לָא תִסְכְּנַנִי *mortuus essem et oculus me non vidisset* Job. 10, 18; ܒܪܡ ܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܠܗܐ *verumtamen ego Deum adirem* Job. 5, 8.

4) pro Futuro exacto, v. g. אֲרוּם יִשְׁלְמוּן יוֹמָיךְ, ܡܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝܟ *si consummati fuerint dies vitae tuae* 1. Chron. 17, 11.

§. 65. De Periphrasi quorumdam temporum finitorum.

Praeter modum jam indicatum quaedam tempora periphrastice exprimuntur et quidem:

1) Praesens per participium verbi cum vel etiam sine pronomine personali (cf. §. 67. 1. A.), v. g. דָּחֵיל אֲנָא *timeo*

Gen. 32, 11. שָׁאֵל אַתְּ Gen. 23, 29; ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬܝ ܗܕܐ *credisne hoc?* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ *dicit ei Jesus* Joh. 11, 23, 26.

2) Imperfectum et Plusquamperfectum plerumque circumscribuntur per praeteritum verbi junctum cum praeterito verbi substantivi praecipue in enunciationibus secundariis (relativis), v. g. יְדַע אֶת־חַוָּה דַּהֲוָת חֲמִידַת *cognovit Evam, quae cupiebat,* Gen. 4, 1 Jon. הֲוָא נְפַק *exierat* Cant. 1, 12., ܢܛܪ ܗܘܝܬ *custodiebat* Joh. 17, 12. ܐܬܐ ܗܘܐ *venerat* Joh. 11, 30.

3) Futurum nonnunquam circumscribitur per עֲתִיד, ܥܬܝܕ (*paratus* = μέλλων) a) sequente infinitivo verbi, v. g. עֲתִיד יְיָ לְאִתְפְּרַע *Jehova puniturus est* Nah. 1, 2. ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ *qui venturus est* Math. 11, 14; vel b) sequente verbo finito cum דְּ ܕ, v. g. עֲתִידִין דִּי תִשְׁמְעוּן *audituri estis* Dan. 3, 15. ܕܥܬܝܕ ܟܗܢܐ ܕܢܫܪܐ *sacerdos incepturus est.*

Not. a. Nonnunquam דְּ ܕ omittitur.

Not. b. De periphrasi futuri per participium cum verbo substantivo vide §. 67 et de periphrasi temporum verbi substantivi confer §. 41.

§. 66. De usu Imperativi et Infinitivi.

1) Aramaei saepe conjungunt duos Imperativos, quorum prior hypothesim, id vero, quod inde sequitur, posterior indicat, v. g. אִתְקַפּוּ וְאִתְבָּרוּ, ܐܬܥܫܢܘ ܘܐܬܬܒܪܘ *confortamini, tamen frangemini* Jes. 8, 9. Saepius tamen Imp. cum futuro hoc sensu conjunctus invenitur. Nonnunquam imperativus, qui futurum excipit, hujus temporis significationem sibi vindicat, v. g. אֶתֵּן לְכוֹן...וְאִכְלוּ, ܐܬܠ ܠܟܘܢ...ܘܐܟܘܠܘ *dabo vobis...et comedetis* Gen. 45, 18. Raro etiam imperativus futuro praemittitur eodem sensu Jes. 6, 9.

2) Imperativo non solum mandatum, sed et exhortatio, admonitio et permissio significatur, v. g. ܗܠܟܘ ܠܘܬܗ Joh. 11, 15. Amant Aramaei hoc sensu imperativum verbi ܐܬܐ futuro verbi finiti sine copula apponere, v. g. וּכְעַן

אֶתָא נִגְזַר קְיָם, ܘܗܫܐ ܬܐ ܢܓܙܘܪ ܩܝܡܐ *et nunc foedus ineamus* Gen. 31, 44; נֵזִיל ܬܐ ܢܐܙܠ ἄγωμεν Joh. 11, 7.

3) Quamquam Aramaei diversâ formâ Infinitivum absolutum et constructum non distinguunt, praeposito tamen ל ܠ infinitivum constructum secernunt ab infinitivo absolute posito. Hunc absolutum nonnisi adverbialiter usurpant ad emphasim exprimendam; infinitivus ergo cum verbo finito conjunctus significat:

a) notionis, quae verbo inest, intensionem, v. g. בָּרָכָא אֲבָרְכִינָךְ, ܡܒܪܟܘ ܐܒܪܟܟ *benedicendo* (i. e. *quam maxime*) *benedicam tibi* Gen. 22, 17.

b) asseverationem et rem aliquam certam ac fixam, v. g. מֵימָת תְּמוּת Gen. 2, 17. ܠܐ ܡܡܬ ܡܐܬܝܬܘܢ Gen. 3, 4. ܡܥܠ ܕܝܢ ܠܐ ܥܠ *nequaquam introiit*;

c) non raro alias sermonis proprietates easque valde varias, v. g. הֲמִדַּע הֲוֵינָא יָדְעִין, ܡܕܥ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܢ *num scire poteramus?* Gen. 43, 7. ܡܬܝܙܦܘ ܐܬܝܙܦ *mutuo datum erat.*

Not. Peschito N. T. hoc loquendi modo saepius pro simplici verbo graeco utitur; nonnunquam infinitivi loco nomen eâdem ac verbum finitum stirpe oriundum ponitur, v. g. ܡܘܬܐ ܬܡܘܬ *certo morieris* Gen. 2, 17.

4. Infinitivus constructus seu cum particula ל ܠ ornatus ponitur:

a) post verba, quae *consilium, voluntatem, potestatem, facultatem* aut *mandatum* indicant, v. g. בְּעָא לְמִקְטַל *quaerebat interficere*, אֲמַר לְכַפָּתָה *jussit, ut ligaret* Dan. 3, 20. ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܟܪܙܘ *incepit Jesus praedicare* Math. 4, 17. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ *et volebat eum occidere*;

b) nonnunquam post nomen, v. g. לָא עִידָּן לְמִכְנַשׁ, ܠܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܠܡܟܢܫܘ *non est tempus colligendi* Gen. 29, 7. — quo in casu particula saepe desideratur.

Not. Infinitivus cum ל ܠ post verbum אִית, לֵית (לָא), ܗܘܐ, ܐܝܬ (ܠܐ) periphrasin futuri nonnunquam efficit et verti debet per (*non*)

licet, (*non*) *potest* simulque in sensu passivo, v. g. כְּתָבָא דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה *scriptura, quae mutanda non est*, ܠܡܠܬܗ ܠܝܬ ܠܡܬܬܘܣܦܘ *ei rei non potest aliquid addi.*

5. Infinitivus cum praepositionibus constructus (Hebraeorum) apud Aramaeos raro invenitur, qui potius verbum finitum cum particulis ponere praeferebant; confer tamen כְּמֵיתִי לְוַת עַבְדָּךְ *cum venio ad servum tuum* Gen. 44, 30. עַד מֵיתָאִי *donec veniam* Jud. 6, 18. מִלְּמֶחֱזֵי *ne videret* Gen. 27, 1. Syri tamen hos infinitivos cum aliis particulis (ܡܢ ܕ) nonnisi ܠ addito conjungunt, v. g. ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܠܡܒܢܝܘ ܡܕܝܢܬܐ *cessarunt urbem aedificare.*

Not. Infinitivos suffixis auctos vices nominum gerentes Aramaei non aspernantur, ut בְּיוֹם מִפְּקָךְ *die exitus tui*, כְּמִצְבְּיֵהּ *secundum voluntatem ejus*, quae suffixa non solum subjective, sed et objective sunt sumenda, v. g. לְשֵׁיזָבוּתָךְ *ad salutem tuam* i. e. *ut salveris*, ܠܡܬܩܕܫܘܬܗ *ut sanctus reddatur.*

6) Infinitivus, qui in loquendi formulis aliae linguae a verbo finito dependet, exprimi potest:

a) per Futurum cum praefixo דְּ ,ܕ, v. g. ܕܚܠ ܕܢܐܙܠ *timuit abire* (conf. §. 64. 3. d.).

b) per Infinitivum constructum cum ܠ ל cf. supra §. 66, 4.

c) per Participium, et quidem α) absolute post verba *incipiendi, continuandi, permittendi* etc. v. g. Job 1, 13, Dan. 2, 5. ܫܒܘܩܘܗܝ ܐܙܠ Joh. 11, 44 *et sinite eum abire*; ܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ *coeperunt comedere* Math. 12, 1, aut β) cum ܕ conjunctum, v. g. ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ *cessabant Paulum percutere.* Act. 21, 32.

d) saepe per utrumque verbum (regens et rectum) numero, persona et genere iisdem ἀσυνδέτως aut copula interjecta positum, v. g. אֲרֵי לָא יוֹסְפוּן וְיֶעְדּוּן בִּיךְ *quia non amplius pertransibunt in te* Jes. 52, 1. ܘܬܘܒ ܐܘܣܦ ܫܕܪ *et adhuc mittebat* (*addidit mittere*), ܐܙܠ ܚܢܩ Math. 27, 3, 5. (conf. §. 63. 4. et §. 71.)

§. 67. De usu Participii.

1) Participia omnium temporum significationem induere possunt, et quidem designant:

A. Praesens in nexu cum pronomine separato (cf. §. 65. 1.), v. g. אֲנָא דָחִיל *timeo,* אֲנָא יָדַע *scio*; in 3. person. nonnunquam pronomen omittitur, v. g. ܐܳܡܰܪ ܠܶܗ *dicit ei.*

Not. Nonnunquam loco pronominis voces אִית et לֵית, ܐܺܝܬ et ܠܰܝܬ cum suffixis et cum participio junguntur ad praesens significandum (cf. §. 41.), v. g. לֵית אֲנָא יָכִיל *non sum potens,* אִם אִיתָךְ פָּרֵיק *si salvas* Jud. 6, 36, ܫܳܘܶܐ ܐܺܝܬܰܝܟ *dignus es.* Chaldaei etiam v. subst. adhibent, ut: הֲווֹ יָתְבִין *habitant* Exod. 15, 14.

B. Praeteritum, et quidem: a) Imperfectum idque α) in nexu cum הֲוָה ܗ̱ܘܳܐ, v. g. חָזֵה הֲוֵיתָ *videbas,* ܡܪܰܚܶܡ ܗ̱ܘܳܐ *diligebat* Joan. 11, 5. Si jam praecedit verbum substant. in verbo priori, in sequenti copulâ juncto saepe omittitur; nonnunquam particula כַּד ܟܰܕ apponitur, ut: כַּד הֲוֵינָא שָׁרָן *habitabamus,* ܗ̱ܘܰܘ ܟܰܕ ܡܬܟܰܬܫܺܝܢ *pugnabant*; β) simpliciter sine verbo substant. praeprimis in enunciationibus relativis, v. g. ܕܟܪܺܝܗ *qui aegrotus erat* Joh. 11, 1. b) Perfectum v. g. נְסַבֵי בְּנָתֵיהּ, ܢܣܺܝܒܰܝ ܒܢܳܬܶܗ *qui filias ejus duxerunt* Gen. 19, 14. ܢܦܺܝܠ ... ܘܡܺܝܬ *prostratus ac mortuus* 1. Sam. 5, 3.

C. Futurum et quidem aut a) simpliciter posita, v. g. ܩܳܐܶܡ ܐܰܚܽܘܟ *surget frater tuus* Joann. 11, 23; aut b) cum pronomine juncta, v. g. דָאֵן אֲנָא *judicabo,* מְחַבְּלִין אֲנַחְנָא, ܡܚܰܒܠܺܝܢܰܢ *diruemus* Gen. 19, 13. ܫܳܪܶܐ ܐ̱ܢܳܐ *dissolvam* Jerem. 28, 16; aut c) cum futuro verbi subst. chaldaici nexa, v. g. יְהֵי נָפֵק וּמַשְׁקֵי *exibit et potabit* Joel 3, 18.

Not. Haec significatio praecipue inest sermonibus propheticis *consilium* et *finem* indicantibus, qui saepe a particula הָא ܗܳܐ *ecce* incipiunt, v. g. הָא־אֲנָא מַפֵּשׁ וּמַסְגֵּינָךְ *ecce ego extendam et multiplicabo te* Gen. 48, 4. ܘܶܐܢܳܐ ܗܳܐ ܡܰܝܬܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܛܽܘܦܳܢܳܐ *et ego ecce adducam inundationem* Gen. 6, 17.

2) Participia etiam diversos temporum **modos** indicare solent et quidem:

A. **Conjunctivum** v. g. לָא קְרָאן תֶּהֱווֹן *ne vocetis*, Ruth 1, 20; ܐܶܠܽܘ ܕ݁ܳܪܶܦ ܐ̱ܢܳܐ ܠܗܽܘܢ ܡܳܐܶܬ݂ ܗ̱ܘܳܐ ܟ݁ܽܠܶܗ ܥܳܢܳܐ *si eos propellerem, moreretur omnis grex*, ܐܳܡܰܪ ܗ̱ܘܺܝܬ݂ *dixissem*.

B. **Optativum** בְּרִיכָה אַנְתְּ *sis benedicta* Ruth 3, 10. ܐܶܬ݂ܡܰܠܽܘܟ݂ ܕ݁ܶܝܢ ܡܣܰܝܒ݂ܪܺܝܢ ܗ̱ܘܰܝܬ݁ܽܘܢ ܠܺܝ *utinam me feratis!* 2. Cor. 11, 1.

C. **Infinitivum** post verba *incipiendi, permittendi* etc. (cf. §. 66, 6, c.), v. g. ܫܰܪܺܝ ܩܳܥܶܐ *coëpit clamare*, libenter tamen cum ܕ conjuncta, v. g. ܚܳܙܶܐ ܠܰܐܒ݂ܳܐ ܕ݁ܥܳܒ݂ܶܕ݂ Joh. 5, 19.

D. et **Imperativum**, cui vero praemitti solet verbum substantivum, v. g. זְהִירִין הֲווֹ Dan. 7, 2. ܗ̱ܘܰܘ ܐܳܬ݂ܶܝܢ *venite!*

Not. Participium absolutum libenter particulam ܟ݁ܰܕ݂ כַּד vel ܕ דְ assumit, quamvis et nude occurrit, v. g. וְהָא דִיכְרָא אֲחִיד בְּאִילָנָא Gen. 22, 13. ܟ݁ܰܕ݂ ܡܰܘܕ݁ܶܝܢ ܒ݁ܚܛܳܗܰܝܗܽܘܢ *peccata sua confitentes* Math. 3, 6. ܚܙܳܐ ܠܠܶܘܺܝ ... ܕ݁ܝܳܬ݂ܶܒ݂ *vidit Levi sedentem* Marc. 2, 14.

3. Participia **passiva** in hoc usu plane activa sequuntur, nonnunquam illa participiis futur. passiv. Latinorum respondent, v. g. דְחִיל ܕ݁ܚܺܝܠ *metuendus*, ܣܓ݂ܺܝܕ݂ܳܐ *adorandus*. Syri praeterea participio Peil speciali modo utuntur, ut: ܫܒ݂ܺܝܩܳܢ ܠܺܝ ܟ݁ܽܠ *relicta sunt mihi omnia* (pro: *omnia reliqui*), ܟ݁ܦ݂ܺܝܪ ܒ݁ܳܟ݂ *negatum in te* (pro: *abnego te*).

4. Quoad **structuram** participia activa et passiva, si nomen regunt, habentur aut ut A. **nomina**, aut B. ut **verba**.

A. Si ut **nomina** habentur, in statu constructo ponuntur (§. 74.), aut nomen definiens assumit notam genitivi ܕ, דְ, v. g. יָתְבֵי אַרְעָא *inhabitantes terram*, נָפְקֵי תְרַע, ܥܳܠܰܝ ܬ݁ܰܪܥܳܐ *portam intrantes*, אֲכִילֵי עוֹף *devorati a volucribus*, דָחֲלָא דַיְיָ *Deum timens*, ܡܒܰܪܟ݂ܶܗ ܕ݁ܡܳܪܝܳܐ *a Deo prosperatus* Gen. 26, 29.

Not. Interdum status constructus etiam ante particulas retinetur, v. g. ܟ݁ܳܦ݂ܪܰܝ ܒ݁ܰܐܠܳܗܳܐ *Deum abneganies*.

B. Si vero ut verba habentur, eodem utuntur casu aut eadem particula, ac verbum ipsum finitum, a quo originem trahunt, v. g. פְּרִיסָן גַּדְפֵּיהוֹן, ܦܪ̈ܝܣܝܢ ܟܢ̈ܦܝܗܘܢ *alas suas extendentes* Exod. 25, 20. ܡܣܒܪ̈ܝܢ ܒܟ *in te sperantes,* לְבִישִׁין לְבוּשִׁין *vestibus induti,* ܠܒܝܫ ܒܘܨܐ *bysso indutus.*

Not. Si participia Adjectivorum locum tenent, in numero et genere cum subjecto suo conveniunt, objectum autem verbi finiti instar sibi subjungunt in casu conveniente seu cum praepositione, quacum verbum finitum construitur, v. g. ܡܒܪܟ ܠܡܪܝܐ *benedictus domino,* ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ Joh. 11, 25, plerumque tamen et genitivus objecti adhibetur, ut Gen. 19, 14 (supra) et ܝܠܝܕ ܐܢܬܬܐ *natus de muliere* Job. 14, 1.

§. 68. De Optativo.

Optativus collatis praecedentibus exprimi potest per Futurum (§. 64. 3. a.) et quidem:

a) interrogationibus optato votoque notando inservientibus, v. g. מַן יִמְסַר יַת עַמָּא, ܡܢ ܢܬܠ ܐܠܗ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܒܐܝܕܝ *utinam reddat* (pr. *quis reddet*) *quis hunc populum mihi!* Jud. 9, 29; similiter 2. Sam. 15, 4. Interdum ex imitatione formulae hebraicae מִי יִתֵּן adhibetur verbum נְתַן in Chaldaico, et ܢܬܠ vel ܠܘܝ vel ܐܘܗ in Syriaco, v. g. מַן יִתֵּן צַפְרָא *utinam vesperum esset!* Deut. 28, 67. ܡܢ ܢܬܠ ܐܢܬ ܠܝ ܐܚܐ *o si esses frater meus!* Cant. 8, 1.

b) particulis לְוַי, ܠܘܝ, ܐܠܘܗܝ *utinam,* praecipue *α*) sequente futuro, v. g. לְוַי יִתְקַיֵּם קֳדָמָךְ, ܐܠܘܗܝ... ܢܚܐ *utinam vivat coram te!* Gen. 17, 18. aut *β*) sequente praeterito (§. 63. 1.). Etiam particulae hypotheticae usurpari possunt, ut: ܠܘ ܥܡܝ ܫܡܥܢܝ *utinam populus meus mihi obtemperaret!* aut *γ*) sequente participio (§. 67. 2. B.).

c) Eundem in finem verba *optandi* sequente particula ܕ adhibentur, v. g. לְוַי דְּמִיתְנָא, ܨܒܝܢ ܗܘܝܢ ܕܢܗܘܐ ܕܡܝܬܝܢ *utinam (cupimus, ut) mortui essemus!* Exod. 16, 3.

Not. Ubi verbum subst. optativo modo esset ponendum, non raro omittitur, v. g. ܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ *Laus sit Deo!* Luc. 2, 14.

§. 69. De constructione verborum cum diversis casibus.

Quemnam casum singula verba regant quasve praepositiones, docent Lexica. Verbis transitivis accusativus objecti accidit aut particulâ ל, יַת, ܠ, instructus aut nudus.

A. Accusativum regunt.

1) Verba transitiva nec non intransitiva, quae tamen significationem transitivam involvunt, dein verba, quae in aliis linguis cum diversis casibus construuntur, ut: אֲתִיב (Jud. 8, 8), ܐܰܦܢܺܝ (Luc. 23, 9), ܥܢܳܐ *respondit* 1. Sam. 9, 8, הֵימִין Jud. 11, 20, ܗܰܝܡܶܢ Math. 21, 32 *credidit,* שַׁמֵּשׁ Gen. 49, 4. ܫܰܡܶܫ et ܦܠܰܚ Math. 25, 44 *servivit,* בַּסַּר 2. Sam. 18, 19, ܣܰܒܰܪ Act. 16, 10 *nuntiavit,* עֲרַע Gen. 42, 29 *accidit* etc.

2) Sunt classes verborum omnino accusativum postulantes, ad quas pertinent:

a) verba *induendi, exuendi, ornandi*;

b) verba *copiae* et *inopiae*: מְלָא ܡܠܳܐ *plenus fuit,* סְבַע et שְׂבַע ܣܒܰܥ *satiatus est,* חֲסַר ܚܣܰܪ *eguit* (nonnunquam tamen et cum בְּ ܒ construuntur);

c) verba *eundi* et *veniendi* ad et in locum, ut: אֲתָא ܐܶܙܰܠ etc., quae et libenter cum praepositionibus construuntur.

3) Neutra quaedam cum accusativo nominis conjunguntur et quidem ejusdem originis vel cognatae significationis, v. g. מַלֵּל מִלָּא *verbum locutus est,* ܐܰܡܬܶܠ ܡܰܬܠܳܐ *parabolam proposuit,* ܫܰܡܶܗ ܫܡܳܐ *nomen imposuit.*

B. Duplicem Accusativum regunt:

1) Formae Paël, Aphel et Schaphel verborum in Peal accusativum regentium, praesertim vero,

a) eorum, quae *induendi, exuendi* aut *ornandi* notionem exhibent, v. g. אַשְׁלַח יַת־אַהֲרֹן יַת לְבוּשׁוֹהִי, ܐܰܫܠܰܚ ܠܰܐܗܪܘܢ ܢܰܚܬܰܘܗܝ *Aaroni vestes ejus exui jussit* Num. 20, 26.

b) eorum, quae *implere, satiare* etc. significant, v. g. ܠܡܣܟܢܘܗܝ ܐܣܒܥ ܠܚܡܐ *pauperes ejus saturabo pane* Ps. 133, 15.

c) verborum *docendi, monstrandi* etc. v. g. נְהוֹדַע יָתְכוֹן פִּתְגָּמָא, ܢܘܕܥܟܘܢ ܦܬܓܡܐ *docebimus vos rem* 1. Sam. 14, 12. אַחֲזִינִין יַת כָּל בֵּית גִּנְזוֹהִי *monstravit eis gazophylaceum suum* 2. Reg. 20, 13. ܚܘܢ ܐܒܐ *monstra nobis patrem.*

2) Verba, quae in forma Peal causativa jam significatione utuntur, ex quo genere sunt:

a) verba *tegendi, vestiendi,* v. g. יַת דַּפַּיָּא חֲפָא דַּהֲבָא *tabulas obduxit auro* Exod. 36, 34. ܐܣܪ ܐܢܘܢ ܗܡܝܢܐ *accinxit eos baltheis*; ita et זְרַע ܙܪܥ *seminavit* Lev. 19, 19, מְשַׁח ܡܫܚ *unxit* Ps. 45, 8.

b) verba *implendi, saturandi* (quae et cum ܒ בְּ et ܡܢ construi possunt), v. g. אֲשַׂבַּע עַמִּי יַת טוּבִי *saturabo populum meum bonis meis* Jerem. 31, 14. ܡܠܝܬ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ *instruxi eos spiritu sapientiae.*

c) verba *praestandi, rependendi* (ποιεῖν τινά τι), v. g. יַת דִּי פְלַחְתָּךְ, ܕܦܠܚܬܟ *quod tibi praestiterim* Gen. 30, 29. גְּמַלְתַּנִי טָבְתָא, ܦܪܥܬܢܝ ܛܒܬܐ *bonum rependisti mihi* 1. Sam. 24, 18.

d) verba *quaerendi, mandandi* et similia, v. g. דִּי תִּשְׁאֲלִנָּךְ נַפְשָׁךְ *quod quaerit a te anima tua* Deut. 14, 26, ܫܐܠܘܢ ܠܢ ܡ̈ܠܐ *quaesierunt e nobis verba* Ps. 136, 3. כֹּל דִּשְׁלָחֵיהּ יוֹאָב *omne quod ipsi jusserat Joab* 2. Sam. 11, 22. ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ Gen. 6. 22.

e) verba *permutandi, reddendi aliquid ad aliquid,* v. g. תַּעְבֵּד יָתֵיהּ מְשַׁח, ܥܒܕܝܗܝ ܡܫܚܐ *fac ex eo unguentum* Exod. 30, 25. לְאַב יְהַבְתָּךְ, ܐܒܐ.. ܣܡܬܟ *patrem te feci* Gen. 17, 5.

f) verba *nominandi, invocandi,* v. g. ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܠܣܗܕܘܬܐ *invocavit eos in testimonium* (*testes*).

Not. Si verba haec passive vertuntur, accusativus (rei) immutatus manet, v. g. לְבִישִׁין לְבוּשִׁין, ܠܒܝܫܝܢ ܠܒ̈ܘܫܐ *vestiti vestibus* 1. Reg. 22, 10. ܡܚܦܝܢ ܕܗܒܐ *auro obductae.*

§. 70. De constructione verborum cum praepositionibus.

1) Cum praepositione ܒ בְּ construuntur:

a) verba *comprehendendi, tenendi* חֲזַק, סְבַר ܢܩܫ *pulsavit* Prov. 4, 13.

b) plura verba *sensuum* et *fruendi*, v. g. לָא אֶחֱזֵי בְּמוֹתָא דְּרַבְיָא, ܠܐ ܐܫܟܚ ܕܐܚܙܐ ܒܡܘܬܗ ܕܛܠܝܐ *non intueri possum mortem pueri* Gen. 21, 16; ita verba *audiendi, exaudiendi, laetandi, comedendi* etc.

c) verba *eundi* et *veniendi* cum ܒ בְּ *afferendi* notionem induunt, v. g. אֲתָא cum בְּ et ܐܬܐ cum ܒ *venire cum aliquo* i. e. *afferre aliquid.*

d) verba *invocandi* et *adorandi*, v. g. לְצַלָּאָה בִּשְׁמָא דַּיְיָ, ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ *nomen domini invocare* Gen. 4, 26; ita et *jurandi*, ut: ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ *adjuro te per Deum.*

e) verba *dominandi*, v. g. לְמִשְׁלַט בְּהוֹן, *ut dominentur eis* Joel 2, 17; ܘܐܫܠܛܬܝܗܝ ܒܥܒܕܐ Ps. 8, 7; dein verba, quae actionem pro vel contra aliquem indicant, uti *nocendi, respiciendi, testandi, consolandi* et ejusmodi.

Not. ܒ בְּ etiam *vas* indicat, *e quo bibitur*, v. g. דְּשָׁתֵי רִבּוֹנִי בֵּהּ, ܕܐܫܬܝ ܒܗ ܡܪܝ *e quo dominus meus bibit* Dan. 5, 2; (conf. *in auro bibere* et in vernacula: *auf Silber speisen*), et *instrumentum, quo aliquid fit*, v. g. יִתְקְטֵל בְּחַרְבָּא *gladio occidetur* Jerem. 38, 2.

f) tandem nonnulla alia verba, ut: פָּלַח בְּאַרְעָא Gen. 4, 2; ܠܡܦܠܚ ܒܐܪܥܐ *terram colere* Gen. 2, 5; ܕܠܐ ܠܐܝܬ ܒܗ *quam non laborasti* Jon. 4, 10.

2) Praepositio ל ܠ (tanquam nota dativi) praecipue solet conjungi cum a) verbis, quae *fieri, transmutari* in aliquid denotant; b) cum verbis *donandi, dandi, permittendi, placendi* et *assimilandi, consulendi* et *osculandi*, v. g. אִתֵּן יַת יְרוּשְׁלֵם לְיִגְרִין Jerem. 9, 11; ܠܡܢܐ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ Luc. 13, 18; c) cum verbo substantivo vel cum ܐܝܬ אִית ad notionem *ha-*

bendi exprimendam, v. g. ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ *pater nobis est Abraham* Math. 3, 9; יְהֵי לָךְ לִמְתוּרְגְּמָן Exod. 4, 16 *erit tibi interpres;* ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܦܐܪܐ *ut habeam fructum* Rom. 1, 13 et d) in formis passivis *causam efficientem* sive *agentem* indicat, v. g. אֶשְׁתְּאַל לְהוֹן *ab iis interrogatus sum* Ezech. 14, 3; ܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ *captus est ab eo* Luc. 8, 29.

3) Praepositionem ܡܢ מִן recipiunt a) verba *timendi, abstinendi, silendi, fugiendi, cavendi, liberandi,* v. g. לָא תִּדְחֲלוּן מִנְּהוֹן Deut. 1, 21; ܦܨܝܗ ܡܢ ܣܝܦܐ ܠܢܦܫܝ Ps. 22, 21, 22; b) saepe verba *implendi, deficiendi* et *privandi,* Prov. 1, 31. Luc. 15, 16; c) verba *obediendi* et *quaerendi*, v. g. קַבֵּל מִנַּהּ Gen. 21, 12; ܒܥܘ ܗܘܘ ܡܢܗ Joh. 4, 31.

4) Particulam ܥܠ עַל recipiunt:

a) verba, quae *animi habitum* designant, uti: *gaudendi, dolendi*, *irascendi, deridendi, decipiendi, blasphemandi*, *miserendi, flendi* et similia, v. g. תְּרַחֵם עֲלַי Jes. 11, 1; חֲדִי עַל קִיקָיוֹן Jon. 4, 6; בְּסַרַּת עֲלוֹהִי 2. Sam. 6, 16; ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ Math. 15, 22.

b) verba *tegendi, tuendi, parcendi* et *expiandi,* v. g. חֲפַת עֲלֵיהוֹן אַרְעָא Num. 16, 33; ܘܚܝܠܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܓܢ ܥܠܝܟܝ Luc. 1, 35.

c) verba *praecipiendi, praescribendi,* ut פְּקַד ܦܩܕ, ܥܠ ܦܩܕ *praescripsit.*

d) verba *gravitatem* designantia, ut: לָא נִתְקַף עֲלָךְ, ܕܠܐ ܢܝܩܪ ܥܠܝܟ *ne molesti simus tibi* 2. Sam. 13, 25.

5) Verba *separandi* et *distinguendi* particulis בֵּין (בֵּינֵי) ܒܝܬ (ܒܝܢܝ) utuntur, ubi vero una earum bis ponenda est, alterius loco etiam ܠ ל usurpatur, v. g. בֵּין אַבָּא לִבְרַתֵּיהּ Num. 30, 17; ܡܘܬܐ ܢܦܪܘܫ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܟܝ Ruth. 1, 17.

6) בָּתַר ܒܬܪ in verbis *veniendi, eundi, currendi* etc. amant Aramaei ad notionem *sequendi* vel *persequendi* indicandam, v. g. רְדַף בָּתַר גֻּבְרַיָּא Gen. 44, 4; ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ Math. 4, 25.

Not. Per has praepositiones verba composita exotica in lingua Aramaea circumscribuntur.

§. 71. De verbis, quae adverbiis indicandis inserviunt.

1) Nonnunquam verbum alteri ideo praeponitur, ut id accurate definiat, quo pacto adverbialiter positum esse dicunt. Utrumque vero a) verbum finitum est idque sine copula nexum, v. g. אוֹסִיף.שְׁלַח יַת יוֹנָה *iterum misit Jonam,* Jon. 2, 5, ܐܗܦܘܟ ܐܪܥܐ ܥܢܟ *rursus gregem tuum pascam* Gen. 30, 31; aut copulâ adjectâ, ut: וְתָב . . . וַחֲפַר, ܘܗܦܟ...ܘܚܦܪ *iterum fodit* Gen. 26, 18; b) vel verbum finitum cum infinitivo jungitur, v. g. לָא תוֹסִיף לְמִתַּן חֵילָהּ *non amplius dabit virtutem suam* Gen. 4, 12 et Ps. 33, 3; Gen. 27, 20; Gen. 31, 28; Joel 2, 20. ܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܠܡܡܠܠܘ *ne amplius loquamini* 1. Sam. 2, 3 etc.

2) Verba ejusmodi usurpata sunt: אוֹסִיף ܐܘܣܦ *addidit* pro *iterum, amplius,* תָּב ܗܦܟ *rediit* pro *rursus,* אַסְגֵּי ܐܣܓܝ *magni fecit* pro *multum,* קַדֵּם ܩܕܡ *praevenit* pro *antea,* אוֹחִי, ܪܗܛ vel ܣܪܗܒ *cucurrit* pro *celeriter,* אוֹטֵב *benefecit* pro *bene,* אַבְאֵשׁ ܐܥܘܠ *perverse egit* pro *perverse, male.*

Not. Hac periphrasi non solum adverbia temporis et loci, sed et multae aliae circumstantiae circumscribuntur, v. g. ܐܣܓܝܬ ܠܡܫܐܠ *nimium petis* 2. Reg. 2, 10; ܐܣܓܝ ܗܘܐ ܠܡܬܥܬܪܘ *ditissimus evasit* 2. Chron. 26, 15.

III. CAPUT.

De Nomine.

§. 72. De Numero nominum.

1) Nomina quaedam pluralem non admittunt praecipue ea, qua res fluidas, metalla et alia hujus generis significant, si vero materia, quam denotant, pluribus constat frustis vel granis, plur. adhibetur, v. g. קֵיס et ܩܝܣܐ *lignum,* קֵיסִין et ܩܝ̈ܣܐ *segmenta ligni,* ܚܛܬܐ *triticum* et ܚܛ̈ܐ *grana tritici.*

2) Pluralem excellentiae seu majestaticum Aramaei nonnisi per imitationem linguae hebraicae agnoscunt in nominibus מָרִין et רִבּוֹנִין (ac in Chaldaismo biblico עֶלְיוֹנִין Dan. 7, 18.), ܐܠܗ̈ܐ et ܐܠܗ̈ܝܢ pro אֲדֹנָי, אֱלָהִין vero etiam significationem pluralitatis (*idola*) admittit. Raro tamen pluralis pro singulari exceptive ponitur, ut Jud. 12, 7. et 2. Macc. 8, 26. ܡܥ̈ܠܝ ܫܒܬܐ *initium sabbati.*

3) Geminatio eorundem nominum sine copula significat aut a) multitudinem, v. g. בֵּירִין בֵּירִין Gen. 14, 10 *puteos multos,* ܣܕ̈ܪܝܢ ܣܕ̈ܪܝܢ *in permultis areolis* Marc. 6, 4; aut b) distributionem עֶדְרָא עֶדְרָא Gen. 36, 16 vel עֶדְרִין עֶדְרִין *singuli greges* vel *gregatim*, ܓܘܕ̈ܝܢ ܓܘܕ̈ܝܢ *turmatim*, praeprimis in numeralibus (cf. §. 55. C. 1.); aut c) notionem *omnis, unusquisque*, v. g. גְּבַר גְּבַר *omnis vir* Num. 9, 10; ܐ̱ܢܫ ܐ̱ܢܫ *quicunque*; aut d) intensionem seu superlativum (§. 78, 2.); aut e) diversitatem, qua in significatione Chaldaei libenter copula וְ utuntur, v. g. מַתְקַל וּמַתְקַל *varia pondera* Deut. 25, 13; יוֹמָא וְיוֹמָא *singulis diebus,* ܙܒܢ̈ܝܢ ܙܒܢ̈ܝܢ *variis temporibus,* ܡܕܡ ܡܕܡ *diversum aliquid.*

§. 73. De usu status emphatici.

1) Quoad usum articuli seu status emphatici Aramaei et praeprimis Syri ab aliis linguae semiticae dialectis recedunt; nam non solum eorum nominum, quorum status absolutus obsolevit, sed etiam permultorum aliorum forma emphatica indefinite ponitur. Nomen genitivum regens saepissime in statu emphatico ponitur, ita tamen, ut genitivo ipsi nota דְ , ܕ praeponatur (cf. §. 74. 2.).

2) Cum ergo status emphatici vis paene perierit, ad ambiguitatem sermonis tollendam pronomen ܗܘ, ast nonnisi perraro usurpatur, v. g. ܗܘ ܒܪܢܫܐ ὁ ἄνθρωπος Joh. 5, 15 vel ܒܪܢܫܐ ܗܘ v. 9.

3) Generatim status emphaticus in lingua Aramaea iisdem legibus adstringitur, quae valent in Hebraismo de articulo,

nam nomina propria hominum (exceptis locorum et regionum nominibus) non utuntur statu emphatico.

Not. Ad indefinitum aliquid significandum nonnunquam adhibetur status emph. unitus cum vocabulo חַד ܚܕ (τις) *unus*, v. g. ܒܪܢܫܐ ܚܕ *homo quidam*, ܬܐܬܐ ܚܕܐ *ficus quaedam* Math. 21, 19.

§. 74. De usu status constructi et Genitivi.

1) Aramaei ad genitivum exprimendum utuntur statu constructo, praeprimis in plur. Masculinorum et in singul. Femininorum, in quibus idem formâ suâ externâ clare manifestatur, uti מְלֵי מַלְכָּא = ܡܠܝ ܡܠܟܐ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל = ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ, עֲבִידַת פּוּלְחָן Lev. 23, 25., ܕܝܢܗ ܕܡܪܝܐ *judicium domini*.

Not. Nequaquam tamen desiderantur exempla status constructi nominum sing. masc. v. g. בֵּית יוֹסֵף *familia Joseph*, צִית־שְׁמַיָּא Gen. 28, 12; ܝܘܡ ܕܝܢܐ *dies judicii*, et plural. femin. v. g. טַעֲוַת עַמְמַיָּא Jos. 24, 23, ܩܠܐ ܕܐܠܗܐ Act. 12, 22.

2) Usitatiori ratione nomini, cujus genitivus requiritur, דְּ (דִּי) ܕ praefigitur, quod si fit, nomen praecedens aut in statu emphatico, aut cum suffixo pleonastice (§. 59. B. 5. a.) ponitur, suffixum autem posterioris nominis numerum et genus sequitur, hinc: מְלַךְ שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה, מַלְכָּא דְּאַרְעָא *rex tribus domus Judą*, טַבָּחַיָּא דִּי מַלְכָּא *satellites regis*, אוּבְלֵהּ דְּמ׳ Gen. 7, 10 Jon. יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם Gen. 28, 13. ܢܘܢܘܗܝ ܕܝܡܐ Ps. 8, 8. ܐܝܕܗ ܕܟܠܒܐ Ps. 22, 21. ܩܠܗ ܕܡܪܝܐ, ܐܠܗܐ ܕܫܘܒܚܐ Ps. 29, 3. ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܕܛܝܝܐ *fides Arabum*, ܒܪܝܬܗܘܢ ܕܥܢܢܐ *creatio nubium*.

Not. a. Nonnunquam post statum constructum nota genitivi ponitur, praeprimis post stat. const. nominum peregrinorum v. g. ܐܣܛܪܛܝܠܛܐ ܕܐܫܩܠܘܢ *dux Ascalonis*, similiter עִטּוּנֵי דְּמַיָּא *robora aquae*, נְהַר דִּי נוּר Dan. 7, 10; נִשְׁמַת דְּחַיֵּי *afflatum vitae* Gen. 2, 7.

Not. b. Praeter regulam nota genitivi דְּ ܕ post statum emph. omittitur, ut: מִשְׁתְּיָא נְשַׁיָּא Est. 1, 9, praeprimis, ubi nomen appositionis instar est ad aliud notâ genitivi jam definitum, v. g. ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ *signum Jonae prophetae*.

Not. c. Loco notae genitivi interdum *α*) ל ܠ invenitur, v. g. ܬܚܦܝܬܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ *velamen malitiae ipsorum* Math. 5, 22; similiter in temporis ratione, v. g. בִּשְׁנַת שְׁבַע לְיֵהוּא *anno septimo Jehu,* et sermoni hebraico analogice ad *auctorem* indicandum, praecipue in titulis Psalmorum, תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד, ܡܙܡܘܪܐ ܠܕܘܝܕ = heb. מִזְמוֹר לְדָוִד. β) similiter eidem usui inservit מִן ܡܢ, quae praepositio originem alicujus rei ac genitivum partitivum notat, ut: ܕܕܗܒܐ ܡܢ ܐܘܦܝܪ *aurum ex Ophir,* ܚܕ ܡܢ ܐܣܘܬܐ *unus e medicis,* ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ *multi eorum*, pro qua et בְּ ܒ ponitur praecedente ܕ, v. g. ܡܫܒܚܐ ܕܒܗܘܢ *insignes eorum* (pr. *insignes, qui sunt inter eos*).

3) Genitivus non solum subjective (active) sed et objective (passive) usurpatur, v. g. אוּבְלֵהּ דִּמְתוּשֶׁלַח *luctus de Meth.*, קְבִילַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה, ܩܒܠܬܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ *clamor de Sodoma et Gomorrha* Gen. 18, 20; ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ *terror a Domino immissus* 1. Sam. 14, 15.

Not. Tali modo per genitivum multae aliae nominum rationes significantur, ut: ܡܝܐ ܕܢܘܚ *inundatio tempore Noae* Jes. 54, 9. אוֹרַח אִילָן, ܐܘܪܚܐ ܕܐܝܠܢܐ *via ad arborem ducens* Gen. 3, 24. ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ *Nazareth in Galilaea* Luc. 2, 4.

4) Nomen regionis, loci etc. interdum in genitivo ponitur ut: טוּרָא דְסִינַי Exod. 34, 2, 4; ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ *e regione Aegypti,* ܦܪܕܝܣܐ ܕܥܕܝܢ Joël 2, 3.

5) Tandem genitivus adjectivis exprimendis inservit cf. §. 77.

§. 75. De significatione ac usu reliquorum casuum.

1) Reliqui casus praepositionibus designantur et quidem Dativus et Accusativus per ל (accus. saepius per יַת, יָת = heb. אֵת, אֶת) ܠ, quin tamen hoc eodem signo (ל ܠ) sermonis et casuum ambiguitas enascatur, cum ubique omnia clara et perspicua sunt; saepe accusativus nota hac caret et nonnisi e contextu eruitur. Similiter Ablativus aliarum

linguarum particulis מִן ܡܶܢ *a, ex*, בְּ ܒ *in, per, cum*, עִם ܥܰܡ *cum* etc. suppletur. Vocativus nomini in statu emph. similis e serie orationis agnoscitur, v. g. אַרְעָא דִּיִשְׂרָאֵל קַבִּילִי Jerem. 22, 29; ܐܳܒܝ ܐܶܢ ܡܫܟܚܳܐ Matth. 26, 39; aut interjectione praemissa indicatur, v. g. ܐܰܢ̄ܬܬܳܐ ܐܳܘ *o mulier!* Matth. 15, 28.

Not. In Syriaca V. T. versione Peschito inveniuntur exempla particulae ܝܳܬ instar Chald. יַת et Heb. אֵת (אֶת) positae, v. g. Gen. 1, 1. Cant. 3, 5. Coh. 2, 3 etc.

2) Quoad usum casuum Accusativus a) objecto verborum transitivorum inservit (cf. §. 69); b) adverbialiter ponitur (cf. §. 57. 3. b.); dein c) *loci, temporis, spatii, mensurae* et *ponderis* rationes complectitur v. g. אוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָא יוֹמִין *exspectabat adhuc septem dies* Gen. 8, 12; קָם פַּרְעֹה לֵילְיָא *surrexit Pharao noctu* Exod. 12, 30; תִּבִי אַרְמְלָא בֵּית אֲבוּךְ *habita vidua in domo patris tui* Gen. 38, 11; חֲמֵשׁ עַשְׂרֵי אַמִּין תְּקִיפוּ מַיָּא *quindecim cubitus invaluit aqua* Gen. 7, 20; ܩܰܘܺܝ...ܬܪܶܝܢ ܝܰܘܡܺܝܢ *exspectabat duos dies* Joh. 11, 6; ܐܺܝܡܳܡܳܐ ܘܠܺܠܝܳܐ *die noctuque* Ps. 1, 2; ܟܽܠ ܡܶܢܝܳܢܳܐ ܡܫܰܡܠܶܐ ܠܰܫܢܳܐ ܫܢ̈ܰܝܳܐ ܘܡܰܬܠܡܳܐ ܘܙܰܒܢܳܐ Barh. chron.; ܒܒܰܝܬ ܚܰܕ ܚܰܕ ܒܝܰܘܡܶܗ *in domo uniuscujusque die suo* Job. 1, 4; ܡܥܰܡܪܶܗ ܗܘܳܐ ܒܶܝܬ ܩܰܒܪ̈ܶܐ Marc. 5, 3.

Not. Nonnunquam a) in definitione temporis particula ܒ בְּ adhibetur, v. g. בְּלֵילְיָא ܒܠܺܠܝܳܐ *nocte* Gen. 19, 5; בְּצַפְרָא ܒܨܰܦܪܳܐ *mane* Gen. 22, 3; בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה Gen. 22, 4. Ad annos hominum definiendos accusativo libentur בַּר ܒܰܪ, בְּרַת (בַּת) ܒܰܪܬܳܐ praeponitur, v. g. בַּר יוֹמִין *dies aliquot natus*, אַבְרָם בַּר־תִּשְׁעִין וּתְשַׁע שְׁנִין Gen. 17, 1; ܒܰܪ ܚܰܡܫܺܝܢ ܫܢܺܝܢ Joh. 8, 57; b) directio in et ad locum interdum per ל ܠ, עַל ܥܰܠ indicatur, v. g. וַאֲזָלוּ לִסְדֹם Gen. 18, 22; ܘܶܐܬܳܐ ܠܐܽܘܪܺܫܠܶܡ *venit Hierosolymas;* commoratio autem in loco per בְּ ܒ, v. g. בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא וְהוּא יָתֵיב בִּתְרַע Gen. 18, 1; ܩܘܳܐ ܒܕܽܘܟܬܳܐ Joh. 11, 6.

d) Accusativus etiam exprimit notionem specificationis, quae determinat scil. notionem specialem quidem, sed vagae adhuc qualitatis, quam Latini per *quod attinet ad, respectu, secundum* exprimunt, v. g. סַמִּיקוּ חֱזוּ *rubicundiores aspectu* Thren. 4, 7; לְחוֹד כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא אֱהֵי יַקִּיר מִנָּךְ, ܒܟܽܘܪܣܝܳܐ

ܒܟܘܪܣܝܐ ܐܪܒ ܡܢܟ Gen. 41, 40, *modo quod thronum attinet, te major ero*; ܫܦܝܪ ܒܩܘܡܬܐ ܗܘܐ *pulcher statura erat.*

Not. In Paraphrasibus vero saepius accusativi loco particula בְּ adhibetur, v. g. 2. Sam. 21, 20. 1. Reg. 15, 23.

e) Tandem accusativus ponitur post nomina deverbalia eaque *α*) participia (cf. §. 67. 4. B.) et *β*) infinitivo oriunda, ܟܒܫܬܐ ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ Barh. 4, 33, *expugnatio Constantinopolis;* praecipue ubi duo genitivi post unum idemque nomen sequerentur, ambiguitatis removendae causa haec constructio adamatur.

§. 76. De casibus absolutis.

Plerumque ab initio sententiarum invenitur nomen citra omnem nexum regularem (in casu absoluto), quod latinâ formulâ *quod attinet ad* explicandum est, quae constructio ad emphasim quandam indicandam usurpatur. Huc spectant:

1) Nominativus absolutus; nomen (seu pronomen) nimirum, sive subjectum sententiae sequentis constituat, sive in alio casu positum sit, absolute ab initio sententiae ponitur ejusque locus in sermone per pronomina suppletur, v. g. וּלְחֵינְתֵּיהּ ··· וִילֵדַת אַף־הִיא, ܘܦܠܓܫܬܗ... ܘܝܠܕܬ ܐܦ ܗܝ *concubina ejus peperit ea quoque* Gen. 22, 24; ܘܝܘܣܦ ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܚܙܘܗ *Et Josephum quod attinet, pulchra erat facies ejus* Gen. 39, 6. מֹשֶׁה··· לָא יְדַעְנָא מָה הֲוָא לֵהּ, ܠܡܘܫܐ.. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ, *nescimus quod acciderit Moysi* Exod. 32, 1. אַתְּ גְּלֵי קֳדָמָךְ *tibi notum est* Ezech. 38, 3. עַבְדִּי כָּלֵב ··· וְאַעֲלִנֵּהּ, ܘܥܒܕܝ ܟܠܒ.. ܐܥܠܝܘܗܝ Num. 14, 24. ܡܘܫܐ ܓܝܪ.. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܟܪܙܢܐ Act. 15, 21.

2) Accusativus absolutus, v. g. וְיָת־עַמָּא אַעֲבַר יָתֵיהּ ··· מִקִּרְוֵי לְקִרְוֵי, ܘܥܡܡܐ ܥܒܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܐ ܠܡܕܝܢܐ *populum duxit ab urbe in urbem* Gen. 47, 21; similiter Matth. 27, 22.

3) Reliqui casus: v. g. ܘܕܛܝܝܐ ܣܓܝܐܐ ܦܣܩܘ ܐܕܢܝܗܘܢ... *et multorum Arabum absciderunt aures (eorum)* Barh. chron.

ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܛܒܬܐ ܘܕܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ, וּמֵאִילָן ····· לָא תֵיכוּל מִנֵּיהּ ܡܢܗ *ab arbore intelligentiae boni et mali ne edas (ab ea)* Gen. 2, 17.

Not. Interdum nomen absolute positum in sequentibus repetitur, v. g. ܘܥܡܐ .... ܐܦܩܘܕ ܥܠ ܥܡܐ ܗܘ *et quod populum attinet, — in eum populum animadvertam* Jerem. 27, 8.

§. 77. De Adjectivis.

1) Aramaeis quidem adjectivorum formae non plane sunt incognitae, nihilominus substantivis eorundem defectum solent complere iisque praecipue abstractis, ita ut substantivum adjectivi loco in genitivo positum nomen regens excipiat, v. g. מָאנֵי קֻדְשָׁא, ܡܐܢܝ̈ ܩܘܕܫܐ *vasa sacra* 1. Chron. 22, 19. אֶרִיסָא דְמוֹתָא *venenum mortiferum,* לְבוּשִׁין דִּיקָר *vestimenta pretiosa* Gen. 3, 21 Onk. קְיָים עָלַם *foedus sempiternum.* ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *spiritus sanctus,* ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ *auris dextera;* tali modo praeprimis adjectiva formantur, quae materiem alicujus rei significant, v. g. צְלֵם דַּהֲבָא *imago aurea* Dan. 3, 5. חוּטְרָא דְּפַרְזְלָא *virga ferrea,* ܬܢܘܪܐ ܕܣܐܡܐ *clibanus argenteus* Barh. chron., ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ *corona spinea* Matth. 27, 29.

Not. Etiam adjectivum praedicati vices gerens eodem modo exprimitur, v. g. ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܣܪܐ ܐܢܐ *ego (carnis) carnalis sum* Rom. 7, 14. ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ *ea, quae Dei* (i. e. *divina*) *sunt* Heb. 2, 17.

2) Rarius substantivo qualitatis primus tribuitur locus, quando sc. emphatice efferendum est, v. g. בְּתְקוֹף יַד *manu forti* Exod. 13, 3; id quod praecipue de ܟܠ כֹּל (pr. *universitas*) *omnis* valet, quae vox in Syriaco suffixum pleonastice positum amat, v. g. כָּל עַמְמֵי אַרְעָא *omnes populi terrae* Gen. 22, 17; ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ *omnes generationes.*

3) Adjectiva *possessionis*, *consuetudinis*, *similitudinis* et alia ejusmodi periphrastice indicantur, quem in finem quaedam potissimum nomina adhibentur eaque: ܒܪ בַּר *filius,* בְּרַת (בַּת) ܒܪܬ *filia,* גְּבַר *vir,* בְּעֵל ܒܥܠܐ *dominus,* מָרֵי ܡܪܐ et ܡܪܝܐ *dominus, possessor,* ܪܫ *caput,* בֵּית ܒܝܬܐ (c. ܒܝܬ) *domus,* v. g. בְּנֵי מַדִּנְחָא

Orientales, בַּר שַׁתָּא *unum annum natus,* גְּבַר דְּמִלּוֹל *vir sermonis* i. e. *facundus,* מָרֵי חֶלְמַיָּא *somniator,* בְּעֵל דְּבָבָא *inimicus,* בְּעֵל סַעֲרָן *pilosus,* בֵּית אֲסִירַיָּא *carcer,* בֵּית קְבוּרְתָּא *sepulcrum,* ܒܪ ܗܪܣܝܣ *haereticus,* ܒܪ ܫܘܪܐ *(filius muri) fossa,* ܒܪ ܛܘܗܡܐ *consanguineus,* ܒܪܬ ܚܐܪܐ *libera,* ܒܥܠܕܒܒܐ *inimicus,* ܒܥܠ ܬܚܘܡܐ *finitimus,* ܡܪܝ ܩܢܝܢܐ *divites,* ܪܒ ܒܝܬܐ ὁ οἰκονόμος, ܪܝܫ ܟܘܡܪܐ ὁ ἀρχιερεύς.

4) Nonnulla adjectiva substantivorum vicibus funguntur, ubi neutraliter i. e. pro abstractis posita sunt, v. g. ܝܘܡܐ ܕܛܒܬܐ *dies bonus* pr. *bonitatis.*

§. 78. De Adjectivorum gradibus.

1) Comparativus particulâ מִן, ܡܢ ante vocem comparatam positâ indicatur, v. g. עָרִים מִכֹּל חֵיוַת בָּרָא *callidior omnibus bestiis agri* Gen. 3, 1; הָא חַכִּים אַתְּ מִדָּנִיאֵל Ezech. 28, 3; *ecce sapientior es tu Daniele;* ܐܒܝ ܓܝܪ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ *pater enim meus omnibus major est* Joh. 10, 29. Nonnunquam יַתִּיר (יוֹתֵר) ܝܬܝܪ *magis,* ܛܒ *valde,* סַגִּי ܣܓܝ *multum* praeter particulam מִן ܡܢ hoc consilio usurpantur, v. g. טָב שְׁמָא טָבָא יַתִּיר מִמִּשְׁחָא *melius est nomen bonum, quam unguentum* Coh. 7, 2. ܛܘܒܘܗܝ ܠܐܝܢܐ ܕܝܗܒ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܝܢܐ ܕܢܣܒ *beatior est qui dat accipiente* Act. 20, 35.

Raro Positivus solus ponitur pro Comparativo, ut: ܕܢܣܒܝܢ ܐܚܘܬܟܝ ܪܒܬܐ ܥܡ ܙܥܘܪܬܟܝ *cum receperit sorores tuas majores cum minoribus tuis* Ez. 16, 61.

Not. Comparativus, quem adjectiva aut verba notâ מִן, ܡܢ efficiunt, interdum aliter explicandus est, praeprimis ante infinitivos particula לְ, ܠ instructos (per: *quam ut*), v. g. סַגִּי חוֹבִי מִלְּמִשְׁבַּק, ܪܒܐ ܗܘ ܚܛܗܝ ܡܢ ܠܡܫܬܒܩܘ *peccatum meum nimium est, quam ut queat condonari* Gen. 4, 13.

2) Superlativus in Aramaeo linguae hebraicae instar vario exprimitur modo: a) positivo, quem genitivus plur. nominis sequitur, v. g. שְׁפַל אֲנָשִׁים, ܡܟܝܟ ܐܢܫܐ *hominum abjectissimus* Dan. 4, 15. Loco genitivi sequentis etiam pluralis

(seu collectivum) cum בְּ ܒ usurpatur, ut: שָׁדְיָן בְּעַמָּא *stultissimi* Ps. 94, 8. ܒܨܝܪܐ ܒܡܠܟܘܬܐ Math. 2, 6: *minima inter reges (regias urbes)*; b) geminatione adjectivorum in statu const. junctorum, v. g: קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין, ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ *sanctum sanctorum* Exod. 26, 33; imo repetitione nominum in genitivo positorum, v. g. שְׁמֵי שְׁמַיָּא *coeli altissimi* Lev. 24, 9; מֶלֶךְ מַלְכַיָּא, ܡܠܟ ܡܠܟܐ *rex potentissimus* Dan. 2, 37; ܕܪ ܕܪܝܢ *omnes generationes*; c) nonnunquam per adverbia יַתִּיר ܝܬܝܪ, ܛܒ et ܣܓܝ ante adjectiva posita, v. g. ܟܐܦܐ ܣܓܝ ܡܝܩܪܬܐ *lapis pretiosissimus* Apoc. 21, 11.

Not. A superlativo se differt intensio, quae a) aut geminatione nominum: טָב טָב *valde bonum*, ܒܝܫ ܒܝܫ *valde malum*, aut b) peculiaribus formis exprimitur, ut: תַּקִּין לַחֲדָא Gen. 1, 31. סַגִּיאָן לַחֲדָא Ezech. 37, 2. ܐܣܝܐ ܐܣܘܬܐ *praestantissimus medicus*, ܡܠܟܬ ܡܕܝܢܬܐ *regina* i. e. *maxima urbium* etc.

§. 79. De constructione Numeralium.

1) Numeralia Cardinalia a 2—10 rem numeratam modo praecedunt modo sequuntur, et quidem nomen numerali postpositum in statu absoluto, v. g. שִׁבְעָא יוֹמִין חֲמֵשׁ סִלְעִין Lev. 27, 6; ܬܪܬܝܢ ܐܢܫܝܢ, praepositum autem in statu emph. vulgo locatur, v. g. ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ; inveniuntur tamen exempla ab hac regula recedentia, ut: תְּלָתָא גֻּבְרִין, ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ 4000 *viri*. Rarius numerale in statu constructo cum re numerata jungitur, ut: תְּשַׁעַת שִׁבְטִין Num. 34, 13 Onk. ܥܣܪ ܡܕܝܢܢ *decem urbes* Matth. 4, 25.

2) Cardinalia inde ab 11 substantivis plural. praeponuntur, v. g. תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין, ܬܪܥܣܪ ܓܒܪܝܢ Num. 1, 44; non raro tamen decades rem numeratam sequuntur, cf. Gen. 32, 14. sq.

3) Ordinalia tanquam adjectiva substantivis suis junguntur et eodem genere et numero utuntur; non raro tamen eorum vicibus cardinalia funguntur, aut in statu absol. rei numeratae apposita, ܫܥܐ ܬܠܬ *hora tertia*, aut eam rem in genitivo recipientia, v. g. בִּשְׁנַת שְׁבַע *anno septimo* 2. Reg. 12, 1; ܫܢܬ ܐܪܒܥܝܢ *anno* 40.

Not. a. In nonnullis *mensurae, ponderis* et *temporis* definitionibus vocabulum, quo numerale arctius describatur, omnino omittitur, v. g. בְּעֶשְׂרִין כְּסַף *viginti argenteis* (sc. סִלְעִין *siclis*) Gen. 37, 28; ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ Matth. 27, 3. בְּתִשְׁעָא לְיַרְחָא sc. יוֹמָא Lev. 23, 32. ܒܫܒܥܐ ܘܥܣܪܝܢ ܒܗ ܒܝܪܚܐ Gen. 8, 14.

Not. b. Cardinalia cum ܕ juncta vim Ordinalium nanciscuntur, v. g. ܕܬܪܝܢ *secundus*, ܒܫܢܬܐ ܕܬܪܝܢ *anno secundo.*

IV. CAPUT.

De Particulis.

§. 80. De Praepositionibus.

1) Praepositiones nominibus praecedentes ante appositionem interdum omittuntur, v. g. לַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל 1. Sam. 25, 14; ܠܢܝܢܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ Jon. 1, 2; בְּיוֹנָתָן בְּרִי 1. Sam. 14, 39; ܠܗܘ ܙܕܝܩܐ Matth. 27, 19; quod et locum habet ante nomina per copulam juncta, v. g. אֲנָא מְתִיל לְעָפָר וּקְטַם Gen. 18, 27; ܡܚܒ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠ... ܠܡܪܝܡ ܘܠܠܥܙܪ; Joh. 11, 5; e contra אָחִית מִיטְרִין עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה Gen. 19, 24 Jon. ܒܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܟܠܠܬܝܗܝ Ps. 8, 6.

Not. Quaedam praepositiones peculiari utuntur consecutione, ut: בֵּין...לְ, ܒܝܬ...ܠ *inter... et inter*, v. g. בֵּין גַּבְרָא לְאִתְּתֵיהּ Num. 30, 17; בֵּין אַבָּא לִבְרַתֵּיהּ; ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ Luc. 11, 51; et ܡܢ ... ܥܕܡܐ ... *inde...usque* Gen. 6, 7.

2) Praepositiones variae uni eidemque verbo junctae varias huic tribuunt significationes, v. g. a) מַלֵּל ܡܠܠ const. cum dativo vel עִם ܥܡ significat *alloqui*, cum עַל ܥܠ *promittere;* b) פְּקַד ܦܩܕ *praecipere*, cum accus. et עַל ܥܠ *praeficere;* c) שְׁאַל ܫܐܠ *quaerere* cum מִן ܡܢ *petere*, cum לְ ܠ pers. et בְּ ܒ rei *interrogare aliquem de re;* d) אוֹדֵי ܐܘܕܝ (Aph. ab יְדָא ܝܕܐ) cum accus. *confiteri*, cum בְּ ܒ vel קֳדָם ܩܕܡ *laudare*; e) מְטָא ܡܛܐ cum ל ܠ significat *attingere*, cum עַד ܠ, ܥܕܡܐ *pervenire*, cum עַל ܥܠ *irruere* et alia.

§. 81. De Adverbiis.

1) Adverbia adjectivorum more cum substantivis jungenda substantivo aut postponuntur, ut: קִיסֵי אַרְזַיָּא סַגִּי 1. Chron. 22, 44; ܩܝ̈ܣܐ ܣܓܝ̈ܐܐ, aut praeponuntur, v. g. וְעֵיר מַיָּא, ܩܠܝܠ ܡܝܐ *aliquid aquae* Gen. 18, 9.

Not. De verbis adverbialiter positis cf. §. 71.

2) Geminatione adverbiorum pariter ac nominum (§. 78. 2. Not.) saepe a) intensio indicatur, v. g. לַחֲדָא לַחֲדָא *valde nimis,* סְחוֹר סְחוֹר *circumcirca,* ܒܝܫ ܒܝܫ *pessime;* aut b) progressus et incrementum, ut: וְעֵיר וְעֵיר, ܩܠܝܠ ܩܠܝܠ *sensim sensimque, paulatim;* aut c) diversitas praecipue in adverbiis loci, ut: מִיכָּא וּמִיכָּא *hic et ibi,* ܠܗܪܐ ܘܠܗܪܐ *huc et illuc.*

3) A negationibus לָא, ܠܐ et ܠܐ differt לַיִת ܠܝܬ *non est,* quod verbum subst. includens nonnisi participio apponitur. Particula negationis reduplicata (Graecismi instar) confortat negationem, v. g. ܠܐ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܐܝܬܝ *non, per Christum, non sum!* Post verba *timendi* particulae דְּלָא ,ܕܠܐ, דִּלְמָא ,ܕܠܡܐ correspondent Latinorum particulae *ne.*

Not. לָא ܠܐ adjectivis et participiis praepositum privativam vel negativam tribuit significationem, v. g. לָא חַכִּים, ܠܐ ܡܣܟܠ *insipiens,* ܠܐ ܡܕܡ *nihil,* ܠܐ ܡܫܟܚܢ *impossibile.*

§. 82. De Conjunctionibus.

Cum Aramaei sicut ceteri Semitae conjunctionibus haud multis gaudent, hinc periodi longiores primariis ac secundariis sententiis ornatae haud crebro inveniuntur, conjunctionibus tamen eorum plures tribuuntur significationes:

1) Omittuntur haud raro conjunctiones a) sententiae alicui ad rationem, quae ei et sequenti intercedat, indicandam additae: *si, quum* etc. positâ solummodo copulâ וְ ܘ, v. g. שִׁמְשָׁא נְפַק ·· וְלוֹט עַל, ܫܡܫܐ ܢܦܩ . . . ܘܠܘܛ ܥܠ *sole oriente . . . Loth venit* Gen. 19, 23. b) interdum, si quis animo commoto lo-

quitur, copula omittitur, v. g. ܝܬܒ ܐܙܠ ܗܦܟ *retro se convertit, profectus est, sedit* Jes. 37, 37; c) omittitur plerumque conjunctio *aut*, v. g. תְּרֵין תְּלָתָא גַוְזָאִין, ܬܪܝܢ ܬܠܬܐ ܡܗܝܡܢܐ *duo vel tres Eunuchi* 2. Reg. 9, 32.

2) Conjunctiones correlatae per conjunctiones in eadem sententia bis aut pluries positas exprimuntur, v. g. ו ܘ...ו ܘ *et...et*, אִין...אִין, ܐܢ...ܐܢ *sive...sive*, אַף...אַף, ܐܦ...ܐܦ *tam...quam*.

3) Conjunctiones *ut* et *ne* significantes futurum amant (§. 64. d.); si vero דִּי, ܕ *quod, quia* significat plerumque cum praeterito construitur, v. g. דְּסָאִיבוּ אֲחַתְהוֹן, ܡܛܠ ܕܛܡܐܘ ܠܕܝܢܐ ܚܬܗܘܢ *quia sororem suam Dinam contaminarunt* Gen. 34, 27.

Not. a. Maxima significatus varietate gaudet particula דְ (דִּי) ܕ: a) est enim nota genitivi (§. 74. 2), b) pronomen relativum (§. 16. B.), c) ex cardinalibus numeralibus facit ordinalia (§. 79. 3. Not. b.), d) particulis nexa conjunctionis vim tribuit, v. g. כְּדִי *quum*, מִן־דִּי ܕ ܡܢ *ex quo (tempore)*, חֲלַף דְ ܕ ܚܠܦ *quia*, מְטוּל דְ ܕ ܡܛܠ ܗܢܐ *propterea quod* (cf. §. 58. 1. c.); e) persaepe post verba *dicendi, narrandi, sciendi* et alia hujus generis orationem directam indicat, v. g. (*ita dixit ei*) דִּי הַשְׁכַּחַת גְּבַר *vir repertus est* Dan. 2, 25. (cf. v. 37; 5, 7; 6, 6, 14), ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ *ecce virgo concipiet* Matth. 1, 23; imo et indirectam, v. g. (*dic fratri meo*) ܕܢܦܠܘܓ *ut dividat* Luc. 12, 13. Saepius tamen in Paraphrasibus oratio directa per לְמֵימַר introducitur.

Not. b. ו ܘ praeter significationes tritas a) *et, ast, tamen, videlicet, cum* b) notat etiam *ut*, v. g. נֵיזִיל....וְנִדְבַּח ܢܐܙܠ....ܘܢܕܒܘܚ *abibimus, ut sacrificemus* Exod. 3, 18. (§. 64. 3. d. β.) c) interdum ab initio apodoseos ab Aramaeis ponitur, v. g. Gen. 32, 8; Exod. 4, 8; Jos. 24, 29; Num. 20, 19; Ps. 45, 18.

§. 83. De Interjectionibus.

Interjectiones, quae *minas* designant, praepositione ל ܠ plerumque utuntur, v. g. ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ *eheu diem istum!* Ezech. 30, 2; וַי לָנָא ܘܝ ܠܢ *vae nobis!* 1. Sam. 4, 8; interdum עַל ܥܠ v. g. וַי עֲלֵיהוֹן, ܘܝ ܥܠܝܗܘܢ *vae illis!* Jerem. 50, 27; aut מִן ܡܢ

v. g. מִן קֳדָם יוֹמָא Ezech. 30, 2; aut absolute ponuntur, ut: 2. Reg. 3, 10; sine praepositione exclamationes luctum seu lamentationem exprimunt, v. g. וַי בְּרַתִּי, ܐܘܳܗ̇ ܒܪܰܬܝ *heu filia mea!* Jud. 11, 35; similiter 2. Reg. 6, 15; 1. Reg. 13, 30.

Not. a. ܚܳܣ nexum ܠ personae et verbo finito cum ܕ munito, respondens chaldaico מַל sequente infinitivo, significat *absit, ut,* vel *ne,* v. g. דִּינָךְ מַל מֵיעְבַּד *absit a te ut facias* Gen. 18, 25; ܚܳܣ ܠܳܟ ܕܬܶܥܒܶܕ חָס לֶאֱלָהָא מִן... *absit ab eo, ut faciat* Job. 34, 10.

Not. b. טוּב ܛܽܘܒܳܐ *bene* (pr. *felicitas*) recipit nominum more suffixa (pluralia in Syriaco) et construitur plerumque cum דְ ܕ vel ܠ personae, ut: Ps. 1, 1. טוּבֵיהּ דְגַבְרָא, ܛܽܘܒܰܘܗܝ ܠܓܰܒܪܳܐ *bene actum est cum viro* i. e. *beatus vir!* interdum vero absolute usurpatur, v. g. טוּבָךְ יִשְׂרָאֵל, ܛܽܘܒܰܝܟܝ ܐܺܝܣܪܳܝܶܠ *o te felicem Israel!* Deut. 33, 29.

SECTIO SECUNDA.

De enunciationum connexu.

§. 84. De Substantivi et Adjectivi conjunctione.

1) Adjectivum substantivis aut tanquam epitheton adjicitur, aut tanquam sententiae praedicatum; ubi epitheton nominis constituit, hoc excipere solet eodem numero et genere utens, quod et valet de pronominibus et participiis adjectivorum more construendis, v. g. נְהוֹרִין רַבְרְבִין *lumina magna* Gen. 1, 16; מִלָּה כַּדְבָה Dan. 2, 9; אַבְנָא רַבְּתָא Jos. 24, 26; ܠܰܡܦܺܐܕ̈ܶܐ ܐ̱ܚܪ̈ܳܢܝܳܬܳܐ ܙܥܘܪ̈ܳܬܳܐ *lampades aliae parvae,* ܕܰܗܒܳܐ ܗܳܢܳܐ *hoc aurum.*

Not. a. Non raro pronomina demonst. substantivis praeponuntur, v. g. ܗܰܘ ܝܰܘܡܳܐ *hic dies,* imo et alia adjectiva emphasis causa, v. g. מְשַׁקַּרְיָא אֲחִיהוֹן דְּבֵית יְהוּדָה, ܕܰܓܳܠܬܳܐ ܚܳܬܳܗ̇ ܝܺܗܽܘܕܳܐ Jerem. 3, 8, 10.

Not. b. Nonnunquam substantivum inter et adjectivum vocula inseritur, v. g. ܡܰܠܟܳܐ ܕܶܝܢ ܪܰܒܳܐ *magnus vero rex.*

Not. c. Excipiuntur ab hac regula substantiva collectiva, quae in singulari posita adjectivum in plurali recipiunt; tale

nomen generis femin. tum etiam adjectiva plur. masc. assumit, cum quae collectivum comprehendit generis masc. sunt (constructio ad sensum), v. g. בֵּית דָּוִד אָזְלִין וְתַקִּיפִין 2. Sam. 3, 1; ܦܠܚܘܬܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ *exercitus congregatus*.

2) Ubi adjectivum praedicati munere fungitur, suo substantivo in statu absoluto (nunquam vero in emphatico) praemitti solet eodem genere et numero utens, v. g. טָב שְׁמָא טָבָא Coh. 7, 2; ܘܪܓܝܓ ܐܝܠܢܐ Gen. 3, 6.

Not. Interdum tamen praedicatum suo substantivo et postponitur, v. g. קַרְתָּא הָדָא קְרִיבָא, ܗܐ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܩܪܝܒܐ ܗܝ Gen. 19, 20.

3) Ubi pluribus substantivis diversi generis copulâ connexis adjectivum (sive epitheton sive praedicatum) adjungitur, plerumque genus masculin. praefertur et pluralis adhibetur, v. g. וּבְנוֹי וּבְנָתֵיהּ אָכְלִין וְשָׁתַיִן, ܘܒ̈ܢܘܗܝ ܘܒ̈ܢܬܗ ܕܐܝܘܒ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ Job. 1, 13.

Not. a. Pluralia tantum adjectivum vel propter sensum in sing. vel propter formam in plur. recipiunt, v. g. מַיָּא . . . מָרִירִין Exod. 15, 23. ܐܦ̈ܝܢ ܕܬܪܥܐ ܦܪ̈ܝܣܝܢ *velum januae protensum* Num. 4, 5; ܡܢ ܚ̈ܝܐ ܗܠܝܢ *ex hac vita.*

Not. b. Pro neutro adjectivorum femininum sing. solet adhiberi, v. g. חֲדָא בְּעֵיתִי, ܚܕܐ ܫܐܠܬ *unum petii* Ps. 27, 4; vel plur. v. g. פְּרִישָׁן *mirabilia*, ܛܒܬܐ et ܛܒ̈ܢ τὸ ἀγαθόν.

4) Si adjectum per substantivum arctioribus circumscribitur finibus, illud in statu constructo ponitur, v. g. חַכִּימֵי לְבָא *sapientes mente* Job 34, 34; שַׁפִּירַת חֵיזוּ *pulchra aspectu* Est. 1, 11; ܟܪܝܗܬ ܕܪܚܡܬܐ *aegra amore* Cant. 2, 5; ܩܫ̈ܝ ܩܕܠܐ *duri cervice* Act. 7, 51. Nonnunquam et accusativus hunc in finem adhibetur, vel praepositio ܒ בְּ (cf. §. 75. 2. d. et Not.).

§. 85. De verbi cum substantivo conjunctione.

Quamquam verbum cum subjecto numero et genere convenire solet, tamen quaedam exceptiones ab hac regula sunt notandae.

A. Subjecti et verbi diversitas in Numero obvia.

1) Non solum singularia sive masc. sive femin. vere collectiva, sed etiam nomina collective posita propter sensum cum Plurali verbi construuntur, v. g. גָּלוּת יְהוּדָה דְּאִתְגְּלִיאוּ, ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܐܙܠܘ Jerem. 28, 4, vel שַׁלַּח יַת־עַמִּי דִּיחַגּוּן Exod. 5, 1; ܟܠܗ ܙܪܥܗ ܕܝܥܩܘܒ ܐܘܩܪܘܗܝ Ps. 22, 24. (cf. §. 84. 1.).

Not. a. Nonnunquam utraque collectivorum structura et cum sing. et cum plur. verbi in eodem vocum nexu simul usurpatur, v. g. אָמַר שַׁטְיָא...חַבִּילוּ, ܐܡܪ ܣܟܠܐ...ܐܬܚܒܠܘ Ps. 14, 1. (cf. Levit. 9, 24.)

Not. b. Pluralia tantum tam cum sing. quam plurali verbi construi possunt (cf. §. 84. 3. Not. a.) v. g. וְלָא יְהוֹן עוֹד מַיָּא, ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܬܘܒ ܡܝܐ Gen. 9, 15; ܫܡܝܐ ܗܘܐ ܡܫܬܥܝܢ ܫܘܒܚܐ Ps. 19, 1.

2) Verbum singul. etiam cum nomine plurali conjungi potest, et quidem ubi verbum praecedit et quasi impersonaliter ponitur, v. g. וַהֲוָא לִפְנִנָּה בְּנִין et ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ 1. Sam. 1, 2; וּגְלִיף...כְּרוּבִין et ܟܬܝܒ...ܟܪܘܒܐ Ezech. 41, 25.

Not. Raro id fit verbo nomen sequente, v. g. ܩܫܝܫܐ ܕܒܪ *seniores rexerunt.*

3) Dualis (praecipue quatuor vocum syriacarum) cum plur. praedicati construitur praeter ܡܨܪܝܢ *Aegyptus,* quae vox propter suam significationem etiam cum singul. praedicati conjuncta invenitur.

B. Subjecti et praedicati diversitas in Genere obvia.

1) Nomina femin. et sing. et plur. nonnunquam verbo masculini generis utuntur eoque praecedente aut sequente כָּל־נְשַׁיָּא יִתְּנוּן Est. 1, 20, et quidem a) ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio indicat, v. g. ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ *venient dies;* b) alia propter tropicam significationem, ut ܡܠܬܐ *verbum,* ubi ad Christum refertur, construuntur cum masc. v. g. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ Joh. 1, 1; similiter in Chaldaico מֵימְרָא דַּיָי; c) si abstracta pro concretis sunt posita; cf. exemplum A. 1. ܫܒܝܬܐ גָּלוּת *captivitas pro captivis.*

2) Nomina masc. interdum cum verbo femin. conjunguntur, et quidem ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio indicat, cf. §. 47. 3.

3) Substantiva nonnunquam in eadem sententia cum verbo masc. et femin. simul conjunguntur, v. g. כָּל־מִנְחָתָא...לָא תִתְעֲבֵד חֲמִיַע Lev. 2, 11; ܒܩܪܐ ܗܘ ܢܦܠܬ...ܘܐܬܚܢܩܘ Matth. 8, 32.

C. Subjecti et verbi diversitas in Genere et Numero obvia.

Collectiva praeprimis feminina saepe cum verbi plur. masc. conjunguntur (ad sensum solum), v. g. כָּל־עַמָּא עָבְרִין *omnis populus transibat* 2. Sam. 15, 23; ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܬܘ *omnis terra (populus) venit* Gen. 41, 57, similiter ܥܪܒܝܘܬܐ *Arabismus* pro *Arabes* etc.

2) Pluralis nominis fem. interdum cum verbi singulari masc. conjungitur, sive hoc praecedat, sive subsequatur, v. g. כָּל זַרְעֲיָתָא דִּי אִשְׁתְּאַרָא *omnes familiae quae reliquae fuerint* Zach. 12, 14; ܩܘܪܝܐ ܕܬܝܡܢܐ ܐܬܬܚܕ *civitates Austri captae sunt* Jerem. 13, 18.

Not. Rarissime verbum in sing. fem. cum nomine plur. masc. construitur.

D. Subjectorum plurium cum praedicatis suis conjunctio.

1) Ex ordinaria subjectorum e nominativo et genitivo compositorum structura praedicati genus numerusque nomini regenti (nominativo) respondent, sed nonnunquam praedicatum nominis recti (genitivi) numerum et genus sequitur (constructio ad sensum), praesertim si primaria in eo versatur notio, v. g. ܣܘܓܐܐ ܕܫܢܝܐ ܡܠܦܢ *anni multi docebunt* Job. 32, 7, quae constructio praecipue convenit nomini a substantivo כֹּל ܟܠ in significatione: *omnis*, *totus*, recto ut: כָּל־דַּיָּרֵי־אַרְעָא אֲתוֹ Gen. 42, 56; ܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ *egressa est universa civitas* Matth. 8, 34.

2) Si plura subjecta copula *et* conjunguntur, verbi ad

ea pertinentis pluralis adhiberi solet, v. g. טַבְוָן וּקְשׁוֹט עֲרָעִין, צַדִּיקָא וּשְׁלָמָא אִדְּבָקוּ, ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ ܐܦܓܥܘ, ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘ̈ܝ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ Ps. 85, 11. Matth. 27, 61, verbo tamen praeeunte etiam singularis adhibetur, v. g. וַעֲל נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי־בְנוֹהִי, ܘܥܠ ܢܘܚ ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܢܬܬܗ ܘܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ Gen. 7, 7; rarius verbo sequente, ut: אִתְּתָא וּבְנָהָא תְּהֵי, ܐܢܬܬܐ ܘܒܢܝܗ ܬܗܘܐ Exod. 21, 4.

3) Concurrentibus substantivis diversi generis interdum a) nominis, cui verbum proprius accedit, et genus et numerus respicitur, v. g. וּמַלִּילַת מִרְיָם וְאַהֲרֹן, ܘܡܠܠܬ ܡܪܝܡ ܘܐܗܪܘܢ Num. 12, 1. Jud. 13, 12; aut b) masculinum genus verbi subsequentis praefertur, v. g. הָא רוּגְזִי וַחֲמָתִי חָל, ܪܘܓܙܝ ܘܚܡܬܝ ܡܬܢܬܟܝܢ Jerem. 7, 20.

4) Singularem verbi, cui ab initio sententiae posito plura nomina subjectorum instar sunt conjuncta, in serie orationis pluralis excipere solet, v. g. קְרִיבַת לְאָה וּבְנָהָא וּסְגִידוּ וּבָתַר־כֵּן קְרִיב יוֹסֵף וְרָחֵל וּסְגִידוּ, ܘܩܪܒܬ ܠܐܐ ܘܒܢܝܗ ܘܣܓܕܘ ܘܒܬܪܟܢ ܩܪܒ ܝܘܣܦ ܘܪܚܝܠ ܘܣܓܕܘ Gen. 33, 7.

§. 86. De Personis verbi.

Proprietates quaedam et anomaliae, quae verbi personas concernunt, fere omnes pertinent ad tertiam personam; nam quoad reliquas personas valet eadem lex communis et constans, qua prima persona secundae, secunda tertiae praecedat, v. g. וַאֲנָא וְעוּלֵימָא נְהָךְ *ego et puer abibimus* Gen. 22, 5. ܢܥܡܪ ܐܢܐ ܘܐܢܬ *habitabimus ego et tu.*

1) Tertia persona sing. utriusque generis in formis tam activis quam passivis nonnunquam impersonaliter usurpatur, v. g. עָקַת לְדָוִד, ܘܥܩܬ ܠܕܘܝܕ 1. Sam. 30, 6; דְּיִטַב לָנָא, ܢܛܒ ܠܢ *bonum nobis esset* Deut. 6, 24; תְּהֵי לִי לְסָהֲדוּ, ܬܗܘܐ ܠܝ ܣܗܕܘܬܐ *sit mihi testimonium* Gen. 21, 31; ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ *displicuit eis* Matth. 26, 8.

2) Cum Aramaei neutro carent, utuntur Syri regulariter, ubi in reliquis linguis neutrum ponitur, ejusdem loco genere

feminino tum in nominibus (§. 84. 3.Not. b.) tum in verbis, v. g. ܐܠܨܐ ܗܘܐ *necessarium fuit;* non raro tamen utraque dialectus masculinum pro neutro adhibet, v. g. יִתְאֲמַר ܢܬܐܡܪ Gen. 22, 14; וְחַוִּי לְיַעֲקֹב *nunciatum est Jacob* Gen. 48, 2; ܠܐ ܢܝܚ ܠܟ *quies tibi non erit.*

3) Indefinitum 3. personae usum (Germanorum: *man*) Aramaei significant: a) 3. persona sing. activa, v. g. קְרָא שְׁמַהּ, ܩܪܐ ܫܡܗ *nominavit nomen* Gen. 11, 9; b) 3. pers. plur. v. g. אֲרֵי דְלָא אִשְׁתְּעִיאוּ לְהוֹן *quod non narraverunt eis* Jsai. 52, 15. ܚܘܝܘ... ܘܐܡܪܘ *indicarunt et dixerunt* Gen. 48, 2; לְמָה יֵימְרוּן בְּעַמְמַיָּא *quare dicent inter gentes* Joel 2, 17. ܢܫܪܘܢ *habitabunt* Job 18, 15. c) verbo finito una cum participio aut nomine derivato ejusdem verbi, v. g. יַעְצְרוּן עָצוֹרִין, ܢܕܘܫ ܕܘܫܐ *calcabit calcator* Jsai. 16, 10; רְדוּ רָדַיָּא, ܪܕܘ ܪܕܝܐ *flagellaverunt flagella* Ps. 128 (129), 3; aut circumscriptive per voces אֱנָשׁ ܐܢܫ, ܓܒܪܐ גְּבַר, v. g. אֲמַר גַּבְרָא, ܐܡܪ ܗܘܐ ܓܒܪܐ *dicebat vir* 1. Sam. 9, 9. d) passivo, in quo casu subjectum libenter in accusativo ponitur, v. g. יִתְקְרֵי עוֹד יַת־שְׁמָךְ אֲבְרָם, ܠܐ ܢܬܩܪܐ ܬܘܒ ܫܡܟ ܐܒܪܡ *non amplius vocetur nomen tuum Abram* Gen. 17, 5; אִתְיְלִיד לֵהּ יַת־יִצְחָק Gen. 21, 5; similiter Exod. 3, 7; Gen. 31, 42 Jon. Deut. 1, 34 et e) 2. pers. sing. act. v. g, אֲרֵי תְקָרֵב, ܡܐ ܕܬܩܪܒ *si offers* Lev. 2, 4; תִּבְעֵנּוּן וְלָא תַשְׁכְּחִנּוּן, ܬܒܥܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܐܢܘܢ *quaeres eos et non invenies* Js. 41, 12.

§. 87. De enunciatione interrogativa.

1) Interrogatio pronomine et particulis interrogativis (§. 57. Not. a) introducitur, imo et solo tono exprimitur. Interrogationum disjunctivarum prior aut prorsus non aut interrogativo quodam, posterior vero particulâ אִם, ܐܘ indicatur, v. g. הֲנֵזִיל...אִם נִתְמְנַע, ܢܐܙܠ...ܐܘ ܢܫܒܘܩ *utrum ibimus, an desistemus* 1. Reg. 22, 15.

Not. Interrogatio per הֲלָא *nonne* introducta, saepe pro affirmatione ponitur et tantummodo attentioni movendae inservit, hinc bene

per *ecce* potest verti, v. g. הֲלָא גִּירָא מִנָּךְ = ܗܳܐ ܓܶܐܪܳܐ ܡܶܢܳܟ *ecce sagitta ultra te!* 1. Sam. 20, 37.

2) Affirmatio interrogationi postponenda rarius particulis confirmativis, plerumque pronomine personali et verbo signatur, v. g. Gen. 27, 24 *esne filius meus Esau?* resp. אֲנָא, ܐܶܢܳܐ ܗܽܘ *ego sum;* ܐܰܢ̱ܬ ܐܶܡܰܪܬ *dixisti (ita)* Matth. 26, 64.

§. 88. De nonnullis Idiotismis.

A. Ellipsis. 1) Nonnunquam verbum sententiae, praeprimis verbum substantivum omittitur et e partibus orationis suppleri debet, v. g. גְּבַר לְקַרְתֵּהּ *unusquisque (revertatur) in urbem suam* 1. Reg. 22, 36.

Accusativus a verbo activo rectus non raro praetermittitur, praecipue in notis dicendi formulis, v. g. יְלֵדַת ܝܶܠܕܰܬ *peperit* sc. *filios* Gen. 16, 1; 17, 17 etc. יִפְרְסוּן *fregit* sc. *panem* Jerem. 16, 7. ܐܰܪܡܘ *jecit* sc. *sortem* 1. Sam. 14, 42.

Not. In diebus mensium numerandis יום ܝܰܘܡܳܐ *dies* omitti solet.

B. Zeugma. Interdum unum verbum cum duobus nominibus conjunctum est, quod non utrique, sed alterutri tantum convenit, v. g. חַיִּין וְחִסְדָּא עֲבַדְתָּא עִמִּי, ܚܰܝܶܐ ܘܛܰܝܒܽܘܬܳܐ ܥܒܰܕܬ ܥܰܡܝ *vitam (dedisti) et pacem mecum fecisti* Job 10, 12.

C. Constructio praegnans. Nonnunquam cum verbo nomen conjunctum est per praepositionem, quae ex alio verbo omisso est explicanda, v. g. יִדַּקְדְּקוּן לְאַרְעָא, ܐܶܬܬܰܒܰܪܘ ܠܰܐܪܥܳܐ *contrita (et dejecta) sunt in terram* Jes. 21, 9.

D. Brachylogia. Aliquando duae enunciationes in unam sunt contractae, v. g. וְשַׁנִּי לֵיהּ יְיָ לִבָּא אוֹחֲרָנָא, ܘܫܰܚܠܶܦ ܠܶܗ ܐܰܠܳܗܳܐ ܠܶܒܳܐ ܐ̱ܚܪܺܢܳܐ *immutavit ei Deus cor aliud* 1. Sam. 10, 9. i. e. *immutavit eum et dedit ei Deus cor aliud.*

APPENDIX.

Observationes de arte metrica Syrorum.

J. G. Eichhorn de Syrorum poesi in praef. ad Poes. Asiat. Commentar. libros VI. auctore G. Jones pag. 15—36. Lipsiae 1777.

Aug. Hahn Bardesanes gnosticus, Syrorum primus hymnologus. Lips. 1819.

Kirchenhistor. Archiv von K. Stäudlein, H. G. Tschirner und J. S. Vater: Ueber den Gesang in der syrischen Kirche. Jahrg. 1823. III. Heft. S. 52—106.

Aug. Hahn et L. Sieffert Chrestomathia syriaca sive s. Ephraemi carmina selecta. Lips. 1825. pag. XI—XVI.

A. Oberleitner Chrestomathia syriaca, Viennae 1826. pag. 287—292.

P. Zingerle Ueber die syrische Poësie, Versuch einer bescheidenen Apologie derselben. Tübing. Quartalschrift 1855. S. 422—465. Vergl. dessen *Harfenklänge vom Libanon*. Innsbr. 1840 und *Festkränze aus Libanons Gärten*. Villingen 1846.

F. Uhlemann Grammatik der syrischen Sprache. Berlin 1857. 2. Aufl. S. 261—266.

Cum in literatura syriaca poësis non ultimum tenet locum illaque potius carminibus, hymnis aliisque canticis certis rythmis metrisque alligatis abundat, hinc quae ad varias metrorum rationes intelligendas et ad Syrorum carmina facilius legenda scitu sunt necessaria, breviter saltem tangere non superfluum videtur.

§. 89. De Poëtis syriacis.

Incunabula artis poëticae Syrorum medio saeculo secundo sunt quaerenda, cui procreandae et excolendae doctrina Gnosticorum (γνῶσις) jam a natura sua erat apta. Primus Syro-

rum hymnologus celebratur saeculo II. Bardesanes Gnosticus, qui hymnis psalmisque doctrinae gnosticae facilius propagandae causa compositis juventutem praeprimis alliciebat. Patrem presse secutus est Harmonius filius, qui arte poëtica jure hereditatis quasi erat donatus. Aevum poësis syriacae aureum, quod tria saecula complectitur, inauguravit s. Ephraemus Syrus (306—379); maximam enim partem inter ejusdem scripta sibi vindicat poësis, propterea s. Ephraemus a coaevis et posteris honorificentissimis *ecclesiae columnae, Syrorum prophetae, spiritus sancti citharae* titulis fuit decoratus. Cum illo et post illum floruerunt Balaeus, s. Ephraemi discipulus, s. Jacobus Batnarum Sarugi in Mesopotamia episcopus (452—521), omnium Syrorum Patrum, si s. Ephraemum excipias, celeberrimus, s. Isaacus Magnus dictus Zenobii discipulus medio saeculo V. florens, s. Maruthas Tagriti in Mesopotamia episcopus, Narses Nestorianus et Xenajas Mabugi episcopus († 518). Quamvis saeculo VIII. ineunte Jacobus Edessenus (651—710) puritati linguae syriacae restituendae maximam navasset operam, poësis tamen hujus aetatis in pejus ruebat. Qua hymnologus hujus temporis celebratur a Barhebraeo Georgius Jacobitarum patriarcha. Post saeculum X., quo aevum poësis syriacae argenteum desinit, nominari merentur Gregorius Abulpharagius cognomento Barhebraus Monophysitarum primas (1226—1286), qui *librum carminum* edidit, et Ebed Jesus metropolita nestorianus († 1318) in suo opere, quod *Paradisus Eden* inscripsit, quos excipiunt multi poëtae Nestoriani, Monophysitae et Jacobitae. Permulta horum scriptorum opera in manuscriptis tantum ac Breviariis exstant, novissimis vero temporibus viri aliquot doctissimi, puta C. de Lengerke, G. H. Bernstein, P. Zingerle aliosque, thesauros literaturae syriacae poëticae reconditos in apricum proferre studuerunt.

Prae ceteris Musae syriacae tropis, figuris, parabolis alioque apparatu poëtico abundant.

§. 90. De nominibus carminum.

Sacra Syrorum carmina variis insigniuntur nominibus pro eorundem formae argumentive varietate; nominantur enim

1) ܡܐܡܪ̈ܐ *orationes, carmina continua* vel plenius ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܡܫܘܚܬܐ *orationes metricae* sunt carmina, quae stropharum distinctione carent.

2) ܡܕܪ̈ܫܐ *inquisitiones, meditationes, disputationes* i. e. opera strophis distincta argumenti dogmatici, exegetici, philosophici, rhetorici, quo nomine praeprimis opera ejusmodi s. Ephraemi insigniri solent.

3) ܩܠ̈ܐ *toni, cantus* i. e. sententiae breves, quae Antiphonis ecclesiasticis correspondent.

4) ܥܘܢܝ̈ܬܐ *cantica, hymni antiphoni* sunt hymni, qui alternatim decantabantur, ad quos et pertinent doxologiae singulas strophas terminantes.

5) ܙܡܝܪ̈ܐ, ܙܡܝܪ̈ܬܐ, ܡܙܡܘܪ̈ܐ, ܬܫܒܚ̈ܢ *psalmi* aequant Hebraeorum מִזְמוֹר et שִׁיר.

6) ܬܫܒܚ̈ܬܐ sunt hymni, in quibus *laudes Martyrum et Sanctorum* decantantur.

7) ܡܣܩ̈ܬܐ *gradus, scalae;* sine dubio significatio haec ex Hebraeo הַמַּעֲלוֹת est mutuata; tandem

8) ܨܠܘ̈ܬܐ, ܒܥܘ̈ܬܐ sunt *precationes* et *preces* ordinariae et consuetae.

§. 91. De metris carminum.

Metra hymnorum varia esse solent; generaliter ars metrica Syrorum syllabarum numerum, non autem quan-

titatem syllabarum attendit respectu simul habito vocum accentus, ita ut singulae strophae certo numero versuum juxta ordinem rhythmicum constructorum absolvantur.

Versus hymnorum

1) pentasyllabi et heptasyllabi frequentissimi sunt. Illi vel uno filo decurrunt strophis non divisi (μονόκωλοι), vel in strophas sunt compositi, ita ut versus aut quinque (πεντάστιχοι), aut sex (ἑξάστιχοι) aut septem (ἑπτάστιχοι) aut duodecim (δωδεκάστιχοι) stropham constituant. Cum Bardesanes primus hoc metro usus sit, illud Bardesaniticum, a Syris autem orthodoxis Balaicum (a Balaeo s. Ephraemi discipulo) vocabatur estque antiquissimum Syrorum metrum. Hi ab Harmonio a Graecis ad Syros translati odarum instar ordinati sunt in strophas versuum vel quatuor, vel sex, vel octo, vel decem, vel plurium adhuc, quod metrum prae ceteris a s. Ephraemo adamatum Ephraemicum audit.

2) tetrasyllabi, quorum quinque (πεντάστιχοι), vel sex (ἑξάστιχοι), vel decem (δεκάστιχοι), vel duodecim (δωδεκάστιχοι) stropham constituunt; metro hoc primus usus est Harmonius Athênis in Graecorum literis eruditus, dein s. Ephraemus ac Jacobus Sarugensis.

3) hexasyllabi, cujus metri exemplum est hymni Bardesanitici fragmentum a s. Ephraemo conservatum. Strophae hujus metri certo definitoque versuum numero non esse alligatae videntur, sed secundum argumentum et cogitationum ambitum strictius latiusve diffluebant.

4) Dantur et hymni mixti (δίκωλοι), quorum strophae scil. versibus componuntur duplicis metri, v. g. pentasyllabis et heptasyllabis, octosyllabis et heptasyllabis etc.

§. 92. De scansione et licentiis poëticis.

Huc referenda sunt ea, quae in grammatica de lineis Mehagjono et Marhetono (§. 4. 4. c.), de linea occultante

(§. 4. 4. d.) et de mutationibus vocalium (§. 14.) sunt exposita; specialiter autem in metris syriacis sequentia sunt notanda: 1) Cacophoniae tollendae causa, quae e concurrentibus finalibus ac initialibus vocabulorum consonantibus vacuis oritur, Syri (Gallorum more v. g. *sans être, sans avoir*) singulas voces in pronuntiatione arctius invicem conjungunt; initiales enim vocum consonantes vacuae (praeprimis copula ܘ) pronunciando trahuntur ad ultimam proxime praecedentis vocis syllabam, ne versuum quidem divisione obstante. 2) Ceterae observationes prosodicae bipartitae sunt, aliae, quae a) Synaeresin, aliae, quae b) Diaeresin concernunt.

a. Synaeresis, qua duae syllabae in unam contrahuntur, aufert vocales et quidem vocales serviles i. e. eas, quae loco Schwa in primis, mediis et finalibus vocum literis vel radicalibus vel servilibus, et in literis praeformativis praefixis (rarius in afformativis) positae sunt et vocales radicales nec tamen omnes, nec promiscue; contractionem hanc Syri lineolâ supra literam, quam vocali carere volunt, positâ (Marhetono) significant; hinc

1) synaeresis[1]) aufert vocales initiales, imprimis

α) literae Olaph tum servilis, v. g. ܬܠܐ ܐܢܘܢ (thle-nun) s. Ephraem. hym. IV. 1, 8; tum radicalis, v. g. ܗܟܢ ܐܦ (hochan-ph) X. 9, 3.

et *β*) aliarum literarum, v. g. ܕܒܘܪܗ (d'bureh) VI., 1, 5. ܠܐ ܢܗܘܐ (lon'hwe) XI. 11, 5. ܡܢܟ (m'noch).

2) vocales medias aufert in verbis form. Ethpaal, v. g. ܢܬܦܠܓ (nethph'lag) et in nominibus praeprimis Sekopho, v. g. ܒܠܗܘܢ (bal'han) XI. 3, 2.

et 3) vocales finales tum in verbis (Paël), v. g. ܕܐܠܦ (dal'ph) XII. 1, 2; tum in nominibus status emphatici, ut ܦܓܪܐ (pagr) XII. 7, 5.

---

1) cf. Aug. Hahn, Chrestom. syr. l. c. pag. XIII. seq.

b. Diaeresis, qua literae cum una vocali in duas syllabas distrahuntur, lineolâ literae movendae subjectâ (Mehagjono) indicatur et synaeresi rarior est, v. g. ܫܒܩܘܗ (schebak) XV. 11, 3. ܫܡܘܐܝܠ (schemuel) XIX. 6, 3.

Not. Syri etiam adamarunt carmina homoeoteleuta seu homoeoptota, i. e. ea, quorum singuli versus eadem gaudent terminatione; ejusdem generis est v. g. hymnus nonus s. Ephraemi. cf. Oberleitner, Chrestom. pg. 277.

TABULAE

SEU

PARADIGMATA VERBORUM

ET

DECLINATIONIS NOMINUM.

Verbum perfectum

		Peal.		Paël.	
Praeteritum. Sing.	3. p. m.	ܩܛܰܠ	קְטַל	ܩܰܛܶܠ	קַטֵּל
	„ f.	ܩܶܛܠܰܬ݂	קִטְלַת	ܩܰܛܠܰܬ݂	קַטְּלַת
	2. p. m.	ܩܛܰܠܬ݁	קְטַלְתְּ	ܩܰܛܶܠܬ݁	קַטֵּלְתָּא (קַטֵּלְתְּ)
	„ f.	ܩܛܰܠܬ݁ܝ	קְטַלְתְּ	ܩܰܛܶܠܬ݁ܝ	קַטֵּלְתְּ
	1. p. c.	ܩܶܛܠܶܬ݂	קִטְלֵת	ܩܰܛܠܶܬ݂	קַטְּלֵת
Plur.	3. p. m.	ܩܛܰܠܘ	קְטַלוּ	ܩܰܛܶܠܘ	קַטֵּלוּ
	„ f.	ܩܛܰܠܝ̈ (ܝܢ)	קְטַלָא	ܩܰܛܶܠܝ̈	קַטֵּלָא
	2. p. m.	ܩܛܰܠܬ݁ܘܢ	קְטַלְתּוּן	ܩܰܛܶܠܬ݁ܘܢ	קַטֵּלְתּוּן
	„ f.	ܩܛܰܠܬ݁ܶܝܢ	קְטַלְתֵּין	ܩܰܛܶܠܬ݁ܶܝܢ	קַטֵּלְתֵּין
	1. p. c.	ܩܛܰܠܢ (ܢܰܢ)	קְטַלְנָא	ܩܰܛܶܠܢ	קַטֵּלְנָא
Futurum. Sing.	3. p. m.	ܢܶܩܛܘܿܠ	יִקְטֻל	ܢܩܰܛܶܠ	יְקַטֵּל
	„ f.	ܬ݁ܶܩܛܘܿܠ	תִּקְטֻל	ܬ݁ܩܰܛܶܠ	תְּקַטֵּל
	2. p. m.	ܬ݁ܶܩܛܘܿܠ	תִּקְטֻל	ܬ݁ܩܰܛܶܠ	תְּקַטֵּל
	„ f.	ܬ݁ܶܩܛܠܺܝܢ	תִּקְטְלִין	ܬ݁ܩܰܛܠܺܝܢ	תְּקַטְּלִין
	1. p. c.	ܐܶܩܛܘܿܠ	אֶקְטֻל	ܐܩܰܛܶܠ	אֲקַטֵּל
Plur.	3. p. m.	ܢܶܩܛܠܘܿܢ	יִקְטְלוּן	ܢܩܰܛܠܘܿܢ	יְקַטְּלוּן
	„ f.	ܢܶܩܛܠܳܢ	יִקְטְלָן	ܢܩܰܛܠܳܢ	יְקַטְּלָן
	2. p. m.	ܬ݁ܶܩܛܠܘܿܢ	תִּקְטְלוּן	ܬ݁ܩܰܛܠܘܿܢ	תְּקַטְּלוּן
	„ f.	ܬ݁ܶܩܛܠܳܢ	תִּקְטְלָן	ܬ݁ܩܰܛܠܳܢ	תְּקַטְּלָן
	1. p. c.	ܢܶܩܛܘܿܠ	נִקְטֻל	ܢܩܰܛܶܠ	נְקַטֵּל
Imperat. Sing.	2. p. m.	ܩܛܘܿܠ	קְטֻל	ܩܰܛܶܠ	קַטֵּל
	„ f.	ܩܛܘܿܠܝ	קְטֻלִי	ܩܰܛܶܠܝ	קַטֵּלִי
Plur.	2. p. m.	ܩܛܘܿܠܘ	קְטֻלוּ	ܩܰܛܶܠܘ	קַטֵּלוּ
	„ f.	ܩܛܘܿܠܶܝܢ	קְטֻלְנָא	ܩܰܛܶܠܶܝܢ	קַטֵּלְנָא
Infinitiv.		ܡܶܩܛܰܠ (ܡܶܩܛܳܠܘ)	מִקְטַל	ܡܩܰܛܳܠܘ	קַטָּלָא
Partic. I.	m.	ܩܳܛܶܠ	קָטֵל	ܡܩܰܛܶܠ	מְקַטֵּל
	f.	ܩܳܛܠܐ	קָטְלָא	ܡܩܰܛܠܐ	מְקַטְּלָא
Partic. II.	m.	ܩܛܺܝܠ	קְטִיל	ܡܩܰܛܰܠ	מְקַטַּל
	f.	ܩܛܺܝܠܐ	קְטִילָא	ܡܩܰܛܠܐ	מְקַטְּלָא

in formis activis.

Aphel.		Schaphel.	
אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ	שַׁקְטֵל	ܫܰܩܛܶܠ
אַקְטְלַת	ܐܰܩܛܠܰܬ	flectitur sicut Aphel.	
אַקְטֵלְתָּא (אַקְטֵלְתְּ)	ܐܰܩܛܶܠܬ		
אַקְטֵלְתְּ	ܐܰܩܛܶܠܬܝ		
אַקְטְלֵת	ܐܰܩܛܠܶܬ		
אַקְטֵלוּ	ܐܰܩܛܶܠܘ		
אַקְטֵלָא	ܐܰܩܛܶܠܝ		
אַקְטֵלְתּוּן	ܐܰܩܛܶܠܬܽܘܢ		
אַקְטֵלְתֵּן	ܐܰܩܛܶܠܬܶܝܢ		
אַקְטֵלְנָא	ܐܰܩܛܶܠܢ		
יַקְטֵל	ܢܰܩܛܶܠ	יְשַׁקְטֵל	ܢܫܰܩܛܶܠ
תַּקְטֵל	ܬܰܩܛܶܠ	תְּשַׁקְטֵל	ܬܫܰܩܛܶܠ
תַּקְטֵל	ܬܰܩܛܶܠ	תְּשַׁקְטֵל	ܬܫܰܩܛܶܠ
תַּקְטְלִין	ܬܰܩܛܠܺܝܢ	תְּשַׁקְטְלִין	ܬܫܰܩܛܠܺܝܢ
אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ	אֲשַׁקְטֵל	ܐܫܰܩܛܶܠ
יַקְטְלוּן	ܢܰܩܛܠܽܘܢ	יְשַׁקְטְלוּן	ܢܫܰܩܛܠܽܘܢ
יַקְטְלָן	ܢܰܩܛܠܳܢ	יְשַׁקְטְלָן	ܢܫܰܩܛܠܳܢ
תַּקְטְלוּן	ܬܰܩܛܠܽܘܢ	תְּשַׁקְטְלוּן	ܬܫܰܩܛܠܽܘܢ
תַּקְטְלָן	ܬܰܩܛܠܳܢ	תְּשַׁקְטְלָן	ܬܫܰܩܛܠܳܢ
נַקְטֵל	ܢܰܩܛܶܠ	נְשַׁקְטֵל	ܢܫܰܩܛܶܠ
אַקְטֵל	ܐܰܩܛܶܠ	שַׁקְטֵל	ܫܰܩܛܶܠ
אַקְטֵלִי	ܐܰܩܛܶܠܝ	שַׁקְטֵלִי	ܫܰܩܛܶܠܝ
אַקְטֵלוּ	ܐܰܩܛܶܠܘ	שַׁקְטֵלוּ	ܫܰܩܛܶܠܘ
אַקְטֵלְנָא	ܐܰܩܛܶܠܶܝܢ	שַׁקְטֵלְנָא	ܫܰܩܛܶܠܶܝܢ
אַקְטָלָא	ܡܰܩܛܳܠܽܘ	שַׁקְטָלָא	ܡܫܰܩܛܳܠܽܘ
מַקְטֵל	ܡܰܩܛܶܠ	מְשַׁקְטֵל	ܡܫܰܩܛܶܠ
מַקְטְלָא	ܡܰܩܛܠܳܐ	מְשַׁקְטְלָא	ܡܫܰܩܛܠܳܐ
מַקְטַל	ܡܰܩܛܰܠ	מְשַׁקְטַל	ܡܫܰܩܛܰܠ
מַקְטְלָא	ܡܰܩܛܠܳܐ	מְשַׁקְטְלָא	ܡܫܰܩܛܠܳܐ

Verbum perfectum

		Ethpeel.		Ethpaal.	
Participium. Sing.	3. p. m.	ܐܬܩܛܠ	אִתְקְטֵל	ܐܬܩܛܠ	אִתְקַטַּל
	„ f.	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְלַת	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְּלַת
	2. p. m.	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקְטַלְתְּ	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטַּלְתְּ
	„ f.	ܐܬܩܛܠܬܝ	אִתְקְטַלְתְּ	ܐܬܩܛܠܬܝ	אִתְקַטַּלְתְּ
	1. p. c.	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְלֵת	ܐܬܩܛܠܬ	אִתְקַטְּלֵת
Plur.	3. p. m.	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקְטֵלוּ	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקַטַּלוּ
	„ f.	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקְטֵלָא	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקַטַּלָא
	2. p. m.	ܐܬܩܛܠܬܘܢ	אִתְקְטַלְתּוּן	ܐܬܩܛܠܬܘܢ	אִתְקַטַּלְתּוּן
	„ f.	ܐܬܩܛܠܬܝܢ	אִתְקְטַלְתֵּין	ܐܬܩܛܠܬܝܢ	אִתְקַטַּלְתֵּין
	1. p. c.	ܐܬܩܛܠܢ	אִתְקְטֵלְנָא	ܐܬܩܛܠܢ	אִתְקַטַּלְנָא
Futurum. Sing.	3. p. m.	ܢܬܩܛܠ	יִתְקְטַל (טֵל)	ܢܬܩܛܠ	יִתְקַטַּל
	„ f.	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקְטַל	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקַטַּל
	2. p. m.	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקְטַל	ܬܬܩܛܠ	תִּתְקַטַּל
	„ f.	ܬܬܩܛܠܝܢ	תִּתְקַטְלִין	ܬܬܩܛܠܝܢ	תִּתְקַטְּלִין
	1. p. c.	ܐܬܩܛܠ	אֶתְקְטַל	ܐܬܩܛܠ	אֶתְקַטַּל
Plur.	3. p. m.	ܢܬܩܛܠܘܢ	יִתְקַטְלוּן	ܢܬܩܛܠܘܢ	יִתְקַטְּלוּן
	„ f.	ܢܬܩܛܠܢ	יִתְקַטְלָן	ܢܬܩܛܠܢ	יִתְקַטְּלָן
	2. p. m.	ܬܬܩܛܠܘܢ	תִּתְקַטְלוּן	ܬܬܩܛܠܘܢ	תִּתְקַטְּלוּן
	„ f.	ܬܬܩܛܠܢ	תִּתְקַטְלָן	ܬܬܩܛܠܢ	תִּתְקַטְּלָן
	1. p. c.	ܢܬܩܛܠ	נִתְקְטַל	ܢܬܩܛܠ	נִתְקַטַּל
Imperativus. Sing.	2. p. m.	ܐܬܩܛܠ	אִתְקְטַל	ܐܬܩܛܠ	אִתְקַטַּל
	„ f.	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקְטַלִי	ܐܬܩܛܠܝ	אִתְקַטַּלִי
Plur.	2. p. m.	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקְטַלוּ	ܐܬܩܛܠܘ	אִתְקַטַּלוּ
	„ f.	ܐܬܩܛܠܝܢ	אִתְקְטַלְנָא	ܐܬܩܛܠܝܢ	אִתְקַטַּלְנָא
Infinit.		ܡܬܩܛܠܘ	אִתְקְטָלָא	ܡܬܩܛܠܘ	אִתְקַטָּלָא
Particip.	m.	ܡܬܩܛܠ	מִתְקְטֵל	ܡܬܩܛܠ	מִתְקַטַּל
	f.	ܡܬܩܛܠܐ	מִתְקַטְלָא	ܡܬܩܛܠܐ	מִתְקַטְּלָא

in formis passivis.

Ethtaphal.		Eschtaphal.	
אִתַּקְטַל	ܐܬܬܩܛܠ	אִשְׁתַּקְטַל	ܐܫܬܩܛܠ
אִתַּקְטְלַת	ܐܬܬܩܛܠܬ	אִשְׁתַּקְטְלַת	ܐܫܬܩܛܠܬ
אִתַּקְטַלְתְּ	ܐܬܬܩܛܠܬ	אִשְׁתַּקְטַלְתְּ	ܐܫܬܩܛܠܬ
אִתַּקְטַלְתְּ	ܐܬܬܩܛܠܬܝ	אִשְׁתַּקְטַלְתְּ	ܐܫܬܩܛܠܬܝ
אִתַּקְטְלֵת	ܐܬܬܩܛܠܬ	אִשְׁתַּקְטְלֵת	ܐܫܬܩܛܠܬ
אִתַּקְטַלוּ	ܐܬܬܩܛܠܘ	אִשְׁתַּקְטַלוּ	ܐܫܬܩܛܠܘ
אִתַּקְטַלָא	ܐܬܬܩ̈ܛܠܝ	אִשְׁתַּקְטַלָא	ܐܫܬܩ̈ܛܠܝ
אִתַּקְטַלְתּוּן	ܐܬܬܩܛܠܬܘܢ	אִשְׁתַּקְטַלְתּוּן	ܐܫܬܩܛܠܬܘܢ
אִתַּקְטַלְתֵּין	ܐܬܬܩܛܠܬܝܢ	אִשְׁתַּקְטַלְתֵּין	ܐܫܬܩܛܠܬܝܢ
אִתַּקְטַלְנָא	ܐܬܬܩܛܠܢ	אִשְׁתַּקְטַלְנָא	ܐܫܬܩܛܠܢ
יִתַּקְטַל	ܢܬܬܩܛܠ	יִשְׁתַּקְטַל	ܢܫܬܩܛܠ
תִּתַּקְטַל	ܬܬܩܛܠ	תִּשְׁתַּקְטַל	ܬܫܬܩܛܠ
תִּתַּקְטַל	ܬܬܩܛܠ	תִּשְׁתַּקְטַל	ܬܫܬܩܛܠ
תִּתַּקְטְלִין	ܬܬܩܛܠܝܢ	תִּשְׁתַּקְטְלִין	ܬܫܬܩܛܠܝܢ
אֶתַּקְטַל	ܐܬܬܩܛܠ	אֶשְׁתַּקְטַל	ܐܫܬܩܛܠ
יִתַּקְטְלוּן	ܢܬܬܩܛܠܘܢ	יִשְׁתַּקְטְלוּן	ܢܫܬܩܛܠܘܢ
יִתַּקְטְלָן	ܢܬܬܩܛܠܢ	יִשְׁתַּקְטְלָן	ܢܫܬܩܛܠܢ
תִּתַּקְטְלוּן	ܬܬܩܛܠܘܢ	תִּשְׁתַּקְטְלוּן	ܬܫܬܩܛܠܘܢ
תִּתַּקְטְלָן	ܬܬܩܛܠܢ	תִּשְׁתַּקְטְלָן	ܬܫܬܩܛܠܢ
נִתַּקְטַל	ܢܬܬܩܛܠ	נִשְׁתַּקְטַל	ܢܫܬܩܛܠ
אִתַּקְטַל	ܐܬܬܩܛܠ	אִשְׁתַּקְטַל	ܐܫܬܩܛܠ
אִתַּקְטַלִי	ܐܬܬܩܛܠܝ	אִשְׁתַּקְטַלִי	ܐܫܬܩܛܠܝ
אִתַּקְטַלוּ	ܐܬܬܩܛܠܘ	אִשְׁתַּקְטַלוּ	ܐܫܬܩܛܠܘ
אִתַּקְטַלְנָא	ܐܬܬܩܛܠܝܢ	אִשְׁתַּקְטַלְנָא	ܐܫܬܩܛܠܝܢ
אִתַּקְטָלָא	ܡܬܬܩܛܠܘ	אִשְׁתַּקְטָלָא	ܡܫܬܩܛܠܘ
מִתַּקְטַל	ܡܬܬܩܛܠ	מִשְׁתַּקְטַל	ܡܫܬܩܛܠ
מִתַּקְטְלָא	ܡܬܬܩܛܠܐ	מִשְׁתַּקְטְלָא	ܡܫܬܩܛܠܐ

Verbum perfectum

Praeteritum.

Peal.	Suff. Sing. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.
Sing. 3. p. m.	קַטְלֵהּ ܩܛܠܗ̱	קַטְלַהּ ܩܛܠܗ̇	קַטְלָךְ ܩܛܠܟ	קַטְלֵךְ ܩܛܠܟܝ̱	קַטְלַנִי ܩܛܠܢܝ̱
3. p. f.	קַטְלַתֵּהּ ܩܛܠܬܗ̱	קַטְלַתַּהּ ܩܛܠܬܗ̇	קַטְלַתָּךְ ܩܛܠܬܟ	קַטְלַתֵּךְ ܩܛܠܬܟܝ̱	קַטְלַתַּנִי ܩܛܠܬܢܝ̱
2. p. m.	קַטַלְתֵּהּ ܩܛܠܬܝܗ̱ܝ	קַטַלְתַּהּ ܩܛܠܬܗ̇	" "	" "	קַטַלְתַּנִי ܩܛܠܬܢܝ̱
2. p. f.	קַטַלְתִּיהִי ܩܛܠܬܝܗ̱ܝ	קַטַלְתִּיהָ ܩܛܠܬܝܗ̇	" "	" "	קַטַלְתִּינִי ܩܛܠܬܝܢܝ̱
1. p. c.	קַטַלְתֵּיהּ ܩܛܠܬܗ̱	קַטַלְתַּהּ ܩܛܠܬܗ̇	קַטַלְתָּךְ ܩܛܠܬܟ	קַטַלְתֵּךְ ܩܛܠܬܟܝ̱	" "
Plur. 3. p. m.	קַטְלוּהִי ܩܛܠܘܗ̱ܝ (ܠܘܢܳܝܗ̱ܝ)	קַטְלוּהָא ܩܛܠܘܗ̇ (ܩܛܠܘܢܗ̇)	קַטְלוּךְ ܩܛܠܘܟ (ܠܘܢܟ)	קַטְלוּךְ ܩܛܠܘܟܝ̱ (ܠܘܢܟܝ̱)	קַטְלוּנִי ܩܛܠܘܢܝ̱ (ܠܘܢܢܝ̱)
3. p. f.	ܩܛܠܝܗ̱ܝ v. ܩܛܠܗ̱ ܩܛܠܝܢܳܝܗ̱ܝ	ܩܛܠܗ̇ ܩܛܠܝܢܗ̇	ܩܛܠܟ ܩܛܠܝܢܟ	ܩܛܠܟܝ̱ ܩܛܠܝܢܟܝ̱	ܩܛܠܢܝ̱ ܩܛܠܝܢܢܝ̱
2. p. m.	קַטַלְתּוּנֵהּ ܩܛܠܬܘܢܳܝܗ̱ܝ	קַטַלְתּוּנַהּ ܩܛܠܬܘܢܗ̇	" "	" "	קַטַלְתּוּנִי (וּנַנִי) ܩܛܠܬܘܢܢܝ̱
2. p. f.	" ܩܛܠܬܝܢܳܝܗ̱ܝ	" ܩܛܠܬܝܢܗ̇	" "	" "	" ܩܛܠܬܝܢܢܝ̱
1. p. c.	קַטַלְנָהִי (נוּהִי) ܩܛܠܢܳܝܗ̱ܝ	קַטַלְנָהָא ܩܛܠܢܗ̇	קַטַלְנָךְ ܩܛܠܢܟ	קַטַלְנֵךְ ܩܛܠܢܟܝ̱	" "

(Peal) cum Suffixis.

Plur. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.	Forma simplex.
קְטַלְנוּן (קְטָלְנוּן)	קְטַלְנֵּן	קְטַלְכוֹן	קְטַלְכֵן	קַטְלָנָא	קְטַל
ܩܛܠ ܐܢܘܢ	ܩܛܠ ܐܢܝܢ	ܩܛܠܟܘܢ	ܩܛܠܟܝܢ	ܩܛܠܢܝ	ܩܛܠ
קְטַלְתְּנוּן	קְטַלְתְּנֵּן	קְטַלְתְּכוֹן	קְטַלְתְּכֵן	קְטַלְתָּנָא	קְטַלַת
ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	ܩܛܠܬܟܘܢ	ܩܛܠܬܟܝܢ	ܩܛܠܬܢܝ	ܩܛܠܬ
קְטַלְתִּנוּן	קְטַלְתִּנֵּן	„	„	קְטַלְתַּנָא	קְטַלְתְּ
ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	„	„	ܩܛܠܬܢܝ	ܩܛܠܬ
קְטַלְתִּינוּן	קְטַלְתִּינֵן	„	„	קְטַלְתִּינָא	קְטַלְתְּ
ܩܛܠܬܝ ܐܢܘܢ	ܩܛܠܬܝ ܐܢܝܢ	„	„	ܩܛܠܬܝܢܝ	ܩܛܠܬܝ
קְטַלְתִּנוּן	קְטַלְתִּנֵּן	קְטַלְתְּכוֹן	קְטַלְתְּכֵן	„	קְטַלִית
ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	ܩܛܠܬܟܘܢ	ܩܛܠܬܟܝܢ	„	ܩܛܠܬ
קַטְלוּנוּן	קַטְלוּנֵן	קַטְלוּנְכוֹן	קַטְלוּנְכֵן	קַטְלוּנָא	קְטַלוּ
ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ	ܩܛܠܘ ܐܢܝܢ	ܩܛܠܘܟܘܢ	ܩܛܠܘܟܝܢ	ܩܛܠܘܢܝ (ܠܘܢܝ)	ܩܛܠܘ
„	„	ܩܛܠܟܘܢ	ܩܛܠܟܝܢ	ܩܛܠܢܝ	ܩܛܠܘܢ
„	„	ܩܛܠܝܢܟܘܢ	ܩܛܠܝܢܟܝܢ	ܩܛܠܝܢܝ	ܩܛܠܝܢ
קְטַלְתּוּנוּן	קְטַלְתּוּנֵן	„	„	קְטַלְתּוּנָא	קְטַלְתּוּן
„	„	„	„	ܩܛܠܬܘܢܝ	ܩܛܠܬܘܢ
„	„	„	„	„	קְטַלְתֵּן
„	„	„	„	ܩܛܠܬܝܢܝ	ܩܛܠܬܝܢ
קְטַלְנָנוּן	קְטַלְנָנֵן	קְטַלְנָכוֹן	קְטַלְנָכֵן	„	קְטַלְנָא
„	„	ܩܛܠܢܟܘܢ	ܩܛܠܢܟܝܢ	„	ܩܛܠܢ

Verbum

Peal.	Suff. Sing. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.
Imperativus. Sing. 2. p. m.	(לְנֵּהּ) קְטֻלֵיהּ	(לְנָּהּ) קְטֻלָהּ	„	„	קְטֻלִי (לְנַּנִי -לַנִי)
	ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	„	„	ܩܛܘܠܝܢܝ
2. p. f.	קְטֻלִיהִי	קְטֻלִיהָא	„	„	קְטֻלִינִי
	ܩܛܘܠܝܘܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	„	„	ܩܛܘܠܝܢܝ
Plur. 2. p. m.	קְטֻלוּהִי	קְטֻלוּהָא	„	„	קְטֻלוּנִי (לוּנַנִי)
	ܩܛܠܘܗܝ	ܩܛܠܘܗ	„	„	ܩܛܠܘܢܝ
2. p. f.	ܩܛܘ̈ v. ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	„	„	ܩ̈ܛܘܠܝܢܝ
	ܩܛܘܠܝܢܗܝ	ܩܛܘܠܝܢܗ	„	„	ܩܛܘܠܝܢܢܝ
Infinitivus.	מִקְטְלֵיהּ (לְנֵּהּ לוּהִי)	מִקְטְלָהּ (לְנָּהּ)	מִקְטְלָךְ (לְנָּךְ)	מִקְטְלֵךְ (לְנֵּךְ)	מִקְטְלִי (לְנַנִי ,לַנִי)
	ܡܩܛܠܗ	ܡܩܛܠܗ̇	ܡܩܛܠܟ	ܡܩܛܠܟܝ	ܡܩܛܠܢܝ
Futurum. Sing. 3. p. m.	יִקְטְלִנֵּהּ (לֵיהּ)	יִקְטְלִנָּהּ	יִקְטְלִנָּךְ	יִקְטְלִנֵּךְ (לֵיךְ)	יִקְטְלִנַּנִי
	ܢܩܛܠܝܘܗܝ	ܢܩܛܠܝܗ	ܢܩܛܠܟ	ܢܩܛܠܟܝ	ܢܩܛܠܢܝ
Plur. 3. p. m.	יִקְטְלוּנֵּהּ	יִקְטְלוּנָּהּ	יִקְטְלוּנָּךְ	יִקְטְלוּנֵּךְ	יִקְטְלוּנַּנִי
	ܢܩܛܠܘܢܗܝ	ܢܩܛܠܘܢܗ	ܢܩܛܠܘܢܟ	ܢܩܛܠܘܢܟܝ	ܢܩܛܠܘܢܢܝ
Pael. Praet. Sing. 3. p. m.	קַטְלֵהּ	קַטְלָהּ	קַטְלָךְ	קַטְלֵךְ	קַטְלַנִי
	ܩܛܠܗ	ܩܛܠܗ	ܩܛܠܟ	ܩܛܠܟܝ	ܩܛܠܢܝ
Infinit. Pael.	קַטָּלוּתֵיהּ	קַטָּלוּתָהּ	קַטָּלוּתָךְ	קַטָּלוּתֵךְ	קַטָּלוּתִי
	ܡܩܛܠܘܬܗ	ܡܩܛܠܘܬܗ	ܡܩܛܠܘܬܟ	ܡܩܛܠܘܬܟܝ	ܡܩܛܠܘܬܝ

cum Suffixis.

Plur. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.	Forma simplex.
קְטַלְנוּן	קְטַלְנֵין	"	"	קְטַלְנָא	קְטַל
"	"	"	"	ܩܛܠܢܝ	ܩܛܠ
קְטַלִינוּן	קְטַלִינֵין	"	"	קְטַלִינָא	קְטַלִי
"	"	"	"	ܩܛܠܬܝܢܝ	ܩܛܠܬܝ
קְטַלוּנוּן	קְטַלוּנֵין	"	"	קְטַלוּנָא	קְטַלוּ
"	"	"	"	ܩܛܠܘܢܝ	ܩܛܠܘ
"	"	"	"	ܩܛܠܢܝ	קְטַלְנָא
"	"	"	"	ܩܛܠܢܢܝ	ܩܛܠܢ
מְקַטֵּלְהוֹן	מְקַטֵּלְהֵין	מְקַטֵּלְכוֹן (לְנְכוֹן)	מְקַטֵּלְכֵין (לְנְכֵין)	מְקַטְּלָנָא (לְנָנָא)	מְקַטֵּל
"	"	ܡܩܛܠܟܘܢ	ܡܩܛܠܟܝܢ	ܡܩܛܠܢܝ	ܡܩܛܠ
יִקְטְלִנּוּן	יִקְטְלִנֵּין	יִקְטְלִנְכוֹן	יִקְטְלִנְכֵין	יִקְטְלִנָּנָא	יִקְטֻל
"	"	ܢܩܛܘܠܟܘܢ	ܢܩܛܘܠܟܝܢ	ܢܩܛܠܢܝ (ܢܝ)	ܢܩܛܘܠ
יִקְטְלוּנּוּן	יִקְטְלוּנֵּין	יִקְטְלוּנְכוֹן	יִקְטְלוּנְכֵין	יִקְטְלוּנָּנָא	יִקְטְלוּן
"	"	ܢܩܛܠܘܢܟܘܢ	ܢܩܛܠܘܢܟܝܢ	ܢܩܛܠܘܢܢܝ	ܢܩܛܠܘܢ
קַטְּלִנּוּן	קַטְּלִנֵּין	קַטְּלִכוֹן	קַטְּלִכֵין	קַטְּלָנָא	קַטֵּל
ܩܛܘܠ ܐܢܘܢ	ܩܛܘܠ ܐܢܝܢ	ܩܛܘܠܟܘܢ	ܩܛܘܠܟܝܢ	ܩܛܘܠܢܝ	ܩܛܘܠ
קַטָּלוּתְהוֹן	קַטָּלוּתְהֵין	קַטָּלוּתְכוֹן	קַטָּלוּתְכֵין	קַטָּלוּתָנָא	קַטָּלָא
"	"	ܡܩܛܠܘܬܟܘܢ	ܡܩܛܠܘܬܟܝܢ	ܡܩܛܠܘܬܢܝ	ܡܩܛܠܘ

Verba 1. rad.

			Peal.		Ethpeel.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	נְפַק *exiit*	ܢܦܰܩ	אִתְנְפֵק	ܐܶܬܢܦܶܩ
		„ f.	נִפְקַת	ܢܶܦܩܰܬ	אִתְנִפְקַת	ܐܶܬܢܰܦܩܰܬ
		2. p. m.	נְפַקְתְּ	ܢܦܰܩܬ	אִתְנְפַקְתְּ	ܐܶܬܢܦܶܩܬ
		„ f.	נְפַקְתְּ	ܢܦܰܩܬܝ	אִתְנְפַקְתְּ	ܐܶܬܢܦܶܩܬܝ
		1. p. c.	נִפְקֵת	ܢܶܦܩܶܬ	אִתְנִפְקֵת	ܐܶܬܢܰܦܩܶܬ
	Plur.	3. p. m.	נְפַקוּ	ܢܦܰܩܘ	אִתְנְפַקוּ	ܐܶܬܢܦܶܩܘ
		„ f.	נְפַקָא	ܢܦܰܩ̈ ܝ	אִתְנְפַקָא	ܐܶܬܢܦܶܩ̈
		2. p. m.	נְפַקְתּוּן	ܢܦܰܩܬܘܢ	אִתְנְפַקְתּוּן	ܐܶܬܢܦܶܩܬܘܢ
		„ f.	נְפַקְתֵּין	ܢܦܰܩܬܶܝܢ	אִתְנְפַקְתֵּין	ܐܶܬܢܦܶܩܬܶܝܢ
		1. p. c.	נְפַקְנָא	ܢܦܰܩܢ ܢܰܢ	אִתְנְפַקְנָא	ܐܶܬܢܦܶܩܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִפֻּק ,יִפַּק	ܢܶܦܽܘܩ	יִתְנְפֵק	ܢܶܬܢܦܶܩ
		„ f.	תִּפֻּק, תִּפַּק	ܬܶܦܽܘܩ	תִּתְנְפֵק	ܬܶܬܢܦܶܩ
		2. p. m.	תִּפֻּק, תִּפַּק	ܬܶܦܽܘܩ	תִּתְנְפֵק	ܬܶܬܢܦܶܩ
		„ f.	תִּפְּקִין	ܬܶܦܩܺܝܢ	תִּתְנַפְּקִין	ܬܶܬܢܰܦܩܺܝܢ
		1. p. c.	אֶפֻּק, אֶפַּק	ܐܶܦܽܘܩ	אֶתְנְפֵק	ܐܶܬܢܦܶܩ
	Plur.	3. p. m.	יִפְּקוּן	ܢܶܦܩܽܘܢ	יִתְנַפְּקוּן	ܢܶܬܢܰܦܩܽܘܢ
		„ f.	יִפְּקָן	ܢܶܦܩܳܢ	יִתְנַפְּקָן	ܢܶܬܢܰܦܩܳܢ
		2. p. m.	תִּפְּקוּן	ܬܶܦܩܽܘܢ	תִּתְנַפְּקוּן	ܬܶܬܢܰܦܩܽܘܢ
		„ f.	תִּפְּקָן	ܬܶܦܩܳܢ	תִּתְנַפְּקָן	ܬܶܬܢܰܦܩܳܢ
		1. p. c.	נִפֻּק ,נִפַּק	ܢܶܦܽܘܩ	נִתְנְפֵק	ܢܶܬܢܦܶܩ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	פֻּק ,פַּק	ܦܽܘܩ	אִתְנְפֵק	ܐܶܬܢܦܶܩ
		„ f.	פֻּקִי	ܦܽܘܩܝ	אִתְנְפֵקִי	ܐܶܬܢܦܶܩܝ
	Plur.	2. p. m.	פֻּקוּ ,פַּקוּ	ܦܽܘܩܘ	אִתְנְפֵקוּ	ܐܶܬܢܦܶܩܘ
		„ f.	פֻּקָנָא	ܦܽܘܩ̈ܶܝܢ	אִתְנְפֵקָנָא	ܐܶܬܢܦܶܩ̈ܶܝܢ
Infinitivus.			מִפַּק	ܡܶܦܰܩ	אִתְנְפָקָא	ܡܶܬܢܦܳܩܽܘ
icipium.	activ.	m.	נָפֵק	ܢܳܦܶܩ	—	
		f.	נָפְקָא	ܢܳܦܩܳܐ		
	assiv.	m.	נְפִיק	ܢܦܺܝܩ	מִתְנְפֵק	ܡܶܬܢܦܶܩ
		f.	נְפִיקָא	ܢܦܺܝܩܳܐ	מִתְנַפְקָא	ܡܶܬܢܰܦܩܳܐ

Nun. פן ܦܢ.

Aphel.		Ethtaphal.		Schaphel.	
אַפֵּק	ܐܰܦܶܩ	אִתַּפַּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	שַׁפֵּק	ܫܰܦܶܩ
אַפְּקַת	ܐܰܦܩܰܬ	אִתַּפְּקַת	ܐܶܬܬܰܦܩܰܬ	flectitur ut Aphel.	
אַפֵּקְתְּ	ܐܰܦܶܩܬ	אִתַּפַּקְתְּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬ		
אַפֵּקְתְּ	ܐܰܦܶܩܬܝ	אִתַּפַּקְתְּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܝ		
אַפֵּקֶת	ܐܰܦܶܩܶܬ	אִתַּפְּקַת	ܐܶܬܬܰܦܰܩܶܬ		
אַפִּקוּ	ܐܰܦܶܩܘ	אִתַּפַּקוּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܘ		
אַפֵּקָא	ܐܰܦܶܩܝ ,ܢ̈	אִתַּפַּקָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܝ ,ܢ̈		
אַפֵּקְתּוּן	ܐܰܦܶܩܬܽܘܢ	אִתַּפַּקְתּוּן	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܽܘܢ		
אַפֵּקְתֵּין	ܐܰܦܶܩܬܶܝܢ	אִתַּפַּקְתֵּין	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܶܝܢ		
אַפֵּקְנָא	ܐܰܦܶܩܢ ,ܢܰܢ	אִתַּפַּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܢ ,ܢܰܢ		
יַפֵּק	ܢܰܦܶܩ	יִתַּפַּק	ܢܶܬܬܰܦܰܩ	יְשַׁפֵּק	ܢܫܰܦܶܩ
תַּפֵּק	ܬܰܦܶܩ ,ܗܝ	תִּתַּפַּק	ܬܶܬܬܰܦܰܩ ,ܗܝ	תְּשַׁפֵּק	ܬܫܰܦܶܩ
תַּפֵּק	ܬܰܦܶܩ	תִּתַּפַּק	ܬܶܬܬܰܦܰܩ	etc.	
תַּפְּקִין	ܬܰܦܩܺܝܢ	תִּתַּפְּקִין	ܬܶܬܬܰܦܩܺܝܢ		
אַפֵּק	ܐܰܦܶܩ	אֶתַּפַּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ		
יַפְּקוּן	ܢܰܦܩܽܘܢ	יִתַּפְּקוּן	ܢܶܬܬܰܦܩܽܘܢ		
יַפְּקָן	ܢܰܦܩܳܢ	יִתַּפְּקָן	ܢܶܬܬܰܦܩܳܢ		
תַּפְּקוּן	ܬܰܦܩܽܘܢ	תִּתַּפְּקוּן	ܬܶܬܬܰܦܩܽܘܢ		
תַּפְּקָן	ܬܰܦܩܳܢ	תִּתַּפְּקָן	ܬܶܬܬܰܦܩܳܢ		
נַפֵּק	ܢܰܦܶܩ	נִתַּפַּק	ܢܶܬܬܰܦܰܩ		
אַפֵּק	ܐܰܦܶܩ	אִתַּפַּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	שַׁפֵּק	ܫܰܦܶܩ
אַפֵּקִי	ܐܰܦܶܩܝ	אִתַּפַּקִי	ܐܶܬܬܰܦܰܩܝ	שַׁפֵּקִי	ܫܰܦܶܩܝ
אַפֵּקוּ	ܐܰܦܶܩܘ	אִתַּפַּקוּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܘ	שַׁפֵּקוּ	ܫܰܦܶܩܘ
אַפֵּקְנָא	ܐܰܦܶܩܶܝܢ	אִתַּפַּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܶܝܢ	שַׁפֵּקְנָא	ܫܰܦܶܩܶܝܢ
אַפָּקָא	ܡܰܦܳܩܽܘ	אִתַּפָּקָא	ܡܶܬܬܰܦܳܩܽܘ	שַׁפָּקָא	ܡܫܰܦܳܩܽܘ
מַפֵּק	ܡܰܦܶܩ	—		מְשַׁפֵּק	ܡܫܰܦܶܩ
מַפְּקָא	ܡܰܦܩܳܐ			מְשַׁפְּקָא	ܡܫܰܦܩܳܐ
מַפַּק	ܡܰܦܰܩ	מִתַּפַּק	ܡܶܬܬܰܦܰܩ	מְשַׁפַּק	ܡܫܰܦܰܩ
מַפְּקָא	ܡܰܦܩܳܐ	מִתַּפְּקָא	ܡܶܬܬܰܦܩܳܐ	מְשַׁפְּקָא	ܡܫܰܦܩܳܐ

Verba med.

			Peal.		Aphel.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	דַּק *contrivit*	ܕܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
		„ f.	דַּקַּת	ܕܩܬ	אַדְּקַת	ܐܕܩܬ
		2. p. m.	דַּקְתָּא ,דַּקְתְּ	ܕܩܬ	אַדֵּקְתְּ	ܐܕܩܬ
		„ f.	דַּקְתְּ	ܕܩܬܝ	אַדֵּקְתְּ	ܐܕܩܬܝ
		1. p. c.	דַּקֵּת	ܕܩܬ	אַדֵּקֵת	ܐܕܩܬ
	Plur.	3. p. m.	דַּקּוּ	ܕܩܘ	אַדֵּקוּ	ܐܕܩܘ
		„ f.	דַּקָּא	ܕܩܝ (ܕܩܝܢ)	אַדֵּקָא	ܐܕܩܝ ,ܐܕܩܝܢ
		2. p. m.	דַּקְתּוּן	ܕܩܬܘܢ	אַדֵּקְתּוּן	ܐܕܩܬܘܢ
		„ f.	דַּקְתֵּן	ܕܩܬܝܢ	אַדֵּקְתֵּן	ܐܕܩܬܝܢ
		1. p. c.	דַּקְנָא	ܕܩܢ (ܕܩܢܢ)	אַדֵּקְנָא	ܐܕܩܢ (ܐܕܩܢܢ)
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יְדוֹק	ܢܕܘܩ	יַדֵּק	ܢܕܩ
		„ f.	תְּדוֹק	ܬܕܘܩ ,ܬܕܩ	תַּדֵּק	ܬܕܩ ,ܬܕܩ
		2. p. m.	תְּדוֹק	ܬܕܘܩ	תַּדֵּק	ܬܕܩ
		„ f.	תְּדֻקִין	ܬܕܘܩܝܢ	תַּדְקִין	ܬܕܩܝܢ
		1. p. c.	אֱדוֹק	ܐܕܘܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
	Plur.	3. p. m.	יְדֻקוּן	ܢܕܘܩܘܢ	יַדְקוּן	ܢܕܩܘܢ
		„ f.	יְדֻקָן	ܢܕܘܩܢ	יַדְקָן	ܢܕܩܢ
		2. p. m.	תְּדֻקוּן	ܬܕܘܩܘܢ	תַּדְקוּן	ܬܕܩܘܢ
		„ f.	תְּדֻקָן	ܬܕܘܩܢ	תַּדְקָן	ܬܕܩܢ
		1. p. c.	נְדוֹק	ܢܕܘܩ	נַדֵּק	ܢܕܩ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	דּוֹק	ܕܘܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
		„ f.	דּוֹקִי	ܕܘܩܝ	אַדֵּקִי	ܐܕܩܝ
	Plur.	2. p. m.	דּוֹקוּ	ܕܘܩܘ	אַדֵּקוּ	ܐܕܩܘ
		„ f.	דּוֹקְנָא	ܕܘܩܝܢ	אַדֵּקְנָא	ܐܕܩܝܢ
Infinitivus.			מִדַּק	ܡܕܩ	אַדָּקָא	ܡܕܩܘ
Participium.	activ.	m.	דָּקֵק	ܕܐܩ	מַדֵּק	ܡܕܩ
		f.	דָּקְקָא	ܕܩܐ	מַדְּקָא	ܡܕܩܐ
	passiv.	m.	דְּקִיק	ܕܩܝܩ	מַדַּק	ܡܕܩ
		f.	דְּקִיקָא	ܕܩܝܩܐ	מַדְּקָא	ܡܕܩܐ

gem. ע״ע ܥ″ܥ

Ethtaphal		Palpel		Ethpalpal	
אִתַּדַּק	ܐܶܬܬܕܶܩ	דַּקְדֵּק	ܕܰܩܕܶܩ	אִדַּקְדַּק	ܐܶܬܕܰܩܕܰܩ
אִתַּדְּקַת	ܐܶܬܬܕܩܰܬ	דַּקְדְּקַת	ܕܰܩܕܩܰܬ	etc.	
אִתַּדַּקְתְּ	ܐܶܬܬܕܶܩܬ	דַּקְדֵּקְתְּ	ܕܰܩܕܶܩܬ		
אִתַּדַּקְתְּ	ܐܶܬܬܕܶܩܬܝ	דַּקְדֵּקְתְּ	ܕܰܩܕܶܩܬܝ		
אִתַּדַּקֵת	ܐܶܬܬܕܩܶܬ	דַּקְדְּקֵת	ܕܰܩܕܩܶܬ		
אִתַּדַּקוּ	ܐܶܬܬܕܶܩܘ	דַּקְדֵּקוּ	ܕܰܩܕܶܩܘ		
אִתַּדַּקָא	ܐܶܬܬܕܶܩܝ ,ܢ̈	דַּקְדֵּקָא	ܕܰܩܕܶܩܝ		
אִתַּדַּקְתּוּן	ܐܶܬܬܕܶܩܬܽܘܢ	דַּקְדֵּקְתּוּן	ܕܰܩܕܶܩܬܽܘܢ		
אִתַּדַּקְתֵּן	ܐܶܬܬܕܶܩܬܶܝܢ	דַּקְדֵּקְתֵּן	ܕܰܩܕܶܩܬܶܝܢ		
אִתַּדַּקְנָא	ܐܶܬܬܕܶܩܢ ,ܢܰܢ	דַּקְדֵּקְנָא	ܕܰܩܕܶܩܢ		
יִתַּדַּק	ܢܶܬܬܕܶܩ	יְדַקְדֵּק	ܢܕܰܩܕܶܩ	יִדַּקְדַּק	ܢܶܬܕܰܩܕܰܩ
תִּתַּדַּק	ܬܶܬܬܕܶܩ ,ܩܝܢ	תְּדַקְדֵּק	ܬܕܰܩܕܶܩ	etc.	
תִּתַּדַּק	ܬܶܬܬܕܶܩ	תְּדַקְדֵּק	ܬܕܰܩܕܶܩ		
תִּתַּדְּקִין	ܬܶܬܬܕܩܺܝܢ	תְּדַקְדְּקִין	ܬܕܰܩܕܩܺܝܢ		
אֶתַּדַּק	ܐܶܬܬܕܶܩ	אֲדַקְדֵּק	ܐܕܰܩܕܶܩ		
יִתַּדְּקוּן	ܢܶܬܬܕܩܽܘܢ	יְדַקְדְּקוּן	ܢܕܰܩܕܩܽܘܢ		
יִתַּדְּקָן	ܢܶܬܬܕܩܳܢ	יְדַקְדְּקָן	ܢܕܰܩܕܩܳܢ		
תִּתַּדְּקוּן	ܬܶܬܬܕܩܽܘܢ	תְּדַקְדְּקוּן	ܬܕܰܩܕܩܽܘܢ		
תִּתַּדְּקָן	ܬܶܬܬܕܩܳܢ	תְּדַקְדְּקָן	ܬܕܰܩܕܩܳܢ		
נִתַּדַּק	ܢܶܬܬܕܶܩ	נְדַקְדֵּק	ܢܕܰܩܕܶܩ		
אִתַּדַּק	ܐܶܬܬܕܰܩ	דַּקְדֵּק	ܕܰܩܕܶܩ	אִדַּקְדַּק	ܐܶܬܕܰܩܕܰܩ
אִתַּדַּקִי	ܐܶܬܬܕܰܩܝ	דַּקְדֵּקִי	ܕܰܩܕܶܩܝ	אִדַּקְדַּקִי	ܐܶܬܕܰܩܕܰܩܝ
אִתַּדַּקוּ	ܐܶܬܬܕܰܩܘ	דַּקְדֵּקוּ	ܕܰܩܕܶܩܘ	אִדַּקְדַּקוּ	ܐܶܬܕܰܩܕܰܩܘ
אִתַּדַּקְנָא	ܐܶܬܬܕܰܩܶܝܢ	דַּקְדֵּקְנָא	ܕܰܩܕܶܩܶܝܢ	אִדַּקְדַּקְנָא	ܐܶܬܕܰܩܕܰܩܶܝܢ
אִתַּדָּקָא	ܡܶܬܬܕܳܩܽܘ	דַּקְדָּקָא	ܡܕܰܩܕܳܩܽܘ	אִדַּקְדָּקָא	ܡܶܬܕܰܩܕܳܩܽܘ
—	—	מְדַקְדֵּק	ܡܕܰܩܕܶܩ	—	
		מְדַקְדְּקָא	ܡܕܰܩܕܩܳܐ		
מִתַּדַּק	ܡܶܬܬܕܰܩ	מְדַקְדַּק	ܡܕܰܩܕܰܩ	מִדַּקְדַּק	ܡܶܬܕܰܩܕܰܩ
מִתַּדְּקָא	ܡܶܬܬܕܩܳܐ	מְדַקְדְּקָא	ܡܕܰܩܕܩܳܐ	מִדַּקְדְּקָא	ܡܶܬܕܰܩܕܩܳܐ

Verba prim. rad. Olaph

		Peal	Ethpeel	Paël	Ethpaal
Praeteritum.	I.	אֲכַל ܐܶܟ݂ܰܠ	אִתְאֲכֵל ܐܶܬ݂ܐܶܟ݂ܶܠ	אַכֵּל · ܐܰܟ݁ܶܠ	אִתְאַכַּל ܐܶܬ݂ܐܰܟ݁ܰܠ
		comedit	v. אִתְּכֵל v. ܐܶܬ݁ܬ݁ܚܶܕ		v. אִתַּכַּל ܐܶܬ݁ܬ݁ܟ݁ܰܠ
			clausus est		
	II.	יְלֵד ܝܺܠܶܕ	אִתְיְלֵד ܐܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	יַלֵּד ܝܰܠܶܕ	אִתְיַלַּד ܐܶܬ݂ܝܰܠܰܕ
		genuit			
Futurum.	I.	יֵאכֻל ܢܶܐܟ݂ܘܽܠ	יִתְאֲכֵל ܢܶܬ݂ܐܶܟ݂ܶܠ	יְאַכֵּל ܢܰܐܟ݁ܶܠ	יִתְאַכַּל ܢܶܬ݂ܐܰܟ݁ܰܠ
		v. יֵיכֻל et ܢܺܐܟ݂ܘܽܠ	v. יִתְּכֵל ܢܶܬ݁ܬ݁ܚܶܕ	v. יְכֵּל, et ܢܰܟ݁ܶܠ	v. יִתַּכַּל, et ܢܶܬ݁ܬ݁ܟ݁ܰܠ
	II.	יֵילַד ܢܺܐܠܰܕ	יִתְיְלֵד ܢܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	יְיַלֵּד ܢܝܰܠܶܕ	יִתְיַלַּד ܢܶܬ݂ܝܰܠܰܕ
Imperat.	I.	אֲכֻל ܐܶܟ݂ܘܽܠ	אִתְּכֵל ܐܶܬ݂ܐܶܟ݂ܶܠ	אֲכֵל ܐܰܟ݁ܶܠ	אִתַּכַּל ܐܶܬ݂ܐܰܟ݁ܰܠ
	II.	לֵד ܝܺܠܰܕ	אִתְיְלֵד ܐܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	יַלֵּד ܝܰܠܶܕ	אִתְיַלֵּד ܐܶܬ݂ܝܰܠܰܕ
Infinitivus.	I.	מֵיכַל, מֵאכַל ܡܶܐܟ݂ܰܠ	אִתְכָלָא ܡܶܬ݂ܐܶܟ݂ܳܠܽܘ	אַכָּלָא ܡܰܐܟ݁ܳܠܽܘ	אִתַּכָּלָא ܡܶܬ݂ܐܰܟ݁ܳܠܽܘ
		מִכַל, מֵאכַל v. ܡܺܐܟ݂ܰܠ	אִתְיְלָדָא ܡܶܬ݂ܺܝܠܳܕܽܘ	יַלָּדָא ܡܝܰܠܳܕܽܘ	אִתְיַלָּדָא ܡܶܬ݂ܝܰܠܳܕܽܘ
		מִכַל, מִיכַל			
	II.	מֵילַד ܡܺܐܠܰܕ			
Participium. activ.	I.	אָכֵל ܐܳܟ݂ܶܠ	—	מְאַכֵּל ܡܰܐܟ݁ܶܠ	—
	II.	יָלֵד ܝܳܠܶܕ		מְיַלֵּד ܡܝܰܠܶܕ	
Participium. passiv.	I.	אֲכִיל ܐܟ݂ܺܝܠ	מִתְּכֵל ܡܶܬ݂ܐܶܟ݂ܶܠ	מְאַכַּל ܡܰܐܟ݁ܰܠ	מִתַּכַּל ܡܶܬ݂ܐܰܟ݁ܰܠ
	II.	יְלִיד ܝܠܺܝܕ	מִתְיְלֵד ܡܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	מְיַלַּד ܡܝܰܠܰܕ	מִתְיַלַּד ܡܶܬ݂ܝܰܠܰܕ

et Jud (פ״א, ܦܐ et פ״י, ܦܝ).

Aphel	Ethtaphal	Schaphel	Eschtaphal
ܐܘܟܠ אוֹכֵל v. ܐܝܟܠ v. אַיְכֵל	ܐܬܬܘܟܠ אִתּוֹכַל	ܫܘܟܠ שׁוֹכֵל v. ܫܝܟܠ v. שַׁיְכֵל	ܐܫܬܘܟܠ אִשְׁתּוֹכַל
ܐܘܠܕ אוֹלִיד	ܐܬܬܘܠܕ אִתּוֹלַד	ܫܘܠܕ שׁוֹלֵד	ܐܫܬܘܠܕ אִשְׁתּוֹלַד
ܢܘܟܠ יוֹכֵל	ܢܬܬܘܟܠ יִתּוֹכַל	ܢܫܘܟܠ יְשׁוֹכֵל	ܢܫܬܘܟܠ יִשְׁתּוֹכַל
ܢܘܠܕ יוֹלִיד	ܢܬܬܘܠܕ יִתּוֹלַד	ܢܫܘܠܕ יְשׁוֹלֵד	ܢܫܬܘܠܕ יִשְׁתּוֹלַד
ܐܘܟܠ אוֹכֵל ܐܘܠܕ אוֹלֵד	ܐܬܬܘܟܠ אִתּוֹכַל ܐܬܬܘܠܕ אִתּוֹלַד	ܫܘܟܠ שׁוֹכֵל ܫܘܠܕ שׁוֹלֵד	ܐܫܬܘܟܠ אִשְׁתּוֹכַל ܐܫܬܘܠܕ אִשְׁתּוֹלַד
ܡܘܟܠܘ אוֹכָלָא ܡܘܠܕܘ אוֹלָדָא	ܡܬܬܘܟܠܘ אִתּוֹכָלָא ܡܬܬܘܠܕܘ אִתּוֹלָדָא	ܡܫܘܟܠܘ שׁוֹכָלָא ܡܫܘܠܕܘ שׁוֹלָדָא	ܡܫܬܘܟܠܘ אִשְׁתּוֹכָלָא ܡܫܬܘܠܕܘ אִשְׁתּוֹלָדָא
ܡܘܟܠ מוֹכֵל ܡܘܠܕ מוֹלֵד	—	ܡܫܘܟܠ מְשׁוֹכֵל ܡܫܘܠܕ מְשׁוֹלֵד	—
ܡܘܟܠ מוֹכַל ܡܘܠܕ מוֹלַד	ܡܬܬܘܟܠ מִתּוֹכַל ܡܬܬܘܠܕ מִתּוֹלַד	ܡܫܘܟܠ מְשׁוֹכַל ܡܫܘܠܕ מְשׁוֹלַד	ܡܫܬܘܟܠ מִשְׁתּוֹכַל ܡܫܬܘܠܕ מִשְׁתּוֹלַד

Verba syriaca med.

			Peal	Ethpeel	Paël	
Praeteritum.	Sing.	3. m.	*malus* ܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܒܐܫ	ܒܝܫ
		„ f.	*fuit* ܒܐܫܬ	ܐܬܒܐܫܬ	ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
		2. m.	ܒܐܫܬ	flectitur uti	ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
		„ f.	ܒܐܫܬܝ	Peal	ܒܐܫܬܝ	ܒܝܫܬܝ
		1. c.	ܒܐܫܬ		ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
	Plur.	3. m.	ܒܐܫܘ		ܒܐܫܘ	ܒܝܫܘ
		„ f.	ܒܐܫܝ, ܝܢ		ܒܐܫܝ	ܒܝܫܝ
		2. m.	ܒܐܫܬܘܢ		ܒܐܫܬܘܢ	ܒܝܫܬܘܢ
		„ f.	ܒܐܫܬܝܢ		ܒܐܫܬܝܢ	ܒܝܫܬܝܢ
		1. c.	ܒܐܫܢ, ܢܢ		ܒܐܫܢ	ܒܝܫܢ
Futurum.	Sing.	3. m.	ܢܒܐܫ	ܢܬܒܐܫ	ܢܒܐܫ	ܢܒܝܫ
		„ f.	ܬܒܐܫ, ܒܫ	ܬܬܒܐܫ	ܬܒܐܫ	ܬܒܝܫ
		2. m.	ܬܒܐܫ	ܬܬܒܐܫ	ܬܒܐܫ	ܬܒܝܫ
		„ f.	ܬܒܐܫܝܢ	ܬܬܒܐܫܝܢ	ܬܒܐܫܝܢ	ܬܒܝܫܝܢ
		1. c.	ܐܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܐܒܐܫ	ܐܒܝܫ
	Plur.	3. m.	ܢܒܐܫܘܢ	ܢܬܒܐܫܘܢ	ܢܒܐܫܘܢ	ܢܒܝܫܘܢ
		„ f.	ܢܒܐܫܢ	ܢܬܒܐܫܢ	ܢܒܐܫܢ	ܢܒܝܫܢ
		2. m.	ܬܒܐܫܘܢ	ܬܬܒܐܫܘܢ	ܬܒܐܫܘܢ	ܬܒܝܫܘܢ
		„ f.	ܬܒܐܫܢ	ܬܬܒܐܫܢ	ܬܒܐܫܢ	ܬܒܝܫܢ
		1. c.	ܢܒܐܫ	ܢܬܒܐܫ	ܢܒܐܫ	ܢܒܝܫ
Imper.	Sing.	2. m.	ܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܒܐܫ	ܒܝܫ
		2. f.	ܒܐܫܝ	ܐܬܒܐܫܝ	ܒܐܫܝ	ܒܝܫܝ
Infinitivus			ܡܒܐܫ	ܡܬܒܐܫܘ	ܡܒܐܫܘ	ܡܒܝܫܘ
Participium.	Sing. Activum.	m.	ܒܐܫ	—	ܡܒܐܫ	ܡܒܝܫ
		f.	ܒܐܫܐ		ܡܒܐܫܐ	ܡܒܝܫܐ
	Sing. Passivum.	m.	ܒܝܫ	ܡܬܒܐܫ	ܡܒܐܫ	ܡܒܝܫ
		f.	ܒܝܫܐ	ܡܬܒܐܫܐ	ܡܒܐܫܐ	ܡܒܝܫܐ

rad. Olaph (ܥ̈ܐ).

Ethpaal		Aphel	Ethtaphal
ܐܬܒܐܫ	ܐܬܛܝܒ	ܐܒܐܫ	ܐܬܬܒܐܫ
ܐܬܒܐܫܬ	ܐܬܛܝܒܬ	ܐܒܐܫܬ	ܐܬܬܒܐܫܬ
ܐܬܒܐܫܬ	ܐܬܛܝܒܬ	ܐܒܐܫܬ	ܐܬܬܒܐܫܬ
ܐܬܒܐܫܬܝ	ܐܬܛܝܒܬܝ	ܐܒܐܫܬܝ	ܐܬܬܒܐܫܬܝ
ܐܬܒܐܫܬ	ܐܬܛܝܒܬ	ܐܒܐܫܬ	ܐܬܬܒܐܫܬ
ܐܬܒܐܫܘ	ܐܬܛܝܒܘ	ܐܒܐܫܘ	ܐܬܬܒܐܫܘ
ܐܬܒܐܫ̈ܝ	ܐܬܛܝܒ̈ܝ	ܐܒܐܫ̈ܝ	ܐܬܬܒܐܫ̈ܝ
ܐܬܒܐܫܬܘܢ	ܐܬܛܝܒܬܘܢ	ܐܒܐܫܬܘܢ	ܐܬܬܒܐܫܬܘܢ
ܐܬܒܐܫܬܝܢ	ܐܬܛܝܒܬܝܢ	ܐܒܐܫܬܝܢ	ܐܬܬܒܐܫܬܝܢ
ܐܬܒܐܫܢ	ܐܬܛܝܒܢ	ܐܒܐܫܢ	ܐܬܬܒܐܫܢ
ܢܬܒܐܫ	ܢܬܛܝܒ	ܢܒܐܫ	ܢܬܬܒܐܫ
ܬܬܒܐܫ	ܬܬܛܝܒ	ܬܒܐܫ	ܬܬܒܐܫ
ܬܬܒܐܫ	ܬܬܛܝܒ	ܬܒܐܫ	ܬܬܒܐܫ
ܬܬܒܐܫܝܢ	ܬܬܛܝܒܝܢ	ܬܒܐܫܝܢ	ܬܬܒܐܫܝܢ
ܐܬܒܐܫ	ܐܬܛܝܒ	ܐܒܐܫ	ܐܬܬܒܐܫ
ܢܬܒܐܫܘܢ	ܢܬܛܝܒܘܢ	ܢܒܐܫܘܢ	ܢܬܬܒܐܫܘܢ
ܢܬܒܐܫܢ	ܢܬܛܝܒܢ	ܢܒܐܫܢ	ܢܬܒܐܫܢ
ܬܬܒܐܫܘܢ	ܬܬܛܝܒܘܢ	ܬܒܐܫܘܢ	ܬܬܒܐܫܘܢ
ܬܬܒܐܫܢ	ܬܬܛܝܒܢ	ܬܒܐܫܢ	ܬܬܒܐܫܢ
ܢܬܒܐܫ	ܢܬܛܝܒ	ܢܒܐܫ	ܢܬܬܒܐܫ
ܐܬܒܐܫ	ܐܬܛܝܒ	ܐܒܐܫ	ܐܬܬܒܐܫ
ܐܬܒܐܫܘ	ܐܬܛܝܒܘ	ܐܒܐܫܘ	ܐܬܬܒܐܫܘ
ܡܬܒܐܫܘ	ܡܬܛܝܒܘ	ܡܒܐܫܘ	ܡܬܬܒܐܫܘ
—	—	ܡܒܐܫ ܡܒܐܫܐ	—
ܡܬܒܐܫ	ܡܬܛܝܒ	ܡܒܐܫ	ܡܬܬܒܐܫ
ܡܬܒܐܫܐ	ܡܬܛܝܒܐ	ܡܒܐܫܐ	ܡܬܬܒܐܫܐ

Verba med.

		Peal		Ethpeel		Paël	
Praeteritum. Sing.	3. p. m.	קָם	ܩܡ *stetit*	אִתְקָם	ܐܬܬܩܝܡ	קַיֵּם	ܩܝܡ
	„ f.	קָמַת	ܩܡܬ	אִתְקָמַת	ܐܬܬܩܝܡܬ	קַיְּמַת	ܩܝܡܬ
	2. p. m.	קָמְתְּ	ܩܡܬ	אִתְקָמְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬ	קַיֵּמְתְּ	ܩܝܡܬ
	„ f.	קָמְתְּ	ܩܡܬܝ	אִתְקָמְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬܝ	קַיֵּמְתְּ	ܩܝܡܬܝ
	1. p. c.	קָמֵת	ܩܡܬ	אִתְקָמֵת	ܐܬܬܩܝܡܬ	קַיְּמֵת	ܩܝܡܬ
Plur.	3. p. m.	קָמוּ	ܩܡܘ	אִתְקָמוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ	קַיִּמוּ	ܩܝܡܘ
	„ f.	קָמָא	ܩܡܝ	אִתְקָמָא	ܐܬܬܩܝܡܝ	קַיִּמָא	ܩܝܡܝ
	2. p. m.	קַמְתּוּן	ܩܡܬܘܢ	אִתְקָמְתּוּן	ܐܬܬܩܝܡܬܘܢ	קַיֵּמְתּוּן	ܩܝܡܬܘܢ
	„ f.	קַמְתֵּן	ܩܡܬܝܢ	אִתְקָמְתֵּן	ܐܬܬܩܝܡܬܝܢ	קַיֵּמְתֵּן	ܩܝܡܬܝܢ
	1. p. c.	קַמְנָא	ܩܡܢ	אִתְקָמְנָא	ܐܬܬܩܝܡܢ	קַיֵּמְנָא	ܩܝܡܢ
Futurum. Sing.	3. p. m.	יְקוּם	ܢܩܘܡ	יִתְקָם	ܢܬܬܩܝܡ	יְקַיֵּם	ܢܩܝܡ
	„ f.	תְּקוּם	ܬܩܘܡ	תִּתְקָם	ܬܬܬܩܝܡ	תְּקַיֵּם	ܬܩܝܡ
	2. p. m.	תְּקוּם	ܬܩܘܡ	תִּתְקָם	ܬܬܬܩܝܡ	תְּקַיֵּם	ܬܩܝܡ
	„ f.	תְּקוּמִין	ܬܩܘܡܝܢ	תִּתְקָמִין	ܬܬܬܩܝܡܝܢ	תְּקַיְּמִין	ܬܩܝܡܝܢ
	1. p. c.	אֲקוּם	ܐܩܘܡ	אִתְקָם	ܐܬܬܩܝܡ	אֲקַיֵּם	ܐܩܝܡ
Plur.	3. p. m.	יְקוּמוּן	ܢܩܘܡܘܢ	יִתְקָמוּן	ܢܬܬܩܝܡܘܢ	יְקַיְּמוּן	ܢܩܝܡܘܢ
	„ f.	יְקוּמָן	ܢܩܘܡܢ	יִתְקָמָן	ܢܬܬܩܝܡܢ	יְקַיְּמָן	ܢܩܝܡܢ
	2. p. m.	תְּקוּמוּן	ܬܩܘܡܘܢ	תִּתְקָמוּן	ܬܬܬܩܝܡܘܢ	תְּקַיְּמוּן	ܬܩܝܡܘܢ
	„ f.	תְּקוּמָן	ܬܩܘܡܢ	תִּתְקָמָן	ܬܬܬܩܝܡܢ	תְּקַיְּמָן	ܬܩܝܡܢ
	1. p. c.	נְקוּם	ܢܩܘܡ	נִתְקָם	ܢܬܬܩܝܡ	נְקַיֵּם	ܢܩܝܡ
Imperativus. Sing.	2. p. m.	קוּם	ܩܘܡ	אִתְקָם	ܐܬܬܩܝܡ	קַיֵּם	ܩܝܡ
	„ f.	קוּמִי	ܩܘܡܝ	אִתְקָמִי	ܐܬܬܩܝܡܝ	קַיְּמִי	ܩܝܡܝ
Plur.	2. p. m.	קוּמוּ	ܩܘܡܘ	אִתְקָמוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ	קַיְּמוּ	ܩܝܡܘ
	„ f.	קוּמְנָא	ܩܘܡܝܢ	אִתְקָמְנָא	ܐܬܬܩܝܡܝܢ	קַיֵּמְנָא	ܩܝܡܝܢ
Infinitivus.		מְקוּם v. מְקָם	ܡܩܡ	אִתְקָמָא	ܡܬܬܩܡܘ	קַיָּמָא	ܡܩܝܡܘ
Participium. activ.	m.	קָאֵם קָיֵם	ܩܐܡ	—		מְקַיֵּם	ܡܩܝܡ
	f.	קָיְמָא	ܩܝܡܐ			מְקַיְּמָא	ܡܩܝܡܐ
passiv.	m.	קִים	ܩܝܡ	מִתְקָם	ܡܬܬܩܝܡ	מְקַיַּם	ܡܩܝܡ
	f.	קִימָא	ܩܝܡܐ	מִתְקָמָא	ܡܬܬܩܝܡܐ	מְקַיְּמָא	ܡܩܝܡܐ

Vau (קוּם, ܩܘܡ).

Ethpaal		Aphel		Ethtaphal		Palpel.	
ܐܬܩܝܡ	אִתְקַיַּם	ܐܩܝܡ	אֲקִים	ܐܬܬܩܝܡ	אִתְּקִים	ܩܡܩܡ	קַמְקֵם
ܐܬܩܝܡܬ	אִתְקַיְּמַת	ܐܩܝܡܬ	אֲקִימַת	ܐܬܬܩܝܡܬ	אִתְּקִימַת	sicut Paël	
ܐܬܩܝܡܬ	אִתְקַיַּמְתְּ	ܐܩܝܡܬ	אֲקִימְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬ	אִתְּקִימְתְּ		
ܐܬܩܝܡܬܝ	אִתְקַיַּמְתְּ	ܐܩܝܡܬܝ	אֲקִימְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬܝ	אִתְּקִימְתְּ		
ܐܬܩܝܡܬ	אִתְקַיְּמֵת	ܐܩܝܡܬ	אֲקִימֵת	ܐܬܬܩܝܡܬ	אִתְּקִימֵת		
ܐܬܩܝܡܘ	אִתְקַיַּמוּ	ܐܩܝܡܘ	אֲקִימוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ	אִתְּקִימוּ		
ܐܬܩܝܡܝ	אִתְקַיַּמָא	ܐܩܝܡܝ	אֲקִימָא	ܐܬܬܩܝܡܝ	אִתְּקִימָא		
ܐܬܩܝܡܬܘܢ	אִתְקַיַּמְתּוּן	ܐܩܝܡܬܘܢ	אֲקֵמְתּוּן	ܐܬܬܩܝܡܬܘܢ	אִתְּקִימְתּוּן		
ܐܬܩܝܡܬܝܢ	אִתְקַיַּמְתֵּין	ܐܩܝܡܬܝܢ	אֲקֵמְתֵּין	ܐܬܬܩܝܡܬܝܢ	אִתְּקִימְתֵּין		
ܐܬܩܝܡܢ	אִתְקַיַּמְנָא	ܐܩܝܡܢ	אֲקֶמְנָא	ܐܬܬܩܝܡܢ	אִתְּקִימְנָא		
ܢܬܩܝܡ	יִתְקַיַּם	ܢܩܝܡ	יְקִים	ܢܬܬܩܝܡ	יִתְּקִים	ܢܩܡܩܡ	יְקַמְקֵם
ܬܬܩܝܡ	תִּתְקַיַּם	ܬܩܝܡ	תְּקִים	ܬܬܬܩܝܡ	תִּתְּקִים	sicut Pael	
ܬܬܩܝܡ	תִּתְקַיַּם	ܬܩܝܡ	תְּקִים	ܬܬܬܩܝܡ	תִּתְּקִים		
ܬܬܩܝܡܝܢ	תִּתְקַיְּמִין	ܬܩܝܡܝܢ	תְּקִימִין	ܬܬܬܩܝܡܝܢ	תִּתְּקִימִין		
ܐܬܩܝܡ	אֶתְקַיַּם	ܐܩܝܡ	אֲקִים	ܐܬܬܩܝܡ	אֶתְּקִים		
ܢܬܩܝܡܘܢ	יִתְקַיְּמוּן	ܢܩܝܡܘܢ	יְקִימוּן	ܢܬܬܩܝܡܘܢ	יִתְּקִימוּן		
ܢܬܩܝܡܢ	יִתְקַיְּמָן	ܢܩܝܡܢ	יְקִימָן	ܢܬܬܩܝܡܢ	יִתְּקִימָן		
ܬܬܩܝܡܘܢ	תִּתְקַיְּמוּן	ܬܩܝܡܘܢ	תְּקִימוּן	ܬܬܬܩܝܡܘܢ	תִּתְּקִימוּן		
ܬܬܩܝܡܢ	תִּתְקַיְּמָן	ܬܩܝܡܢ	תְּקִימָן	ܬܬܬܩܝܡܢ	תִּתְּקִימָן		
ܢܬܩܝܡ	נִתְקַיַּם	ܢܩܝܡ	נְקִים	ܢܬܬܩܝܡ	נִתְּקִים		
ܐܬܩܝܡ	אִתְקַיַּם	ܐܩܝܡ	אֲקִים	ܐܬܬܩܝܡ	אִתְּקִים	ܩܡܩܡ	קַמְקֵם
ܐܬܩܝܡܝ	אִתְקַיְּמִי	ܐܩܝܡܝ	אֲקִימִי	ܐܬܬܩܝܡܝ	אִתְּקִימִי	sicut Pael	
ܐܬܩܝܡܘ	אִתְקַיְּמוּ	ܐܩܝܡܘ	אֲקִימוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ	אִתְּקִימוּ		
ܐܬܩܝܡܝܢ	אִתְקַיְּמְנָא	ܐܩܝܡܝܢ	אֲקֶמְנָא	ܐܬܬܩܝܡܝܢ	אִתְּקִימְנָא		
ܡܬܩܝܡܘ	אִתְקַיָּמָא	ܡܩܡܘ	אֲקָמָא	ܡܬܬܩܡܘ	אִתְּקָמָא	ܡܩܡܩܡܘ	קַמְקָמָא
—	—	ܡܩܝܡ	מְקִים	—	—	ܡܩܡܩܡ	מְקַמְקֵם
		ܡܩܝܡܐ	מְקִימָא				
ܡܬܩܝܡ	מִתְקַיַּם	ܡܩܡ	מְקָם	ܡܬܬܩܝܡ	מִתְּקִים	ܡܩܡܩܡ	מְקַמְקַם
ܡܬܩܝܡܐ	מִתְקַיְּמָא	ܡܩܡܐ	מְקָמָא	ܡܬܬܩܝܡܐ	מִתְּקִימָא		

Verba tertiae rad.

			Peal				
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	גְּלָא *revelavit*	סְגִי (סְגֵי) *multus*		ܓܠܐ	ܚܕܝ
		„ f.	גְּלָת	סְגִיאַת (סְגִיַּת) *fuit*		ܓܠܬ	ܚܕܝܬ
		2. p. m.	(גְּלַיְתָּ) גְּלֵיתָ	סְגִיתָ		ܓܠܝܬ	ܚܕܝܬ
		„ f.	(גְּלַיְתְּ) ־ֵית	סְגִית		ܓܠܝܬܝ	ܚܕܝܬܝ
		1. p. c.	(גְּלֵית) גְּלֵיתִי	סְגִיתִי		ܓܠܝܬ	ܚܕܝܬ
	Plur.	3. p. m.	גְּלוֹ	סְגִיאוּ (סְגִיו)		ܓܠܘ	ܚܕܝܘ
		„ f.	גְּלָאָה	סְגִיאָה		ܓܠܝ̈	ܚܕܝ̈
		2. p. m.	גְּלֵיתוּן	סְגִיתוּן		ܓܠܝܬܘܢ	ܚܕܝܬܘܢ
		„ f.	גְּלֵיתֵן	סְגִיתֵן		ܓܠܝܬܝܢ	ܚܕܝܬܝܢ
		1. p. c.	גְּלֵינָא	סְגִינָא		ܓܠܝܢ	ܚܕܝܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִגְלֵא (ـֵי)	יִסְגֵּי		ܢܓܠܐ	
		„ f.	תִּגְלֵא (ـֵי)	uti יִגְלֵי		ܬܓܠܐ	
		2. p. m.	תִּגְלֵא (ـֵי)			ܬܓܠܐ	
		„ f.	תִּגְלִין			ܬܓܠܝܢ	
		1. p. c.	אֶגְלֵא (ـֵי)			ܐܓܠܐ	
	Plur.	3. p. m.	יִגְלוֹן			ܢܓܠܘܢ	
		„ f.	יִגְלְיָן			ܢܓܠܝܢ	
		2. p. m.	תִּגְלוֹן			ܬܓܠܘܢ	
		„ f.	תִּגְלְיָן			ܬܓܠܝܢ	
		1. p. c.	נִגְלֵא (ـֵי)			ܢܓܠܐ	
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	גְּלֵי (גְּלֵא, גְּלִי)			ܓܠܝ	
		„ f.	גְּלָא (גְּלִי)			ܓܠܝ	
	Plur.	2. p. m.	גְּלוֹ			ܓܠܘ	
		„ f.	גְּלָאנָה (גְּלָן)			ܓܠܝܝܢ	
Infinitivus.			(מִגְלְיָה, מִגְלָא) מִגְלֵא			ܡܓܠܐ	
Participium.	activ.	m.	Sing. (גָּלֵי) גָּלֵא Plur. גָּלַיִן			ܓܠܐ	Plur. ܓܠܝܢ
		f.	גָּלְיָא	גָּלְיָן		ܓܠܝܐ	ܓܠܝ̈ܢ
	passiv.	m.	Sing. (גְּלִי) גְּלֵא Plur. (גְּלָן) גְּלַיִן			ܓܠܐ	Plur. ܓܠܝܢ
		f.	גַּלְיָא	(גְּלָן) גְּלָיָן		ܓܠܝܐ	ܓܠܝ̈ܢ

Olaph ל״א, ע״.

Ethpeel		Paël	
אִתְגְּלִי (—ֵי)	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝ	גַּלִּי	ܓܰܠܺܝ
אִתְגְּלִיַת (—ִיאַת)	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܝܰܬ݂	גַּלִּיַת (גַּלִּיאַת)	ܓܰܠܝܰܬ݂
אִתְגְּלִיתָ	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܬ݂	גַּלִּיתָ	ܓܰܠܺܝܬ݂
אִתְגְּלֵית	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܬ݂ܝ	גַּלִּית	ܓܰܠܺܝܬ݂ܝ
אִתְגְּלֵיתִי	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܬ݂	גַּלִּיתִי (גַּלֵּית)	ܓܰܠܺܝܬ݂
אִתְגְּלִיו (—ִיאוּ)	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܘ	גַּלִּיו (גַּלִּיאוּ)	ܓܰܠܺܝܘ
אִתְגְּלִיָא	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝ	גַּלִּיָא	ܓܰܠܺܝ (ܝܶܝܢ)
אִתְגְּלֵיתוּן	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܬ݂ܽܘܢ	גַּלִּיתוּן (גַּלִּיתוּן)	ܓܰܠܺܝܬ݂ܽܘܢ
אִתְגְּלֵיתֵין	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܬ݂ܶܝܢ	גַּלִּיתֵין (גַּלֵּיתֵין)	ܓܰܠܺܝܬ݂ܶܝܢ
אִתְגְּלֵינָא	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝܢ	גַּלִּינָא (גַּלֵּינָא)	ܓܰܠܺܝܢ
יִתְגְּלֵי (—ֵא)	ܢܶܬ݂ܓ݁ܠܶܐ	יְגַלֵּי (—ֵא)	ܢܓܰܠܶܐ
תִּתְגְּלֵי (—ֵא)	ܬܶܬ݂ܓ݁ܠܶܐ	תְּגַלֵּי (—ֵא)	ܬܓܰܠܶܐ
תִּתְגְּלֵי (—ֵא)	ܬܶܬ݂ܓ݁ܠܶܐ	תְּגַלֵּי (—ֵא)	ܬܓܰܠܶܐ
תִּתְגְּלִין	ܬܶܬ݂ܓ݁ܠܶܝܢ	תְּגַלִּין	ܬܓܰܠܶܝܢ
אֶתְגְּלֵי (—ֵא)	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܶܐ	אֲגַלֵּי (—ֵא)	ܐܓܰܠܶܐ
יִתְגְּלוֹן	ܢܶܬ݂ܓ݁ܠܽܘܢ	יְגַלּוֹן	ܢܓܰܠܽܘܢ
יִתְגַּלְיָן	ܢܶܬ݂ܓ݁ܰܠܝܳܢ	יְגַלְיָן	ܢܓܰܠܝܳܢ
תִּתְגְּלוֹן	ܬܶܬ݂ܓ݁ܠܽܘܢ	תְּגַלּוֹן	ܬܓܰܠܽܘܢ
תִּתְגַּלְיָן	ܬܶܬ݂ܓ݁ܰܠܝܳܢ	תְּגַלְיָן	ܬܓܰܠܝܳܢ
נִתְגְּלֵי (—ֵא)	ܢܶܬ݂ܓ݁ܠܶܐ	נְגַלֵּי (—ֵא)	ܢܓܰܠܶܐ
אִתְגְּלֵא	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝ	גַּלֵּי (גַּלִּי)	ܓܰܠܳܐ
אִתְגְּלָא	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܺܝ	גַּלָּא	ܓܰܠܺܝ
אִתְגְּלוֹ	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܰܘ	גַּלּוֹ	ܓܰܠܰܘ
אִתְגְּלָנָא	ܐܶܬ݂ܓ݁ܠܳܝܶܝܢ	גַּלָּנָא	ܓܰܠܳܝܶܝܢ
אִתְגְּלָאָה	ܡܶܬ݂ܓ݁ܠܳܝܽܘ	גַּלָּאָה	ܡܓܰܠܳܝܽܘ
—	—	מְגַלֵּי (—ֵא)	ܡܓܰܠܶܐ
		מְגַלְיָא	ܡܓܰܠܝܳܐ
מִתְגְּלֵי	ܡܶܬ݂ܓ݁ܠܶܐ	מְגַלַּי	ܡܓܰܠܰܝ
מִתְגַּלְיָא	ܡܶܬ݂ܓ݁ܰܠܝܳܐ	מְגַלְיָא	ܡܓܰܠܝܳܐ

			Ethpaal		Aphel	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	אִתְגַּלִּי (—ִי)	ܐܬܓܠܝ	אַגְלִי (—ִי)	ܐܓܠܝ
		„ f.	אִתְגַּלְּיַת	ܐܬܓܠܝܬ	אַגְלְיַת	ܐܓܠܝܬ
		2. p. m.	אִתְגַּלִּיתָ	ܐܬܓܠܝܬ	אַגְלֵיתָ (—ִיתָ)	ܐܓܠܝܬ
		„ f.	אִתְגַּלִּית	ܐܬܓܠܝܬܝ	אַגְלֵת (—ִית)	ܐܓܠܝܬܝ
		1. p. c.	אִתְגַּלִּיתִי	ܐܬܓܠܝܬ	אַגְלִיתִי	ܐܓܠܝܬ
	Plur.	3. p. m.	אִתְגַּלִּיו (—ִיאוּ)	ܐܬܓܠܝܘ	אַגְלִיו (—ִיאוּ)	ܐܓܠܝܘ
		„ f.	אִתְגַּלִּיאָה	ܐܬܓܠܝ	אַגְלְיָא (—ִיאָה)	ܐܓܠܝ
		2. p. m.	אִתְגַּלִּיתוּן	ܐܬܓܠܝܬܘܢ	אַגְלִיתוּן	ܐܓܠܝܬܘܢ
		„ f.	אִתְגַּלִּיתֵין	ܐܬܓܠܝܬܝܢ	אַגְלִיתֵין	ܐܓܠܝܬܝܢ
		1. p. c.	אִתְגַּלִּינָא	ܐܬܓܠܝܢ	אַגְלִינָא	ܐܓܠܝܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִתְגַּלֵּי (—ֵא)	ܢܬܓܠܐ	יַגְלֵי (—ֵא)	ܢܓܠܐ
		„ f.	תִּתְגַּלֵּי (—ֵא)	ܬܬܓܠܐ	תַּגְלֵי (—ֵא)	ܬܓܠܐ
		2. p. m.	תִּתְגַּלֵּי (—ֵא)	ܬܬܓܠܐ	תַּגְלֵי (—ֵא)	ܬܓܠܐ
		„ f.	תִּתְגַּלִּין	ܬܬܓܠܝܢ	תַּגְלִין	ܬܓܠܝܢ
		1. p. c.	אֶתְגַּלֵּי (—ֵא)	ܐܬܓܠܐ	אַגְלֵי (—ֵא)	ܐܓܠܐ
	Plur.	3. p. m.	יִתְגַּלּוֹן	ܢܬܓܠܘܢ	יַגְלוֹן	ܢܓܠܘܢ
		„ f.	יִתְגַּלְיָן	ܢܬܓܠܝܢ	יַגְלְיָן	ܢܓܠܝܢ
		2. p. m.	תִּתְגַּלּוֹן	ܬܬܓܠܘܢ	תַּגְלוֹן	ܬܓܠܘܢ
		„ f.	תִּתְגַּלְיָן	ܬܬܓܠܝܢ	תַּגְלְיָן	ܬܓܠܝܢ
		1. p. c.	נִתְגַּלֵּי (—ֵא)	ܢܬܓܠܐ	נַגְלֵי (—ֵא)	ܢܓܠܐ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	אִתְגַּלֵּי	ܐܬܓܠܐ	אַגְלֵי (—ִי)	ܐܓܠܐ
		„ f.	אִתְגַּלָּא	ܐܬܓܠܝ	אַגְלָא	ܐܓܠܝ
	Plur.	2. p. m.	אִתְגַּלּוֹ	ܐܬܓܠܘ	אַגְלוֹ	ܐܓܠܘ
		„ f.	אִתְגַּלָּנָא	ܐܬܓܠܝܢ	אַגְלֵינָא	ܐܓܠܝܢ
Infinitiv.			אִתְגַּלָּאָה	ܡܬܓܠܝܘ	אַגְלָאָה v. אַגְלָיָה	ܡܓܠܝܘ
Praeteritum.	activ.	Sing.	—	—	מַגְלֵי (—ֵא) מַגְלְיָא	ܡܓܠܐ ܡܓܠܝܐ
	passiv.	Sing.	מִתְגַּלֵּי (—ֵא) מִתְגַּלְיָא	ܡܬܓܠܐ ܡܬܓܠܝܐ	מַגְלַי מַגְלְיָא	ܡܓܠܝ ܡܓܠܝܐ

Ethtaphal		Schaphel		Eschtaphal	
אִתַּגְלִי	ܐܬܬܓܠܝ	שַׁגְלִי (ـִי)	ܫܓܠܝ	אִשְׁתַּגְלִי	ܐܫܬܓܠܝ
אִתַּגְלְיַת (ـִיאַת)	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתַּגְלִית	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתַּגְלִית	ܐܬܬܓܠܝܬܝ				
אִתַּגְלֵיתִי	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתַּגְלִיו	ܐܬܬܓܠܝܘ				
אִתַּגְלְיָא	ܐܬܬܓܠܝ̈				
אִתַּגְלִיתוּן	ܐܬܬܓܠܝܬܘܢ				
אִתַּגְלִיתֵן	ܐܬܬܓܠܝܬܝܢ				
אִתַּגְלִינָא	ܐܬܬܓܠܝܢ				
יִתַּגְלֵא (ـֵי)	ܢܬܬܓܠܐ	יְשַׁגְלֵי	ܢܫܓܠܐ	יִשְׁתַּגְלֵא	ܢܫܬܓܠܐ
תִּתַּגְלֵא (ـֵי)	ܬܬܓܠܐ				
תִּתַּגְלֵא (ـֵי)	ܬܬܓܠܐ				
תִּתַּגְלִין	ܬܬܓܠܝܢ				
אֶתַּגְלֵא (ـֵי)	ܐܬܬܓܠܐ				
יִתַּגְלוֹן	ܢܬܬܓܠܘܢ				
יִתַּגְלְיָן	ܢܬܬܓܠܝܢ				
תִּתַּגְלוֹן	ܬܬܓܠܘܢ				
תִּתַּגְלְיָן	ܬܬܓܠܝܢ				
נִתַּגְלֵא (ـֵי)	ܢܬܬܓܠܐ				
אִתַּגְלִי	ܐܬܬܓܠܐ	שַׁגְלִי	ܫܓܠܐ	אִשְׁתַּגְלִי	ܐܫܬܓܠܐ
אִתַּגְלָא	ܐܬܬܓܠܝ				
אִתַּגְלוֹ	ܐܬܬܓܠܘ				
אִתַּגְלֵינָא	ܐܬܬܓܠܝܢ				
אִתַּגְלָאָה	ܡܬܬܓܠܝܘ	שַׁגְלָיָה	ܡܫܓܠܝܘ	אִשְׁתַּגְלָאָה	ܡܫܬܓܠܝܘ
—	—	מְשַׁגְלֵי	ܡܫܓܠܐ	—	—
מִתַּגְלֵא	ܡܬܬܓܠܐ	מְשַׁגְלַי	ܡܫܓܠܝ	מִשְׁתַּגְלֵא	ܡܫܬܓܠܐ
מִתַּגְלְיָא	ܡܬܬܓܠܝܐ				

TABULA X.

A. Declinationes nominum masculinorum.

		I.						II.		
		a)		b)						
Singularis.	St. absol.	טוּר	*mons*	דָּת	*lex*	ܪܺܫ	*caput*	עָלַם	*saeculum*	ܥܳܠܰܡ
	St. const.	טוּר		דַּת		ܪܺܫ		עָלַם		ܥܳܠܰܡ
	St. emph.	טוּרָא		דָּתָא		ܪܺܫܳܐ		עַלְמָא	v. עָֽלְמָא	ܥܳܠܡܳܐ
	St. suffix.	טוּרֵהּ		דָּתֵהּ		ܪܺܫܶܗ		עַלְמֵהּ	v. עָֽלְמֵהּ	ܥܳܠܡܶܗ
		טוּרְהוֹן		דַּתְהוֹן		ܪܺܫܗܽܘܢ		עָלַמְהוֹן		ܥܳܠܰܡܗܽܘܢ
Pluralis.	St. absol.	טוּרִין		דָּתִין		ܪܺܫܺܝܢ		עָלְמִין		ܥܳܠܡܺܝܢ
	St. const.	טוּרֵי		דָּתֵי		ܪܺܫܰܝ		עָלְמֵי		ܥܳܠܡܰܝ
	St. emph.	טוּרַיָּא		דָּתַיָּא		ܪܺܫܶܐ		עָלְמַיָּא		ܥܳܠܡܶܐ
	St. suffix.	טוּרוֹהִי		דָּתוֹהִי		ܪܺܫܰܘܗ̱ܝ		עָלְמוֹהִי		ܥܳܠܡܰܘܗ̱ܝ
		טוּרֵיהוֹן		דָּתֵיהוֹן		ܪܺܫܰܝܗܽܘܢ		עָלְמֵיהוֹן		ܥܳܠܡܰܝܗܽܘܢ

		III.				IV.		
		a)		b)		a)		b)
Singularis.	St. absol.	מְלֵךְ *rex*	ܡܠܟ	רֶגֶל *pes*	ܪܓܠ	גָּלֵא *revelans*	ܓܠܐ	קַדְמַי *primus*
	St. const.	מְלֵךְ	ܡܠܟ	רֶגֶל	ܪܓܠ	גָּלֵא	ܓܠܐ	קַדְמַי
	St. emph.	מַלְכָּא	ܡܠܟܐ	רִגְלָא	ܪܓܠܐ	גָּלְיָא	ܓܠܝܐ	קַדְמָאָה
	St. suff.	מַלְכֵּהּ	ܡܠܟܗ	רִגְלֵהּ	ܪܓܠܗ	גָּלְיֵהּ	ܓܠܝܗ	קַדְמָאֵהּ
		מַלְכְּהוֹן	ܡܠܟܗܘܢ	רִגְלְהוֹן	ܪܓܠܗܘܢ	—	ܓܠܝܗܘܢ	—
Pluralis.	St. absol.	מַלְכִין	ܡܠܟܝܢ	רִגְלִין	ܪܓܠܝܢ	גָּלַיִן	ܓܠܝܢ	קַדְמָאִין
	St. const.	מַלְכֵי	ܡܠܟܝ	רִגְלֵי	ܪܓܠܝ	גָּלֵי	ܓܠܝ	קַדְמָאֵי
	St. emph.	מַלְכַיָּא	ܡܠܟܐ	רִגְלַיָּא	ܪܓܠܐ	גָּלַיָּא	ܓܠܝܐ	קַדְמָאֵי
	St. suff.	מַלְכּוֹהִי	ܡܠܟܘܗܝ	רִגְלוֹהִי	ܪܓܠܘܗܝ	—	ܓܠܘܗܝ	—
		מַלְכֵיהוֹן	ܡܠܟܝܗܘܢ	רִגְלֵיהוֹן	ܪܓܠܝܗܘܢ	גָּלֵיהוֹן	ܓܠܝܗܘܢ	קַדְמָאֵיהוֹן

TABULA XI.

B. Declinationes nominum femininorum.

		I.					
Singularis.	St. absol.	מְדִינָא *provincia*	ܒܬܘܠܐ *virgo*	מַלְכוּ *regnum*	ܙܟܘ *victoria*	מַשְׁרִי *exercitus*	ܪܒܚ *lucrum*
	St. const.	מְדִינַת	ܒܬܘܠܬ	מַלְכוּת	ܙܟܘܬ	מַשְׁרִית	ܪܒܚܬ
	St. emph.	מְדִינְתָּא	ܒܬܘܠܬܐ	מַלְכוּתָא	ܙܟܘܬܐ	מַשְׁרִיתָא	ܪܒܚܬܐ
	St. suff.	מְדִינְתֵּהּ	ܒܬܘܠܬܗ	מַלְכוּתֵהּ	ܙܟܘܬܗ	מַשְׁרִיתֵהּ	ܪܒܚܬܗ
		מְדִינַתְהוֹן	ܒܬܘܠܬܗܘܢ	מַלְכוּתְהוֹן	ܙܟܘܬܗܘܢ	מַשְׁרִיתְהוֹן	ܪܒܚܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	מְדִינָן	ܒ̈ܬܘܠܢ	מַלְכְוָן	ܙ̈ܟܘܢ	מַשְׁרְיָן	ܪ̈ܒܚܢ
	St. const.	מְדִינָת	ܒ̈ܬܘܠܬ	מַלְכְוָת	ܙ̈ܟܘܬ	מַשְׁרְיָת	ܪ̈ܒܚܬ
	St. emph.	מְדִינָתָא	ܒ̈ܬܘܠܬܐ	מַלְכְוָתָא	ܙ̈ܟܘܬܐ	מַשְׁרְיָתָא	ܪ̈ܒܚܬܐ
	St. suff.	מְדִינָתֵהּ	ܒ̈ܬܘܠܬܗ	מַלְכְוָתֵהּ	ܙ̈ܟܘܬܗ	מַשְׁרְיָתֵהּ	ܪ̈ܒܚܬܗ
		מְדִינָתְהוֹן	ܒ̈ܬܘܠܬܗܘܢ	מַלְכְוָתְהוֹן	ܙ̈ܟܘܬܗܘܢ	מַשְׁרְיָתְהוֹן	ܪ̈ܒܚܬܗܘܢ

II.

		vidua		parturiens	occidens	socia
Singularis.	St. absol.	אַרְמְלָא	ܐܪܡܠܐ	יָלְדָא	ܩܛܠܐ	ܚܒܪܐ
	St. const.	אַרְמְלַת	ܐܪܡܠܬ	יָלְדַת	ܩܛܠܬ	ܚܒܪܬ
	St. emph.	אַרְמַלְתָּא	ܐܪܡܠܬܐ	יָלֶדְתָּא	ܩܛܠܬܐ	ܚܒܪܬܐ
	St. suff.	אַרְמַלְתֵּהּ	ܐܪܡܠܬܗ	יָלֶדְתֵּהּ	ܩܛܠܬܗ	ܚܒܪܬܗ
		אַרְמְלַתְהוֹן	ܐܪܡܠܬܗܘܢ	יָלְדַתְהוֹן	ܩܛܠܬܗܘܢ	ܚܒܪܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	אַרְמְלָן	ܐܪ̈ܡܠܢ	יָלְדָן	ܩܛ̈ܠܢ	ܚܒ̈ܪܢ
	St. const.	אַרְמְלָת	ܐܪ̈ܡܠܬ	יָלְדָת	ܩܛ̈ܠܬ	ܚܒ̈ܪܬ
	St. emph.	אַרְמְלָתָא	ܐܪ̈ܡܠܬܐ	יָלְדָתָא	ܩܛ̈ܠܬܐ	ܚܒ̈ܪܬܐ
	St. suff.	אַרְמְלָתֵהּ	ܐܪ̈ܡܠܬܗ	יָלְדָתֵהּ	ܩܛ̈ܠܬܗ	ܚܒ̈ܪܬܗ
		אַרְמְלָתְהוֹן	ܐܪ̈ܡܠܬܗܘܢ	יָלְדָתְהוֹן	ܩܛ̈ܠܬܗܘܢ	ܚܒ̈ܪܬܗܘܢ

TABULA XI. *(continuatur.)*

B. Declinationes nominum femininorum.

		III.				
Singularis.	St. absol.	גָּלְיָא *revelans*	ܛܠܝܐ *puella*	קַדְמָאָה *prima*	ܚܝܘܐ *animal*	ܨܠܘ *preces*
	St. const.	גָּלְיַת	ܛܠܝܬ	קַדְמָאַת	ܚܝܘܬ	ܨܠܘܬ
	St. emph.	גָּלִיתָא	ܛܠܝܬܐ	קַדְמָיְתָא (קַדְמֵיתָא)	ܚܝܘܬܐ	ܨܠܘܬܐ
	St. suff.	גָּלִיתֵהּ	ܛܠܝܬܗ	קַדְמָיְתֵהּ (קַדְמֵיתֵהּ)	ܚܝܘܬܗ	ܨܠܘܬܗ
		גָּלְיַתְהוֹן	ܛܠܝܬܗܘܢ	קַדְמָאַתְהוֹן	ܚܝܘܬܗܘܢ	ܨܠܘܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	גָּלְיָן	ܛܠܝ̈ܢ	קַדְמָאָן	ܚܝ̈ܘܢ	ܨܠܘ̈ܢ
	St. const.	גָּלְיָת	ܛܠܝ̈ܬ	קַדְמָאָת	ܚܝ̈ܘܬ	ܨܠܘ̈ܬ
	St. emph.	גָּלְיָתָא	ܛܠܝ̈ܬܐ	קַדְמָיָתָא	ܚܝ̈ܘܬܐ	ܨܠܘ̈ܬܐ
	St. suff.	גָּלְיָתֵהּ	ܛܠܝ̈ܬܗ	קַדְמָיָתֵהּ	ܚܝ̈ܘܬܗ	ܨܠܘ̈ܬܗ
		גָּלְיָתְהוֹן	ܛܠܝ̈ܬܗܘܢ	קַדְמָיָתְהוֹן	ܚܝ̈ܘܬܗܘܢ	ܨܠܘ̈ܬܗܘܢ

Tab.

I	II	III	IV	V
Scriptura Samaritana.	*Scriptura Inscrip. Carpentoract.*	*Scriptura Palmyrena.*	*Scriptura quadrata.*	*Scriptura Estrangela.*
ࠀ ࠀ ࠀ ࠀ	𐡀 𐡀	𐡠	א	ܐ ܐ
ࠁ ࠁ	𐡁	𐡡 𐡡	ב	ܒ ܒ
ࠂ		𐡢	ג	ܓ ܓ
ࠃ ࠃ	𐡃	𐡣	ד	ܕ ܕ
ࠄ	𐡄	𐡤	ה	ܗ ܗ
ࠅ ࠅ	𐡅	𐡥 𐡥	ו	ܘ ܘ
	𐡆	𐡦	ז	ܙ ܙ
ࠇ	𐡇	𐡧 𐡧	ח	ܚ ܚ
		𐡨	ט	ܛ ܛ
ࠉ ࠉ		𐡩	י	ܝ ܝ
ࠊ	𐡊	𐡪 𐡪	כ	ܟ ܟ
ࠋ	𐡋	𐡫 𐡫	ל	ܠ ܠ
ࠌ	𐡌	𐡬	מ	ܡ ܡ
ࠍ ࠍ	𐡍	𐡮 𐡮	נ	ܢ ܢ
	𐡎	𐡯 𐡯	ס	ܣ ܣ
ࠏ ࠏ	𐡏	𐡰	ע	ܥ ܥ
ࠐ		𐡱	פ	ܦ ܦ
ࠑ	𐡑	𐡲	צ	ܨ ܨ
ࠒ	𐡒	𐡳	ק	ܩ ܩ
ࠓ	𐡓	𐡴	ר	ܪ ܪ
ࠔ ࠔ	𐡔	𐡵 𐡵	ש	ܫ ܫ
ࠕ ࠕ	𐡕	𐡶	ת	ܬ ܬ

VI	VII	VIII	IX	X	XI
Scriptura duplicata.	*Scriptura Nestoriana.*	*Scriptura Peschito I.*	*Scriptura Adleriana.*	*Scriptura Mendaea.*	*Scriptura phoeniciaca.*

